הארץ
3.90 שקלים, יום ראשון ל' באב התשנ"ד, 7 באוגוסט 1994 VOL 76/22812 AUGUST 7 1994
כולל מע"מ, באילת 3.35 שקלים

כל נתון
גירסה 3.0
חישובים ומידע פיננסי
תגיד שלום לירחונים
והדיסקט בדרך
177-022-6166
בהוצאת חשבים בע"מ

כ-20 טילי קטיושה נפלו בסוף השבוע בגליל המערבי; כוננות גבוהה בפיקוד צפון

2 חיילים נהרגו ברצועת הביטחון; ארה"ב ביקשה מסוריה לרסן את חיזבאללה

מאת מערכת הצבאי של "הארץ", אלוף בן וסוכנויות הידיעות

כוננות גבוהה ומתח רב בקרב חיילי צה"ל בפיקוד הצפון, לאחר שבסוף השבוע נהרגו שני חיילי צה"ל בהיתקלות עם מחבלים ונורו כ-25 טילי קטיושה לעבר יישובי הגליל המערבי. צה"ל העביר כוחות רבים לתוך אזור הביטחון ולאורך גדר המערכת.

ראו עמודים 2א-3א

ארה"ב פנתה לסוריה כדי שתפעל להפסקת ירי הקטיושות והתקריות בלבנון – כך מסר אמש מזכיר המדינה האמריקאי, וורן כריסטופר, לראש הממשלה, יצחק רבין. הסורים הבטיחו לטפל בעניין.

רבין הסביר לכריסטופר את אירועי הימים האחרונים, וסיפר בפירוט על ההפצצה שבה נפגעו אזרחים. הוא אמר כי זו היתה טעות. מקור ישראלי בכיר אמר כי "מדיניותנו היא שלא יהיה חיזבאללה, ואז לא יהיו הפצצות. זה הפתרון הבסיסי שאנו מציעים".

סרן אבשלום אורן, בן 24 מטבריה, וסמל יבגני ברצלבסקי, בן 19 מירושלים, נהרגו אתמול לפנות בוקר בהיתקלות עם חוליית מחבלים מארגון החיזבאללה בגזרה המזרחית של אזור הביטחון בדרום לבנון, ליד מוצב עיישייה. בהיתקלות נפצעו באורח קל שני חיילים נוספים.

אתמול לפנות בוקר נתקל כוח של חטיבת גבעתי שהיה בפעילות מבצעית שגרתית באזור הוואדיות הסמוכים לעיירה עיישייה בחוליית מחבלים של ארגון החיזבאללה. חוליית המחבלים חדרה אל תוך אזור הביטחון ועסקה בהרכבת תותח ללא רתע. חברי החוליה הבחינו להסתיר מוקשים רבים באזור. כשהבחינו המחבלים בחיילי הכוח, הם פתחו לעברם באש אוטומטית מטווח קצר. מהירי

(סוף בעמוד 10א)

סמל יבגני ברצלבסקי

סרן אבשלום אורן

אביב כהן, בן 9, נפצע אתמול מפגיעה ישירה של טיל קטיושה בבית משפחתו, במושב בגליל המערבי
הצלום: ירון קמינסקי

ראש הממשלה יחנוך מחר את מעבר הגבול "ערבה" וייצא לביקור ראשון בירדן

כריסטופר נועד עם רבין; מקווה להישג מהותי בפגישתו היום בדמשק עם אסד

מאת אלוף בן וגיא בכור

מזכיר המדינה האמריקאי, וורן כריסטופר, נפגש אתמול בירושלים עם ראש הממשלה, יצחק רבין, לשיחה של כשעה וחצי, שבה השתתפו גם שגריר ישראל בארה"ב, איתמר רבינוביץ, וראש צוות השלום האמריקאי, דניס רוס.

מקור ישראלי בכיר אמר כי כריסטופר אינו מצפה בביקורו הנוכחי למחווה פומבית של נשיא סוריה, חאפז אל־אסד, או להודעה על חידוש שיחות השלום הישירות בין ישראל לסוריה. כריסטופר מקווה להתקדמות בנושאים מהותיים, בפגישתו היום עם אסד בדמשק.

רבין לא העלה אתמול הצעות ישראליות חדשות לקידום המו"מ עם סוריה. הוא התייחס בחיוב לשידורים בטלוויזיה הסורית של פגישתו עם המלך חוסיין וטיסת המלך בשמי ישראל, ואמר כי אלו צעדים חשובים המכוונים לציבור הסורי, אך אינם יכולים לבוא במקום התקדמות במהות.

כריסטופר נועד אתמול באלכסנדריה עם נשיא מצרים, חוסני מובארק, ובחלקה השני של הפגישה השתתף גם יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת. השיחה עסקה בעיקר בבעיות הכספיות של הפלשתינאים. מקור אמריקאי סיפר כי ערפאת ניסה להעלות גם את סוגיית ירושלים אך כריסטופר דחה זאת.

רבין הביע בפני כריסטופר את דאגתו מהמצוקה הכספית של הממשל העצמי הפלשתיני בעזה ויריחו ואמר כי הוא מודאג במיוחד מפגיעה אפשרית במשטרה הפלשתינית, אותה הגדיר "עוגן היציבות" של האוטונומיה.

הבוקר ייפגש כריסטופר עם שר החוץ, שמעון פרס, ובצהריים ייצא לדמשק. מחר יבוא לירדן וישתתף בחנוכת מעבר הגבול הישראלי־ירדני באזור אילת, במעמד ראש הממשלה רבין והנסיך הכתר הירדני חסן.

רבין ייצא לאחר פתיחת מעבר הגבול, לביקור גלוי ראשון של ראש ממשלה ישראלי בירדן, וייפגש עם המלך חוסיין בארמונו בעקבה. בפגישה ישתתף גם כריסטופר. לאחר הפגישה תיערך ארוחת צהריים רשמית. בסוף השבוע נוהלו מגעים לתיאום ביקור אפשרי של רבין בפטרה, אך בשלב זה נראה כי יבקר רק בעקבה.

ראו עמוד 4א

מקורות בלשכת ראש הממשלה אמרו, כי בפגישת רבין־חוסיין לא צפויה הודעה על צעדי נורמליזציה נוספים בין ישראל לירדן.

מחר יתחדשו בקהיר השיחות עם אש"ף על העברת סמכויות מוקדמת בגדה המערבית. מחרתיים יתחדשו בים המלח ובערבה השיחות הדו־צדדיות עם ירדן.

כריסטופר חידש אתמול את מסע הדילוגים במזרח התיכון בפגישה אחר הצהריים עם נשיא מצרים חוסני מובארק, בארמון הקיץ שלו באלכסנדריה. לפגישה זו, שקדמה לה שיחה של כריסטופר אצל שר החוץ המצרי, עמר מוסא, הגיע גם יו"ר הרשות הלאומית הפלשתינית, יאסר ערפאת.

בפגישה המשותפת הרבה ערפאת להתלונן על המדינות התורמות שהבטיחו סיוע דחוף לפלשתינאים, עוד לפני העברת הכספים הקבועים, וטרם עשו זאת. ערפאת הבהיר למובארק ולכריסטופר את מידת המצוקה המדינית והכלכלית בה הוא שרוי, וכי "מהלך העניינים ברשות הלאומית הפלשתינית כלל אינו כפי שחשבתי שיהיה", כפי שצוטט ערפאת על ידי מקור פלשתיני בקהיר.

על כך אמר מזכיר המדינה האמריקאי לאחר הפגישה כי ביקש "פעם נוספת" מן המדינות

(סוף בעמוד 10א)

משבר חדש בין העבודה ליו"ר ההסתדרות

רמון הפקיע סמכויות ממאיר גת עקב התערבותו בשאלת הפנסיה של עיני

מאת חיים ביאור

מנהל האדמיניסטרציה בהסתדרות, משה חייק, הועבר שלשום מתפקידו על ידי יו"ר האגף למינהל, משאבי אנוש והדרכה, מאיר גת. העברה באה בעקבות עתירתו של חייק נגד הסדר הפנסיה עם עו"ד גיורא עיני, מי שהיה יו"ר המחלקה המשפטית ויו"ר סיעת המערך בהסתדרות.

חייק הגיש את העתירה לרשות השיפוט העליונה של ההסתדרות לפני עשרה ימים, לפי הוראתו של יו"ר ההסתדרות, ח"כ חיים רמון. העתירה הוגשה שלא על דעתו של גת.

משנודע לגת על הגשת העתירה נגד עיני, הוא הורה לבטלה. בתגובה, הפקיע יו"ר ההסתדרות בסוף השבוע שחלף חלק מסמכויות המינהל של גת.

בהסבירו את הצעד שנקט כלפי גת, אמר רמון כי "כל עוד גת אינו מבין שהשלטון בהסתדרות התחלף, אחריותו על מינהל ההסתדרות היא בעייתית. מעתה לא תהיה שום החלטה מינהלית – בנוגע לשכר, פנסיה, מינויי עובדים, ניידות עובדים או פיטורין – שלא באישורי". רמון הוסיף כי חידש את העתירה לרשות השיפוט נגד גובה הפנסיה של עיני.

מנכ"ל מפלגת העבודה, נסים זוילי, שוחח ביום שישי עם רמון בעניין הפקעת סמכויות המינהל שבידי גת. מקורבי זוילי העריכו ש"משבר גת" עומד בפני סיומו ותוך ימים אחדים יוחזר גת לתפקיד במלוא סמכויותיו וייִמנע קרע חמור בין שתי הסיעות הגדולות שבהנהגת ההסתדרות.

גת אמר אמש ל"הארץ" כי רמון אינו מוסמך להשעותו מתפקידו או לשנות את הרכב סמכויותיו. "נבחרתי על ידי מפלגתי להנהגה המרכזת ואני מכהן בראשות האגף מתוקף הסכם קואליציוני שגם רמון חתום עליו. הכוח שבידי נובע מהיותי נציג מפלגה. יו"ר ההסתדרות אינו יכול להתייחס לתפקיד של ראש אגף כאל עניין אישי שלו. רמון בחר לתקוף את עניין הפנסיות בהסתדרות, שהוא פופולארי. ביטלתי את הפנייה לרשות השיפוט בעניין הפנסיה לגיורא עיני, כי היא נעשתה שלא על דעתי. אם כל מטרתו של רמון היא השוואת פנים, אינני שותף לכך וכך לא תוכל להימשך הקואליציה בין סיעות העבודה ורם.

יו"ר האגף לארגון ומועצות הפועלים בהסתדרות, פיני שומר, שהוא מראשי סיעת מפלגת העבודה בהסתדרות, אמר אמש כי "אם יש מחלוקת בין רמון לגת, או לכל בעל תפקיד בכיר אחר מטעם סיעת העבודה, עליו להביא את הנושא לדיון בהנהלת הקואליציה. הפקעת סמכויות מידי גת היא פגיעה בקואליציה ההסתדרותית".

לדברי סיעת העבודה, בראשות חיים הברפלד, תדון הבוקר בסכסוך בין רמון לבין גת.

מקורבי רמון טוענים שאין הצדקה לכך שעיני יקבל פנסיה משופרת, המובטחת רק לאלה המוגדרים בהסתדרות כ"נבחרים". לדבריהם, עיני מקבל פנסיה חודשית העולה על 12 אלף שקלים ומאחר שנותרו לו עוד 14 שנה עד שיגיע לגיל 65 ויפסיק לקבל פנסיה מהמוסד, שווי הפנסיה שיקבל עד גיל זה הוא כ-2 מיליון שקל.

עיני טוען כי גובה הפנסיה שלו הוא 9,600 שקלים, מהם 600 שקלים הם דמי ביגוד. עיני עבד בהסתדרות לפי הדרגה הגבוהה ביותר בדירוג משפטנים ולקראת פרישתו, לפני כחודש, קיבל חצי דרגה

(סוף בעמוד 10א)

עורכו הראשי של "מעריב" נחקר בחשד למעורבות בהאזנות סתר

החקירה נסבה על מידע שמסר בעל חברת האבטחה דוד ספקטור

מאת ראובן שפירא

העורך הראשי של עיתון "מעריב", עופר נמרודי והאחראי על הביטחון בעיתון, דוד רונן, נחקרו בסוף השבוע ביחידה הארצית לחקירות פשעים, בחשד למעורבותם בהאזנות סתר לא חוקיות. חקירת בכירי "מעריב" במשטרה התבססה בין השאר על מידע שהעביר בעל חברת האבטחה דוד ספקטור. לפי אותו מידע, הציע "מעריב" לספקטור תמורה כספית כדי שיחשיד את "ידיעות אחרונות" במעורבות בהזמנת האזנות סתר לא חוקיות.

ראו עמוד 6א

בפרשה זו נחקר ביום חמישי גם עו"ד מרדכי כץ, שלפי אותו מידע, היה מעורב בהעברת ההצעה מ"מעריב" לספקטור. השבוע ייחקרו אנשים נוספים בפרשת האזנות הסתר. לפי מקורות במשטרה, מפרשה זו "עלתה כיוונה ומתמקדת עתה בחקירתם של בכירים בענף התקשורת".

נמרודי נחקר תחת אזהרה ביום ה', במשך שעות אחדות. מטרת החקירה היתה, בין השאר, לברר את החשד לפיו גם "מעריב" הזמין האזנות סתר מבעלי חברת אג"ם חקירות, רפי פרידן ויעקב צור. נגד פרידן וצור הוגש כתב אישום על ביצוע האזנות סתר לא חוקיות לבכירים בתקשורת ובעסקים, אך משפטם טרם נפתח. בתום חקירתו, שוחרר נמרודי בערבות לאחר שהתחייב להתייצב לחקירה נוספת במשטרה, אם יתבקש.

ביום שישי בערב, מיד עם שובו לארץ, עוכב ונחקר כשש שעות גם דוד רונן, האחראי על האבטחה ב"מעריב" ובחברה האם "הכשרת היישוב". רונן נחשב, לפי אחת הגרסאות הנבדקות במשטרה, כאיש מפתח בפרשת האזנות הסתר. לפי אותו מידע, תיווך רונן בין "מעריב" לבעלי חברת החקירות אג"ם. גם רונן שוחרר בערבות.

ביום חמישי נחקר במשטרה, תחת אזהרה, שעות רבות גם עו"ד מרדכי כץ, המייצג את פרידן. במקביל לכך נגבתה עדות, שלא תחת אזהרה, גם מבעל חברת האבטחה דוד ספקטור, שבעבר עבד עבור "ידיעות אחרונות" בסיכול ריגול מסחרי. בחקירה גם נשאלו נמרודי ורונן על מטרת הפגישות הנשנות שקיימו עם עו"ד כץ לפני חודשיים וחצי. עופר נמרודי כפר בחשדות המיוחסים לו. בין השאר, הוא טען כי הוא "נחקר בעקבות תלונת סרק שהגיש נגדו אדם מסוים שיש לו אינטרס להעליל עליו עלילות שווא".

פרשנות / זאב שיף

מלחמת ההתשה תימשך

הפגזות הקטיושות על הגליל המערבי היא תוצאה ישירה של הטעות שביצע חיל האוויר כאשר פגע בבניין מגורים והרג שבעה אזרחים לבנונים. בישראל הבינו את משמעותה של הטעות המבצעית, ולכן נמנעו מלהגיב בנמרצות ובהרחבה על הפגזות הקטיושות. למרות הרגיעה שהיתה אתמול אחרי ההפגזה נראה כי שני הצדדים ימשיכו בפעולותיהם כבעבר, כשהם מנסים לשמור על ההבנות שהושגו אחרי מבצע "דין וחשבון", שלא לפגוע במטרות אזרחיות.

החיזבאללה לא קיבל למעשה את התנצלותו של צה"ל, על פיה נבעה הפגיעה בבניין המגורים מטעות. מבחינתם אין זה משנה כלל מה היתה סיבת הפגיעה, טעותו של טייס או תקלה טכנית במערכות המטוס או החימוש המתנתק. מה שקובע הוא העובדה שנפגעו בבניין מגורים ונהרגו אזרחים, וכי בכך הפרה למעשה ישראל את ההבנה שלא לפגוע במטרות אזרחיות. ראשי הארגון אפילו חושדים כי מטוסי חיל האוויר ביקשו לפגוע במקום מגוריו של אחד ממנהיגי החיזבאללה באזור, וכך פגעו בבניין בן שלוש הקומות.

חקירת התקלה בחיל האוויר לא גילתה כל תקלות במערכות הניווט והירי של המטוס. נראה כי מחשבי המטוס והציוד האחר פעלו כולם כסדרם. מכאן, שהסיכוי הוא שהתקלה נבעה מטעות טייס, או כתוצאה מליקוי כלשהו בטיל עצמו. העדיפות ניתנת לטעות טייס.

יש לציין כי מקרים דומים, ביניהם חמורים ביותר, אירעו גם בעבר. שני המקרים הקשים ביותר זכורים ממלחמת ההתשה בחזית המצרית. במקרה אחד נפגע בגלל טעות טייס מפעל לצינורות באבו זעבל, ו-70 פועלים מצרים נהרגו. גם אז התנצלה ישראל על הטעות. במקרה אחר פגעו מטוסים בטעות בבית ספר בעיירה צלוחיה ממערב לקנטרה, והרגו תלמידים רבים. המקרה החמור ביותר, בו נהרגו עשרות חיילי צה"ל, אירע ב-1982 במלחמת לבנון, כאשר מטוסי חיל האוויר פגעו בטעות בשיירה אספקה של צה"ל משום שחשבוה לשיירה סורית.

התקלה בדרום לבנון אינה שמה קץ לפעולות האיבה בגבול הלבנוני. בלא כל קשר לכך ניסה החיזבאללה לבצע בערב שבת פעולת תקיפה נרחבת על מוצבי צה"ל באזור עיישייה. התקפה זו סוכלה באבחה כאשר כוח של צה"ל נתקל בכוח התוקף של החיזבאללה שהיה בדרכו ליעד. בכוונת החיזבאללה היתה להתקרב למוצב, לפתוח עליו באש מתול"רים וטילי סאגר, להסתער עליו ולפגוע בכוחות שיצאו לעזרה. בהיתקלות זו בשטח הפתוח והקשה נהרגו שני חיילי צה"ל. התקפה של החיזבאללה סוכלה מבעוד מועד, אך במחיר שני הרוגים.

ההערכה היא כי החיזבאללה ימשיך לתקוף מוצבים ולארוב לשיירות של צה"ל וצד"ל. צה"ל, מצדו, ימשיך לנצל את יתרונו בעוצמת האש האווירית שלו ויפעיל כבעבר את מטוסיו ומסוקיו, כולל תקיפת מטרות בעומק השטח הלבנוני. ההערכה היא שמלחמת התשה זו תימשך עד שיימצא לה פתרון במסגרת ההסדרים עם סוריה.

האלוף לבנה מונה למפקד חילות השדה; תא"ל ארד יחליפו בפיקוד העורף

מאת סופר "הארץ"

מפקד פיקוד העורף, האלוף זאב לבנה, מונה כמפקד חילות השדה של צה"ל – כך החליט ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, בהתאם להמלצת הרמטכ"ל, רב-אלוף אהוד ברק.

האלוף לבנה יחליף את האלוף עמנואל סאקל, אשר עומד לפרוש מצה"ל. את לבנה יחליף בפיקוד העורף תא"ל שמואל ארד, שהיה ראש חטיבת המבצעים במטה הכללי. הוא יועלה לדרגת אלוף.

לבנה נולד בסיביר ב-1945, ועלה לישראל בהיותו בן שנתיים. הוא גדל בגבעת שמואל, וב-1962 התגייס לצה"ל בגיוס של בני משקים. במסגרת זו הוא היה מפקד פלוגה. במלחמת ששת הימים הוא היה קצין מבצעים בגדוד נח"ל, תבצע. לאחר השלמתו הוא חזר למסלול של חיל הרגלים, והיה מפקד קורס מ"כים.

במלחמת יום הכיפורים עמד לבנה בראש כוח שלחם בסיני. לאחר המלחמה, הוא עבר הסבה לשריון, וחזר למלא תפקידי פיקוד בכירים. במלחמת לבנון הוא היה סגן מפקד אוגדה סדירה בגזרה המזרחית.

לבנה. יחליף את סאקל

עם תחילת האינתיפאדה, בסוף '87, וקבלת ההחלטה לתגבר את כוחות צה"ל בגדה, מונה לבנה למפקד כוחות צה"ל במרחב השומרון.

במארס '89 מונה לבנה לתפקיד עוזר ראש אג"ם במטה הכללי. הוא שימש בתפקיד זה בעת מלחמת המפרץ, והוביל את תהליך הפקת הלקחים בדרג הצבאי בתחום העורף. בפברואר '92, עם הקמת פיקוד העורף, מונה לבנה לעמוד בראשו, והועלה לדרגת אלוף.

בית המשפט הפדראלי החליף את התובע בפרשת וייטווטר

הסיבה להחלפה: קשרי התובע עם ממשל קלינטון

וואשינגטון (רויטר). בית משפט פדראלי החליף אתמול את התובע בפרשת וייטווטר, רוברט פיסק. קנת סטאר (48) נבחר על ידי צוות של שלושה שופטים בבית הדין לערעורים להחליף את פיסק, שמונה לתפקידו ב-20 בינואר על ידי התובעת הכללית ג'נט רינו. סטאר הוא רפובליקאי שהיה תובע בכיר בממשלו של נשיא ארצות הברית הקודם ג'ורג' בוש, וייצג את הממשלה בדיונים בפני בית הדין העליון בשנים 1989–1993.

השופטים פסקו כי לסטאר יש סמכות לחקור כל אפשרות של הפרת החוק הפלילי הפדראלי הקשור ליחסיהם של נשיא ארצות הברית, ביל קלינטון, או של רעייתו הילארי עם חברת וייטווטר או עם המוסד הפיננסי שבבעלותו של ג'יימס מקדוגאל.

בהודעת המינוי אומר צוות השופטים כי הוא אינו מטיל ספק ביושרו של פיסק, אך מטרת החוק היא שאדם שאין לו כל זיקה לממשל הנוכחי ימונה לחקור את ההאשמות נגד ממשל זה.

רינו מינתה את פיסק לתפקיד פרקליט מיוחד משום שתוקפו של החוק מתקופת ווטרגייט, המורה על מינוי עורכי דין עצמאיים, פג עקב לחצים מצד הרפובליקאים. בשנה שעברה החליט הקונגרס להשיב את החוק לתוקפו ורינו ביקשה מבית המשפט למנות את פיסק באופן רשמי כתובע עצמאי. בעת החליטו שלושת השופטים כי מינויו של פיסק אינו מתיישב עם מטרת החוק, להבטיח אי תלות בממשל.

הבית הלבן פירסם הצהרה, באמצעות הפרקליט ללויד קאטלר, בה נאמר כי הממשל הדמוקרטי ישתף פעולה באופן מלא עם ההחלטה. "הנשיא תמך בהתמדה במוסד הפרקליט העצמאי וחתם על החוק המעגן מוסד זה. הממשל יעניק למר סטאר שיתוף פעולה מלא".

הרפובליקאים שיבחו את מינויו של סטאר. מנהיג הרפובליקאים בסנאט, רוברט דול, אמר כי הוא מקווה שצעד זה יוביל לשימועים שלמים יותר של פרשת וייטווטר בקונגרס, הנמצא בשליטת הדמוקרטים.

בהצהרה מטעמו הבטיח פיסק כי הוא "יעשה ככל יכולתו לסייע לסטאר במעבר מהיר ומסודר".

שני פועלים מרומניה נספו בדליקה בקרוואן בכפר קאסם
עמ' 7א

בגליון זה 28 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0530	+0.33%
שחור	3.07	—
סל		
יציג	3.3724	-0.04%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות אל פסק ON-LINE
נמאטרוניק
טל: 02-821777

שלוש אחיות
"אפשר לפרט עוד ועוד בשבחי ההצגה הזאת שבה כל כך הרבה פרטים נכונים, אבל בעיקר צריך לשבח את משחק האנסמבל שמזכיר שתיאטרון איננו רק מחזה על המציאות הישראלית אלא אותו משהו, עדיף מחומר קלאסי בעל ערך, שנוצר על הבמה. עבודה בוגרת של תיאטרון המותירה תקווה שהתיאטרון הלאומי אכן הופך למקום שבו קובעים את קנה המידה לעשיית תיאטרון טוב..." (מיכאל הנדלזלץ-הארץ)

17, 11-13 בספטי 9, 8, 4-6 באוקי בשעה 20:30,
15 בספטי בשעה 21:00, בבימרתף ע"ש ברטונוב
ב- 5.10 תיערך הצגה נוספת בשעה 16:30
הבימה
התיאטרון הלאומי
קובעים את חוקי המשחק
הזמנות ברטיסים בתל 03-296071, קבוצות 03-5289189
הזמנות למנויים 03-5767777 24 שעות ביממה.
הכי טוב ישראכרט

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שיחת היום / עם קארלו גרוס

על הפגיעה בתיירות בצפון עקב נפילת הקטיושות

אלפים באו לצפון; בודדים עזבו

קארלו גרוס, מנכ"ל מלון "קרלטון" בנהריה, משמש גם כיו"ר ועדת השיווק של עמותת התיירות בגליל המערבי

הופתעתם מנפילת הקטיושות?

בהחלט לא הופתענו. להפך, דווקא הפעם, לאחר הפצצת צה"ל בדרום לבנון וסיפור הבית שהופצץ, היינו למעשה בטוחים שהתגובה תהיה ירי קטיושות. הבעיה היא שהקטיושות תמיד מגיעות בראשית או בשיא עונת התיירות, והחשש שלנו הוא מפגיעה כלכלית קשה באזור.

דווח בסוף השבוע כי בצפון היו מטיילים רבים, שנטשו את האזור לאחר ירי הקטיושות.

הדיווחים שנמסרו במהלך השבת בדיו היו בהחלט לא נכונים. אמנם לפי הוראות המשטרה נסגרו כמה אתרים באזור בו נפלו הקטיושות, אך חוץ מבאזורים אלה לא היתה נטישה. אצלנו למשל, במלון קרלטון בנהריה, היתה תפוסה מלאה.

איך הגיבו אורחי המלון שבנהריה לירי הקטיושות?

האורחים במלון, כמו ביתר המלונות בנהריה, התנהגו כרגיל. למעשה, מי שלא שמע חדשות לא ידע כלל שנפלו קטיושות באזור. השבת היתה אחד מימי שיא התפוסה אצלנו. היו גם אורחים חשובים, כמו שר האוצר לשעבר משה נסים ושגריר ישראל בצרפת יהודה לנקרי. לא היתה כלל התרגשות בקרב האורחים. בשעות הבוקר אתמול איש לא עזב בבהלה. החיים אצלנו נמשכים כרגיל.

נפלו קטיושות באזור; ייתכן שהדבר לא גורם לשינוי בדפוסי התיירות?

תתפלא בהחלט שלא. אמנם הקטיושות גורמות להרגשה של אי־נוחות לא כל כך נעימה. אבל בסופו של דבר מדובר באירועים קצרים, ולמעות החיים שבים למסלולם. לדוגמה, פאב פופולארי המופעל במאהל בדרך באזור התוף היה מלא עד אפס מקום גם אחרי ירי הקטיושות, לפחות עד השעות המוקדמות של הבוקר.

לא הורגשה איזו השפעה על התיירות באזור בשבת?

אלפים מילאו במהלך השבת את אתרי התיירות באזור הגליל המערבי. בודדים עזבו. חופי הים היו מלאים, אנשים גם לא התייחסו להמלצות המשטרה, שלא לבקר בחופים בצפון כמו חוף בצת, שהיה מלא עד אפס מקום. מאות ביקרו גם במערות ראש הנקרה, ולא היתה פגיעה של ממש ביזיעם, שם מתקיים במבצר העתיק פסטיבל בסגנון הרד־מאנס.

גם אצלנו היתה נהירה, לא היה שום שינוי ושום אירוע לא התבטל. בשעות אחר הצהריים התקיימה במלון קבלת פנים חגיגית מטעם עיריית נהריה בנוכחות 600 מוזמנים וראש העירייה ג'קי סבג, שחילק מלגות מטעם העירייה.

מה הרכב אוכלוסיית התיירים הנופשים באזור הגליל?

רובם ישראלים, מיעוטם גרמנים, אמריקאים אין לנו בכלל, וזה הרכב אוכלוסין טוב ביותר שמקל עלינו. ישראלים כמעט שלא מגיבים, הגרמנים לא יודעים והאמריקאים, שמכל נמלה עושים פיל, לא נמצאים אצלנו.

כעת אתם נמצאים בשיא פעילות השיווק לאתרי תיירות בצפון הארץ.

הקמפיין הגדול מתבצע עתה בעיקר לאזור הגליל העליון. את הפעילות השיווקית עשינו לפני תחילת העונה.

האם אתם בעמותת תיירות של הגליל המערבי עומדים לפנות לממשלה שתסייע לכם לשווק את האזור בעקבות הפגיעה התדמיתית שבאה עם ירי הקטיושות?

הממשלה עדיין חייבת לנו כספים ממבצע שלום הגליל.

מאת אילן שחורי

הסלמה בגבול הצפון

המחבלים הפתיעו את החיילים ופתחו באש מטווח קצר; המפקד הורה להסתער ונהרג

בהיתקלות עם המחבלים נהרגו סרן אבשלום אורן וסמל יבגני ברצלבסקי; 2 חיילים נפצעו באורח קל

מאת סופר "הארץ"

שני חיילי צה"ל מחטיבת גבעתי, סרן אבשלום אורן בן 24 מטבריה וסמל יבגני ברצלבסקי בן 19 מירושלים, נהרגו אתמול לפנות בוקר בהיתקלות עם חוליית מחבלים מארגון חיזבאללה סמוך למוצב עיישייה בגזרה המזרחית של אזור הביטחון בדרום לבנון. בהיתקלות נפצעו באורח קל שני חיילים.

המחבלים הפתיעו את חיילי הכוח של חטיבת גבעתי. בתום קרב שנמשך כמה דקות הצליחו המחבלים להימלט מהאזור, כשהם מותירים אחריהם אמצעי לחימה רבים, כולל תותח ללא רתע, מקלעים כבדים, מוקשים וחומרי חבלה.

גורם צבאי בכיר אמר אמש כי "המחבלים ניצלו את תנאי השטח ואת העובדה שהיו בשטח שולט, ונמלטו בחסות הצמחייה והסלעים הגדולים באזור בלי שנפצעו".

אתמול לפנות בוקר יצא כוח של חטיבת גבעתי, בפיקוד סרן אבשלום אורן, לפעילות. חיילי הכוח צעדו בוואדי סמוך לעיירה עיישייה, המוכר כנתיב של מחבלי החיזבאללה בדרכם לביצוע פיגועים בתוך אזור הביטחון.

כמה דקות לפני שהחיילים הגיעו ליעדם עסקה במקום חוליה של חיזבאללה בהתקנת תותח ללא רתע, כדי לירות בו מאוחר יותר לעבר מוצבי צה"ל בגזרה. סמוך ל־5.30 לפנות בוקר הבחינה חוליית המחבלים בחיילי הכוח, הפתיעה אותם.

בחסות החשכה, הצמחייה הסבוכה והסלעים הגדולים התקרבו המחבלים עד לטווח קצר מאוד מהחיילים ופתחו לעברם באש מנשק אוטומטי. חיילי הכוח השיבו באש, ועל פי הוראת המפקד סרן אורן הסתערו לעבר המחבלים תוך ירי מנשקם האישי והשלכת רימוני יד לעבר המחבלים.

מירי המחבלים נהרגו סרן אורן ורב"ט יבגני ברצלבסקי, שהועלה לדרגת סמל לאחר מותו. שני חיילים נוספים נפצעו באורח קל מרסיסים ונתזים.

החיילים, שנותרו ללא מפקד הכוח, המשיכו לירות לעבר האזור ממנו באו המחבלים, מבלי להדרתם. במקביל הוזעקו כוחות נוספים לעזרה.

טנק של צה"ל שיצא לחילוץ הכוח עלה על מוקש ופרס את מערכת הזחלים שלו. לא היו נפגעים בקרב צוות הטנק.

חילופי אש

למקום ההיתקלות הוזעקו כוחות נוספים, וטנקים ותותחים של צה"ל הפגיזו את האזור במשך כמה שעות. מסוקי תקיפה של חיל האוויר סיירו מעל האזור וירו לעבר נתיבי בריחה אפשריים בניסיון לאתר את החוליה הנמלטת. פינוי הפצועים והגופות התעכב לזמן מה, ורק בשעות הבוקר המאוחרות, לאחר שנחלשו חילופי האש, הם פונו מהאזור. מאז אתמול בצהריים נשמר השקט בגזרה.

חוליית המחבלים הצליחה כאמור להימלט, ככל הנראה ללא נפגעים.

בזמן ההיתקלות וזמן קצר אחריה נורתה לסירוגין אש מרגמות וקטיושות לעבר מוצבי צה"ל וצד"ל ולעבר יישובים באזור הביטחון בדרום לבנון. תותחי צה"ל וצד"ל השיבו באש.

גורם צבאי בכיר אמר כי המחבלים התכוונו לבצע פיגועים באזור הביטחון נגד כוחות צה"ל וצד"ל.

"חלק ממאבק"

הרמטכ"ל רב אלוף אהוד ברק אמר אמש כי "הפיגוע בגזרה המזרחית הוא חלק ממאבק על אזור הביטחון, למעשה על הפינה הצפונית של אזור הביטחון. כוח של החיזבאללה, שנמצא ככל הנראה בתנועה לביצוע תקיפה על מוצב עיישייה שעל הציר שמוביל אליו, נתקל בתוך שטח סבוך מאוד עם סלעים וצמחייה סבוכה בכוח של צה"ל שפעל בגזרה. בחילופי האש נהרגו שניים מחיילינו".

12 חיילים נהרגו בדרום לבנון מתחילת השנה

מתחילת השנה האזרחית נהרגו 12 חיילי צה"ל בהיתקלויות עם מחבלים בדרום לבנון.

ארבעה חיילי צה"ל נהרגו וחמישה נפצעו ב־7 בפברואר '94, בהיתקלות של כוח צה"ל בחוליית חיזבאללה בגזרה הצפונית של אזור הביטחון. ההרוגים הם סגן יואב הר שושנים, סמל ניר עברון, סמ"ר גל ליתנסון וסמל טל כהן.

שני חיילים נהרגו ושניים נפצעו ב־12 במארס '94 בהיתקלות כוח צה"ל במארב מחבלים בגזרה המזרחית של אזור הביטחון. ההרוגים הם סמ"ר יקיר שושי וסמ"ר אמיר חסדאי. ב־2 ביוני '94 נהרג סמל נעם שמחה ושישה חיילים נפצעו מירי טילי סאגר לעבר שיירת צה"ל בגזרה המרכזית של אזור הביטחון. ב־4 ביולי נהרג סמ"ר שמעיה רנוך מפגיעת טיל סאגר באזור הביטחון. ב־6 ביולי '94 נהרג סגן יהודה (אודי) אלגרבילי מאש מחבלים לעבר מוצבי צה"ל וצד"ל באזור רייחן.

ב־25 ביולי '94 נהרג סגן שי וולשטיין ו־13 חיילים נפצעו בהתקפה של מחבלים מהחיזבאללה על מוצבי צה"ל וצד"ל ועל שיירה צה"לית שנעה לכיוון הבופור.

הצלום: א"פי

אשה לבנונית מקוננת על מות קרוב משפחה בהתקפת חיל האוויר על הכפר דיר אל זהראני בסוף השבוע שעבר. בהתקפה נהרגו שבעה אזרחים לבנונים. הלוויית ששה מההרוגים התקיימה אתמול בנוכחות אלפים

חיזבאללה: אם יימשכו התקפות ישראל בלבנון, נפגע במטרות יהודיות בעולם

לבנון מבקשת שמועצת הביטחון תגנה את מה שהיא מכנה "הטבח"

מאת גיא בכור והסוכנויות

ארגון מסונף לחיזבאללה בשם "תנועת המדוכאים" הודיע אתמול בטלפון לסוכנות הידיעות הצרפתית בביירות, כי בכוונתו לתקוף מטרות יהודיות ברחבי העולם כנקמה על הפצצות ישראל בסוף השבוע שעבר בלבנון.

שבעה אזרחים לבנונים נהרגו ביום חמישי שעבר בהתקפת חיל האוויר על בית בכפר דיר אל אזהראני. ישראל התנצלה על התקפה זו, והודיעה כי הבית הופצץ בשוגג. הארגון גם קיבל על עצמו את האחריות לפיגועים האחרונים בבואנוס איירס ובלונדון.

"אנו מודיעים לאויב היהודי, שאם ימשיך לתקוף את אנשינו בדרום לבנון, בביירות ובבקעה, נפגע במטרות יהודיות בכל העולם. הדם יזרום כמו שזרם בארגנטינה ובלונדון", אמר בטלפון אדם שסירב להזדהות ואמר כי הוא מדבר בשם "תנועת המדוכאים" – קיצור שמה של "תנועת המדוכאים עלי אדמות" הקשורה לחיזבאללה, האחראית לחטיפת בני ערובה מערביים רבים בלבנון בשנות ה־80.

יצוין כי בסוף יולי השנה טילפן אדם שזיהה עצמו כחבר ארגון זה לסוכנות הידיעות הצרפתית בביירות, וטען כי ארגונו אחראי לפיגוע בלונדון.

חרירי: "פעולת מרודי"

"תגובה על הטבח"

הארגון גם קיבל על עצמו אתמול את האחריות לירי שמונה טילי קטיושה בערב שבת "על צפון פלשתין נגד ההתיישבות היהודית, וכתגובה על הטבח שנעשה ביום חמישי בידי האויב הציוני".

אלפי אזרחים לבנונים ואנשי ממשל הגיעו אתמול לדיר אל זהראני, שם השתתפו בהלוויית ששה בני אדם שנהרגו בהפצצה הישראלית ביום חמישי שעבר, ביניהם שני ילדים ושתי נשים. ראש הממשלה רפיק אל חרירי צעד בראש מסע ההלוויה.

אל חרירי אמר בהלוויה כי בוצע פשע מכוער, וכי ההתנצלות הישראלית, על פיה הבית בכפר הופצץ בשוגג, איננה אמת. "אין כאן אנשים מורינים ואין כאן עמדות צבאיות", אמר, "ברור כי היתה זו פעולה טרוריסטית להפחדת אנשים. זו גם הוכחה שהמנהיגות הישראלית ידעה על התקפה. לא היה זה מעשה המשרת את השלום".

ממשלת לבנון הודיעה שלשום כי התקפת חיל האוויר הישראלי בה נהרגו שבעה אזרחים היתה "התקפה טרוריסטית מכוונת נגד הכפריים בדרום לבנון".

לבנון פתחה במגעים עם חברות מועצת הביטחון באו"ם, במטרה להעלות את הפצצת חיל האוויר בלבנון לדיון במועצת הביטחון. כן פתחה בירות במגעים נמרצים עם ארה"ב לגינוי מה שהיא מכנה "הטבח".

שגריר ישראל באו"ם גד יעקבי דיווח על כך לראש הממשלה ולשר החוץ.

השגריר יעקבי שוחח עם שגרירי ארה"ב, רוסיה ועם שגרירים אחרים והסביר להם את מניעי ההתקפה הישראלית. ישראל תפעל כדי לשכנע את חברות מועצת הביטחון שלא להיענות לבקשת לבנון.

"מדי יום תוקפת ישראל כפרים בדרום לבנון, הורגת ופוצעת אזרחים חפים מפשע וגורמת לנזקים כבדים. בכך היא מנסה להתחמק מראש מהתחייבויות השלום, הדרישות ממנה לסגת מאדמתנו", אמר ראש ממשלת לבנון אל חרירי בראיון שפורסם שלשום בעיתון רב התפוצה "א־נהאר" היוצא לאור בלבנון.

לדברי אל חרירי, "אנו שבים ומדגישים: הכדור היה ונמצא עדיין בידיה של ישראל. כל שעליה לעשות הוא להתחייב ליישם את החלטת האו"ם הדורשת את נסיגתה המיידית, ללא תנאים, מדרום לבנון.

"אם ישראל סבורה כי באמצעות התקפותיה היא תוכל להפעיל לחצים כדי להשיג ויתורים, אנו שבים ומדגישים כי לא נוותר על זכותנו על האדמה ועל המים, וכי אנו דבקים בעקרונות שעל פיהם פתחנו במו"מ להשגת שלום צודק וכולל במזרח התיכון", אמר ראש ממשלת לבנון.

מוסא: פגיעה בוטה באזרחים

שר החוץ המצרי עמר מוסא מתח ביקורת על התקפת חיל האוויר הישראלי בדרום לבנון, ואמר כי אין להשלים עם מעשים כאלה בשלב זה של תהליך השלום במזרח התיכון.

מוסא אמר לכתבים שלשום כי "אין אנו משלימים עם ההתקפה הישראלית בדרום לבנון. זו פגיעה בוטה באזרחים, ללא התחשבות בשלבים אליהם הגיע תהליך השלום, בנוסף על השיקולים ההומניטריים והמשפטיים שבמעשה זה".

מוסא אמר כי "מצרים רואה בחומרה רבה מעשים כגון אלה, ואפילו הם נעשו בטעות, כפי שטוענים הישראלים, מפני שישראל צריכה להיות יותר זהירה ולהימנע מלפגוע במרחב האזרחי הלבנוני. התקפות מסוג זה אינן משרתות את תהליך השלום", אמר שר החוץ המצרי.

ראש ממשלת לבנון ושרים השתתפו בהלוויות ההרוגים בדיר א־זהראני

"מעשה התוקפנות שבוצע אתמול היה מתנה לילדינו מהסדר העולמי החדש", נכתב בכרזה שנתלתה על הבניין ההרוס בכפר

דיר א־זהראני, (א"פי). מקורות ביטחוניים בדרום לבנון מסרו אתמול כי צה"ל וצד"ל הגיבו באש ארטילרית על ירי הקטיושות לעבר ישראל מתוך אזור הביטחון. לדברי אותם מקורות, כוונה האש אל כפרים שיעים, ביניהם מאנסורה ואמרייה, דרומית מזרחית לצור. הירי נמשך כחצי שעה, ולא דווח על נפגעים.

שלוש משפחות

צוותי הצלה חילצו שלשום לפנות בוקר ארבעה פצועים מהריסות הבניין בכפר השיעי דיר א־זהראני, שנפגע מהפצצת מטוסי חיל האוויר ביום חמישי. הנפגעים היו בני שלוש משפחות, שהתגוררו בבית האבן הדו־קומתי. בין ההרוגים שני ילדים, בני ארבע וחמש. 17 איש נפצעו. אוכלוסיית הכפר מונה 9,000 איש.

שלשום נערכו הלוויותיהם של תושבי הכפר שנהרגו כתוצאה מהפגיעה בבניין. בהלוויות, בהן השתתפו אלפי אנשים, נכחו ראש ממשלת לבנון, ראפיק אל־חרירי וכמה שרים.

האבלים זעקו "אללה אכבר", בעת ששיירת ההלוויה עברה ליד הבניין ההרוס. על הבניין נתלו כרזות בהן נאמר: "מי יתריע מפני ברבאריות כזו נגד ילדים ואזרחים", ו"מעשה התוקפנות שבוצע אתמול היתה מתנה לילדינו מהסדר העולמי החדש".

ההתקפה על דיר א־זהראני היתה אחת משלוש התקפות שביצע חיל האוויר ביום חמישי. שתי ההתקפות האחרות פגעו במעוזי החיזבאללה בכפר הסמוך, איקלים אל תופאח. החיזבאללה מסר כי לאנשיו לא נגרמו כל אבדות.

אל־חרירי סירב לקבל את התנצלויותיה של ישראל, על פיהן בוצע הירי אל עבר הכפר בשוגג. לאחר ההלוויה אמר כי "היה זה פשע מתוכנן מראש שבוצע על ידי ההנהגה הישראלית. זהו ללא ספק מעשה טרור, שנועד להטיל אימה על אזרחים".

בהצהרה קודמת כינה אל־חרירי את ההפצצה "חוליה חדשה בשרשרת התוקפנות הישראלית נגד לבנון".

שר החוץ הלבנוני, פארס בואיז, אמר כי ממשלתו תבקש לכנס פגישה של מועצת הביטחון של האו"ם, כדי למחות על ההפצצה ועל פעולות אחרות של צה"ל בדרום לבנון.

(ע). גופים בצה"ל ובחיל האוויר ממשיכים בחקירת הנסיבות שגרמו להפצצת הכפר דיר א־זהראני, שגרמה להרג ופציעת אזרחים. הפצצה שנורתה ממטוס חיל האוויר סטתה ממסלולה ופגעה בבית המגורים, שהתמוטט על יושביו.

בחיל האוויר בודקים האם מדובר בתקלה במחשב האחראי על הכיוון למטרה והפגיעה המדויקת של הפצצות החכמות, אשר בדרך כלל מצליחות לירות גם מטרות קטנות בצורה מדויקת ביותר.

גור: אם יושג הסדר עם סוריה – נצא במהירות מלבנון

(ע). סגן שר הביטחון, מרדכי גור, אמר אתמול כי ישראל מוכנה לצאת בתוך זמן קצר מדרום לבנון, אם יושג הסדר עם סוריה על שמירת השקט בגבול הצפון. בראיון ביומן השבועי של גלי צה"ל "במצב הנוכחי" אמר גור: "אני אומר לסורים כי צעד חשוב מאוד בדרך לשלום עמם הוא הצלחתנו להשכין שקט בלבנון. לנו אין מה לעשות שם. נצא מלבנון צ'יק צ'אק, ואחר כך יוכל להימשך המשא ומתן עם הסורים. אם הסורים מוכנים לעשות את זה, אנחנו אומרים להם 'אהלן וסהלן'".

לדברי גור, "יש להתייחס לעובדות וליצור אפשרויות. ראש הממשלה יצחק רבין וכולנו מצפים עכשיו שאותו אומץ ינהג כמו המלך חוסיין, שהצהיר בפומבי בוואשינגטון על סיום מצב הלוחמה עם ישראל. יקום הנשיא אסד ויכריז באוזני עמו ובאוזני עם ישראל, ואז אפשר להתקדם מהר מאוד בתהליך השלום עם הסורים. אם אסד יואיל, הוא יכול עוד השבוע לקום ולתת את ההצהרה שפותחת את הדרך למשא ומתן רציני, שיכול להסדיר גם את העניינים בגבול לבנון. הבה נקווה שכך יהיה".

לדברי גור, בעבר דחתה דמשק את הצעת ישראל להגיע תחילה להסדר בלבנון לפני הסדרים עם סוריה על הגולן.

בנוגע לאפשרות להגיע להסדרים נוספים עם ארגון חיזבאללה, דוגמת ההסדרים שהושגו לאחר מבצע "דין וחשבון", אמר סגן שר הביטחון כי "לצערי הרב, כמעט שלא ניתן ליצור קשר עם אנשי החיזבאללה, בגלל הקשר שלהם לאיראן. אנחנו מעבירים אליהם מסרים, בעיקר דרך סוריה, אך איננו בטוחים שכל המסרים עוברים אליהם".

רקע / שרון שדה

הפצצה סטתה כנראה בגלל שגיאת טייס

חיל האוויר הישראלי מצויד, על פי מקורות בחו"ל, בסוגים שונים של טילים ופצצות, הנבחרים למשימה על פי מורכבות משימת הטיסה וחשיבות היעד המותקף. על פי הדיווחים בכלי התקשורת, מטרת התקיפה ביום חמישי שעבר בערב היתה יעד מחבלים בג'בל ספי. בזמן התקיפה הוטלה פצצה שסטתה כ־8 ק"מ ממסלולה ופגעה בבית מגורים. 7 אזרחים נהרגו.

ממידע ראשוני עולה בשלב זה כי הגורם לסטיית הפצצה הוא, ככל הנראה, שגיאת טייס. מטוסי קרב מסוגלים לשאת פצצות כבדות יותר מאלה שנושאים מסוקי קרב, ובדרך כלל מנצלים אותן להשמדת מטרות שטח כמו בסיסי אימונים, מתקנים ומבנים הנמצאים בהם. משקל הפצצה הוא אחד ההסברים האפשריים להרס הרב שנגרם לבית, שקרס על יושביו.

פצצות וטילים מונחים

בתקיפות בלבנון משתמש חיל האוויר, בדרך כלל, בפצצות ברזל פשוטות יחסית, ועל פי הדיווחים שהגיעו מלבנון, כך גם נהג בתקיפה בג'בל ספי. להבטחת פגיעה ביעדים נקודתיים, כמו בית מסוים בתוך עיירה, עושה חיל האוויר להשתמש בפצצות ובטילים מונחים, שרמת הדיוק שלהם גבוהה וההסתברות לשגיאת טייס נמוכה.

הנשק המונחה נחלק לשלושה סוגים: נשק מונחה באמצעים אלקטרו־אופטיים (כמו נשק מונחה טלוויזיה) או נשק מונחה תרמי; נשק מונחה לייזר; ונשק מונחה מכ"מ. אמצעי הנחיה אלה מותקנים בטילים או בפצצות גולשות המוטלות מהמטוסים.

סטיית טיל או פצצה ממסלולה יכולה להיגרם מגורם מסוים או משילוב של כמה גורמים בו זמנית. ההסברים המקובלים הם טעות אנוש, כמו כוונה שגויה של הטייס ליעד הפצצה, כתוצאה מזיהוי לקוי של המטרה או זיהוי שגוי שלה, או לחלופין תכנות לקוי של נקודות הציון של המטרה במחשב המשימה שבמטוס. הסטייה יכולה להיגרם גם כתוצאה מתקלה מכאנית בפצצה עצמה – רכיב כלשהו שיצא מכלל פעולה (אם מדובר בנשק מונחה), עיוות בגוף הפצצה או פגיעה באחד מזנביה, שיכולה לגרום לשינוי במעוף הפצצה. שתי הפגיעות האחרונות יכולות להיווצר כתוצאה מהתקנה לא נכונה במטוס, או בזמן הטלתה ממנו.

טעויות חוזרות

אם התקנת הפצצה היתה לקויה, מדובר בטעות של צוות הקרקע שחימש את המטוס, אך הסבירות לכך נמוכה ביותר. כאמור, מהמידע הראשוני שהגיע עד כה עולה שהגורם לסטייה הקטלנית של הפצצה בלבנון הוא, ככל הנראה, שגיאת טייס. אין זו הפעם הראשונה שנגרמות טעויות בהפצצת מטרות בלבנון.

יצוין כי בתחקירים מקיפים שעורך חיל האוויר לאחר כל גיחה נעשה ניסיון לאתר את הגורמים לתקלות, בהתבסס על נתוני הטיסה ומקורות מידע נוספים, ופועלים למניעת הישנותן.

מזג האוויר

ללא שינוי

היום יהיה מעונן חלקית עד בהיר, ללא שינוי ניכר בטמפרטורות. הים יהיה נוח. גובה הגלים: מ־40 עד 80 ס"מ. טמפרטורת המים: 29 מעלות. רוח דרום־מערבית תנשב במהירות של 25 עד 30 קמ"ש, וישררו תנאים טובים לראייה.

תיאור המפה הסינופטית: שקע מעל סקנדינוויה, עם אפיק דרך מרכז אירופה, גורם למזג אוויר בלתי יציב, מעונן חלקית, ולגשמים מקומיים וירידה בטמפרטורות באותם אזורים. רכס באגן המערבי של הים התיכון ומזרח אירופה גורם שם למזג אוויר יציב, בהיר עד מעונן חלקית, ולטמפרטורות גבוהות. באזורנו, אפיק עונתי רדוד גורם לטמפרטורות רגילות לעונה.

התחזית להיום

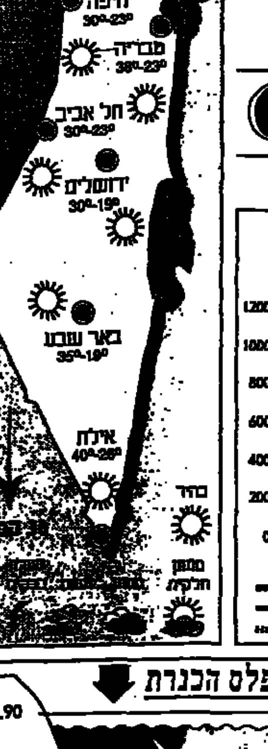

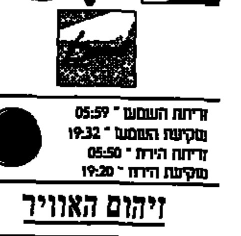

זריחת השמש 05:59
שקיעת השמש 19:32
זריחת הירח 05:50
שקיעת הירח 19:20

זיהום האוויר

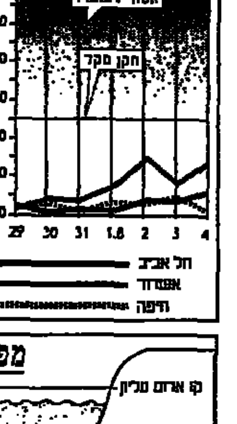

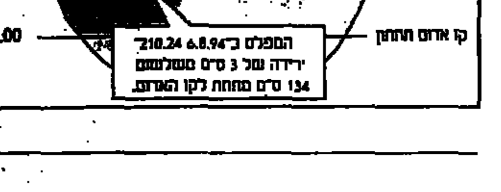

עומס החום

תחזית להיום	בוקר 7–12	צהריים 12–16	ערב 16–20	לילה 20–7
אזור תל אביב	קל־בינוני	בינוני	בינוני־קל	קל
אזור חיפה	קל־בינוני	בינוני	בינוני־קל	קל
אזור ירושלים	קל	קל	קל	קל
אזור הגליל	קל	קל	קל	קל
אזור הכנרת	בינוני	כבד	בינוני	קל
צפון הנגב (באר שבע)	קל־בינוני	בינוני	בינוני	קל
אזור אילת	בינוני	כבד	בינוני	קל

הטמפרטורות בעולם

תחזית להיום	מינימום	מקסימום	מזג האוויר
איסטנבול	22	30	נאה
אמסטרדם	16	23	מעונן חלקית
אתונה	24	32	נאה
בודפשט	16	29	נאה
בייג'ינג	• 22	• 33	מעונן •
בוקארשט	20	31	נאה
בריסל	16	25	מעונן חלקית
ברלין	17	26	מעונן חלקית
וינה	18	32	מעונן חלקית
ורשה	16	31	מעונן חלקית
ז'נבה	19	29	מעונן חלקית
מונטריאול	10	20	מעונן חלקית
יוהנסבורג	• 0	• 18	בהיר •
לונדון	17	23	מעונן חלקית
ליסבון	16	27	מעונן חלקית
מדריד	17	32	מעונן חלקית
מוסקווה	16	31	מעונן חלקית
ניו יורק	16	29	מעונן חלקית
ניירובי	• 12	• 18	מעונן •
פאריס	18	27	גשם
פראג	17	25	גשם
פרנקפורט	18	26	גשם
ציריך	21	29	גשם
קהיר	22	34	נאה
קופנהאגן	21	26	מעונן חלקית
רומא	22	30	נאה

*הטמפרטורות אתמול

SKY

סקאי הככר טורס

לגלות עולם רחוק
טיול מעבר לקשת

29/32 יום

תאילנד, אוסטרליה, ניו זילנד, סינגפור
ואפשרות לנופש באי באלי באינדונזיה

בהדרכתו המנוסה של יוסי בן עמי
מומחה לטיולי עומק באוסטרליה והפסיפיק

יציאה מובטחת – 19/9/94
מועדים נוספים בחודשים אוק' 94–ינו' 95
פרסים והזמנות אצל כל סוכני הנסיעות

סקאי הככר טורס בע"מ, ה' באייר 52 (ככר המדינה) ת"א
טלפון: 03-5468921

לעצמאים ובעלי עסקים

פקסס 03-496119 וקבל חינם תוכנת הדגמה

חישובית זהב
תוכנה להנהלת חשבונות וניהול עסק

הנהח"ש דו־צדדית וכפולה • חשבוניות • בנקים • לקוחות/ספקים • מלאי
אלפי משתמשים · קלה ונוחה להפעלה · מאושרת ע"י מס־הכנסה
המחיר החל מ־ 350 שקל כולל מע"מ

אוטוסופט

רח' הרגי מלכות 7 תל־אביב טל' 03-6471486

היה סדר עדיפויות?

חדשות ויומן 20:00, אביב גפן בפסטיבל ערד 21:05, ערוץ 1.

באמצע השבוע שעבר לא התאפק אחד המקורות הבכירים ורץ לספר לחברה שמארגנים את 'המלך חסין', את ראש הממשלה, יצחק רבין ואת מזכיר המדינה האמריקאי, וורן כריסטופר, לחגיגת מעבר ערבה ביום שני (מחר). לא היתה סבלנות לחכות עד שהעניין ייסגר. המלך סירב כנראה למלא את התפקיד שיועד לו, ובליל שבת למדנו שנצטרך להסתפק ביורש העצר (חוסיין יארח את ראש הממשלה לצהרים בעקבה). אחרי 46 שנה עדיין עושים אצלנו פאשלות של מתחילים.

ישראל סגל שאל את ח"כ אליהו בן־אלישר (ליכוד) איך זה לעמוד מהצד ולראות בעיניים כלות אירועים דרמטיים כאלה, וקיבל תשובה ראויה: האם רבין לא עמד מהצד כאשר בגין אירח את סאדאת? לא ברור למה הוקרן דווקא בהזדמנות זו קטע מראיון עם יצחק שמיר בעת ועידת מדריד; רק כדי לנהל ויכוח סרק בשאלה אם שמיר ראה בהצגה את נציגי אש"ף במדריד, או את כל הפלשתינאים שם? חבל על הזמן.

ה"יומן" עבר בסימן פלשתינאים נעדרים, ותחילה רב־סרן בצבא הירדני מוסה מחמוד בטאט, שנעלם בקרב צור בהר ב–'67 תעודה. משפחתו מחפשת אחריו מאז, ועתה מתברר שהתיק של הפצוע בהדסה לא יהיה לו אלא למישהו אחר. ושארנו עם חייל שעקבותיו אבדו ועם
...כאב הורים יהודים. לפחות למדנו
...ל רפואי הוגן בבית חולים ישראלי.
...– בת לאם גרמניה ולאב פלשתינאי
...לא ברור מי ולמה. בלי לגרוע מההיבט
...גן בן 50 דקות לא נמצא נושא חשוב
...'9 או מלחמת החרדים בארכיאולוגים.
...ת שפירא היתה אמינה ומעוררת תקווה,
...ישראל – ארוך מאוד ומצחיק בקושי.
...המוזין להבין לפי מה בוחרים בני
...ה של אביב גפן, קשה במיוחד: הקול?
...ראה 15 אלף בני נוער מריעים ומנופ־
...על הבמה, באקסטאזה המזכירה טקס
...יודעי דבר אומרים שהכל תמים לגמרי

3 אחים נפצעו מפגיעה ישירה של טיל קטיושה בבית בגליל המערבי

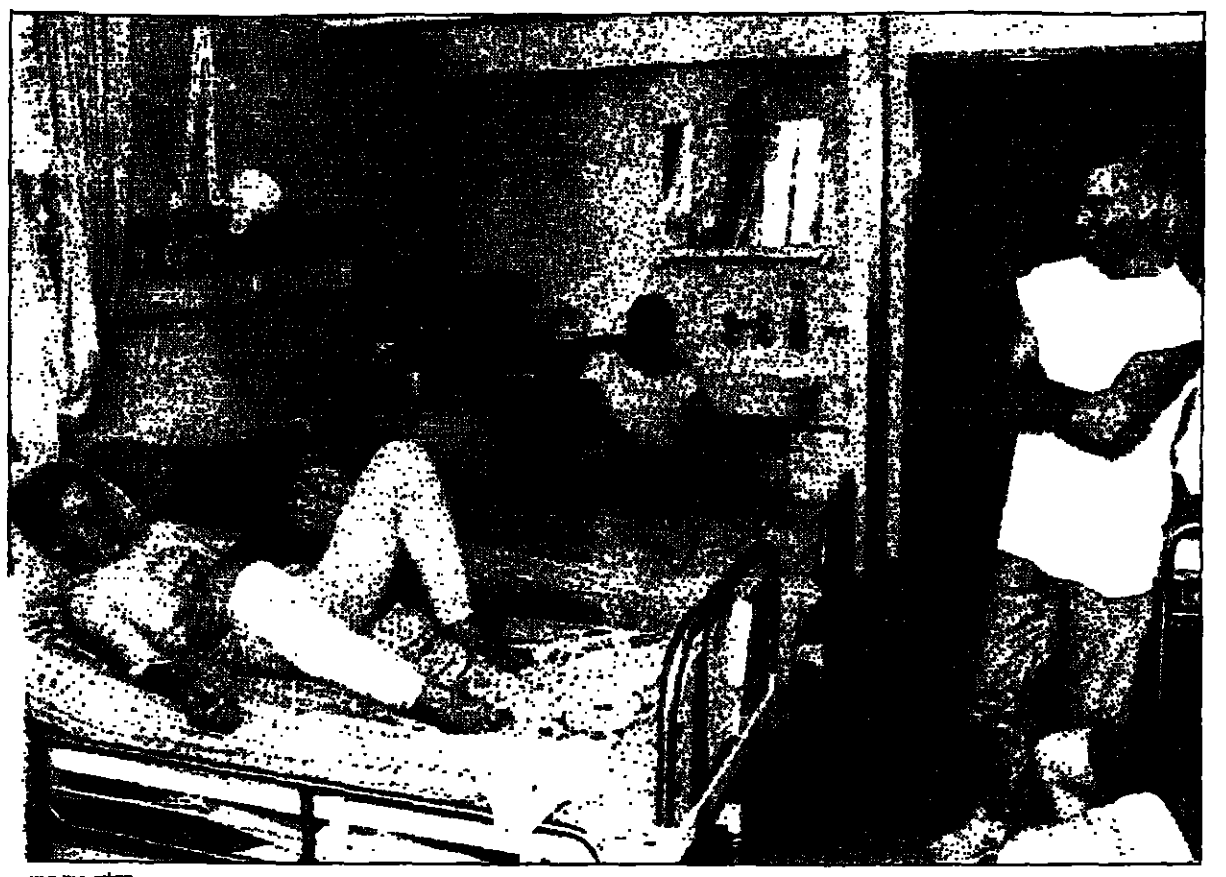

אסיף כהן בבית החולים בנהריה. טיל הקטיושה פגע פגיעה ישירה בחדר בו ישן

תצלום: ירון עמית

מאת נבי זהר

שלושה אחים, בנים למשפחה המתגוררת במושב שבגליל המערבי, נפצעו אתמול כתוצאה מפגיעת טיל קטיושה בבית המשפחה. אסיף כהן, בן 15, ישן בחדר הילדים שנפגע בפגיעה ישירה, והוא נפצע באורח קל מרסיסים ברגלו. שני אחיו – אביב בן 9 ושומר בן 18, ישנו בחדר הסמוך. השניים נפצעו באורח קל, ושוחררו לאחר טיפול בבית החולים. אסיף, שנפגע כתוצאה מפגיעת רסיס בברכו, נותר מאושפז לצורך השגחה.

אם המשפחה, ציפי כהן, סיפרה כי "התעוררנו מפיצוץ חזק מאוד של הקטיושה ורצנו מהר לחדר הילדים. כל החלונות התנפצו, והדלתות נעקרו ממקומן והחדר היה עשן. גם שתי המכוניות שלנו, שחנו בחצר הבית, נהרסו. בחדר שבו פגעה הקטיושה נפער חור גדול בקיר. היה לנו מזל גדול".

25 טילים

שלושה מטחי קטיושה נורו בסוף השבוע בגליל המערבי, בסך הכול נורו כ–25 טילים. סמוך לשעה 21:00 ביום שישי נחת מטח הקטיושות הראשון, ועד חצות נורו עוד כמה טילים שנחתו באותו אזור. אחד הטילים נחת סמוך לבר־נגלו בכפר נופש בגליל המערבי, וגרם לנזקים. משפחת הנופשים יצאה כמה דקות קודם לכן לבלות בנהריה. סמוך למקום היו אותה עת כמה עשרות אנשים, שלא נפגעו.

התושבים באזור שנפגע קיבלו הוראה לרדת לחדרי הביטחון. לדברי אחד מהם, במושב ציפו לנפילת מטח טילים נוסף בשבת בבוקר. ואכן, סמוך לשעה 6:00 בבוקר שבת נחת מטח קטיושות שלישי, ממנו נפגע בית משפחת כהן בפגיעה ישירה.

כתוצאה ממטחי הקטיושות נגרם נזק רב לשלושה מטעי בננות, מטע אבוקדו ומטע נשירים. אחד מבעלי המטעים אמר כי "יקח לפחות חמש שנים לתקן את הנזק". לדבריו, זו התקפת הקטיושות הרביעית ממנה נפגע היישוב בשנה האחרונה, והאווירה במקום קשה. הוא סיפר כי רבים מתושבי המקום מתגוררים בבתים ללא חדרי ביטחון. רבים מהתושבים טוענים כי "בין התקפה אחת לשנייה" מפסיקים את בניית החדרים.

בני נוער במושב נתקפו חרדה בעקבות ההתקפה, ורבים מהם הסתגרו בבתיהם וסירבו לצאת.

אתמול בערב ביקר במושב הרמטכ"ל, רב אלוף אהוד ברק, ונפגש עם התושבים. בפגישה השתתפו גם אלוף פיקוד הצפון וראש המועצה האזורית מטה אשר. בסיום הפגישה אמרה חברת ועד המושב: "אנחנו חושבים שקיבלנו אוזן קשבת, ומקווים שרבים מאלו שאין להם עדיין חדרי ביטחון יוכלו להשלים את הבנייה בקרוב מאוד. הרמטכ"ל הבטיח לשמש פה עבורנו בממשלה".

ראש המועצה האזורית מטה אשר, חזי בריס, אמר כי בעיית חדרי הביטחון היא בעיה קשה מאוד אולם לדבריו, התרשם כי רוח התושבים איתנה וסיום בניית עשרות חדרי הביטחון במושב "יחזקם עוד יותר". בריס הדגיש כי ראשי האזור מצויים בקשר הדוק עם צה"ל, וסומכים על דרכי פעולתו.

גיבוי סורי

הרמטכ"ל ברק אמר כי ישראל תשקול את הרחבת תחום הפעילות בדרום לבנון אם ממשלת לבנון לא תשים קץ לפעילות החיזבאללה. לדבריו, "ממשלת לבנון הנשענת על גיבוי סורי מסוגלת להביא להפסקת פעילות החיזבאללה, וכל עוד איננה עושה זאת, ישראל תמשיך לפגוע בארגון. רק אם פעילות הארגון תיפסק, תיפסק פעילות הצבא שלנו".

ברק אמר כי בסך הכול ירה החיזבאללה בסוף השבוע 25 קטיושות, שכ–20 מתוכן נחתו בשטח ישראל. "אנו מעריכים כי הירי היה תגובה לפצצה שהשתחררה על ידי מטוס חיל האוויר בכפר דיר א־זהראני, ופגעה בכמה אזרחים. ישראל לוחמת בבסיסי מחבלים בלבד והפגיעה באזרחים היתה בטעות. הבענו צער על הפגיעה הזאת. ארגון החיזבאללה מנסה באופן יזום ושיטתי לפגוע באזרחים ישראלים כדי להרתיע את ישראל מלפגוע בארגון זה. הפעילות הזאת היא חמורה מאוד ונצטרך לדון בדרכים כיצד לפעול נגד הארגון", אמר.

לדברי הרמטכ"ל, "אין תשובות פשוטות לירי הקטיושות החולפות מעל אזור הביטחון. אחת התשובות לירי הזה הוא כוח העמידה של תושבי הצפון, בכוח הפנימי שלהם. הכוח הזה של המשפחה שנפגעה, המושב וההתיישבות כולה בצפון, תאפשר לצה"ל להילחם בעתיד ביעילות בחיזבאללה", אמר.

"יש הבדל יסודי במלחמה שלנו נגד המחבלים לבין פעילות המחבלים כנגד אזרחים. איננו חסידי טעויות, כפי שאירע עם פליטת הפצצה למושב אזרחי בלבנון, אך כל פעילות המחבלים נגד ריכוזי אוכלוסין בדרום לבנון ובישראל איננה דומה לפעילות המבצעית שלנו", אמר הרמטכ"ל.

קיפוח המושב

(ע) ועד המושב שנפגע ממטח הקטיושות מאיים לחסום היום בבוקר את הכניסה למקום, ולסגור את הכביש המוביל לכביש הצפון, במחאה על קיפוח המושב בבניית מקלטים וחדרי ביטחון.

"המושב שלנו מטווח. יש לנו היום תשע נפילות בתוך המושב, ואנו מרגישים מאוימים וחשופים. כשאנו פונים למערכת מגיע סוקר, פוסל את הסקר הקודם, עורך סקר חדש בכל הקשור למקלוט וחדרי ביטחון, ואנו נותרים מחכים לסקר הבא", אמר אתמול יו"ר ועד המושב.

התושבים שטחו את טענותיהם בפני נח כינרתי, עוזר ראש הממשלה לענייני התיישבות. "קיפוח בוודאי שאין פה. אני יודע שפיקוד העורף ומשרד השיכון מטפלים במושב. הנחיתי את פיקוד העורף לבוא לכאן ולבצע סקר חדש שתוצאותיו יגיעו אלי בתוך יומיים. אני בטוח שנפתור את כל הבעיות על פי קריטריונים. בתוך כמה חודשים יתחילו לבנות את חדרי הביטחון במושב, וישלימו את החוסר", אמר כינרתי.

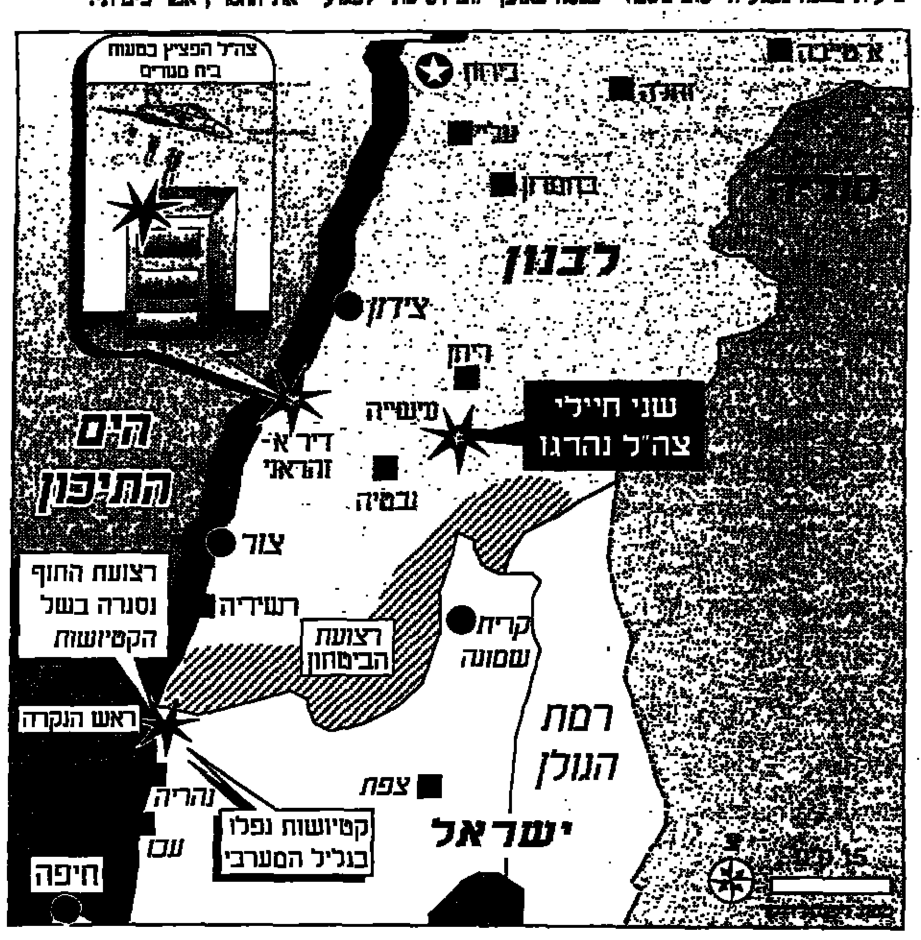

מועדון הים התיכון באכזיב פונה בעקבות ירי הקטיושות; תפוסה מלאה ביתר האתרים בצפון

משרד התיירות: נפעל למניעת פגיעה באתרים

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני תיירות

מטחי הקטיושות שנחתו בסוף השבוע באזור הגליל המערבי לא השביתו את התיירות בצפון הארץ. למעט האזורים בהם נחתו הקטיושות, שנסגרו לקהל בהוראות המשטרה וכוחות הביטחון, היו אתמול רוב אזורי התיירות בצפון מלאים נופשים ומטיילים.

אזור הגליל העליון, שבשבועות האחרונים עבר מסע פרסום רחב היקף, לא נפגע כלל. בסוף השבוע כמעט שלא ניתן היה להשיג חדרים באתרים השונים באזור.

מטח הקטיושות הראשון נחת בערב יום שישי. זמן קצר לאחר נפילת הקטיושות הורו כוחות הביטחון על פינוי הנופשים מאתר מועדון הים התיכון באכזיב. באתר שהו באותה עת כ–600 נופשים.

פונו לאילת

מיד עם נפילת הטילים ירדו הנופשים למקלט, שלאור תפוסת השיא במקום, קטן מלהכיל את כולם. זמן קצר לאחר נפילת הקטיושות הגיעו למקום כוחות הביטחון והורו לפנות את הכפר. הצוות והאורחים הועברו באוטובוסים למועדון הים התיכון באילת, והישראלים שוחררו לבתיהם.

לדברי מנהל הכפר, מוטי רוגר, לא נגרם כל נזק. רוגר אמר כי צוות הכפר מתורגל בפינוי בעקבות ירי קטיושות, לאור הפינוי הקודם – שנערך לאחר נפילת קטיושות באזור ביוני '93.

פינוי נערך גם בבית הארחה בגשר הזיו ומאתרי תיירות צפוניים משם עד לראש הנקרה. כמו כן פונו מתרחצים מכמה חופי רחצה בצפון.

"הצלחנו להתגבר"

משה עסיה, מנהל עמותת התיירות בגליל העליון, אמר אתמול כי בגליל העליון לא הורגשה כלל השפעת נפילת הקטיושות, ולא היתה כל בהלה או עזיבה מצד מטיילים. לדבריו, כל בתי הארחה וה"צימרים" בגליל העליון היו מלאים. "אנו חושבים שהצלחנו להתגבר על הנהירה לתורכיה, אני מקווה שהקטיושות לא יוכלו להישג הזה שלנו", אמר.

ממשרד התיירות נמסר אתמול כי המשרד מודע למצב שנוצר בגליל המערבי, וכי הוא עומד בקשר עם מפעילי האתרים באזור. "אנו נעשה הכול כדי שעונת התיירות בגליל לא תיפגע", נמסר מהמשרד.

רפאל איתן: צה"ל צריך להגיב מיד ובמלוא העוצמה

מאת דליה שחורי ואלוף בן

"צה"ל חייב לנקוט אמצעים התקפיים מיידיים כדי להסיר את איום הקטיושות מעל גבול הצפון". כך אמר אתמול ח"כ רפאל איתן (צומת), לאחר שביקר בגבול הצפון בגליל המערבי.

איתן אמר כי הוא דורש מהדרג המדיני להורות לצה"ל להגיב מיד, בעוצמה הדרושה, כדי שהמחבלים יבינו שמתנהלת נגדם מלחמה במלוא העוצמה והכוח גם כשמזכיר המדינה האמריקאי וורן כריסטופר באזור וגם כשראש הממשלה יצחק רבין מתכונן לצאת לעקבה.

לדברי איתן, אין הסכמות עם המחבלים, וההסכמות היחידות שהם מבינים הן נקיטת פעולות התקפיות, שיוציאו את היישובים מטווח ירי הקטיושות. איתן אמר כי הירי לעבר יישובי הצפון וחיילי צה"ל אינו ספונטאני אלא ירי מתוכנן, המביא בחשבון את אוזלת ידה של ישראל בנקיטת תגובה.

יו"ר לשכת הליכוד, ח"כ עוזי לנדאו, אמר כי "מדיניות הממשלה הפכה את חיילי צה"ל ברווזי מטרה להתקפות מחבלים בצפון, ולהיטותה להגיע להסכם עם סוריה בכל מחיר כובלת את ידי צה"ל מלפעול כדרוש בצפון". לנדאו יעלה את העניין היום בישיבת הוועדה המדינית של לשכת הליכוד, שתדון בחלופות למדיניות הממשלה.

זה הזמן:

שווי שוק
גיא רולניק

חברת הברוקרים זינגר־ברנע, שבבעלות שלום זינגר ואמיר ברנע, פירסמה אתמול תשקיף לקרן נאמנות חדשה בשם "זינגר־ברנע פיננשל". הקרן תתמחה במניות של מגזר הפיננסים – בנקים, בנקים למשכנתאות, חברות ביטוח וחברות ברוקרים.

הרעיון של קרן נאמנות פיננסית הוא לא מקורי. באוקטובר 93' היה גל של קרנות פיננסים חדשות שהציעו הבנקים הגדולים – פועלים, דיסקונט ובינלאומי. הקרנות הבנקאיות הוצעו לציבור בשיא האופוריה בשוק המניות, כאשר חברות הפיננסים נסחרו במכפילים גבוהים שהתעלמו מהסיכון ומהתנודתיות הגדולה הקיימת בפעילות בשוק ההון. התוצאה ידועה – ההפסדים בקרנות אלה מיום הקמתן נעים בין 20% ל–30%.

נוכח השבר בבורסה בחודשים האחרונים נראה מגזר הפיננסים הרבה פחות אטרקטיווי מבעבר ... אלא שלהערכתנו, יש היום סיבות טובות להתעניין בענף הפיננסים. הסיבה הראשונה קיימת כבר תקופה ארוכה, והיא השינויים המבניים בשוק ההון. הסיבה השנייה היא כאמור המחירים, שנראים היום יותר הגיוניים.

1.8.94 הארץ 5ג

זינגר ברנע
פיננשל

קרן נאמנות
פתוחה

הצעת מחיר מופחת

החל מ–8.8.94 ועד 31.8.94 שעה 11:00 מוצעות היחידות במחיר היסודי, כפי שיהיה מעת לעת, בתוספת של 0.5% בלבד בסניפי בל"ל ובכל סניפי הבנקים.

מנהל הקרן:
זינגר ברנע ושות' ניהול קרנות נאמנות (93) בע"מ.

הנאמן:
החברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ

בנקאי הקרן: בנק לאומי לישראל בע"מ

מודעה זו אינה מהווה הזמנה לרכוש את יחידות הקרן

مكذا من الأصل

אבא אבן הוזמן למשלחת לעקבה: ״חוסיין חלוץ הריאליזם בתפישה הערבית״

מאת אלוף בן
סופר המדיני של "הארץ"

ישראל וירדן יציינו מחר את פתיחת מעבר הגבול בין ליד אילת, בטקס שלאחריו יוזמן ראש הממשלה, יצחק רבין, לפגישה וארוחת צהרים עם חוסיין מלך ירדן בארמונו בעקבה.

טקס חנוכת מעבר הגבול ייערך מחר בשעה 11 בבוקר, בהשתתפות ראש הממשלה, נסיך הכתר הירדני חסן, ומזכיר המדינה האמריקאי, וורן כריסטופר. השלושה ישאו נאומים קצרים ויחנכו את המעבר, שייפתח לתנועת תיירים ממדינות שלישיות.

לאחר הטקס ייצא רבין עם פמליה מצומצמת דרך המעבר החדש לעקבה, לפגישה וארוחת צהרים רשמית עם חוסיין וכריסטופר. מלשכת ראש הממשלה נמסר אתמול, כי אין זו פגישת עבודה, אלא אירוע חגיגי בעיקרו.

בפמלייתו של ראש הממשלה לעקבה ישתתפו שר החוץ שמעון פרס, שר החוץ לשעבר אבא אבן, נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר, הרמטכ"ל אהוד ברק וראש המשלחת הישראלית אליקים רובינשטיין

בפמלייתו של ראש הממשלה, שתצא לעקבה, ישתתפו שר החוץ, שמעון פרס, שר החוץ לשעבר, אבא אבן, נשיא בית המשפט העליון, מאיר שמגר, הרמטכ"ל, אהוד ברק, וראש המשלחת הישראלית לשיחות עם ירדן, אליקים רובינשטיין. אליהם יתלווה קומץ עוזרים.

שמגר. עם עוזרים

אבן. 7–8 פגישות חשאיות

ברק. ארוחת צהרים בארמון

אבן, שהיה שר החוץ בשנים במאמר שפרסם ב"ניו יורק טיימס" לפני פגישת רבין־חוסיין בוואשינגטון, כתב אבן כי "חלוץ הריאליזם בתפישה הערבית של ישראל לא היה נשיא מצרים, אנואר סאדאת, שעשה שלום עם ישראל ב־1979, אלא המלך חוסיין, שקיים שיחות חשאיות עם מנהיגי ישראל. כלאומן ערבי היה חוסיין בוודאי מעדיף מזרח־תיכון ללא ישראל, אך הוא היה מהיר מכל מנהיג ערבי אחר בהבנתו שישראל עברה את סף ההשמדה". ירדן, כתב אבן, אינה רואה בעצמה מנהיגת העולם הערבי, אבל ביכולתה לתרום למערכת של שיתוף פעולה אזורי יותר מכל מדינה אחרת.

היוזמה לפגישת רבין־חוסיין במקביל לפתיחת מעבר הגבול התעוררה בזמן פגישתם בוואשינגטון לפני כשבועיים, אך הפרטים סוכמו רק ביום ששי האחרון, בסדרה של שיחות טלפון, חילופי פאקסים ופגישות בשטח. שר החוץ פרס קיבל את ההזמנה להצטרף לרבין ביום ששי.

הירדנים הודיעו שיורש העצר חסן ישתתף בטקס פתיחת מעבר הגבול, ולא המלך. ירדן התידה בינתיים סיקור תקשורתי מצומצם, ולפמליית ראש הממשלה יתלוו רק עשרה חברי ועדת העורכים ושני צוותי טלוויזיה עם ניידות שידור. בתום ארוחת הצהרים בעקבה, יערכו רבין חוסיין מסיבת עיתונאים בהשתתפות עשרה עורכי עיתונים מכל צד. הצעה נוספת שנידונה, היתה שפמליית ראש הממשלה תוזמן גם לביקור בפטרה.

לטקס פתיחת מעבר הגבול ליד אילת הוזמנו משתתפים רבים, ובהם ראשי סיעות הקואליציה, ואחדים משרי הממשלה.

שר ההסברה של ירדן, ג'וואד אל־ענאני, אמר כי טרם נקבע מועד לביקורו של ראש הממשלה רבין בארמון המלך בעמאן, ולביקור של המלך חוסיין בירושלים. אשר לתנועת התיירים במעבר הגבול החדש מצפון לאילת, אמר שר ההסברה הירדני, כי יש לעבד פרטים אחרונים, אך הדבר יהיה כנראה סמוך לפתיחת המעבר החדש, מחרתיים.

היוזמה לפגישת רבין־חוסיין במקביל לפתיחת מעבר הגבול התעוררה בזמן פגישתם בוואשינגטון לפני כשבועיים, אך הפרטים סוכמו רק ביום ששי האחרון

בראיון לתוכנית "יומן השבוע" הדגיש אל־ענאני, כי ירדן תקפיד על מעמדה כשומרת המקומות הקדושים לאיסלאם בירושלים, והביע את התקווה, כי בקרוב תהיה פגישה בין יאסר ערפאת למלך חוסיין בעניין זה.

אשר להחלטת ערפאת לסגור את העיתון "א־נהאר", קרא השר הירדני ליו"ר אש"ף לשקול מחדש את ההחלטה, משום שירדן תומכת בחופש ביטוי לכל הפלגים בשטחים. עותמאן חלאק, בעליו של "א־נהאר", אמר כי עוד באמצע השבוע הגיש בקשה לרשיון הפצה לעיתון, כנדרש, אך טרם זכה למענה. בקרב העיתונאים הפלשתינאים גוברת התסיסה, לאחר ששלשום הושעה העיתונאי דאוד כותאב מעבודתו בעיתון "אל־קודס". כותאב סיפר כי מופעל לחץ על עורך העיתון, לעקוב אחר הכתבים, ומי שחולק על הקו האש"פי הרשמי, נענש באמצעי משמעת, כגון השמטת שמו ממאמריו.

שר ההסברה של ירדן, ג'וואד אל־ענאני, אומר כי על פי תפישת הביטחון של ישראל, יש לשלב את עיראק בתהליך השלום, ובשלב ראשון לשלבה בשיחות הרב צדדיות. עם זאת הבהיר, כי ירדן אינה מתערבת בסוגיה זו, והיא משאירה את ההכרעה לישראל.

בראיון לתוכנית יומן השבוע בקול ישראל, אמר אל־ענאני, כי ארצו תומכת בהסדר כולל, אבל סירב לפרט אם יש תיאום בין עמאן לדמשק.

המלך חסן השני קיבל ביום ששי בארמונו שקיראט, הסמוך לרבאט, משלחת של ראשי המגבית היהודית המאוחדת בארה"ב. בדברו אל חברי המשלחת, המבקרים במרוקו, קרא המלך לראשי הארגון לתמוך "בהחזרת היציבות והשקט ביחסים בין ישראל והפלשתינאים".

"המזרח התיכון זקוק עתה לסיוע. כולנו חייבים לקחת חלק בתהליך השלום. תמיד קיווינו שילדינו יראו את השלום, והיום, כשאנו רואים אותו בעינינו, עלינו לעשות כמיטב יכולתנו לביסוסו", הוסיף.

חברי המשלחת חלקו כבוד לפעולותיו של חסן השני, אשר "תרם רבות וממשיך לתרום לשיקומו של המזרח התיכון", ציין מקור רשמי. לאחר מכן ערך המלך קבלת פנים לכבוד המשלחת.

בקהל נכחו רבים מחברי ממשלת מרוקו, ביניהם ראש הממשלה ושר החוץ עבדול־לטיף פילאלי, שר הפנים והאינפורמציה, שר התיירות וכן ראש הקהילה היהודית.

תצלום: יהודה בן יתח
טרקטורים פורצים את הדרך אל מסוף "ערבה" בגבול ישראל־ירדן

אנשי ביטחון ישראלים סיירו בעקבה לתאם את ביקור פמליית רבין בעיר

מאת רויטל לוישטיין

ביקורו של ראש הממשלה, יצחק רבין, בעקבה, תואם ביום ששי בין משלחות ישראל וירדן בדיונים שהתקיימו באתר השיחות בעין עברונה. בו בזמן שעודד בן־עמי ואיתן הבר, מלשכת ראש הממשלה מסרו לתקשורת כי עדיין ממתינים לתשובת הירדנים להגעתו של המלך לטקס, התברר בדיעבד כי הפגישה בעין עברונה נועדה לסכם את ביקורו של רבין בעקבה.

בשעות הצהרים, לאחר שסוכמו כל הפרטים יצאו שני נציגים של כוחות הביטחון לעקבה, לחוליתו של המלך, לבדוק ולתאם את סדרי האבטחה. הם לוו בגנראל מנצור אבו־ראשיד, מפקד יחידת הקישור לכוחות זרים בצבא ירדן. תת־אלוף ברוך שפיגל, מקבילו של מנצור בצה"ל, הדריך את אנשי כוחות הביטחון עם יציאתם מעין־עברונה. "הם מחכים לכם. אתם נוסעים אתם וכשתסיימו הם יחזירו אתכם למעבר ערבה".

בשעות אחה"צ חזרו הנציגים לישראל לאחר שתיאמו את סדרי האבטחה ונתנו את האור הירוק לביקורו של רבין בעקבה. למפגש המשלחות שהתקיימו ביום ששי בעין עברונה, קדם מפגש בנקודת הגבול במעבר ערבה. האלופים עוזי דיין ודני יתום, תא"ל שפיגל, עודד בן עמי ואיתן הבר מלשכת ראש הממשלה, נציג משרד החוץ ותת־אלוף יוסף משלב, מפקד גזרת אילת האחראי על חלקו של צה"ל בהקמת מעבר הגבול והטקס, נפגשו עם נציגי ירדן ונציגי שגרירות ארה"ב בעמאן, משם יגיע וורן כריסטופר.

המלך חוסיין שלח למפגש התיאום את פייסל אל־פאיז, פקיד הפרוטוקול הממונה על הטקסים בארמון המלוכה הירדני. אתו היו קולונל עיסא, אחראי על הטקסים בצבא הירדני, גנראל מחמוד מלקאווי, מפקד הגדרה הירדני וגנראל מנצור אבו־ראשיד. משלחת השגרירות האמריקאית בעמאן הצטרפה כמשקיפה לצורך תיאומים שלה ולצורך תיאום סדרי האבטחה באירועים. המשלחות סיכמו כי טקס חנוכת מעבר הגבול יהיה טקס אזרחי ללא משמר כבוד, המנונים ודגלים. כן יהיה טקס גזירת הסרט ונאומים, ומאה אורחים מכל צד. האחריות להקמת הבמות הוטלה על צה"ל. עם זאת ביקשו הירדנים, וגם קיבלו, את תווי המנגינה "התקוה".

מיד לאחר הטקס תצא משלחת מישראל, בראשותו של יצחק רבין אל עבר חוליתו של המלך בעקבה. ראש עיריית אילת, גבי קדוש, שהוזמן ונכח בטכסים בוואשינגטון, הוזמן ע"י ראש הממשלה להצטרף לפמלייתו בפגישה עם המלך חוסיין מחר. קדוש סיפר כי על פי בקשתו צורף אליו יוסקה זוארץ, מתושביה הראשונים של אילת שהגיע אליה חצי שנה לאחר כיבושה ב־1950. "אני נפעם ומאוד מתרגש", סיפר אתמול זוארץ, אב לשתי בנות ובן, המגדל חמישה נכדים באילת, "זה דבר גדול בשבילי. 45 שנים אני מביט על עקבה ומייחל לבקר בה".

גם העוסקים במלאכה נראים נרגשים. האווירה עם הירדנים הולכת ומתחממת, ויחסים אישיים נרקמים בין הנושאים ונותנים. פייסל אל פאיז, האחראי על הטקסים בארמון המלוכה אמר ביום ששי ל"הארץ": "אנחנו מרגישים נהדר ומקווים לעתיד טוב יותר. זוהי הפעם הראשונה שלנו על אדמת ישראל ומרגישים טוב מאוד".

גם הגנראל מנצור, שכבר בן בית באוהלי הישראלים ומנהל שיחות שוטפות עם תת־אלוף שפיגל בפלא־פון שסופק לו, חיבק את כתבת "הארץ" ואמר, "אני מאוד שמח בימים האלה וימים טובים עוד יותר בדרך". במעבר הגבול ערבה, נמשכו עבודות ההכנה בקצב קדחתני עד כניסת השבת, והתחדשו עם צאתה.

גורמים דתיים הודיעו ביום ששי כי לא יתירו את המשך העבודות בשבת, על אף חשיבות האירוע. בטרם כניסת השבת, הספיקו אנשי מע"צ להציב בכביש הערבה שלט הכוונה למסוף הגבול החדש ולסלול קטעים מהכביש המוביל אליו. גם החלק הישראלי של רחבת הטקס, שבין הגדרות הושלם.

במהלך השבת הציבו הירדנים מבנים חדשים במסוף הגבול אצלם, השטח גודר ונמשכה בקצב מהיר סלילת הכביש המוביל למסוף אצלם. בכניסה מצד ישראל הוצב שלט "ברוכים הבאים לירדן". מיד עם צאת השבת הוחלה הקמת הסוכבונות על ידי צה"ל והירדנים הקימו את אוהל הטקס הכחול.

תת־אלוף יוסף משלב האחראי על עבודות צה"ל והצבת הבמות מסר כי "ביום שני, במועד שנקבע, יתקיים טקס חנוכת המסוף. זו הגדרה משימה לאומית, וצה"ל יעמוד בה, על הצד הטוב ביותר, תוך המגבלות הנובעות אילוצי הזמן". משך כל השבת, המשיכו מוקשי הנעל שלא אותרו להתפוצץ תחת גלגלי המכבשים שסללו את רחבת הטקס סמוך למסוף.

גם אנשי רשות שדות התעופה עוסקים בעבודות הקמת המסוף. יצחק רבינוביץ, מסוף הגבול בטאבה, שמונה במוקד כמנהל מסוף הגבול ערבה וסגנו ישראל שרה וחן סטרומזה עושים ימים בלילות, בעבודה מסביב לשעון, להספיק במועד.

רגלי ישראל ורשות שדות התעופה כבר הונפו סביב גדר המסוף, נקבעו השערים והוצב שלט הכניסה. הקרוואנים הישנים נצבעו לבן והוחלה התקנת הציוד בהם, על פי הדרישות התפקוד השונות.

התאחדות הסופרים של ירדן מתנגדת לכל צורה של נורמליזציה עם ישראל

עמאן (ע"מ). מליאת אגודת הסופרים הירדנים אימצה בישיבתה מסמך שהגיש יו"ר האגודה ושמביע התנגדות לכל צורות הנורמליזציה עם ישראל, ובכלל זה בתחום התרבות. במסמך נאמר, כי אין כל טעם לקיים קשרים עם המשכילים הישראלים, המסכימים לציונות ולגזענות. "קיום קשרים עמם יהיה בבחינת הכרה של הקרבן בתליינו", נאמר בהודעה.

הסכמה פה־אחד

ההחלטה התקבלה בישיבה שלא מן המניין, שהתכנסה לדיון בנושא הנורמליזציה בתחום התרבות עם "האויב הישראלי" ולקביעת ההנחיות הדרושות. בהצבעה הוסכם פה אחד לאמץ את המסמך שהגיש יו"ר האגודה, מאנס אל־רזאז. המסמך מביע התנגדות לכל צורות הנורמליזציה עם הישות הישראלית ועם אנשיה. המסמך גם שב ומאשר את עקרונות היסוד וההחלטות של התאחדות הסופרים הערבים בעניין הזה ואת הדבקות בהנחיות ההתאחדות.

"השתלטות אימפריאליסטית"

במסמך שהגיש אלרזאז נאמר: "אנו מבהירים על דבקותנו בתקנון הפנימי של התאחדות הסופרים ואנשי הרוח הערבים, שאליה משתייכת האגודה, תקנון הקובע שאין להכיר במדינה שאינה מכירה בזכויותינו ובקיומנו האנושי, ושחותרת להשתלטות אימפריאליסטית בכוח על שטחנו, ואין לקיים מגעים עם אנשי המדינה הזו".

ההתאחדות הוסיפה: "גם אם נבית, שקיים אילוץ מדיני המודייבנו להסכים לשלום ואפשרי, גם אם הוא אינו צודק ואינו כולל, כתוצאה ממשבר האיזון ביחסי הכוחות, הרי המשכיל הערבי שמתנגד לגזענות, לגזלנות ולכפיית עובדה מוגמרת בכוח, אינו נאלץ להסכים לכך, לכל הפחות בשלב המוקדם הזה. איננו רואים כל טעם בקיום קשרים עם המשכילים מבין אנשי האויב, אשר מסכימים לציונות ולגזענות.

תמורה

"זאת, כיוון שאנו סבורים, כי אם נקיים קשרים עמם, תהיה משמעות הדבר הכרה של הקרבן בלגיטימיות של תליינו והתנצלות מצדו על כך שהוא מחה על מהלכי התליין נגדו – וכל זאת בלא שהתליין יתן דבר בתמורה".

מחלקת המדינה מבקשת מהעיתונות הישראלית לא לחלל שבת

(ע). דובר מחלקת המדינה, מייקל מקיורי, פרסם שלשום הודעה רשמית שבה הוא מבקש מעיתונאים ישראלים להימנע מלסקר את הגעתו של מזכיר המדינה, וורן כריסטופר, לנמל התעופה בלוד, לפני צאת השבת. בהודעה נכתב כי "כתוצאת לוח זמנים עמוס יאלץ מזכיר המדינה, לבוא לישראל בשבת.

"השר כריסטופר מעריך את החשיבות של שמירת המועדים היהודיים ופונה לאנשי העיתונות בבקשה להימנע מסיקור פעילותו בשבת. השר אינו מתכנן לפרסם הצהרות פומביות, או לקיים אירועים תקשורתיים בשבת".

נציג אש"ף בארה"ב קובל על העיכוב במימון האוטונומיה

ואשינגטון (ע"י). נציג אש"ף בוואשינגטון, אניס ברגותי, אמר בסוף השבוע כי תהליך השלום כולו יעמוד בסכנה ללא המשך התמיכה הכלכלית של ארה"ב. "אי השקט הולך וגובר בקרב הפלשתינאים באזורי הממשל העצמי והמהומות עלולות להתחדש, דבר שיסכן את תהליך השלום, אם לא יהיה כסף לפרויקטים שישפרו את איכות חייהם", אמר ברגותי, בראיון לרשת טלוויזיה בכבלים שבית.

"הסכום המסגרת כלל התחייבויות בסך 2.5 מיליארד דולר, אך לם עד כה קיבלנו רק חלק קטן מהסכום", אמר ברגותי. "אנו זקוקים ל־720 מיליון השנה, כדי להקים את מנגנוני המינהל הדרושים", הוסיף.

הוא ציין כי צרפת, גרמניה ואיטליה תרמו את הכסף הדרוש להקמת בית חולים בעזה בעלות של 30 מיליון דולר, וכי יפאן ממממנת את פרויקט ניקוי רצועת עזה, בסכום כולל של 15 מיליון דולר.

פקידים של ארה"ב והבנק העולמי עומדים על כך שהכספים העיקריים ישוחררו לאחר שאש"ף יקים משרד שיטפל בתרומות. ברגותי ציין כי את התנאי הזה ממלא כבר הבנק קהיר־עמאן, שבסניפיו באזורי האוטונומיה ניתן להפקיד את הכספים. "חייבים לשחרר מעט את הרסן, משום שאנו רק בהתחלה", הוסיף ברגותי.

הוא ציין כי לבנק העולמי תהיה גישה מלאה לחשבונות שבהם יופקדו הכספים.

מזכיר המדינה, וורן כריסטופר, נפגש אתמול באלכסנדריה עם יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, וקרא למדינות התורמות להעביר לפלשתינאים בדחיפות את הסיוע הכספי שהבטיחו. במסיבת עיתונאים משותפת, שבה הופיע עם נשיא מצרים, חוסני מובארק, ציין כריסטופר כי בדק עם ערפאת את "הצעדים שיו"ר אש"ף יכול לנקוט כדי שהבנק העולמי יחיש את העברת הכספים".

כריסטופר הוסיף: "ביקשתי ממנו שוב להעביר את המסמכים, שבהם יצוינו חלוקת הכספים ומטרותיהם, וערפאת היה פתוח מאוד לנושאים האלה."

משרדי נסיעות קיבלו אלפי בקשות לסיורים בירדן

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני תיירות

אלפי ישראלים בעלי אזרחות כפולה ותיירים זרים פנו בימים האחרונים למשרדי נסיעות וביקשו סיורים לירדן, לעקבה ובמיוחד לפטרה. נמסר, כי ישראל עדיין לא ביטלה את הגדרתה של ירדן כמדינת אויב. החוק הנוכחי אוסר על ישראלים לבקר בירדן גם אם הם מחזיקים בדרכון כפול.

אולם להערכת אנשים בענף התיירות עד מחר בערב, עם חנוכת מעבר הגבול "ערבה" יוכל ראש הממשלה, יצחק רבין, בתוקף תפקידו כשר הפנים לבטל את ההגדרה של ירדן כמדינת אויב, ובכך יוכלו בעלי אזרחות כפולה לחצות את הגבול מחרתיים.

משה תנעאל, מנכ"ל ובעל חברת "סופר צ'ארטר טיולי הגליל" מסר אתמול כי במשרדי חברתו התקבלו בימים האחרונים מאות בקשות לסיורים וטיולים לירדן. 250 מהפונים השיגו כבר את הויזות הדרושות לירדן והם אמורים לצאת לירדן תוך כמה ימים.

תנעאל מסר כי "טיולי הגליל" גיבשה חבילת טיול תיור המשווקת לחו"ל ומציעה לתיירים מישראל וירדן במשולב. מדובר בשתי תוכניות. האחת המובילה תיירים דרך מעבר אלנבי והכוללת שבוע של סיור בירדן ובישראל, ושבוע נופש באילת. החבילה כוללת טיסת צ'ארטר לאילת ולעקבה. החבילה השנייה נמכרת בנפרד למטיילים באזור והכוללת 4 ימים (3 לילות) של ביקור בירדן במחיר של 290 דולר. מדובר בביקור בגרש, עמאן, פטרה וחצי יום חופשי. הלינה בבתי מלון בני 5 כוכבים בעקבה.

"ככל הנראה הביקורים של ישראלים ובעלי דרכונים זרים יתחילו ממחרתיים, אחר טקס הפתיחה הרשמי של מסוף הערבה", אמר תנעאל.

מודעה

בקיץ בחורף ובכל עונות השנה

חליטת "דרדר כחול" היא הנוסחה הבטוחה להרזיה.

בין 4–5 כוסות של חליטת "דרדר כחול" ביום תזדקקי על מנת להוריד את משקלך באופן יציב וסדיר בלא שתזדקקי לשינויים משמעותיים בהרגלי האכילה שלך.

חליטת "דרדר כחול" היא המצאה ישראלית פרי מחקר ופיתוח של המכון לרפואה טבעונית העוסקת בפיתוח תרופות טבעיות במימון מדינת ישראל.

המכון לרפואה אלטרנטיבית טבעונית בע"מ. רח' מנדס 22 א' תל־השומר, רמת־גן

בקיץ אפשר גם כמשקה קר

חליטת "דרדר כחול" עמדה בבדיקות של משרדי הבריאות בשבדיה, אנגליה ועוד ואושרה לשימוש בשוק האירופאי המשותף. והצליחה תוך שנה למצוא במקום נכבד בראש רשימת הדיאטות המובילות בכל בתי המרקחת, חנויות הטבע והדרגסטורים בכל רחבי העולם בזכות יכולתה לגרום כי:

☐ שריפת שומנים מיוחדים מעבר לכמות שאנו זקוקים לצריכה היומית
☐ להגברת ניידות חילוף החומרים בגופנו בזכות השתיה המרובה
☐ להרזות ללא צורך בשינוי ניכר של הרגלי אכילה (אבל אין זה אומר כי מותר להגזים).
☐ להרזות מבלי להזדקק לכל נוסחאות הכסאה, התכשירים והמכשירים למיניהם.
☐ להוריד משקל על בטוח ולשמור על הצלחה לאורך זמן

גופך זקוק לכל אותם המרכיבים החשובים במזוננו: פחמימות, חלבונים ושומנים וכל זאת כדי לסייע לגופך להתפתח באופן בריא.

בכדי להקפיד על שמירת משקל שתואמת את נתוני הגיל והגובה, את צריכה להקפיד במיוחד כי ערך הקלוריות הנכנסות ישתווה לערך הקלוריות היוצאות שאם לא כן הקלוריות העודפות יאוכסנו כשומן בגופך ואת תעלי במשקל.

לצורך זה פיתחנו את חליטת "דרדר כחול", יש להקפיד לשתות רבע שעה לאחר הארוחה, לנשים שרוצות להוריד עד כ־5 ק"ג לא רצוי להשתמש ב"דרדר כחול" לפני ארוחת הבוקר מאחר וזה עלול לגרום לחולשה וסחרחורת קלה ותשאלי מדוע!

חליטת "דרדר כחול" מכילה חומרים טבעיים בלבד אשר הוכח בניסוי בבתי־חולים כי ביכולתם לפרק שומנים וסוכרים, גופך זקוק לשומן כמלאי אנרגטי לתפקוד שוטף, באם תשתמשי ב"דרדר כחול" לפני שאכלת את ארוחת הבוקר היא תגרום לפירוק השומנים הרזרביים שבגופך וכתוצאה מכך את עלולה להרגיש סחרחורת קלה. אי לכך נשים שרוצות להוריד עד 5 ק"ג יקפידו לשתות רק לאחר ארוחה קלה ולא על קיבה ריקה, זו רק ההוכחה על יכולתה וכושרה של החליטה "דרדר כחול" בפירוק שומנים.

באם ניסית כבר את כל סוגי הדיאטות למיניהן והתייאשת והפסקת, ואת עדיין ספקנית לגבי מוצר חדש - יש לנו הצעה בשבילך.

חוברת של חליטות צמחי מרפא חינם לכל המעוניין

אנו בטוחים במוצר שלנו ולכן אנו יכולים להציע לך הצעה, שמרי על חשבונית הרכישה והקפידי על הוראות השימוש. ובאם לאחר 4 חודשים לא ירדת במשקל יחסית למבנה גופך כתבי אלינו ואנו נתאם לך תור לסידרת פגישות וייעוץ ובאם יוכח כי פעלת לפי ההוראות ואכן לא רזית, תקבלי מאיתנו אספקה שוטפת של חליטת "דרדר כחול" חינם תחת השגחה עד שתרזי בתנאי שתקפידי על הוראות השימוש.

"דרדר כחול" הנוסחה הישראלית להרזיה שכבשה את נשות העולם. מתאים גם לגברים. מחיר מומלץ 14.80 ש"ח לקופסא.

להשיג בבתי המרקחת, חנויות טבע, מכוני ספורט וברשתות הסופר־פארם, כלל־פארם ובחנויות המובחרות.
היצרן: המכון לרפואה אלטרנטיבית טבעונית בע"מ רח' ז'בוטינסקי 93 פתח תקוה קו פתוח לשאלות מ: 8.00–18.00 טל. 03-9211192

ג'בריל רג'וב השעה עיתונאי מ"אל-קודס" שאירגן עצומה נגד סגירת העיתון "א-נהאר"

מאת דני רובינשטיין

המחלוקת בציבור הפלסטיני סביב סגירת העיתון "א-נהאר" החריפה בסוף השבוע עם השעיית העיתונאי דאוד כותאב מהעיתון "אל-קודס". כותאב הושעה לאחר שאירגן עצומה, עליה חתמו 37 עיתונאים, נגד סגירת "א-נהאר". גם שבועון השמאל "אל-טליעה" נסגר לחודש, מסיבות כספיות וטכניות, במטרה לארגנו מחדש. בהעדרו של שבועון זה הפך "אל-קודס" לעיתון היחיד בשטחים.

בשבועיים האחרונים ניתן להבחין בצנזורה קפדנית של הרשות הפלסטינית על כל מה שמתפרסם ב"אל-קודס". העיתון לא נתן ביטוי למחאות נגד פעולות הרשות הפלסטינית. את המידע בפרשת "א-נהאר", למשל, שואבים תושבי השטחים מכלי התקשורת הישראליים.

עם זאת מצפים במזרח ירושלים ש"א-נהאר" ישוב להופיע כאשר תושג ההתפייסות בין יאסר ערפאת למלך חוסיין. דברים ברוח זאת אמרו כמה מחברי ההנהגה הפלסטינית לעורכי "א-נהאר". לעורך העיתון, עותמאן אל-חלאק, נאמר ביום שני שהבעיה תיפתר ברגע שיגיש טפסי בקשה רשמיים להפצת עיתונו בשטחים. הוא הגיש את הטפסים ביום שלישי אולם לא קיבל תשובה. בתשובה לשאלה מתי לדעתו יוכל להדפיס שוב את "א-נהאר", אמר אתמול חלאק: תשאלו בעזה.

על חריפותו של המשבר מעידה הודעה יוצאת דופן נגד דאוד כותאב שפורסמה ביום ששי ב"אל-קודס". היא התייחסה רק לדברי כותאב שמחה נגד השעייתו מ"אל-קודס". בהודעה בעמוד הראשון של העיתון נאמר: "עיתון 'אל-קודס' מבקש להבהיר שבניגוד לטענתו של מי שמתקרא דאוד כותאב, הוא איננו עובד העיתון" (הביטוי מי שמתקרא מקובל בעיתונות הערבית רק במקרים קיצוניים של ניסיון להכפיש אדם). ובהמשך ההודעה נאמר: "לא היתה שום התערבות פלסטינית רשמית בעניינו (העסקתו בעיתון) ומה שמתרחש אינו אלא ניסיון אישי שלו למשוך תשומת לב לקשריו עם העיתון ולייחס לעצמו חשיבות. 'אל-קודס' מבקש עוד להזכיר לאזרחים שהמתקרא דאוד כותאב מעולם לא הרים קול מחאה, לא אירגן עצומות, ולא פנה לעיתונות הזרה ולסוכנויות הידיעות, כאשר השלטונות הישראליים נקטו אמצעים נגד עיתונים פלסטיניים כמו מניעת פרסומם או הפצתם".

ההודעה עוררה זעם רב בקרב רבים במזרח ירושלים ובשטחים. כותאב מוכר היטב בתקשורת הפלסטינית וזה שבע שנים ויותר הוא פירסם בקביעות ידיעות בולטות ומאמרים ב"אל-קודס". העמדות שהשתקפו במאמריו נשאו אופי של תמיכה בתהליך השלום ובהנהגה הפלסטינית והוא נחשב אחד מדובריה הנאמנים. בעבר הוא שימש גם כעורך "אל-פאג'ר" באנגלית, שהיה למעשה ביטאון רשמי של ארגון הפתח ושל יאסר ערפאת בשטחים.

את ההודעה על השעייתו העביר לכותאב ג'בריל רג'וב, האחראי על מנגנון ביטחון הפנים של הפלסטינאים ביריחו. כותאב נדהם בסוף השבוע מנוסח ההודעה שפורסמה ב"אל-קודס" ואמר כי ייפגש עם חבריו העיתונאים כדי לשקול את תגובתו.

צונזר על ידי הרשות

בינתיים מנסים גופים שונים במזרח ירושלים להביא לידיעת הציבור הערבי שורה של ידיעות שלטענתם נפסלו לפרסום ב"אל-קודס".

"אגודת האדמה והמים", העוסקת במחקרים ובמתן ייעוץ משפטי ובין פעיליה אנשי שמאל, שלחה איגרת מחאה לחנאן עשראווי המשמשת כיו"ר הוועדה הפלסטינית לזכויות האזרח. באיגרת נאמר שמלבד הצו נגד "א-נהאר" פוסל עיתון "אל-קודס" את הפרסומים שמועברים אליו מטעם האגודה. מכתב דומה נשלח לחברי הסגל הדיפלומטי במזרח ירושלים ובו תלונות על הפרת זכויות אזרח מצד הרשות הפלסטינית.

אנשי האגודה מפרסמים את מה שאירע בשבועות האחרונים סביב חלוקת המים לחקלאי יריחו. משך שנות השלטון הישראלי קיבל אחד מבעלי האדמות הגדולים באזור האדר מוסלמאני זכות להשתמש בכמויות מים גדולות. עם כינון הרשות הפלסטינית בעיר פנו החקלאים הקטנים לרשות השיפוטית של הממשל החדש וזו החליטה על שינוי בהקצאת המים. אף נבנתה לשם כך תעלה חדשה ובפתיחתה השתתפו ראשי הממשל הפלסטיני בעיר. האדר מוסלמאני עירער לרשות השיפוטית בעזה וזו (על פי ההערכות, בלחץ של ראשי הרשות בעזה) קיבלה את הערעור וציוותה להחזיר את הקצבת המים הגדולה למוסלמאני על חשבון עמיתיו.

קצין הממשל הפלסטיני ביריחו, מוגיד ארשייד, שמחה על כך בפני ערפאת איים להתפטר וביריחו פרצה בשל כך שביתה כללית. הפרשה כולה לא זכתה לפרסום ב"אל-קודס". אנשי "אגודת האדמה והמים" ובראשם עורך הדין האדר שקיראת פירסמו עוד ממצאים לגבי הנזק הגדול שעתיד להיגרם למי השתייה בעיר ממעיין אל-סולטאן, כתוצאה מתחילת העבודות לבניין מלון גדול בקרבתו. בניית מלון זה תפגע גם באתר הארכיאולוגי החשוב של תל יריחו הצמוד לו. גם גילויים אלה נפסלו לפרסום ב"אל-קודס".

עמירה הס מוסיפה: במכתב ליאסר ערפאת מגנה ארגון אמריקאי לזכויות האדם את מניעת הפצתם של העיתונים "א-נהאר" ו"אחבאר אל בלד" וקובע שהמניע לצעד זה הוא פוליטי.

מנהל הארגון human rights watch/middle east, כריסטופר ג'ורג' כתב במכתבו לערפאת: "אנו רואים בניסיון גלוי זה להשתיק או להפחיד את 'א-נהאר' ו'אחבאר אל בלד' הפרה גסה של הבטחותיך לשמור על זכויות האדם ועל הדמוקרטיה באוטונומיה".

במכתב מצוטטות כמה הצהרות של אישים פלסטינאים, בהם איש המודיעין ג'בריל רג'וב שמוכיחות, לטענת הארגון, שמניעת ההפצה אינה קשורה לנהלים ולסדרי רישום עיתונים, כפי שנטען רשמית. "אף פרסום אחד לא הוגבל על רקע טענות דומות" מאז העברת הסמכויות במאי, כותב מנהל הארגון ומעלה את ההשערה ששני ביטאונים אלה מפריעים לרשות האוטונומיה בשל עמדות ביקורתיות שהם נוקטים מדי פעם.

ג'ורג' מבקש מערפאת להסיר את כל המגבלות על הפצת שני העיתונים, לפרט מה הם התקנות הקשורות להפצת פרסומים ולהצהיר איזה בסיס חוקי ישנו, אם בכלל, להחרמתם של פרסומים. כן מתבקש ערפאת להבטיח שאישורי פרסום יינתנו ללא כל אפליה.

דאוד כותאב במשרדו. "מה שמתרחש הוא ניסיון של כותאב למשוך תשומת לב ולייחס לעצמו חשיבות", נאמר בהודעה ב"אל-קודס"

תצלום: ראמי

חברי התנועה האיסלאמית בעצרת מחאה בחצר עיריית עזה. המפגינים מחו על החלטתו של יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, להרכיב את המועצה העירונית מתומכי הפתח בלבד, למעט האלד עבד א-שאפי, בנו של ד"ר חיידר עבד א-שאפי

התנועה האיסלאמית הפגינה נגד הרכבה של מועצת העיר בעזה

החמאס: הרשות הפלסטינית מתנהגת כרשות צבאית

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

התנועה האיסלאמית ברצועת עזה קיימה אתמול בחצר עיריית עזה, עצרת מחאה על הקמת מועצה עירונית בעיר, שאינה כוללת נציגים של כל הארגונים הפלסטיניים ברצועה. בכרוז של החמאס שהוקרא בעצרת, נכתב כי "יותר מפעם אחת הוכיחה הרשות הפלסטינית שהיא מתנהגת כרשות צבאית".

פגיעה בחופש העיתונות

כ-800 מתומכי התנועה האיסלאמית מחו גם על פגיעה בחופש העיתונות, בהתייחסם להפסקת הפצתו של עיתון "א-נהאר". בעצרת השתתפו מרבית בכירי התנועה האיסלאמית, ובהם איסמעיל הנייה, ג'מאל אל חודרי, אבראהים יאזורי, מוחסן אבו עטא וחאלד אל הינדי. המשתתפים בעצרת היו ברובם פעילים בוגרים בתנועה האיסלאמית. הרשות הפלסטינית הכריזה ב-25 ביולי על הקמת מועצה עירונית בעיר עזה בראשותו של עון א-שווא.

הרכבה של המועצה נקבע לאחר שיו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, דחה רשימה קודמת שהכין המועמד הראשון לתפקיד יו"ר המועצה, מנסור א-שווא. הרשימה שנפסלה הורכבה בניסיון להבטיח איזון קפדני בין נציגי כל הסיעות הפוליטיות ברצועת עזה.

מקורבים לפתח

הרשימה החדשה מורכבת בעיקר מאנשים המקורבים לפתח, למעט בנו של ד"ר חיידר עבד א-שאפי, האלד עבד א-שאפי, שנמנה גם על הרשימה הקודמת.

ארגוני האופוזיציה, ובראשם החזית העממית והחמאס, הודיעו כבר כי לא ישתפו פעולה עם יו"ר המועצה העירונית, עון א-שווא.

ד"ר סאלם סלאמה, אחד הדוברים בעצרת, אמר בנאומו כי "הרשות הפלסטינית התנגדה למועצה בראשות מנסור א-שווא כנראה משום שחששה מפני ההסכמה הכללית שהושגה בה. כפיית ההחלטה כאן, במועצה העירונית הראשונה שממונה בעזה וביריחו, היא סימן רע לבאות".

בכרוז החמאס, שהקריא איסמעיל הנייה, נמתחה ביקורת על כך שבעבודת הרשות הפלסטינית נוטלים חלק רק אנשי פתח: "יום יום אנו משתכנעים שהרשות הפלסטינית הולכת בדרך שאינה משרתת את עקרונות הדמוקרטיה שלהם נשבעה אמונים. העבודה בכל מנגנוני המשטרה, הביטחון והאדמיניסטרציה ניתנה רק לצד אחד".

כרוז החמאס דורש מהמועצה העירונית להתפטר, וקורא לקיים בחירות הוגנות לכל הרשויות המקומיות. הכרוז קורא עוד לרשות הפלסטינית לכבד את חופש העיתונות, אך אינו מציין במפורש את העיתון המזוהה עם ירדן, "א-נהאר", שהפצתו הופסקה.

מול האופציה הירדנית

במסיבה שערכה בג'באליה תנועת החמאס לכבוד אסירים משוחררים, ולכבוד פלסטינאים ששבו לעזה, אמר איש התנועה מוחסן אבו עטא: "אנו זקוקים לאחדות השורות יותר מאי פעם כדי לעמוד מול האופציה הירדנית. אנו רוצים להתפלל בירושלים – אבל לא כמו סאדאת, שהתפלל תחת הדגל הישראלי. אנו חולמים על היום שבו נתפלל באל אקצא כמו שהתפלל סלאח אדין".

במסיבה הופיעו שלושה מאנשי חוליית עז א-דין אל-קסאם, המבוקשים ע"י צה"ל, וירו כמה יריות באוויר.

35 אלף ש"ח והלנד-רובר אצלך!

שאל כל אחד
מבין 267 בעלי לנד-רובר בישראל
שסיימו השבוע קורס נהיגה מתקדמת.
במסגרת העולמית של לנד-רובר.
הם הכתובת **שלך** כדי לדעת
מה היתרון שלנו!!!

בן-שלום וחברים

עכשיו לנד-רובר מעמידים למבצע מיוחד ~~14~~ 12 רכבים בלבד! בתנאים חסרי תקדים.
כן. רכב הכבישטח היחידי והטוב בעולם, אפשרי יותר מתמיד.
שלם 35 אלף ש"ח וקח את הדיסקברי שלך
והשאר- 10 תשלומים של 10 אלפים ש"ח
ללא ריבית וללא הצמדה!!! כל הקודם זוכה.

המחיר לדגם FXI אוטומטי
כולל אביזרי רישוי
ואינו כולל מע"מ ומס בולים
בסך: -.23,581 ש"ח

LAND-ROVER

DISCOVERY

חברת המזרח לשיווק מכוניות בע"מ

העולם מכיר רק כבישטח

אולם התצוגה החדש של חברת המזרח לשיווק מכוניות בע"מ. תל-אביב: רחוב המסגר 52. טל: 03-5616985, 03-5621333.
סניף חברת המזרח בחיפה: סלון המכוניות מגדל הנביאים, ככר סולל בונה טל: 04-672582. ובסוכנויות רובר: רחוב האמנים 2
טל: 04-523086, 04-534584 באר-שבע: מוסך פורמולה. רחוב הבדיל 41, איזור התעשיה עמק שרה. טל: 07-23 2220, 07-231223.
נתניה: א.א.ש. בע"מ פנקס 20. איזור התעשייה טל: 09-623368. ירושלים: א.ב.מ בע"מ דרך בית-לחם 144 פינת רחוב התנופה טל: 02-719444, 02-719555.

مكبّر من الأصل

هكذا من الأصل

המשטרה חקרה את עופר נמרודי ואת קצין הביטחון של "מעריב" בפרשת האזנות הסתר

מאת ראובן שפירא

עופר נמרודי נחקר במשטרה שעות ארוכות תחת אזהרה. נמרודי: הוגשה נגדי תלונת סרק על ידי אדם שחברותיו עבדו עבור "ידיעות אחרונות"

העורך הראשי של "מעריב", עופר נמרודי, נחקר ביום חמישי על ידי חוקרי היחידה הארצית לחקירות פשעים. נמרודי חשוד במעורבות בהאזנות הסתר לבכירים בתקשורת. האזנות סתר אלה ביצעו, לפי כתב האישום, בעלי חברת החקירות אג"ם, רפי פרידן ויעקב צור. עופר נמרודי נחקר שעות ארוכות תחת אזהרה. הוא שוחרר בערבות לאחר שהתחייב להתייצב לחקירה נוספת במשטרה, אם יתבקש.

ביום ששי בערב, מיד עם שובו לארץ, עוכב ונחקר כשש שעות דוד רונן, האחראי על האבטחה ב"מעריב" ובחברת האם של מעריב, "הכשרת היישוב". רונן, לפי מידע שנבדק במשטרה, קישר בין נמרודי לפרידן וצור

ביום ששי בערב, מיד עם שובו לארץ, עוכב ונחקר כשש שעות גם דוד רונן, האחראי על האבטחה ב"מעריב" ובחברת האם של מעריב, "הכשרת היישוב". דוד רונן, מבכירי השב"כ לשעבר, נחשב, לפי אותן הגרסאות הנבדקות במשטרה, כאיש המפתח בפרשת האזנות הסתר. לפי אותו מידע, תיווך רונן בין "מעריב" ובין בעלי חברת החקירות אג"ם שביצעו, לפי החשד, האזנות סתר גם עבור "מעריב". על פי המידע הנבדק במשטרה, עסק רונן גם במודיעין התקפי ב"מעריב" וב"הכשרת היישוב". גם רונן שוחרר בערבות, אחרי שחתם על התחייבות להתייצב לחקירה נוספת אם יתבקש.

ביום חמישי נחקר במשטרה, תחת אזהרה, שעות רבות גם עו"ד מרדכי כץ, המייצג את פרידן. במקביל לכך נגבתה עדות, שלא תחת אזהרה, גם מבעל חברת האבטחה דוד ספקטור, שבעבר עבד עבור "ידיעות אחרונות" בסיכול ריגול מסחרי. מתגובותיהם של עו"ד מרדכי כץ ועורך "מעריב" עופר נמרודי, מתברר כי החקירה במשטרה נסבה על מידע שמסר דוד ספקטור. לפי אותו מידע, הועברה הצעה על ידי עו"ד כץ לספקטור, בשמם של עופר נמרודי ודוד רונן, להחשיד את "ידיעות אחרונות" במעורבות בהזמנת האזנות סתר. הצעה זאת לוותה בהבטחה לתמורה כספית.

פגישות חשאיות

לפני כחודשיים וחצי נערכו פגישות חשאיות בין נמרודי לבין עו"ד כץ. פגישות אלה החלו לאחר מעצרם של פרידן וצור. עו"ד כץ נפגש באותה עת גם עם דוד רונן. במקביל השתתף רונן בחלק מהפגישות של כץ ונמרודי שנערכו בשעות הלילה בבתי מלון בתל־אביב. באחת הפגישות של עופר נמרודי עם כץ השתתף גם אביו של עופר, יעקב נמרודי. עו"ד כץ ועופר נמרודי הבהירו בזמנו בתגובה לעיתונות כי הפגישות ביניהם היו לבקשת עו"ד כץ שרצה כי "מעריב" יחזור בו מעתירתו לבית המשפט לחשוף את שמות האנשים שלהם לכאורה האזינו אנשי אג"ם חקירות. למרות תגובה זאת, הסתבר כי כץ, נמרודי ורונן נפגשו ביניהם עוד לפני שעתירת "מעריב" התקבלה בבית המשפט. בחקירה ביום חמישי עלה גם עניין הפגישות בין עופר נמרודי לבין עו"ד כץ.

מקורות במשטרה אמרו כי ייתכן שעופר נמרודי ודוד רונן יוזמנו לחקירה נוספת. ככל הידוע מבקשת המשטרה לברר, אם נמרודי הזמין האזנות סתר בלתי חוקיות, ידע על ביצוען, או עשה שימוש במידע שהגיע אליו כתוצאה מביצוע האזנות סתר בלתי חוקיות. בסוף השבוע מסרו מקורות משטרתיים כי יוזמנו בקרוב לחקירה עוד אנשים הקשורים לפרשת האזנות הסתר, כולל בעלי תפקידים ב"ידיעות אחרונות".

עורכו הראשי של "מעריב", עופר נמרודי. שוחרר בערבות

עורך "מעריב" עופר נמרודי מסר בתגובה: "אכן נחקרתי במשטרה בעניין תלונת סרק שהוגשה על ידי אדם מסוים, אשר יש לו אינטרס ברור להעליל עלי עלילות שווא. אותו אדם גם פנה אלי, לפני שפנה למשטרה, בדרישות שווא ונדחה על ידי עורכי הדין של "מעריב" על הסף. חברות בבעלותו של אותו אדם אף עבדו בעבר בשירות 'ידיעות אחרונות' ושולם להם מעל למיליון ורבע שקלים בתקופה של 6 חודשים, באישורו האישי של מנהל בכיר מאוד ב'ידיעות אחרונות'.

"כמו כן אותו אדם ביצע עבור 'ידיעות אחרונות' פעולות ריגול למיניהן אחרי בכירי 'מעריב'. לצערי, איני יכול לפרט יותר בעניין, היות ואיני רוצה להפריע לחקירת המשטרה. אני יכול רק לציין, שאני מופתע שהמשטרה מצאה לנכון לחקור אותי בעקבות תלונתו של אדם מפוקפק כזה".

החקירה במשטרה נסבה על מידע שמסר בעל חברת האבטחה דוד ספקטור. לפי המידע, הועברה הצעה ע"י עו"ד כץ לספקטור, בשמם של נמרודי ורונן, להחשיד את "ידיעות אחרונות" במעורבות בהזמנת האזנות סתר

עו"ד מרדכי כץ מסר בתגובה: "נחקרתי במשרדי היחידה הארצית לחקירות פשעים בעקבות תלונה מרושעת וכוזבת של דוד ספקטור. שורבבתי לחקירה הזאת כתוצאה ממאבקו של דוד ספקטור ב'מעריב', בעקבות כתבה שאינה מוסיפה לשמו הטוב שפורסמה ב'מעריב' בתאריך 27 במאי '94. על מנת שלא לחבל בחקירה, אינני רוצה להיות מקור לתוכן הדברים שנאמרו בה.

"מה שאני יכול לומר זה, שהשבתי באריכות ובפרוטרוט על כל שאלה שהחוק מאפשר לי לענות עליה במגבלות חסיון לקוח–עורך־דין. זכיתי ליחס הוגן. בשום שלב לא נאמר לי שאני עצור. לא התבקשתי לחתום על ערבות. התחייבתי ברצון להופיע לכל חקירה אם אדרש לכך. אני משוכנע שבסיומה של החקירה, לא יהיה צל של ספק, שככל שהדברים נוגעים לי, אין בסיס לשום חשד. אני מקווה שבחקירה לא יהיה משום ניסיון של המשטרה להצר את צעדיי בהגנת מרשיי".

תצלום ארכיון מיקי קרצמן

(מימין לשמאל): הפרקליטים מרדכי כץ ואהוד רגן והנאשמים בהאזנות סתר, רפי פרידן ויעקב צור

הפרקליטות לבית המשפט המחוזי: האזנות הסתר הפכו למכת מדינה

(ע). "בית משפט השלום טעה בהחלטתו כי לא הוכח שמדובר בעבירה שהפכה לאחרונה למכת מדינה", כך טוענת הפרקליטות בערר שהגישה ביום ששי לבית המשפט המחוזי בתל־אביב על החלטת שופטת שלום מיום חמישי לשחרר בערבות את חגי מועקי מתל־אביב המואשם בהאזנות סתר.

פרקליטת מחוז תל־אביב, עו"ד מרים רוזנטל מציינת, כי די בעיון בדברי ההסבר להצעת התיקון לחוק האזנת סתר כדי להראות כי שופטת השלום דליה קרת־מאיר טעתה. "מכות ריבוי העבריינות בתחום זה ולעומתה קולת הענישה הנהוגה, מוצע להחמיר את העונש המירבי הקבוע היום בחוק ולהעמידו על 5 שנים כדי להרתיע ולנסות למגר את התופעה, כך שניתן יהיה לאפשר פרטיות וסודיות גם בעידן הטכנולוגיה המתקדמת בתחום התקשורת", מצטטת עו"ד רוזנטל מהצעת התיקון לחוק האזנת סתר.

רוזנטל: סכנה לשלום הציבור

מועקי. שוחרר ממעצר

לטענתה, החלטתה של שופטת השלום לשחרר את מועקי מהווה "אישור רשמי" למועקי לחזור ולבצע האזנות מאחר שלפי גישת השופטת אין עילה למעצרו. "מצב דברים זה הנו בלתי נסבל ופוגע באמון הציבור במנגנון המשפט הפלילי", מתריעה עו"ד רוזנטל.

פרקליטות מחוז תל־אביב תוקפת את החלטתה של שופטת השלום ומדגישה, כי קביעתה של השופטת, לפיה פגיעה שיטתית בפרטיותם של המשתמשים ובמידע המוחלף בשיחה, אינה מהווה סכנה לשלום הציבור, היא פרשנות צרה המנוגדת למטרות העומדות מאחורי חוק סדר הדין הפלילי, חוק האזנת סתר וחוק יסוד כבוד האדם וחירותו.

נוכח נימוקים אלה, מבקשת פרקליטות מחוז תל־אביב לקבל את הערר, ולהורות על מעצרו של חגי מועקי עד תום ההליכים נגדו. הדיון בערר יתקיים היום.

במקביל הורה בית משפט השלום בתל־אביב על שחרורו של החוקר הפרטי יעקב אשל, המעורב בפרשת האזנות הסתר. גם במקרה זה, הגישה הפרקליטות ערר על השחרור לבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

עיתון ירדני: יחידת מודיעין איראנית סייעה בתכנון הפיגועים בארגנטינה ובלונדון

שר הפנים הארגנטיני: 19 חשודים נעצרו

(ע"ד, ע"מ). העיתון הירדני "אל־ראי" מסר כי חוליה של חיזבאללה, בסיוע יחידה מהמודיעין האיראני, היא שתכננה את הפיגועים בלונדון ובבואנוס איירס. לדברי העיתון, סביר להניח שהפלשתינאית החשודה בביצוע הפיצוץ בלונדון קיבלה הדרכה באזור הבקע בלבנון, הנמצא בשליטת סוריה.

"מחלקה 15"

מומחים לענייני ביטחון מסרו כי לפעולה המסובכת נדרשו שישה חודשי תכנון. לדעתם, חוליה של חיזבאללה השוהה בבריטניה תכננה את שני הפיצוצים ונתנה את ההנחיות לביצוע הפעולה.

לדברי העיתון, ארגון החיזבאללה, המסתייע ביחידה של המודיעין האיראני הידועה בשם "מחלקה 15", קשור גם לפיגועים בארגנטינה ופנמה, בהם נהרגו 120 אנשים.

מקורות ביטחוניים מסרו כי המודיעין הבריטי קיבל התראות על פיגוע צפוי להתבצע בקרוב גל נוסף של פיגועים. ההתראה נתקבלה בעת פגישה שנערכה בלונדון עם בכירים במוסד, לפני שלושה שבועות.

נגד ארגנטינה

שר הפנים של ארגנטינה, קארלוס רוקאוף, מסר שלשום כי 19 בני אדם נעצרו לחקירה בחשד למעורבות בפיגוע בבואנוס איירס. בתשובה לשאלות שהועלתה בבית הנבחרים, אמר רוקאוף כי המשטרה קיבלה הנחיות שלא להגביל את החקירות, גם אם יתברר שנציגויות זרות מעורבות בפיגוע. לדבריו, קיים סיכוי סביר לביצוע פיגועים נוספים.

רוקאוף אמר כי הפיגוע לא כוון נגד מדינת ישראל אלא נגד "ארגון חברתי בארגנטינה", לדבריו.

300 ק"ג חומר נפץ

רוקאוף אמר כי בעת שהרכב המסחרי שחונה ליד הבניין התפוצץ, הנהג עדיין נמצא בתוכו. "הרכב הכיל לא פחות מ־300 ק"ג חומר נפץ, ברובו אמוניום חנקתי, וכן מטען של ניטרוגליצרין", אמר.

תלמיד מחיפה חשוד בהצתת תכולת המזכירות בבית ספרו

(ע). בית המשפט דחה שלשום את בקשת המשטרה להאריך את מעצרו של תלמיד בבית ספר תיכון בחיפה, החשוד בהצתת תכולת המזכירות בבית ספרו. השופט נימק את החלטתו בהעדר תנאי מעצר הולמים לקטינים במרחב חיפה.

נציגת המשטרה, רס"מ אושרה בן הרוש, טענה כי ב־26 ליוני בלילה, כמה ימים לפני תום הלימודים, פרץ הצעיר למזכירות הישיבה בבית ספרו, והצית רשימות של ציונים, הערות משמעת, איחורים והיסורים של תלמידים. חוקרי שריפות של מכבי האש והמשטרה קבעו, כי מדובר בהצתה זדונית, שגרמה נזק למחשב ולתכולת המזכירות. נציגת המשטרה ציינה, כי בידי חוקרי מחלק הנוער ראיות לכאורה, הקושרות את החשוד למעשה.

הסניגורית, עו"ד תמי אולמן, ביקשה מבית המשפט לדחות את בקשת המשטרה להארכת המעצר, משום שהעבירה בוצעה לפני כחודש וחצי, ואין להעלות על הדעת שבפרק זמן זה לא עלה בידי המשטרה להשלים את החקירה.

השופט אהוד רקם הורה לשחרר את הצעיר בערבות של 10,000 שקל, והורה לחשוד להישאר במעצר בית במשך ששה ימים.

קצינים בצה"ל: רובי הגליל נגנבו מצאלים בידי חיילים המשרתים בבסיס

מאת מפרו הצבאי של "הארץ"

גניבת עשרים כלי נשק מסוג גליל קצר מבסיס צה"ל בצאלים נעשתה על ידי חיילים המשרתים בבסיס ואשר מכירים היטב את הפקודות ואת נוהלי האבטחה בבסיס. כך מעריכים בכירים המשרתים בצה"ל המקורבים לחקירה.

לדברי הבכירים, המשטרה הצבאית החוקרת עצרה עד כה שני חשודים במעורבות בפרשה, ומעצרים נוספים צפויים להיערך כבר בימים הקרובים.

היעלמם של עשרים רובי הגליל מנשקיית בסיס אימון יחידות השדה בצאלים התגלה רק ביום חמישי בשעות הבוקר המוקדמות, בעת ספירת מלאי הנשקים בנשקייה.

מחקירת המשטרה הצבאית עד כה, כי הפורצים נכנסו לנשקייה דרך החלון, לאחר שפירקו את סורגיו, מבלי שאיש הרגיש בכך. הפורצים חתכו את הכבל שאבטח את כלי הנשק, וחיברו אותו בחזרה לאחר לקיחת הנשק, בצורה שלא עוררה חשד.

חקירת המשטרה הצבאית נפתחה ביום חמישי בבוקר, עם היוודע דבר היעלמם של כלי הנשק. להערכת הבכירים, חקירת הפרשה תסתיים כבר בימים הקרובים.

בכיר בפיקוד הדרום אמר ביום חמישי, כי "בפיקוד הדרום ישנן הוראות מחמירות מאוד בנושא שמירה וטיפול בכלי נשק".

לדברי הבכיר, "על פי ההוראות חייב להימצא בנשקייה, במשך כל שעות היממה, שומר חמוש, שאף מחויב לישון במקום בשעות הלילה".

בעקבות המקרה הורה אלוף פיקוד הדרום, מתן וילנאי, לבצע בדיקה דחופה לבירור נסיבות הגניבה והשתלשלות האירועים שקדמו לה.

ביום ששי הוצגו בפני האלוף וילנאי ממצאים ראשונים של הבדיקה. וילנאי החליט להימנע בשלב זה מנקיטת צעדים פיקודיים, עד לגמר חקירת המשטרה הצבאית.

הזמנה לדין

למנאר שויטה

הואיל והתובע הגיש לבית משפט השלום באילת תובענה נגדך, כמפורט בכתב התובענה המצורף בזה, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך 30 ימים מיום פרסום הזמנה זו. והיה לך אם לא תגיש כתב הגנה בהעדר שנקבע לכך בהזמנה יינתן פסק דין שלא בפניך אף לפני היום שנקבע לכך והזמנה להתייצב תבוטל.

מזכיר בית־משפט השלום אילת

קרן קימת לישראל

מכרז 291/94

הסעת עובדים ברחבי הארץ

קרן קימת לישראל מבקשת לקבל הצעות הסעה לביצוע שירותי הסעות עובדים ברחבי הארץ. פרטי המסלולים, דרישות המכרז ותנאי ההתקשרות ניתן לקבל במקומות הבאים:

א. משרדי אגף היעור בפס הירק (מול משטרת ק"ח) אצל מר נ. גביש טל' 04-411963.
ב. משרדי אגף היעור בבירית (צפת) אצל מר ע. חרפז טל' 06-971959.
ג. משרדי אגף היעור באשתאול אצל מר ג. אבני טל' 02-911474.
ד. משרדי אגף היעור בגילת אצל ד"ר מ. זקס טל' 07-924661.

סיורים למעוניינים יתקימו כדלקמן:
- חבל צפון 18.8.94 בשעה 9:30 ממשרדי הנהלת החבל בירית צפת.
- חבל מרכז 16.8.94 בשעה 9:30 ממשרדי החבל באשתאול.
- חבל דרום 17.8.94 בשעה 9:30 ממשרדי החבל בגילת.

את ההצעות עם הצירופים הנדרשים יש להגיש אל ועדת המכרזים רח' קק"ל 1 ת.ד. 288 ירושלים לא יאוחר מתאריך 28.8.94.

אין הקק"ל מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא, וכן היא רשאית לפצל העבודה בין מספר מציעים.

מנע אש ביערות

בבית המשפט המחוזי בתל - אביב ת.א. 101/94

בעניין: פקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג 1983
ובעניין: פירוק חברה: חם לי בך בע"מ ([illegible])

המבקש: 1. חגית עמר ת.ז 23068244
2. יעקב אלמגו ת.ז 55590814
שניהם ע"י ב"כ עו"ד סמי ישראל
מרחוב מרמורק 3 ת"א 64254
טל' 6854962 פקס' 6854642

נמסרת בזה הודעה, כי ביום 11.4.94 הוגשה בקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב לפרק את החברה הנזכרת לעיל, בקשת פירוק זו תישמע בפני בית המשפט היושב בדין ביום 16.10.94 בשעה 9:00.

כל נושה או משתתף של החברה האמורה הרוצה לתמוך במתן צו בעניין הבקשה או להתנגד לכך, רשאי להופיע בשעת הבירור, אם בעצמו או באמצעות עורך־דינו, לאחר שימסור למבקש הודעה על רצונו זה.

את ההודעה יש למסור למבקש, או לשלוח בדואר, באופן שתגיע לידיו לפני המועד הנ"ל לא יאוחר משעה אחת ביום 2.10.94.

לנושה או למשתתף שיבקש זאת ימסור המבקש, תמורת תשלום, העתק מבקשת הפירוק.

סמי ישראל, עו"ד
ב"כ המבקש.

שבעה ניתוחים להשתלות איברים נערכו בבתיה"ח הדסה ובביילינסון

האיברים להשתלות ניטלו מתורמת שמתה מסרטן ומתורם נוסף

מאת עדנה אדירור, אמנון יוסף ועתיים

שבעה ניתוחים להשתלת איברים נערכו בסוף השבוע בבית החולים הדסה עין־כרם בירושלים ובמרכז הרפואי ביילינסון בפתח תקוה. האיברים להשתלה ניטלו משני תורמים. אחת מהם, עוגניה רזן, בת 33 מקיבוץ ברדום, מתה שלשום בבית החולים סורוקה ממחלת הסרטן.

בבית החולים הדסה הושתל לב בחזהו של אברהם סלמה, בן 60 מנתניה. כליה ולבלב הושתלו בגופו של עדל קנג', בן 39 מנצרת, חולה בסוכרת. אמש הוחל ניתוח להשתלת ריאה בגופו של גבר בן 58 מבת־ים. במרכז הרפואי ביילינסון הושתל בשבת כבד בגופו של גבר בן 36, נשוי ואב לבת, שעלה מרוסיה. האיש חולה בצהבת נגיפית מסוג C, ואושפז בבית החולים איכילוב בתל אביב.

כשהגיעה הידיעה על מציאת כבד המתאים להשתלה בגופו, הועבר בדחיפות למרכז הרפואי ביילינסון, כשהוא שרוי בתרדמת. רופאי מחלקת ההשתלות בביילינסון החליטו לנתחו למרות מצבו הגרוע, והחשש כי לא יעמוד בניתוח. הניתוח עבר ללא כל בעיות מיוחדות, ועתה מאושפז החולה ביחידה לטיפול נמרץ כללי בבית החולים. רופאי מחלקת ההשתלות בביילינסון ביצעו ניתוח נוסף להשתלת כליה.

עוגניה רזן, אחת מתורמי האיברים להשתלה, מתה שלשום בבוקר בבית החולים סורוקה בבאר שבע. הניתוח לנטילת איבריה הוחל בליל שבת.

המגבלות איחרו את המועד

בבדיקה שנערכה לעוגניה רזן לפני שלושה שבועות, לאחר שהתלוננה על כאבי ראש, נמצא כי היא סובלת מגידול ממאיר בראשה. לאחר שנועצה במומחים, החליטה לפנות למנתח מצרי, תושב גרמניה.

קרובה של רזן גייס את הכסף הדרוש למימון הניתוח לאחר שחברת הביטוח לא הכירה בצורך לנתחה בגרמניה. הרופא המצרי קבע לאחר שעיין בבדיקות רפואיות שנערכו לרזן, כי אפשר יהיה לנתחה ב־20 באוגוסט, שכן לא צפוי שינוי במצבה. רזן יצאה עם משפחתה לחופש לפני כשבועיים. כשבה מהחופשה נתקפה שוב בכאבי ראש, ואושפזה בבית החולים סורוקה. מצבה הידרדר במהירות.

רזן נשאה תעודה המתירה לרופאים ליטול מגופה איברים להשתלה או לשימוש מדעי לאחר מותה. אמה ואחיה הם שנתנו לרופאים אישור ליטול איברים מגופה לאחר מותה. אמה של רזן, דליה אליהו, אמרה כי למרות ההחלטה הקשה שקיבלה, היא גאה בכך שהניחה לרופאים לקחת איברים מגופה של בתה, כדי להציל את חייהם של אנשים אחרים. משפחתה של רזן החליטה לפרסם את שמה כדי לעודד את תרומת האיברים בישראל.

קיבוצה של רזן החליט לא לפרסם את שם הקיבוץ, מחשש שגורמים חרדיים המתנגדים לתרומת איברים, יתנכלו לו. הלווייתה של עוגניה רזן תיערך היום בקיבוצה.

שופטת: העולים מרוסיה מרגישים בארץ כבנים חורגים

(ע). "העולים מרוסיה הם מהגרים הבאים אמנם לארץ מולדת, אולם הם מרגישים בה כבנים חורגים", כך אמרה שופטת בית המשפט המחוזי בתל־אביב, שרה סירוטה. השופטת ציינה, כי העלייה מרוסיה מעוררת בעיות קשות והיא נבדלת מהעליות הקודמות של אותם עולים שעלו ארצה מתוך הגשמת חלום נעורים ואהבת מולדת שהוחדרה בהם מילדות, אם משום שהוריהם היו שומרי מסורת ואם מפני שהיו ציונים.

"לעולים אלה", הוסיפה השופטת, "היו כנפיים של חלום שהצמיחו שורשי אביב שיכלו להחזיקם ולהקל עליהם את מצוקת הקליטה בארץ. מה שאין כן לגבי העולים מרוסיה שבאו בתקופת השלטון הקומוניסטי שניסה לחנוק כל חלום, כולל את החלום הציוני".

השופטת אמרה זאת לאחר שהתבקשה לעצור עד תום ההליכים שני עולים חדשים מרוסיה המואשמים בהחזקת אקדח. התביעה טוענת כי אחד הנאשמים העביר את האקדח לשני קטינים שביצעו ניסיון שוד באמצעותו. השופטת השתכנעה כי החזקת הנאשמים במעצר עלולה לגרום להידרדרותם והורתה לשחררם בערבות.

משרד החינוך, התרבות והספורט
המינהל הפדגוגי

הודעה לציבור על תשלומי הורים לשנה"ל תשנ"ה

משרד החינוך, התרבות והספורט, פירסם השבוע חוזר מיוחד ובו פירוט הסכומים המירביים המותרים לגביה מההורים לשנת הלימודים תשנ"ה.

התשלומים המצויינים בחוזר המנכ"ל אושרו על ידי ועדת החינוך והתרבות של הכנסת ובידיעת מרכז השלטון המקומי.

בשנת הלימודים תשנ"ה תישמר בעיקרה מתכונת תשלומי ההורים שהונהגה בשנים קודמות, אך בשינוי הבא: ביטול המרכיב של חומר משוכפל ומצולם. מרכיב זה ימומן בתשנ"ה מתקציב משרד החינוך.

להלן פירוט תשלומי החובה:
התשלום הוא בהתאם לשלבי החינוך ובהתאם לתכנית הלימודים.
הסכומים שנקבעו לכיתות ז'–ט' (חטיבות הביניים) מתאימים גם לכיתות ז'–ח' בבתי ספר יסודיים שמונה שנתיים.

סעיף	שקלים חדשים
א. גני ילדים	
(1) חומרי יצירה להוראת מדעים, טכנולוגיה ומשחקים (בגן טרום–חובה פריט זה כלול בשכר הלימוד, ואין לגבות בעדו כל תשלום. בגן–ילדים שקיים בו פטור קיבוצי משכר הלימוד, התשלום הוא כנ"ל).	64.–
(2) ביטוח תאונות אישיות	21.–
ב. כיתות א' – ו'	
(1) חומרי מלאכה	42.–
(2) שירותי בריאות	49.–
(3) שירותי בריאות השן – שירות מקיף	43.–
– שירות בסיסי (לא כולל ריפוי שיניים)	22.–
ג. כיתות ז' – ט'	
(1) חומרים וערכות להוראת טכנולוגיה במקצועות אלה: א. טכנולוגיית מידע; ב. טכנולוגיית חומרים ואנרגיה; ג. מערכות טכנולוגיה; ד. עיצוב; ה. מדעי הבית; ו. תקשורת חזותית; ז. משק ותעשייה בעידן המודרני; ח. תקשורת גרפית	67.–
(2) שירותי בריאות	49.–
(3) שירותי בריאות השן – שירות מקיף	43.–
– שירות בסיסי (לא כולל ריפוי שיניים)	22.–
ד. כיתות ט'–י"ב (בבתי ספר העל־יסודיים הארבע־שנתיים ובחטיבה העליונה, בכל המגמות)	
חומרי לימוד, וערכות להוראת טכנולוגיה ומדעים. (אין להוסיף תשלום על סכום זה עבור מגמות כלשהן בחינוך העל יסודי; סעיף זה מבטל את הכתוב בחוזר מיוחד י"ג, התשנ"א, "תשלומי הורים", (ובנספחיו).	48.–
ה. כיתות א'–י"ב	
(1) ספרי לימוד במוסדות חינוך המספקים בהשאלה לשנה את מלוא ספרי הלימוד: כיתות א'–ו'	104.–
כיתות ז'–ט'	132.–
כיתות ט'–י"ב (חינוך על יסודי)	178.–
(2) ספרי עיון במוסדות חינוך המספקים בהשאלה ספרי עיון לעבודה בכיתה או בבית (לדוגמה: אנציקלופדיות, אטלסים, מילונים וכו'). כיתות א'–ו'	22.–
כיתות ז'–י"ב	42.–
(3) ביטוח תאונות אישיות	21.–

✔ על הרשויות המקומיות ועל הבעלויות הגובות אגרת שירותים נוספים להכניס את השירותים ואת האספקה בהתאם לתקנים ולהעביר את מלוא התשלומים לנותני השירותים.
✔ הסכומים יהיו צמודים להתייקרויות במשק.
✔ נוסף לאמור לעיל, רשאית רשות החינוך המקומית, או הבעלות על המוסד, לגבות החזר הוצאות בשיעור של 100% עבור דמי נסיעה וכניסה לבריכה בשיעורי שחייה.
✔ עבור טיולים ניתן לגבות תשלומים בהתאם לחוזר מנכ"ל מיוחד – שבכפל 19. בחוזר זה פרסם משרד החינוך התרבות והספורט המלצות להנהלת הטיול הארוך וכן טבלת העלויות המרביות בטיול החודשי ובטיול הארוך. חוזר זה ניתן להשיג בכל מוסד חינוכי, ברשויות המקומיות ובמחוזות המשרד.
✔ לצורך בירורים או תלונות, יש לפנות קודם אל הנהלת ביה"ס ואל הרשות המקומית (או הבעלות). אם יש צורך בפניה נוספת הכתובת לכך היא הנהלת המחוז של החינוך והתרבות, שבתחומה נמצא ביה"ס.

להלן כתובות המחוזות:

מחוז	כתובת	טלפון
מחוז הצפון	קרית הממשלה, נצרת עלית	טל' 06-500102
מחוז חיפה	רח' חורי 2, מגדל הנביאים	טל' 04-353706
מחוז המרכז	שד' שאול המלך 39, ת"א	טל' 03-6935277
מחוז תל-אביב	שד' שאול המלך 39, ת"א	טל' 03-6935511
מחוז ירושלים	רח' דבורה הנביאה 2, י-ם	טל' 02-293535
מינהל חינוך י-ם	רח' יפו 34, י-ם	טל' 02-255783
מחוז הדרום	דרך הנשיאים, באר-שבע	טל' 07-464286
חינוך התיישבותי	רח' ד' 8 ת"ד 7036	טל' 03-5432809

ראשי האוצר דורשים לקצץ בסובסידיות לתחבורה הציבורית; משרד התחבורה מבקש להגדילן

מאת גודי מלך וצבי זרחיה

ויכוח בין האוצר לבין משרד התחבורה על גודל תקציב הסובסידיות לתחבורה הציבורית יעמוד היום במרכז הדיון בממשלה על סדרי העדיפויות בתקציב המדינה לשנת 95'.

משרד האוצר דורש להקטין את היקף הסובסידיות לתחבורה הציבורית, המסתכמת היום בכ–750 מיליון שקל, ואילו משרד התחבורה מבקש להגדילן.

ראשי האוצר יציגו בפני שרי הממשלה ניתוח הוראה כי למחיר של התחבורה הציבורית אין כמעט השפעה על השימוש בה, ולכן, יטענו, אין הצדקה להגדיל את הסובסידיות.

לאחר שאישרה הממשלה בשבוע שעבר את מסגרת התקציב לשנת 95', תחל היום סדרה של דיונים על רמת ההוצאות של כל משרד ומשרד.

ביום חמישי שעבר התקיים דיון מיוחד על תקציב משרד הביטחון, שבו הציגו ראשי מערכת הביטחון את דרישתם לתוספת של 500 מיליון שקל בשנת 95'.

באוצר מבקשים כי בסיס תקציב הביטחון ב–95' יהיה שווה לבסיס התקציב ב–94', כלומר בלי תוספות חד-פעמיות למימוש הסדרי השלום.

ראשי האוצר גם יציגו בפני הממשלה את הבעיות הענפיות שמאיימות על תקציב 95' (התעשיות הביטחוניות, קופת חולים והסדר הקיבוצים השני).

לשרים ידווח, כי בשנים הקרובות תידרש הזרמה נוספת של 600 עד 800 מיליון דולר, לצורך הבראת התעשיות הביטחוניות.

ראשי האוצר יזגישו, כי הזרמה זו אינה כוללת את 300 מיליון הדולר שהתחייבה הממשלה להזרים לתעשייה הצבאית ואת 420 מיליון הדולר שהיא התחייבה להעביר לתעשייה האווירית.

לשרים ייאמר גם, כי בשנתיים הקרובות תידרש הממשלה למחוק עוד 1.25 מיליארד שקל מחובות הקיבוצים, במסגרת הסדר משלים המתגבש בימים אלה.

ההסדר החדש עם הקיבוצים יצטרך לתת מענה לחוב – הנאמד בכחמישה מיליארד שקל – באמצעות מחיקתו ופריסתו על ידי הממשלה והבנקים, וכן באמצעות מכירות נכסים על ידי הקיבוצים.

ראשי האוצר יטענו גם, כי הפעלת חוק בריאות ממלכתי הפכת למעשה את כל קופת החולים לקבלני משנה של הממשלה, ועל כן מגדילה את נטל הבריאות על התקציב.

הממשלה נוטה להגזים

שר הכלכלה והתכנון, שמעון שטרית, אמר שלשום, כי נדרשים שיפורים בתהליך קבלת ההחלטות במשק.

שטרית אמר את הדברים ביום עיון שארגן משרדו בעניין התכנית הרב-שנתית למשק, לחמש השנים הקרובות.

לדבריו, בדיונים על התקציב, נוטה הממשלה להגזים באומדן הוצאותיה ולהפחית מאומדן הכנסותיה. על כן, לדבריו, מיליארדי שקלים אינם עומדים לרשות הממשלה בקבלת ההחלטות על סדרי עדיפויות בתקציב.

כמו כן סבור שטרית, כי נדרשת רפורמה מיידית בתהליכי התקציב, שתקנה עצמאות למשרדי הממשלה בביצוע תקציביהם.

מנהל הרשות לתכנון כלכלי במשרד הכלכלה, ד"ר רפי בראל, אמר כי לפרות הנתונים החיוביים במשק בתחום הרווחה הכלכלית-אישית, יש סימנים למגמות לא חיוביות, הבום מדדי אי שוויון, מחיר הדיור ביחס לשכר, ושיעור האוכלוסייה שמתחת לקו העוני.

רחל שיינין, מחברת מודלים כלכליים טענה, כי התחזיות הכלכלית של המשרדים הכלכליים היא אופטימית מדי.

להערכתה, בשנת 95' האבטלה תעמוד על שיעור של 9% ושיעור הצמיחה יעמוד על 3.5% אחוזים בלבד, בניגוד לעמדת האוצר, לפיה שיעור הצמיחה יעמוד על כ–5% אחוזים. לדעתה, הגורם המרכזי להתפתחות השלילית הזו הוא מדיניות הדיור.

משרד הביטחון מכחיש כי עובדי רפא"ל יקבלו תנאי פרישה משופרים

מנכ"ל רפא"ל הבטיח לפורשים תנאים טובים מאלה של גמלאי תעש

מאת שרון שדה

טרם הושגה הסכמה בין הנהלת רפא"ל ונציגי העובדים ההסתדרות בחיפה בנוגע לפרישת מאות עובדים מהרשות. על פי הצעת ההנהלה יפרשו כ–250 עובדים מרפא"ל בהליך של פרישה מרצון עד סוף השנה הנוכחית. בתמורה, תתחייב הנהלת הרשות שלא לפטר עובדים נוספים עד סוף 94', אך צמצום כוח האדם ברשות יימשך לאחר מכן.

אם הצדדים לא יגיעו להסכמה בנושא תוך זמן קצר, תפנה הנהלת רפא"ל שוב לוועדת השירות בנציבות שירות המדינה ותבקש אישור לפיטוריהם של העובדים העודפים.

ביום חמישי שעבר הוציא בית המשפט האזורי לעבודה בחיפה צו זמני האוסר על ההנהלה לפנות לנציבות, אך קבע כי יתכנס לדיון נוסף בעניין זה בהמשך השבוע. עד אז מקווים בהנהלת רפא"ל להגיע להסכמה עם נציגי העובדים.

בפגישה שקיים מנכ"ל רפא"ל, יצחק גת, עם נציגי העובדים, שהפגינו ביום חמישי שעבר מול משרד הביטחון בתל אביב, אמר כי תנאי הפרישה שלהם יהיו עובדי המדינה ברפא"ל יהיו טובים מאלה שניתנו לעובדי התעשייה האווירית והתעשייה הצבאית. אולם, מקורות במשרד הביטחון מסרו כי על עובדי רפא"ל יחולו אותם תנאי פרישה שקיבלו עובדי התעשיות האחרות.

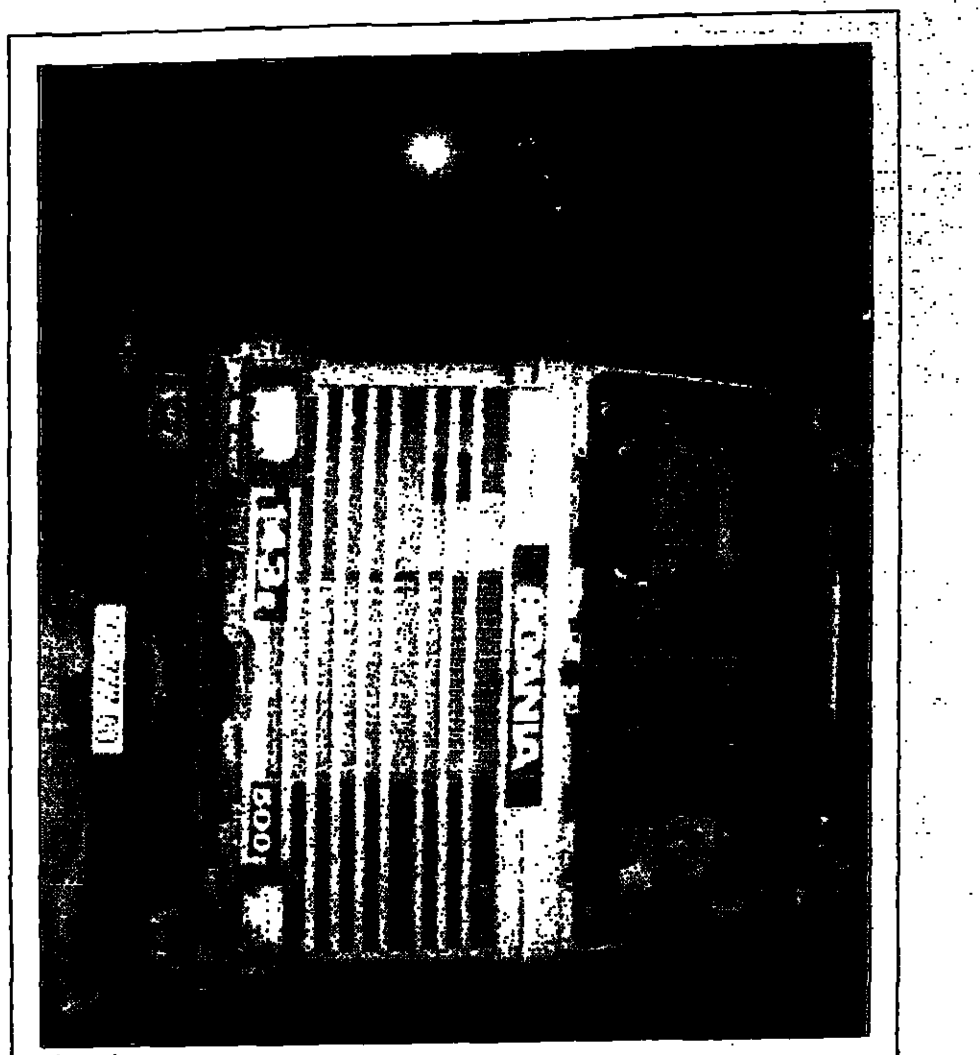

המשאית ההפוכה לאחר שפגעה בפיגומים בגשר הראל. הגשר עצמו לא ניזוק

משאית הפילה פיגומים בגשר הראל; התנועה נחסמה ל־8 שעות

איש לא נפגע. המשטרה: המטען במשאית לא חרג בגובהו מהמותר

מאת נעה והרמן ויעקב צלאל

משאית מסוג סקאניה, שעברה ביום חמישי בלילה מתחת לגשר הראל במחלף הקסטל, פגעה בפיגומים, הפילה אותם וגרמה לחסימת התנועה בכביש מספר 1 למשך כשמונה שעות, מחצות עד שלוש ב–8 בבוקר. איש לא נפגע.

כתוצאה מהתאונה, התהפכה המשאית והתמוטטה תבנית ששימשה את החברה הקבלנית "גיאוטר" ליציקת הגשר. לאחר השלמת הגשר, היה הקבלן את התבנית השתמש בה כבמשטח עבודה. בנוסף לפיגומים שניזוקו, נפגעו גם מעקות ההפרדה בין שני המסלולים.

עם זאת, בבדיקה של מהנדסי מע"צ נמצא שהגשר עצמו לא נפגע. לדברי מנכ"ל מע"צ, בן־ציון סלמן, התאונה נבעה מכך שגובה המשאית חרג מהמותר.

לעומת זאת, מבדיקת המשטרה עולה כי המשאית אשר נסעה מכיוון מזרח למערב והובילה שתי מכולות, לא חרגה בגובהה מהמותר בחוק.

המשאית נסעה בצד הימני של הכביש, והחלק העליון של אחת המכולות פגע בקשת של הפינה. מאחר שהפיגום היה בצורת קשת, ובנתיב הימני של המסלול הוא היה נמוך מאשר בנתיב המרכזי, נסעו נהגי המשאיות בקטע זה של המסלול בנתיב השמאלי. על־פי הערכות, נהג המשאית, שהוא נהג ותיק ובעל ניסיון, כנראה איבד את הריכוז, שכח להחליף נתיב, ובתוצאה מכך נגרמה התאונה.

ממע"צ נמסר, כי לא תוקם ועדת חקירה לבדיקת נסיבות התאונה, מאחר שהתאונה אירעה באופן ברור באשמת הנהג. עם זאת, למע"צ אין כוונה לתבוע את הנהג, משום שלא נגרמו לה נזקים, אלא רק לקבלן, שהפיגומים שייכים לו.

נראה כי גם המשטרה לא תתבע להעמיד את הנהג לדין, מאחר שהמשאית לא חרגה בממדיה מהמותר, ואיש לא נפגע בתאונה.

עבודות ההרחבה של גשר הראל החלו לפני כחצי שנה, והמסלול השני היה אמור להיפתח השבוע.

ראמז ג'רייסי נבחר ברוב גדול לראש עיריית נצרת

מוסדות בנצרת ייקראו על שם תאופיק זיאד

(ע). ראמז ג'רייסי (43) ממלא מקומו של ראש עיריית נצרת המנוח, ח"כ תאופיק זיאד, נבחר ביום חמישי לתפקיד ראש העירייה הבא של נצרת. 13 חברי מועצת העיר תמכו בו, 3 התנגדו ו–3 נמנעו.

ראמז ג'רייסי, מהנדס מכונות בהכשרתו, החל לשמש כממלא מקומו של ראש עיריית נצרת בינואר 1979. בשנות עבודתו כממלא מקום הוא מילא שורה של תפקידים בתחומי ההנדסה והפיתוח, ועד לא מכבר גם בתחום החינוך. בחירתו של ג'רייסי לתפקיד היתה צפויה, לאור ההערכה הרבה לה הוא זוכה על תפקודו בעירייה.

לאחר בחירתו, אמר ג'רייסי כי בתוכניותיו כראש עיר להמשיך ולהגביר את תנופת הפיתוח של נצרת במסגרת פרויקט "נצרת 2000", להשלים את פיתוח התשתיות בעיקר בתחום התחבורתי ולטפל בהרחבת שטח שיפוטה של נצרת. לדבריו, בימים הקרובים תוגש למשרד ראש הממשלה רשימת תוכניות להגביר את פיתוח העיר בהשקעה כוללת של כ–500 מיליון שקלים.

שמו של ח"כ תאופיק זיאד, יונצח בקריאת מוסדות ומפעלים על שמו, כך הוחלט בסוף השבוע בעיריית נצרת. ראש העיר החדש, ראמז ג'רייסי, ששימש כממלא מקומו של זיאד, מסר כי נתיב הכניסה הראשית לעיר מכיוון דרום ייקרא על שמו של זיאד. הוא הוסיף כי גם קרית החינוך, שבנייתה תחל בשנת 1995 ותשתרע על שטח של כ–60 דונמים, תיקרא על שמו של תאופיק זיאד.

זיאד. הכניסה הראשית לעיר

בעיריית נצרת הוחלט להקים ועדה ציבורית שתורכב מאנשי העירייה, מאנשי החזית הדמוקרטית ומגופים נוספים ותשמש ועדה מכינה לקריאת הקמתו של גוף רחב, שיבדוק אפשרויות שונות להנצחה. בין היתר, ייבחנו האפשרויות להקים ספרייה עירונית על שמו של זיאד, מרכז מחקר, ולהעניק על שמו פרסים בתחום החינוך.

בן 4 ובן 19 נהרגו בתאונות; צעירה נמחצה למוות בהתהפך משאית על רכבה

(ע). שלושה בני אדם נהרגו בתאונות דרכים בסוף השבוע.

עבד אל קדיר בכרי, תושב כפר בעיינה בן ארבע, נהרג שלשום בערב מפגיעת מכונית. נהג מכונית טראנזיט, תושב דיר אל אסד, החל להסיע את רכבו במרכזו השוק בכפר ופגע בילד שחצה את הכביש. הילד נהרג במקום.

נהג המכונית נעצר לחקירה על ידי משטרת מרחב הגליל.

נאסרין רזק, בת 19 מנצרת, נהרגה אתמול בתאונה בנצרת.

מהמשטרה נמסר, כי התאונה אירעה כשמשאית וולוו סטתה שמאלה בדרך היורדת מבית העולים בנצרת, התהפכה ומחצה מכונית פרטית שבאה מולה. נאסרין, שנהגה במכונית, נהרגה במקום.

שמעון חובב, בן 19, נהרג שלשום אחר-הצהריים בתאונת אופנוע במושב שדי תרומות שבעמק בית שאן.

התאונה אירעה לאחר שחובב לקח את האופנוע ללא רשות מבעליו, ובעל האופנוע, שהבחין בכך, רדף אחריו. בזמן המרדף התנגש האופנוע בעץ, וחובב נהרג במקום. רופא נט"ן שהוזעק למקום קבע את מותו.

עשרה בני אדם נהרגו ו–47 נפצעו קשה ב–36 תאונות דרכים שהיו בשבוע האחרון.

2 פועלים מרומניה נספו בדליקה בקרוואן בכפר קאסם

(ע). שני פועלים מרומניה נשרפו למוות בסוף השבוע בתוך קרוואן בכפר קאסם, שפרצה בו דליקה. מתחקיר ראשוני של משטרת פתח-תקוה ומכבי האש עולה, כי דליפת גז מבלון גז שהיה בקרוואן גרמה לשריפה ולמותם של שני הפועלים.

הדליקה פרצה בקרוואן הנמצא באזור התעשייה בכפר קאסם ביום חמישי סמוך לחצות. באותו זמן היו בקרוואן חמישה פועלים מרומניה, שמתגוררים בו, ואשר עובדים אצל קבלן בניין באתר בנייה סמוך. . שלושה פועלים הצליחו להימלט, ושניים, אחד בן 37 והשני בן 41, נלכדו בקרוואן ונשרפו למוות.

חוקר שריפות מצוות חקירה ממרחב השרון בודקים את נסיבות הדליקה. במקביל נעשים מאמצים להודיע למשפחות ברומניה על האסון. יצוין, כי בקרוואן אין חשמל, ובדרך כלל השתמשו הפועלים בנרות.

הוארך מעצרם של 3 אחים החשודים ברצח תושב נצרת על רקע כבוד המשפחה

(ע). עלי מוחמד מוראד (30), פתחי מוחמד מוראד (38) ואחמד מוחמד מוראד (31), שלושה אחים מהכפר יפיע שליד נצרת, החשודים ברצח מאזן חיג'יר (36), תושב נצרת ואב ל–7 ילדים, על רקע חילול כבוד המשפחה, נעצרו ביום שישי בבית משפט השלום בנצרת לפרקי זמן שבין 10 ל–15 ימים.

נציג משטרת נצרת, פקד אליאס אבו עסא, העומד בראש הצוות המיוחד החוקר את הרצח, אמר בבית המשפט כי השלושה חשודים ברצח חיג'יר ביום חמישי ליד כיכר המעיין שבמרכז נצרת. הוא ציין, כי הנרצח נדקר בסכין בכל חלקי גופו ופונה במצב אנוש לבית החולים האנגלי בנצרת, שם מת מפצעיו.

נציג המשטרה הוסיף, כי נוקף חשד לפיו הרקע לרצח היה זיכויו של הנרצח בבית המשפט המחוזי מאישום של אונס אחותם של החשודים, שהיא גם אחות אשתו. לדבריו, לאחר הזיכוי איימה המשפחה לחסלו.

שלושת החשודים הכחישו את החשדות המיוחסים להם. עלי מוראד טען, כי אין לו כל קשר לפשע וכי מה שהיה לו למסור, אמר במשטרה. אחיו פתחי טען אף הוא, כי אין לו כל קשר לרצח, וציין כי בעת האירוע הוא היה בקניון בנצרת עלית. האח השלישי אחמד אמר, כי היה במקום עבודתו בזמן הרצח וכי הוא אינו קשור כלל לעניין.

שופט בית משפט השלום בנצרת, תאופיק כתילי, קבע כי החקירה בראשיתה, וכי יש לאפשר למשטרה לחקור את הפרשה ללא הפרעה. הוא האריך את מעצרם של עלי ואחמד ב–10 ימים, ואת מעצרו של פתחי ב–15 יום.

עיריית תל־אביב-יפו מגישה:

אגף התרבות המחלקה למופעים

בשיתוף גני יהושע ופארק הירקון

מופע פארק

מחר, יום שני 8 באוגוסט בשעה 20:00

בברכת ראש העיר רוני מילוא

דודו פישר

והתזמורת הסימפונית תל-אביב

בניצוח דוד קריבושיי - מרק וולוך

מוסיקה קלאסית קלה ושירים מתוך מחזות זמר

הכניסה חופשית

המופע יתקיים על מדשאת האגם בגן הושע

רשת הדרכה עיצוב סטודיו ממי דר

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ספורט

עורך אבי רצון

דובראש חתם בהפועל ירושלים

מאת אריה ליבנת ואלי פרוסי

ראדיקו דובראש, הכדורסלן הסרבי (25, 2.01 מ') ששיחק בעונת 1992־1993 בהפועל תל אביב, חתם שלשום בבוקר בהפועל ירושלים, לאחר שהסכים להפחית מדרישותיו הכספיות. דובראש וביל תומפסון (2.02 מ'), שחתם ביום חמישי שעבר ושיחק בעונתא עם מילטון והאגנר בלוס אנג'לס לייקרס, יגיעו לארץ עד יום שלישי ויצטרפו לאימוני הקבוצה. יוברט הוברטס חזר אתמול מחופשה בארה"ב והצטרף לאימונים. סקוט קנס הצטרף לקבוצה וגיא זגו אף הוא בדרך.

המשחק הראשון של הקבוצה העונה, הדרבי הירושלמי נגד מכבי, ברחבה למוצאי שבת, 3.9, והוא עשוי להיות משודר בטלוויזיה הכללית במקביל לערוץ הספורט.

נגאד מרקוביץ' סיכם בר"ג

נגאד מרקוביץ' סיכם בסוף השבוע את תנאיו במכבי רמת גן, והוא אמור לנחות בארץ עד יום שלישי, אחרי שיסדיר את שחרורו מהצבא הסרבי. שני זרים נוספים ינחתו היום בצהריים למבחנים בקבוצה. רמת גן התתי־מה בסוף השבוע את עדן קליין (בן 18, 1.95 מ') לשלוש עונות. איציק תייר עזב למכבי חדרה, שמצטיינת גם באמיר וייסמן.

● מיקי ברקוביץ' יחליט בימים הקרובים באיזו קבוצה ישחק בעונה הקרובה. נראה שמכבי ירושלים היא הקבוצה המועדפת.

● הפועל גליל עליון גברה שלשום במשחק אימון על מכבי ירושלים 90–80 (50–40). הידבו לקלוע לגליל: ולנבבזאה 29, קטש 21, ליף 15, לוי־מאייר 14. לירושלים: ראסק 22, הולמס 18, שמחוני 9. משחק נוסף בין שתי הקבוצות ייערך הערב (20.00) בכפר בלום.

תורה שרייבר

● קבוצת הנשים של מכבי רמת חן ניצחה בסוף השבוע בשני משחקי אימון. רמת חן גברה על אליצור ראשון לציון 88–81, וניצחה את אליצור חולון 94–83.

צבי טשמיאל הורד לשפוט בליגה לאומית ב'

השופט צבי טשמיאל, ששפט בשלוש השנים האחרונות בליגה הלאומית, ישפוט בעונה הבאה בלאומית ב'. כך החליטה הנהלת איגוד שופטי הכדורסל בישיבתה האחרונה. הנהלת האיגוד לא קיבלה את המלצות הוועדה המקצועית להוריד לליגה השנייה גם את עמיהוד גלילי ואבא קמינר, ולהעלות שופט מלאומית ב'.

נשיאות איגוד הכדורסל, שתיתכנס בעוד כשבועיים, אמורה לאשר את המשך מינויו של יו"ר איגוד השופטים, גבי קראוס, לארבע שנים נוספות.

● מכבי תל אביב תשחק מחרתיים (20.30) באוסישקין במשחק אימון נגד הפועל תל אביב. בשבוע הבא תשחק מכבי במשחק אימון נגד הפועל גבעתיים. מכבי עשויה לצאת לטורניר בחו"ל בעוד כשבועיים. הזר הסרבי, ראדיסב צ'ורצ'יץ', מפגין יכולת טובה באימוני הקבוצה.

● ספיב שלכטר ישחק בעונה הבאה בהפועל הרצליה. שלכטר (42) אינו נחשב להעברה.

דרור מרשלקוביץ

● קבוצת הנשים של הפועל נהריה, שעלתה אשתקד לליגה הלאומית, הודיעה על פירוקה. העילה לפירוק היא חוסר הסיוע של מרכז הפועל, שלפי ראשי הקבוצה העדיף לקנות את א.ס. רמת השרון.

משחקי אימון הערב

19.00 הפועל אילת – הפועל חולון.

20.00 מכבי ראשל"צ – מכבי ת"א (הנעלת אולם ספורט תרש בבית הספר התיכון על שם יגאל אלון).

20.00 הפועל גליל עליון – מכבי ירושלים.

ראשל"צ החתימה את ג'ראלד פאדיו

מאת דני בראון

ג'ראלד פאדיו (29, 2.02 מ') ישחק בעונה הבאה במכבי ראשון לציון. פאדיו יהיה הזר השני של הקבוצה הצוותא עם ג'יימס גולי. פאדיו שיחק בשנים האחרונות בקבוצה הספרדית סראגוסה (הוזר לף פעם אחת והזר) וניו יורק ניקס. בעונה שעברה שיחק חמישה משחקים בסקאוולוני פזארו. פאדיו הוא שחקן חזק, בעל קליעה טובה מטווח שלוש הנקודות.

יו"ר מכבי ראשון לציון, יצחק פרי, ועוזר המאמן, רוני בוסני, ראו בשבוע שעבר את פאדיו בטורניר ביוסה והתרשמו ממנו לטובה. כבר לפני שנתיים היתה מעוניינת ראשון לציון בשחקן, אבל אז הוא העדיף את הא.ב.י.איי. פאדיו יצטרף לקבוצתו החדשה באמצע השבוע.

הצלום: עדי קרן

באק ג'ונסון קולע לסל אודסה, בהופעת הבכורה בהפועל תל אביב

הפועל תל אביב ניצחה 91–75 את אודסה במשחק אימון

מאת רם שירון

מאיר ספירו, שהקנה בן ה־18 של מכבי קרית מוצקין, חתם שלשום בהפועל תל אביב ויהיה הרכז השני של הקבוצה. ספירו שותף אתמול במשחק הניצחון של הקבוצה נגד אודסה מאוקראינה 91–75 (52–35). שחקן נוסף שנטל חלק במשחק הוא המתאזרח מארק קראוזר, ששיחק אשתקד בהפועל בקעת בית שאן והיה מועמד להצטרף העונה לא.ס. רמת השרון. המצטיין במשחק היה צח יאיר, ששיחק אשתקד בבית"ר רמת גן. הזר החדש, באק ג'ונסון לא הרשים, ונראה שסבל מעייפות. הוא קלע רק 14 נקודות (7 מ־9 מהשדה, 0 מ־2 מהעונשין), קטף חמישה ריבאונדים וחסם שלוש פעמים.

קלעו להפועל תל אביב: צח יאיר 19, ליאור ארדיטי 16, מילטון וואגנר 15, באק ג'ונסון 14, ג'יימס טרי 11, מאיר ספירו 6, גלעד כץ 4, מארק קראוזר 4, ברק אורן 2. השופטים שמואל לוי ואבא קמינר, 900 צופים, באוסישקין.

מקום רביעי לשייט הקייקים איתן נבו בסט. פטרסבורג

שייט הקייקים איתן נבו קבע בסוף השבוע הישגים מצויינים בתחרויות הרצון הטוב שהיתה בסט. פטרסבורג (לשעבר לנינגרד), רוסיה.

נבו סיים פעמיים במקום הרביעי בתחרות ל־500 מטרים ובתחרות ל־1,000 מטרים.

זו הפעם הראשונה שישראל משתתפת בתחרויות הרצון הטוב.

בדרך לרבע הגמר: ניצחון 115–100 לארה"ב על ספרד באליפות העולם

האמילטון, אנטריו (רויטר). הסיבוב הראשון במשחקי אליפות העולם בכדורסל יסתיים הערב, ואז ייקבעו שלוש העולות האחרונות לרבע הגמר, שמשחקיו יחלו מחר.

עד כה כבר הבטיחו את עלייתן לרבע הגמר נבחרות ארה"ב, קרואטיה, אוסטרליה, רוסיה וקנדה.

בית א':

נבחרת החלום 2 העפילה אתמול לפנות בוקר לרבע הגמר, לאחר שהשיגה ניצחון שני בטורניר. ארה"ב הביסה את סין 132–77 (71–38).

הנבחרת האמריקאית, שקלעה 20 נקודות וספגה רק חמש בשלוש הדקות האחרונות של המחצית הראשונה, חזרה והוכיחה ששחקניה באמת מעולם אחר. במחצית השניה המשיכו האמריקאים לשחק היטב, והגדילו את הפער עד לניצחון המוחץ.

הידבו לקלוע לארה"ב: שאקיל אוניל 22, רג'י מילר 15, דומיניק וילקינס 15, ג'ו דומארס 13, אלונזו מורנינג 13, שון קמפ 10, קווין ג'ונסון 10. לסין: יודונג ליו 16, ג'ון סון 13.

במשחק הפתיחה התקשתה ארה"ב לנצח את ספרד. בסיום הדתה התוצאה 115–100 (59–51) לארה"ב, אבל היכולת שהפגינו שחקניה היתה מאכזבת ביותר. הנבחרת האמריקאית התקשתה לעצור את הזרי ראקסמה (28 נקודות, 14 מ־15 מהעונשין), לא הכניסה כדורים לשחקנים הגבוהים ושיחקה בפזרות (השחקנים לא הסתגלו לעובדה, שלפי חוקי פיב"א משחקים 30 שניות בהתקפה). הקלעים הבולטים בארה"ב היו שחקני ההגנה: ג'ו דומארס 21, רג'י מילר 20.

סין, שהובסה בידי ארה"ב, ניצחה במשחקה הראשון את ברזיל 97–93 לאחר הארכה.

אתמול גברה ספרד על ברזיל 73–67, ושלחה אותה למשחקי הדירוג 9–16. הידבו לספרד: אלברטו הררוס 21, חואן אנטוניו סאן אפיפניו 18.

המשחק היום (20.30) בין ספרד לסין יכריע מי תעלה כשנייה מהבית.

בית ב':

קרואטיה ואוסטרליה העפילו לרבע הגמר, לאחר שכל נבחרת ניצחה בשני משחקיה הראשונים. אוסטרליה פתחה את האליפות בניצחון 87–85 על דרום קוריאה, לאחר שכבר הובילה במחצית 59–44. אנדרו גייז בלט באוסטרליה עם 31 נקודות. הידבו לקלוע לדרום קוריאה: קיונג־ג'אן מון 24, ג'אה הור 20. אתמול ניצחה אוסטרליה את קובה 93–87. אנדרו גייז הצטיין גם במשחק הזה עם 30 נקודות. לקובה: ריצ'ארד מאטייר 28.

קרואטיה ניצחה במשחקה השני בטורניר 104–53 את דרום קוריאה. דינו ראג'ה קלע 16 נקודות וטוני קוקוץ' 12 (6 מ־6 מהשדה).

בית ג':

קנדה המארחת ורוסיה העפילו גם הן לרבע הגמר. קנדה ניצחה אתמול את ארגנטינה 91–73 (38–30) בזכות יכולת מצויינת במחצית השניה (61–43 במחצית הזו). הידבו לקנדה: קרי האלאס 31, ריק פוקס 19, ג'יי.די. ג'קסון 12. הידבו לארגנטינה: חואן אספיל 24, מארסלו ניקולא 16, הקטור קאמפנה 13.

במשחק הפתיחה ניצחה קנדה את אנגולה 83–52 (39–30).

הרוסים ניצחו אתמול בקלות את אנגולה 94–57 (46–21). אנדריי פסיסוב בלט ברוסיה עם 17 נקודות. סרגיי באזארביץ' הוסיף 15. ז'אן־ז'אק קונסאס קלע 17 נקודות לאנגולה.

במשחק הפתיחה ניצחה רוסיה את ארגנטינה 84–64 (48–31). הידבו לקלוע לרוסיה: יבגני קורזין 19, סרגיי באזארביץ' 17, סרגיי באבקוב 17. לארגנטינה: מארסלו ניקולה 19, חואן אספיל 18.

בית ד':

יוון השיגה ניצחון שני באליפות, 69–53 על מצרים, ורשאית להפסיד עד 13 נקודות הפרש לפורטו ריקו ועדיין לעלות. גרמניה התאוששה מהפסד הפתיחה ליוון בניצחון על פורטו ריקו 81–74 (42–41). הידבו לקלוע לגרמניה: מיכאל קוף 27, קאי נירנברגר 17. הידבו לפורטו ריקו: ג'רום מינסי 17, ג'יימס קארטר 16.

גרמניה תעלה לרבע הגמר אם תנצח היום את מצרים, ופורטו ריקו לא תנצח את יוון בפער של 5 עד 13 נקודות.

טבלאות הבתים לאחר שני מחזורים (הקבוצות המודגשות העפילו לרבע הגמר): בית א': ארה"ב 4; סין 3; ספרד 3; ברזיל 2. בית ב': קרואטיה 4; אוסטרליה 4; קובה 2; דרום קוריאה 2. בית ג': רוסיה 4; קנדה 4; ארגנטינה 2; אנגולה 2. בית ד': יוון 4; גרמניה 3; פורטו ריקו 3; מצרים 2.

משחקי היום: בית א': ספרד – סין (20.30), ארה"ב – ברזיל (23.00). בית ד': פורטו ריקו – יוון (19.00), גרמניה – מצרים (21.15).

פתיחה טובה של נבחרת הכדורגל העניקה לה ניצחון 3–1 על האולימפית

לאחר מכן חלה נסיגה גדולה במשחקה. שרף: השערים – מלאכת מחשבת. רואים שהשחקנים עבדו קשה בקבוצות. אני אופטימי, אבל יש בעיה בהגנה – נגד נבחרת חזקה המצב לא יהיה טוב

מאת אשר גולדברג

נבחרת ישראל בכדורגל סיימה אתמול מחנה אימון בן 3 ימים במשחק אימון נגד הנבחרת האולימפית, באיצטדיון רמת גן, שבו ניצחה 3–1.

המאמן שלמה שרף יכול להיות מרוצה ממשחקה המצויין של הנבחרת ב־15 הדקות הראשונות. השחקנים שיחקו קרוב זה לזה, הניעו מצויין את הכדור וסגרו היטב את החלק האחורי. שחקני ההגנה שיחקו בקו אחד, יצאו בתאום נפלא קדימה ולכדו את חלוצי האולימפית שוב ושוב בנבדל.

אולם אחרי הפתיחה הטובה חלה נסיגה גדולה בנבחרת, אולי בגלל החום והעייפות ממחנות האימונים ומהימים הקשים בנבחרת. הבעיות המוכרות בהגנה שבו ועלו וגרמו לשרף כאבי ראש. עם זאת הוא תולה תקוות רבות במגן החדש ממכבי נתניה, אבי שי דאגו, שהשתלב מצויין בחילופי ההגנתי ובמשחק ההתקפה. הנבחרת פתח כמגן ימני ובהמשך נראה כקשר.

שרף שיבח את דאגו הוא מהרה הפתעה נעימה והפך להיות כלכיניק. טוב שיש בנבחרת שחקן כמוהו בנוסף לאלון חרזי.

כל השערים הובקעו במחצית הראשונה. בדקה השלישית הבקיע טל בנין שער מרהיב ביופיו. משה גלאם הגביה כדור לאורך קו ה־16 ובנין במספרת לאחור נעץ את הכדור בחיבורים. כעבור שתי דקות העלה רונן חרזי ל־2–0 לאחר בישול של אייל ברקוביץ'.

האולימפית צימצמה בדקה העשירית, כאשר הולצמן מסר לאפיר וזה הבקיע את רפי כהן. בדקה ה־15 שוב מסר גלאם, הפעם לאייל ברקוביץ', שקבע בבעיטת יעף 1–3.

הנבחרת הלאומית: רפי כהן (גינצבורג), דאגו (ביטון), אלון חרזי, שלח (בלבול), גלאם (קיירסי), רוני לוי (שוורץ), חזן, בנין, ברקוביץ', עטר, רונן חרזי (תורג'מן).

האולימפית: שטראוס (שטרובר), בנאודי, חלפון, אזולאי (פריינט), אלון כהן, קופל (דהן), אלון ברוכמר (זהמבו), מלקר (רייף), אפיר, סביליה (גרייב), הולצמן (אבודבנאל).

לאחר המשחק אמר שרף: רבע השעה הראשונה בפרט והמחצית הראשונה בכלל, היו טובות מאוד. תנועת הכדור היתה מצויינת והשערים תאווה לעיניים. כל אחד מהם מהלך מתוכנן, ממש מלאכת מחשבת.

האם השיג המחנה את מטרותיו?

שרף: אני מופתע לטובה. רואים שהשחקנים עבדו קשה בקבוצות. הגעתי למחנה עם מטען ציפיות מסויים ואני הולך הביתה עם הרבה אופטימיות.

מה עוד יש לשפר?

יש בעיה בהגנה. היו בה פרצות. כשנשחק נגד נבחרת חזקה, המצב לא יהיה טוב. לעומת זאת הקישור וההתקפה טובים, התאום מצויין ורואים קטעים של כדורגל כפי שצריך לשחק.

כיצד פותרים את הבעיה בהגנה?

הבעיה קיימת בגלל אופי השחקנים. כל שחקני ההגנה מילאו בעבר תפקידים התקפיים וכל מערך ההגנה שלנו בנוי משחקנים שרוצים לרוץ קדימה ולהשתתף במשחק ההתקפה. זה יוצר לנו בעיה. צריך להסית את היציאות קדימה. במונדיאל ראינו נבחרות שנשארות עם ארבעה שחקנים בהגנה.

שרף גם התייחס למשחק בעוד עשרה ימים נגד קרואטיה: חשוב לנבחרת לשחק הרבה. הכדורגל שלנו עדיין בתחילת דרכו ויריב כזה יהווה מבחן רציני. המשחק יתן לי אינדיקציה אמיתית לקבוצת הנבחרת.

נראה כי שרף היה מרוצה ממה שראה במשחק: יש בנבחרת שחקנים מצויינים שהם מעל הרמה הבינונית באירופה.

שרף דיבר גם על סיכויי מכבי חיפה בגביע אירופה לאלופות נגד זלצבורג: חיפה תעבור את האוסטרים. היא קבוצה טובה יותר ואין לה מה לחשוש. שחקנים ששיחקו במארק דה פראנס, בסופיה ובפרארמה, יש להם נסיון. חיפה תעבור לשלב הבא וזה יתן לנבחרת תרומה אדירה וישליך על המשחק נגד פולין.

בנין. שער מרהיב ביופיו

הפתעה גדולה במשחק אימון

הפועל בית שאן ניצחה את מכבי חיפה 2–1

מאת דרור מרשלקוביץ

ארבעה ימים לפני משחקה הראשון בגביע אירופה איכזבה אמש אלופת הכדורגל, מכבי חיפה, 5,000 מאוהדיה, שבאו לראותה במשחק אימון נגד הפועל בית שאן. העולה החדשה מהליגה הארצית הפתיעה את החיפאים בניצחון 2–1.

התוצאה אולי לא משקפת כל כך את מה שהיה במשחק, אבל מצביעה על היכולת דלה של שחקני חיפה, שעדיין רחוקים מכושר משחק משביע רצון. הבלם קוניינצב לא השתלב במשחק והאלוף קרדש, ששותף רק במחצית השנייה, לא הגיע ולו גם לעמדת הבקעה טובה אחת.

נקודת האור היחידה היה חיים רביבו שהוכיח כי חיפה רכשה שחקן מצויין שאפשר יהיה לסמוך עליו.

אייל ברקוביץ' כבש ראשון לזכות חיפה בדקה ה־60 בבעיטה מצויינת מ־25 מטרים. אלמוג חזן, האלמתי מבית שאן, נגח שער שיוויון כעבור עשר דקות, ובדקה ה־87 ניסה בלם חיפה, צבר דניאל, להרחיק את הכדור, אך הקשיתו בטעות מעל השוער רפי כהן.

במהלך המשחק נפצע המגן החיפאי, משה גלאם, אך קרוב לוודאי שיהיה כשיר עד למשחק ביום רביעי נגד זלצבורג.

עטר כיכב בפ"ת – 3–2 לחיפה

מאת אשר גולדברג

1,500 צופים באו אתמול לאיצטדיון בפתח תקוה לחזות במשחק בין הפועל המקומית להפועל חיפה. המשחק הסתיים בניצחון 3–2 לחיפה. בפתח תקוה בלט במיוחד כרמלו מישיש.

את השער הראשון כבש הפתח תקואי אורן מוחרר. הישאם זעבי השווה ל־1–1, תוצאת המחצית. במחצית השניה התפתח משחק מצויין. מישיש בשער נפלא העלה את קבוצתו ל־2–1, אבל אז נכנס לפעולה ראובן עטר. הוא השווה ל־2–2 במבצע מצויין, בבעיטה אל בין חיבורי הקורות, אחר כך הוכשל ברחבה, טל בנין בעט את כדור ה־11, אבל השוער עדי פוקס הדף. בדקה ה־89 הבקיע ראובן עטר את שער הניצחון לחיפה.

לוד ניצחה את בני יהודה 3–2

בני יהודה מאוכזבת. אתמול היא הופתעה בביתה בידי העולה החדשה לליגה הארצית, הפועל לוד, 3–2. סהר מורזי כבש את שני השערים לזכות בני יהודה ועופר שיטרית הבקיע את כל שלושת השערים להפועל לוד.

בינתיים אין התקדמות במו"מ הכספי עם הבלם ניר שיטרית.

עירוני אשדוד – מכבי יבנה 0–2

עירוני אשדוד, ששבה ביום חמישי ממחנה אימון בהולנד, ניצחה אתמול במשחק אימון את מכבי יבנה מהליגה הארצית 2–0. את השערים הבקיעו באור גלילי ועודן פריינט. הזר הניגרי, אוליאה תומפסון, לא שותף במשחק והסתפק באימון קל.

● הפועל ראשון לציון סיימה משחק אימון באשדוד נגד הפועל המקומית, ב־2–2. לראשון לציון הבקיע איציק סויסה צמד שערים ולאשדוד גיל ספפורטס ועוגן קורבי.

חולון – הפועל ת"א 0–0

מבחן כה ראשון לקראת העונה החדשה היה למפגן חולשה של שתי הקבוצות ששינו הרבה שחקנים. בצפרירים חולון בלט יוסי אבוקסיס לעומתו איכזבו החלוצים חזי שירזי ואסף טובי. בהפועל תל אביב בלט מגן הרכש ויוד אמסלם והבלם גיא שרעבי.

במחצית השנייה שיתף מאמן חולון את הצעירים חיים ירמיהו, איציק לוי, אורן ניסים ואורן זיתוני ומשחק הקבוצה הפך למסוכן יותר אך ללא תוצאות ממשיות. בהפועל תל אביב לא נראו חלוצים בשטח.

שמשון, נס ציונה, בית שאן וכפר קאסם ייצגו הפועל בהתאחדות

מנכ"ל ההסתדרות, חיים רמון, נפגש ביום שישי עם יו"ר דירקטוריון הפועל יורם אוברקוביץ', מנכ"ל הפועל יעקב אבימור וראש אגף החינוך הספורט ראלב מאג'דלה. בפגישה סוכם, כי נציגות הפועל להנהלת ההתאחדות לכדורגל תמנה את נציגי 10 הקבוצות הבאות: ת"א, חיפה, פתח תקוה, שמשון ת"א, נס ציונה, כפר קאסם, בית שאן, באר שבע, צפרירים חולון ורמת גן. בנוסף ימונו עוד תשעה נציגי ציבור.

בפגישה הוחלט שנציג קבוצה, שבמהלך הקדנציה הנוכחית ימלא שמונה שנים לכהונתו, יוחלף על ידי שולחיו. עוד סוכם שחבר הנהלה לא יכהן יותר משמונה שנים. מרכז הפועל לא יעשה שימוש בזכות הוטו לגבי העברת שחקנים מקבוצתם, ואם יהיו למרכז תביעות כספיות נגד הקבוצה המשתרדת ו/או השחקן, תוגש תביעה להחזר החוב.

נציגי הפועל יפעלו לקבלת תקנה בהתאחדות לכדורגל לגבי תיקרת שכר מקסימלית, לכל קבוצות המאוגדות בהתאחדות.

רומאריו ספג מהלומת אגרוף

ריו דה ז'אניירו (אי־פי). רומאריו ספג מהלומת אגרוף בפניו ושמע קריאות בוז במשחק ראווה ביום חמישי – דיווח "או גלובו" של ברזיל.

האירוע היה במהלך משחק בין קבוצה שהורכבה מ"חבריו של רומאריו" לקבוצת ותיקים מאספירטו סאנטו, היושבת במרחק כ־520 קילומטר מריו. מאורו, אחד משחקני קבוצת הותיקים, ניגש לרומאריו לפני המשחק כדי לברך אותו על הזכייה בגביע העולם והזכיר לו שהוא מכיר אותו מריו. רומאריו אמר לו בכעס להסתלק מחדר ההלבשה, ומאורו הגיב במכת אגרוף בפרצופו של רומאריו.

רומאריו, שקיבל 50 אלף דולר בעד הופעתו באירוע, נטש את המשחק לפני סיומו ועורר שריקות בוז בקרב 824 הצופים.

רייקארד פרש מהנבחרת

מאת איזק אבירור, אמסטרדם

הכדורגלן פרנק רייקארד פרש סופית מנבחרת הולנד. רייקארד, בן 32, שהופיע 74 פעמים בנבחרת, הודיע כי אין לו עוד מוטיבציה לשחק במדים הלאומיים ולכן החליט לפרוש.

רייקארד אמר עוד, כי יש לו חוזה לשנה נוספת בקבוצתו, אייאקס, ואחר כך יפרוש לחלוטין מכדורגל. זהו הכדורגלן השלישי שעוזב את הנבחרת, אחרי רונאלד קומאן ריאן ואאוטרס.

אייאקס פתחה אתמול את ההכנה לעונה החדשה והציגה את שחקניה החדשים והותיקים. באייאקס עדיין לא מעכלים את העובדה שפ.ס.וו. איינדהובן "גנבה" ממנה את רונאלדו הברזילי, ונשיא הקבוצה אמר כי הוא "מאוכזב ביותר".

לואיס ון חאל, מאמן אייאקס, סבור שפטריק קלאוורט, בן 18, שחקן מקבוצת הנוער של אייאקס, שעלה לבוגרים, הוא כוכב לא פחות גדול. גזבר אייאקס אמר על רכישת רונאלדו בידי פ.ס.וו.: "אנחנו קבוצת כדורגל ולא מפעל טלוויזיות כמו פיליפס".

סמפדוריה ניצחה את ניוקאסל 3–1 בגמר הטורניר בגלאזגו

גלאזגו (רויטר). סמפדוריה זכתה בטורניר הכדורגל הבינלאומי בגלאזגו אחרי ניצחון 3–1 בגמר על ניוקאסל.

במשחק על המקום השלישי ניצחה ריינג'רס את מנצ'סטר יונייטד 1–0 משער של דייוויד מיי.

אריק קאנטונה הורחק בדקה ה־82 בהחלטה שנויה במחלוקת.

בחצי הגמר ניצחה סמפדוריה את ריינג'רס 4–2, אחרי שהסקוטים הובילו 2–0 כשהרכש בריאן לאודרופ מבשל את שני השערים. ניוקאסל עלתה לגמר אחרי 1–1 נגד מנצ'סטר יונייטד וניצחון 6–5 בבעיטות הכרעה מ־11 מטר.

שפילד וונסדיי רכשה את הרומני פטרסקו

שפילד (אי־פי). שפילד וונסדיי החתימה את מגן נבחרת רומניה, דן פטרסקו, תמורת 1.3 מיליון לישט"ש (1.95 מיליון דולר). פטרסקו, בן 26, חתם על חוזה לארבע שנים.

"זה מבחן בשבילי. ראיתי את הליגה האנגלית בטלוויזיה ואהבתי אותה", אמר פטרסקו.

בראנקו חתם בקורינתיאנס

ריו דה ז'אניירו (רויטר). בראנקו, שחקן נבחרת ברזיל והפלומיננזה, חתם בקורינתיאנס מסאו פאולו. בראנקו בן ה־30, שהבקיע את שער הניצחון נגד הולנד ברבע גמר גביע העולם, היה מבוקש גם על ידי שפילד וונסדיי.

בקורינתיאנס משחק גם חלוץ הנבחרת, ויולה. הקבוצה נמצאת במו"מ עם בלם ואסקו והנבחרת, ריקארדו רוצ'ה.

איתן אורבך זכה בזהב ב־200 מ' גב באליפות אירופה לנוער

איתן אורבך, שחיין בן 17 ממכבי חיפה, זכה שלשום במקום הראשון באליפות אירופה לנוער הנערכת בצ'כיה במשחה ל־200 מטר גב ושבר את שיאו של עדי מרון, שנקבע במכביה של 1993 ב־59 מאיות השנייה. אורבך קבע 2:04.41 דקות, והקדים את הזוכה במדליית הכסף בלמעלה משנייה. זמנו הטוב ביותר של אורבך עד שלשום היה 2:06.08 דקות.

30 ספורטאים מקובה יבואו לכינוס הפועל ביוני '95

מאת משה הר־נעש

משלחת ספורטאים גדולה מקובה תבוא למשחקי הפועל שיתקיימו ביוני 1995. אישור רשמי על כך התקבל מגורמים מוסמכים בקובה, בעקבות הזמנה רשמית ששלח להוואנה הבירה יו"ר הוועד האולימפי ויו"ר דירקטוריון הפועל, יורם אוברקוביץ'.

הקובנים אישרו, כי במשלחת, שעשוייה למנות כ־30 ספורטאים, יהיו טובי הספורטאים של האי מהענפים הבולטים: אתלטיקה, היאבקות, סיף, ג'ודו, התעמלות מכשירים. זו הפעם הראשונה שספורטאים מקובה יתחרו בישראל.

גולן (100), בזארוב (400) ומרגלית (גובה) הישראלים הראשונים באליפות אירופה

מאת משה הר־נעש

אתלטים ישראלים יעשו היום היסטוריה, כאשר ישתתפו לראשונה באליפות אירופה הנפתחת היום באיצטדיון האולימפי בהלסינקי. בהופעת הבכורה שלה במפעל היוקרתי תיוצג ישראל על ידי שישה אתלטים. שלושה מהם יתחרו כבר היום: כפיר גולן בן ה־20 בריצת 100 מטרים: אלכסנדר בזארוב, שעלה כארבע שנים מברה"מ לשעבר, ישתתף בריצת 400 מטרים, וכן ייכנס למעגל האליפות הקופץ לגובה בן ה־26 איתי מרגלית. במשך השבוע ישתתפו גם דני קראסנוב בקפיצה במוט, סרגיי לוקאשוק בדיסקוס ודב קרמר במרתון.

אם כפיר גולן, הנחשב לתגלית השנה בריצת 100 מטרים בישראל, עם הישג של 10.53 שניות, יצליח לעבור שלב זה – יהיה זה פיצוי משמעותי על שקדנותו. מבזארוב, שיאן ואלוף ישראל בריצת 400 מטרים (49.87 שניות), מצפים שיגיע לשלבים הגבוהים. לעומתם, ספק אם שיאן ישראל בקפיצה לגובה איתי מרגלית (2.25 מטרים) יצליח להכלל בין ה־12 שיתחרו בשלב הגמר.

האתלט הישראלי הבכיר באליפות הוא קופץ המוט דני קראסנוב, ששיאו הלאומי 5.70 מטרים אמור להקנות לו מקום בגמר. דב קרמר, אלוף ישראל במרתון, מעורר ציפיות מוגבלות ורק כושר מעולה עשוי להקנות לו מקום נכבד בדירוג. גם סיכויי זורק הדיסקוס סרגיי לוקאשוק, ששיאו הישראלי 61.34 מטרים, שנויים במחלוקת בדרג הבכיר.

4 ניחשו 15 בטוטו

ארבעה משתתפים ניחשו 15 תוצאות נכונות במחזור הטוטו על משחקי הליגות האוסטרליות שנערך בשבת. 59 ניחשו 14: 570 ניחשו 13: 4,030 ניחשו 12: יותר מ־19,000 ניחשו 11 והפרס לא יחולק.

הניחוש הנכון: 1, 2, 2, 2, 1, 2, 2, 1, X, 2, 2, 2, 2, 1.

עורבים חיבלו בדשא החיפאי

מאת דרור מרשלקוביץ

בימים אלה עסוקים אנשי האחזקה באיצטדיון קרית אליעזר בהשלמת השיפוצים לקראת המשחק ביום רביעי נגד זלצבורג. בינתיים נחתה על האיצטדיון מכה לא צפויה. חדי העין שבאו אתמול למשחק נגד בית שאן, יכלו להבחין בחורים רבים בכר הדשא. גרמו לכך מאות עורבים שפושטים מדי לילה על האיצטדיון. ההסבר שניתן לתופעה זו הוא שהעורבים אוהבים את התולעים שנמצאות בדשא ותוך כדי כך מנקרים ניקורים רציניים באדמה ובדשא. עד כה לא הצליחו למצוא פתרון נגד העורבים.

ערב בואה לחיפה הביסה זלצבורג את אדמירה וואקר 3–0

קזינו זלצבורג, שתשחק ביום רביעי בקרית אליעזר נגד מכבי חיפה, בסיבוב הראשון של גביע אירופה לאלופות, ניצחה אתמול 3–0 את אדמירה וואקר במחזור השני של הליגה האוסטרית. האלופה האוסטרית תגיע היום לישראל.

● מארסיי ניצחה אמש את סראן 2–0 בליגה הצרפתית השנייה ועלתה אחרי שלושה מחזורים למקום השני עם 6 נקודות.

● שווייץ: סט. גאלן – נוישאטל 4–0; אראו – לוגאנו 0–0; לוזאן – גראסהופר 0–0; סיון – סרבט 3–2; יאנג בויז – לוצרן 3–1; פ.צ. ציריך – באזל 0–0.

מכבי ת"א זכתה בגביע לייבו לאחר 3–1 על הרצליה

מאת שלומי לויה

מכבי תל אביב זכתה שוב בגביע לייבו לאחר שניצחה את מכבי הרצליה, בהרצליה, 3–1, לעיני 3,500 צופים, שבאו לחזות במשחק המסורתי לזכרו של מנהל של מכבי תל אביב, חיים לייבוביץ ז"ל.

קדם למשחק טקס פרידה מרגש מהבלם אלכסנדר פולוקארוב שעבר להרצליה אחרי שלוש עונות בתל אביב. פולוקארוב קיבל גביע ממכבי וכן זר וגביע מנציגי האוהדים. הבלם הרוסי לא יכול היה להסתיר את התרגשותו ופרץ בבכי.

מכבי הרצליה, בהרכב מלא, היתה מסוכנת במחצית הראשונה בהתקפות מתפרצות. תל אביב החזיקה יותר בכדור אבל לא היתה תכליתית. היא שיחקה בלי ניר סביליה, אבי נימני, יורי שוקאגוב, אלון מזרחי וניר קלינגר, ולמרות זאת שלטה בקצב.

במחצית השניה שיתף מאמן תל אביב, אברהם גרנט, את שני הנבחנים, גגרי רזיסוב וויקטור בלקין ואז החל להסתמן לחץ על שער הרצליה. בדקה ה־60 מסר בלקין כדור עונשין לחיים סירוטקין שמ־18 מטרים הרשית, 1–0. כעבור שלוש דקות העלה אלי דריקס ל־2–0.

המאמן אלי גוטמן הכניס את ניסים כהן הותיק וכעבור דקה חזרה הרצליה למשחק. כהן הגביה כדור קרן ואמולג נגח מעל ידיו המושטות של ארבאוזב, 1–2. בדקה ה־70 הגביה סירוטקין לרחבה, אמולג עצר את הכדור בידו והשופט יוסי בינשתי הורה על הנקודה הלבנה. נועם שוהם לא התקשה להבקיע את גילדרי.

נכדו של לייבוביץ הקרוי על שמו, העניק את הגביע לקפטן מכבי תל אביב, אלי דריקס.

אוהדי מכבי הרצליה זועמים על הדחת הקפטן ניסים כהן

מאת שלומי לויה

אוהדי מכבי הרצליה עדיין לא נרגעו מהמהלך שעשה המאמן אלי גוטמן, כשהדיח את הקפטן הותיק ניסים כהן ומינה לתפקיד את חלוץ הרכש עופר מזרחי. אתמול, לפני משחק ההפסד מול מכבי תל־אביב, תלו האוהדים באיצטדיון כרזות מחאה נגד המאמן גוטמן והיו"ר מנשה שני – וכרזות עידוד לניסים כהן והמגן הותיק אבי אלטמן. כשראו האוהדים את שני עולה למגרש, פתחו בגידופים. ראש העירייה אלי לנדאו ניסה להרגיעם, אך ללא הועיל. לנדאו הורה להוריד את הכרזות ולאחר מכן הגיב: "מדובר בקומץ אוהדים שהתנהגותם מחפירה. מי שלא יכבד את השחקנים ואת החלטות המאמן, הפוסק היחיד, מקומו לא יהיה במגרש. צריך לעקור את התופעה מהשורש".

כהן לא פתח אתמול בין ה־11 הראשונים והאוהדים שרו לו במהלך המשחק שירי הלל. במהלך המחצית השניה שולב כהן. בסיום המשחק, כשיצא עופר מזרחי מחדר ההלבשה לעבר מכוניתו, ניסה אוהד אחד לפגוע בו, אולם אחרים בלמו אותו ומנעו תיגרה.

החלוץ הבלגי מרק ון דר לינדן הרשים אתמול במשחק. הוא היה נייד, סייע להגנה והטריד את הגנת מכבי תל־אביב. בהרצליה מבקשים לראות את הכדורגלן פרק זמן נוסף לפני שתתקבל ההחלטה האם להחתימו.

חוב של 30 אלף שקל לחרזי עלול להוריד את הפועל ר"ג לליגה א'

מאת שלומי לויה

רונן חרזי עלול לגרום להורדת קבוצת האם שלו, הפועל רמת גן, לליגה א'. רמת גן חייבת לחרזי עוד מהתקופה שבה שיחק אצלה עד לפני שלוש עונות, כשלושים אלף ש"ח. חרזי תבע בהזדמנויות שונות את הכסף, אולם בגלל בעיות תקציביות ומחסור במזומנים לא הצליחה רמת גן לשלם לו את החוב שתפח וצבר ריבית. חרזי תבע את קבוצתו לשעבר במוסד לבוררות של ההתאחדות לכדורגל ובשבוע שעבר קבע הבורר, עו"ד עדי זרנקין, כי פעילות הפועל רמת גן תופסק אם לא תשלם את החוב עד פתיחת הליגה.

שטרסבורג הנחילה הפסד ראשון לפאריס סן ז'רמן 2–0

פאריס (רויטר וסוכנויות). אלופת צרפת, פאריס סן ז'רמן, הפסידה ביום שישי לראשונה העונה, 2–0 לשטרסבורג, ושניים משחקניה הורחקו. דניאל בראבו קיבל צהוב שני כבר בדקה ה־30 והמגן פראנסיס לאמר הורחק במחצית השניה.

בדקה ה־27 עלתה שטרסבורג ליתרון משער של הקפטן פרנק לבוף ו־10 דקות אחר כך כבש חלוץ סן ז'רמן לשער, קסאבייאר גראבליין, את השער השני.

מונאקו, שהפסידה בשני משחקיה הראשונים, השיגה נקודה ראשונה אחרי 0–0 נגד אוקזר. מונאקו מדורגת במקום ה־18 עם נקודה אחת ושער אחד בשלושה משחקים. בורדו שמטה נקודות ראשונות אחרי 1–1 נגד העולה החדשה, מארטיג.

נאנט עלתה למקום הראשון בהפרש שערים לפני בורדו, אחרי ניצחון 2–1 נגד קאן משערים של ניקולאס אודיק וז'אן מישל פראריה. אמרה סימבה כבש לקאן.

סט. אטיין הביסה את מונפלייה 4–0 מצמדי שערים של עבדואק אר קאמארה וד'ונאלד ולפארט. לנס הביסה את רן 5–0, כשז'ואל סיהי כבש צמד. שאר התוצאות: לה האוור – ניס 1–1; ליון – ליל 3–0; קאן – מץ 1–0.

הצמרת (לאחר שלושה מחזורים): נאנט 7, בורדו 7, קאן 7, סושו 6.

טלוויזיה

עורץ 1

19.30 אליפות אירופה באתלטיקה, הלסינקי '94.

ערוץ הספורט

19.00, 23.30 חצי גמר הליגה העולמית בכדורעף.

ירדן ספורט

9.30, 19.30 אליפות אירופה באתלטיקה, שידור ישיר מהלסינקי (תקציר ב־00.45)

14.00 שידור ישיר של גמר אליפות אוסטרליה בטניס; 21.15 אליפות העולם בכדורסל: שידור ישיר, גרמניה – מצרים; 23.00 אליפות העולם בכדורסל: שידור ישיר, ארה"ב – ברזיל; 01.45 שידור ישיר של גמר אליפות לוס אנג'לס בטניס.

רופיה 1

10.45 אליפות העולם בכדורסל: שידור מוקלט, רוסיה – קנדה.

ספורט

משקיף מהצד / רון קופמן

יו"ר הפועל ת"א על התמנת באק ג'ונסון שהורשע בארה"ב בגלל סמים

נבדוק הנחיות פיב"א. אם אין איסור על הרשמתו, אני לא צופה בעיה

● מתי נודע לך שבאק ג'ונסון הורשע מליגת הסי.בי.איי. בגלל סמים?

נודע לי רק מקריאת הידיעה על השעייתו בעיתון "הארץ".

● כיצד טיפלתם בענין אם בכלל היה טיפול?

החלטנו להמתין עד בואו לישראל. שוחחנו עימו בעת שהגיע, כפי שידוע הוא הכחיש כל מעורבות בענין. לא התמקדנו בנושא יותר מדי, אחרי שהוא הכחיש לחלוטין את הענין.

● כיצד אתם פועלים כעת, אחרי שהוא מסר לכם את גירסתו?

עוד לא החלטנו. אם נגיע למסקנה שצריך לבדוק את הענין לעומק, נעשה זאת. הוא הגיע רק ביום חמישי, אני לא משוכנע שיש דחיפות כזאת, שהיינו צריכים לפעול בסוף השבוע. אנחנו נתמקד בעיקר במה שקורה כעת. במילים אחרות, אם הוא עדיין קשור לסמים. העבר לא בדיוק מטריד אותנו.

● העבר הוא לא רחוק כל כך. הוא הורשע בדצמבר 1993.

אנחנו ניצור קשר עם הקבוצה הטורקית, טופאש בורסה, בה שיחק ג'ונסון במחצית השניה של העונה שעברה. אני מאמין שאם היו איתו בעיות, אנחנו נדע על כך. אנחנו נבדוק מה הן הנחיות פיב"א. אם אין איסור על הרשמתו, אני לא צופה בעיה.

● האם הפועל תל אביב תחייב את ג'ונסון לעבור בדיקת מתאימות?

אני לא יודע מה זה בדיקת מתאימות. לא שמעתי אף פעם שאיגוד הכדורסל, ביצע בדיקות כאלה, לשחקנים זרים. נכון שבאתלטיקה ובהרמת משקלות עשו בדיקות, והתגלו ממצאים חיוביים. בכדורסל לא ידוע לי על כך.

יוסי מולאור, 46, עורך דין, משמש גם כיועץ המשפטי של מרכז הפועל

● כיועץ משפטי של מרכז הפועל וכיו"ר הפועל ת"א, תמליץ לאיגוד לחייב בדיקות סמים?

אני לא יכול להמליץ בשם מרכז הפועל. למרכז אין אמירה בענין זה, כי באיגוד יש עוד נציגי מרכזים. כאשר האיגוד ידון בענין, נמסור את עמדתנו.

● איך אתם מתכוונים להבהיר את הענין לאוהדים, ובעיקר איך תנחו את ג'ונסון להתנהג במקרים שישמע הערות מעליבות הקשורות להשעייתו?

יש לנו בעיה, אבל לא עם האוהדים. הוא לא יהיה השחקן הראשון ששמע קריאות גנאי. היה בקבוצה שחקן כמו שמעון אמסלם, ששמע שנים קריאות על כך שהוא זר מיני. הוא התעלה על עצמו ואני מעריך אותו, על אף שהוא לא שחקן שלנו יותר. כאן מקללים שחקנים על צבע עורם, מקללים מאמנים. לצערי זה החינוך בארץ, לומדים לחיות עם זה.

התחרות הראשונה – מרתון נשים

מזג האוויר החם והלח שפוקד את אירופה לא פסח על פינלנד, כך שהרצות צפויות לקשיים רבים. הגרמניה קתרין דורה מועמדת למדליית זהב

כמו תמיד, תיפתח האליפות במרתון הנשים וכך יחולקו היום מדליות זהב גם בהדיפת כדור ברזל לנשים ובריצה ל־10,000 מטר גברים.

קתרין דורה הגרמניה היא המועמדת לניצחון במרתון, שיזנק בשעה 11.00 שעון הלסינקי (שעה זהה לזו שבישראל). זו שעה מאוחרת מאוד להזנקת מרתון והמארגנים לא הביאו בחשבון את מזג האוויר החם והלח שפוקד את אירופה, כולל פינלנד, כך שהרצות צפויות לקשיים רבים.

במסלול המרתון בהלסינקי יש עליות רבות, מה שמקשה עוד יותר, אבל דורה בת ה־32 ידועה בהצלחתה במסלולים קשים. יריבותיה העיקריות יהיו מנואלה מצ'אדו מפורטוגל, רוסנה למסינן מפינלנד, פרנסאה בונט מצרפת ושתי איטלקיות, רוזאנה מונרוסו ולורה פוגי בת ה־34, שהשתתפה באליפות העולם בהלסינקי לפני 11 שנה.

נורווגי ממוצא ניגרי סולק בגלל נטילת חומר אסור

הלסינקי (אי־פי). האצן הנורווגי ממוצא ניגרי, אוקאם אוקקה, אחד המועמדים למדליה בריצות ל־100 ו־200 מטר, סולק מנבחרת ארצו לאליפות אירופה, לאחר שבבדיקה שנעשתה לו בחודש שעבר התגלה כי השתמש בחומרים אסורים. כך מסר אתמול אחד מראשי המשלחת הנורווגית לאליפות.

אוקקה בן ה־24, יליד ניגריה והיום באוסלו, נבדק בתחרות הגראנד פרי ב־12 ביולי בשטוקהולם והתברר כי השתמש בחומר האסור פסודואפדרין. ביום חמישי התקבלו תוצאות הבדיקה הראשונה, ולמרות שממצאי הבדיקה השניה עדיין לא הגיעו, החליטו הנורווגים להשעות את אוקקה.

נשיא ההתאחדות הנורווגית אמר כי אוקקה השתמש בחומר, המצוי בתרופה נגד אלרגיה, בלי שידע שהוא אסור. את המרשם קיבל מרופאו. גם אוקקה אמר דברים דומים: "לא ידעתי מה אני נוטל. הרופא שלי רשם לי תרופה נגד אלרגיה". אוקקה מדורג השנה שלישי באירופה ב־100 מטר (10.16 שניות) ושישי ב־200. הוא שיפר חמישה שיאים נורווגיים (כולל השתתפות בשני שיאי שליחים) בשנה האחרונה.

ב־1991 נשללה מהנורווגי ג'ורג' אנדרסון מדליית הכסף בהטלת כדור ברזל אחרי שהשתמש בסם אסור.

"מוט הגה שנשבר גרם למותו של סנה"

פאריס (רויטר). מוט הגה שלא עמד בעומס ונשבר, הוא ככל הנראה שגרם לתאונה שבה נהרג איירטון סנה, שלוש פעמים אלוף העולם, כך פרסמו ביום שישי שני עיתונים צרפתיים, ל'אקיפ ואינפומאטין.

סנה נהרג בגרנד פרי של סן מארינו, ב־1 במאי, כשמכוניתו הוויליאמס־רנו שבה נהג סטתה מהמסלול בפניית טמבורלו, במהירות של יותר מ־300 קמ"ש, והתנגשה חזיתית בקיר בטון שלצד המסלול.

העיתונים, המסתמכים על מקורות בצוות החקירה האיטלקי, כותבים שמבדיקה מיקרוסקופית של מוט ההגה במעבדה באוניברסיטת בולוניה, עולה שאיכות ייצור המוט היתה לקויה או שעיבוד המתכת היה רך מדי. ל'אקיפ אומר שלפי ממצאים אלה המומחים סבורים כמעט בוודאות שהתאונה קרתה מסיבה זו. אבל יש אפשרות מסויימת שהיא קרתה בגלל שפשוף תחתית המכונית במסלול כתוצאה מלחץ אוויר נמוך או בגלל תקלות טכניות אחרות וטעות נהג.

אינפומאטין מצטט את מתכנן המכונית, אדריאן ניואי, שאמר שסנה ביקש להאריך את ההגה מאחר שהוא הסתיר לו את לוח המחוונים. "הקטנו את קוטר המוט והוא נשבר, אך מבשירי הטלמטריה לא יכולים להבהיר לנו אם זה קרה לפני התאונה או בגלל התאונה", אמר ניואי.

קבוצת וויליאמס, שלפי הדו"ח הזה האחריות לתאונה מוטלת עליה, פרסמה ביום שישי הודעה רשמית: "דיווחים שפורסמו לאחרונה על סיבת מותו של איירטון סנה אינם מבוססים על ממצאים רשמיים של מומחים טכניים החוקרים את המקרה. החוקרים עדיין לא הגיעו לסיכומים וביקשו מהשופט דחיה עד סוף ספטמבר. לכן, כל ההערכות עד אז אינן מבוססות".

מאוריציו פאסאריני, השופט החוקר את המקרה, שלח את ההגה לבדיקה נוספת במעבדות אוניברסיטאיות באיטליה ועדיין מסרב להתייחס לחקירה. "אהיה בטוח ב־100 אחוז בסיבת המוות כשיפורסמו תוצאות הבדיקה השניה", אמר.

הקרואטי קוקוץ' האריך את חוזהו בשיקאגו בולס בשש שנים

שיקאגו (רויטר). טוני קוקוץ', שחקנה הקרואטי של שיקאגו בולס, חתם על חוזה לשש עונות נוספות בקבוצה. קוקוץ', הנמצא בטורונטו, שם משחקת נבחרת קרואטיה באליפות העולם, אמר: "חתמתי על חוזה לשש שנים, ואני מאוד שמח".

קוקוץ' סיפר: "למרות הדכה בשנתי הראשונה באן.בי.איי. עם הכנות טובות, אוכל לשחק טוב יותר בעונה הבאה. יש לי היכולת להיות מהטובים ביותר".

לפי דיווחי העיתונות, יהפוך קוקוץ' לבעל השכר הגבוה ביותר בהיסטוריה של המועדון. השיקאגו טריביון מספר, כי קוקוץ' יקבל 26 מיליון דולר בשש עונות (בעונה שעברה השתכר מיליון דולר).

גרין תבע את הנהלת האן.בי.איי. על ביטול חוזהו בפיניקס

איי.סי. גרין, שחקנה של פיניקס סאנס, הגיש שלשום תביעה נגד הנהלת האן.בי.איי. לאחר שזו ביטלה את החוזה שחתם עם קבוצתו.

התביעה הוגשה בבית המשפט העליון של מחוז מאריקופה. השחקן ופרקליטיו טוענים, שהחוזה תקף ועומד בתקנות השכר הקיימת בליגה, לפי תקדים שפסק אשתקד שופט בחוזה בין כריס דאדלי ופורטלנד טריילבלייזרס. נשיא פיניקס סאנס, ג'רי קולאנג'לו, אמר אחרי הגשת התביעה: "אני מאוכזב מהחלטת הביטול של הנהלת הליגה. אנו מקווים, שההליך החוקי שבו הצטרפנו, יאפשר לנו להמשיך בעסקינו".

● מינסוטה טימברוולבס נמכרה לקבוצת אנשי עסקים מקומיים, שבראשה עומד גלן טיילור, בעבר סנאטור ממדינת מינסוטה. המכירה עדיין טעונה אישור מהנהלת האן.בי.איי. בעבר הכשילה הנהלת הליגה ניסיון להעביר את הקבוצה לניו אורלינס. שלשום אמר דייויד סטרן, המפקח הכללי של הליגה: "אנו מרוצים מהסכם, שישאיר את הטימברוולבס במינסוטה".

קוקוץ'. 26 מיליון דולר

הצמרת האירופית באתלטיקה – בהלסינקי

באליפות היבשת הנפתחת היום מקווה בריטניה להמשיך להתבלט בין הגברים. בין הנשים צפויה חלוקה מאוזנת של המדליות אחרי איחודה של מזרח גרמניה, ששלטה באליפות לפני ארבע שנים, עם מערב גרמניה. אתלטים מיוגוסלוויה יתחרו בשם "משתתפים אירופים עצמאיים"

לינפורד כריסטי. חוגג עם הדגל הבריטי אחרי הניצחון בברצלונה

אירנה פריוואלובה. הפעם תייצג את נבחרת רוסיה

קולין ג'קסון. אמור לזכות בקלות במדליית הזהב

עוזי דן

היום תיפתח בהלסינקי אליפות אירופה ה־16 באתלטיקה, אליפות המתקיימת פעם בארבע שנים. התחרות מהווה את אירוע האתלטיקה החשוב ביותר של 1994.

אליפות אירופה היא האליפות היבשתית הוותיקה ביותר באתלטיקה (החל מ־1930) וגם האיכותית ביותר. על פניו נראה אולי שהאמריקאים שולטים באתלטיקה הקלה, אבל אם נעיף מבט בטבלת המדליות של אליפות העולם בשטוטגארט בשנה שעברה, נגלה שהאירופים זכו ב־66 מדליות, 15 מהם מזהב, לעומת 24 (13) של האמריקאים ו־43 (16) של שאר העולם.

מספר שיא של 1,200 אתלטים מ־44 מדינות ישתתפו באליפות, הרבה בזכות התפרקות של ברית המועצות. רק ארבע חברות באיגוד האתלטיקה האירופי לא ישתתפו: אנדורה, גיברלטר, מונאקו וסן מארינו. האתלטים ממדינת יוגוסלוויה לשעבר יתחרו תחת השם (IEP), קיצור אנגלי ל"משתתפים אירופים עצמאיים".

המשלחת הגדולה ביותר תגיע מרוסיה (תשלח 118 אתלטים ואתלטיות) ומשלחות גדולות אחרות יהיו של בריטניה (96 ספורטאים), צרפת (86) ואיטליה (85).

לפני ארבע שנים, באליפות שנערכה בספליט, אז יוגוסלוויה והיום קרואטיה, עדיין היתה קיימת בריה"מ ובין הנשים היתה שליטה מוחלטת למזרח גרמניה, שזכו בתשע מתוך 19 מדליות זהב (והיו בראש טבלת המדליות הכללית עם 44 מדליות, מהם 12 מזהב). הפעם צפויה חלוקה מאוזנת יותר של המדליות, בוודאי בין הנשים. בין הגברים מקווים הבריטים לחזור על ההישגים מספליט.

רק אתלט אירופי בולט אחד לא ישתתף באליפות. זהו שיאן העולם ואלוף העולם בקפיצה במוט, סרגיי בובקה מאוקראינה, שהודיע זה מכבר כי הוא מוותר על האליפות בגלל הרוחות המשתנות באיצטדיון בהלסינקי. בובקה זכה באותו איצטדיון באליפות העולם הראשונה והסיבה המרכזית לאי השתתפותו, כפי שרמז אחרי השיא העולמי ששבר לפני שבוע וחצי, היא הלחץ העצום שמופעל עליו בכל תחרות בה הוא משתתף. יש הגורסים שבובקה לא משתתף מכיוון שאין פרסים כספיים באליפות אירופה (להבדיל מאליפות העולם, למשל) וכבר היו קריאות להטיל עליו עונש. יו"ר ההתאחדות הפינית, אילקה קאנרב, הכחיש בתוקף את השמועות כאילו בובקה ביקש כסף עבור הופעתו, וסירוב לבקשתו הוא הסיבה לעובדה שהוא לא מתחרה.

האלוף האולימפי ב־100 מטר, לינפורד כריסטי, שנפצע בתחרות הגראנד פרי ב־15 ביולי בלונדון, ייכנס לתחרויות המוקדמות ב־100 מטר שמתחילות היום בצהריים, לאחר שלא התחרה יותר משלושה שבועות. כריסטי בילה את הימים האחרונים באימונים משותפים יחד עם שיאן העולם ב־110 משוכות חברו לנבחרת, קולין ג'קסון, והוא יצטרך להתעלות כדי להצליח לזכות מחדש בגמר 100 מטר, בהנחה שיגיע אליו. לאור הפציעה הדבר מוטל בספק. כריסטי בן ה־34 זכה בשתי אליפויות אירופה האחרונות ורוצה מאוד להשוות את שיאו של ואלרי בורזוב שזכה בשלוש אליפויות אירופה רצופות.

קולין ג'קסון אמור לזכות בקלות בזהב ב־110 מטר, ביחוד לאור העובדה שיריבו הגדול מרק מקוי (קנדי במוצאו, אך התאזרח באוסטריה ומתחרה תחת דגלה) פצוע וכנראה לא ישתתף בתחרויות.

מלבד כריסטי וקולין ג'קסון, בולטים בנבחרת הבריטית גם ג'ון רג'יס ב־200 מטר, דו'ג'ד בלייק ב־400 מטר, סאלי גאנל, האלופה האולימפית ב־400 משוכות, והסקוטי טום מקין, אלוף אירופה ב־800 מטר.

הגרמנים מציגים נבחרת עם פוטנציאל גדול, אך יודעים שההישגים של ספליט לא יחזרו. בין הגברים אפשר למצוא את שיאן העולם בדיסקוס שולטה (לשעבר מזרח גרמניה) ואת אלוף העולם רידלה. ב־5,000 וב־10,000 אמור דיטר באומן להיות בקרב על המדליות ואילו אולף שמידט יכול להיאבק על הזהב בקרב־10. בין הנשים יש לגרמניה את הייקה דרקסלר, אלופת העולם בקפיצה לרוחק, את סאבינה בראון בקרב־7 (וגם בקפיצה למרחק), את סילקה הנקל בקפיצה לגובה ואת סילקה קנול ב־200.

האיטלקים רוצים להמשיך במסורת הצלחותיהם שלהם במרחקים הארוכים והבינוניים. בין השאר הם מציגים כמה שמות חדשים יחסית כמו הרץ ל־800 מטר אנדריאה בנבנוטי, רצי 1,500 ג'נארו די נאפולי וג'נפה הוחטו (שיתחרה גם ב־800) וכן רץ ל־3,000 מכשולים הוותיק אנג'לו קארוסי.

הצרפתים שולחים כמה רצים מצויינים כמו טראבאול (100, 200), לומבה (100, 200) וסאנגומה (200). שלושתם יהיו בנבחרת השליחים שהחזיקה בעבר בשיא העולמי. דיאגנאנה הוא רץ 400 משוכות מצויין (חמישי בעולם) ואילו ב־50 ק"מ הליכה אמור הזהב ליפול בידיו של שיאן העולם ובעל ההישג הטוב ביותר השנה – פילר. ז'אן גאלפין, בעל ההישג השני אחרי בובקה (5.94 מטר) יכול לנצל את היעדרו של בובקה כדי לזכות בזהב בקפיצה במוט. בין הנשים בולטת מארי ז'וזה פרק, רצת ה־400.

הרוסים, למרות התפרקות בריה"מ, שולחים כמה מועמדים למדליות זהב ולא רק בענפים הכבדים יותר, כמו פאלצ'יקוב הודף כדור הברזל בעל ההישג השני בטיבו השנה, אלא גם את אירינה פריוואלובה ומאלצ'וגינה, רצות ל־100 מטר, את בירידוקבה אלופת העולם בקפיצה משולשת ואת זורקת הדיסקוס בורובה. איגור טראנדנקוב ינסה להגיע גבוה בקפיצה במוט. פריוואלובה, שילדה בת וחזרה למסלול, תנסה לשחזר את הישגה של קתרין קראבה מלפני ארבע שנים – זהב ב־100, ב־200 ובשליחים.

כמה אתלטים בולטים אחרים הם הנורווגי רודל ב־800 מטר, המרתוניסט הבלגי רוסו, קופץ הגובה הנורווגי הון, זורק הדיסקוס ההונגרי הורבאת', יורה הפטיש הבלארוסי אסטפאקוביץ', קופץ המוט האסטוני אולרי בוקרוב, הלכים הספרדיים אנחל גארסיה ומסאנה וכמובן שיאן העולם ואלוף העולם בהטלת כידון, יאן ז'לזני הצ'כי.

האיצטדיון האולימפי בהלסינקי, שם נערכה האולימפיאדה ב־1952, הוא זה שייארח את המשחקים. באותו איצטדיון נערכה אליפות אירופה ב־1971 ואליפות העולם הראשונה באתלטיקה ב־1983. לקראת האליפות הנוכחית שופץ האיצטדיון והוא יכול להכיל 41 אלף צופים, כולם בכסאות.

הלסינקי, עיר שתושביה אוהדים נלהבים של אתלטיקה, מארחת כאמור את אליפות אירופה בפעם השניה, והיא העיר השניה לעשות זאת אחרי אתונה.

דיימון היל – הבן בעקבות האב

בן 15 היה כאשר אביו גראהם, אלוף העולם הכפול בספורט המוטורי, ריסק את מטוסו ב־1975 בעץ. ההתמודדות עם האבל לא הפריעה לו להיות במרוצת השנים לאחד מנהגי הפורמולה 1 הטובים בעולם. הוא עשה זאת תוך ניצול יכולת ויוזמה ובלי לנצל את שם משפחתו. באחרונה הוא חסר מנוח וסיפוק משום שלדעתו הישגיו האחרונים אינם זוכים להכרה שהם ראויים לה

כאשר ריסק גראהם היל את מטוסו בעץ על מסלול גולף בהרטפורדשייר בלילה הערפילי של 29 בנובמבר 1975, הוא וחמישה מאנשי צוותו נהרגו. דיימון היה בנו רק בן 15. הוא נשאר מתבגר מהורהר, המתמודד עם האבל על מות אביו, שהוצא בשל בעיות של ביטוח, שגזלו את כל הונה של המשפחה, מבית הספר הפרטי שבו למד. וכך, נאלץ להיות עם המורשת של אלוף העולם הכפול שייתכן שהיה השגריר הגדול ביותר שהיה אי־פעם לספורט המוטורי.

המפתיע אצל דיימון היל אינו שהוא הפך להיות אחד מנהגי הפורמולה 1 הטובים ביותר היום, אלא שנשאר כל כך ישר ובלתי מתוסבך כאשר הוא עושה זאת.

זה לא היה קל. כמו ילדים רבים החשופים בקביעות לעיסוקו בעל הפרופיל הגבוה של אחד ההורים, הוא הפנה אליו את גבו ונכנס למרוצי אופנועים. הוא הצליח מאוד בברנדס האץ', אבל כאשר ניסה לראשונה לנהוג שם במכונית מירוץ ב־1983, העיד אחד

> **מתח ביקורת על אמצעי התקשורת והבטיח להשיל מעליו את תדמית 'הבחור הטוב'**

מבעלי מכוניות הפורמולה 3: "ריחמתי על הילד. פשוט לא נראה שיש לו מושג מה הוא עושה". באותה תקופה הוא גם הוריד שנתיים מגילו ולא הוריד אותן עד שהתחיל להצליח בפורמולה 1.

מאז הוא עבר דרך ארוכה, ועשה זאת מתוך עצמאות חזקה, מתמקד על היכולת והיוזמה שלו ומסרב לנצל את שם משפחתו. מאז אלברטו אסקרי בשנות ה־50 לא היה נהג גראן פרי בן הדור השני המסוגל לחקות את הישגיו של אביו. אין ספק שכאשר הגיע לגראן פרי ב־1992 (נאבק בין הנהגים האחרונים במרוצים עם צוות מכונית בראבהאם הגוועת, הוא היה דיימון היל, נהג מרוצים, ולא בנו של גראהאם היל. אבל עכשיו, חמישה ניצחונות מאוחר יותר, היל הוא אדם חסר מנוח שאינו בטוח במקומו בענף וחסר סיפוק. ויש לו סיבה טובה לכך.

בעוד אריות צעירים כמו מיקה האקינן, רובנס באריצ'לו וג'אן אלסי זוכים לשבחים בלי שניצחו אפילו מירוץ אחד, היל חושב שהישגיו לא זכו להכרה הראויה להם. ייתכן שזו אחת התכונות המשפחתיות, הפגנת נעימות, משום שאפילו בימי הזוהר שלו, תמיד האפיל ג'ים קלארק הנוצץ על גראהאם היל והיום עדיין אומרת אלמנתו של היל, בטי, שבעלה היה "האלוף השכוח", למרות הפופולריות הגדולה וארוכת הזמן שלו.

נטייתו של היל לומר את מה שהוא חושב, יכולה להיראות לפעמים בטעות כשחצנות, ואין ספק שהתפרצותו בסילברסטון שלושה ימים לפני הגראן פרי הבריטי, הפתיעה רבים. הם לא היו צריכים להיות מופתעים.

כאשר הוא מתח ביקורת על אמצעי התקשורת שלא העניקו לו את האשראי שהיה ראוי לו, הבטיח להשיל מעליו את התדמית של "בחור נחמד", הוא פשוט פרק מתח. עליו לעשות זאת מדי פעם בפעם, משום שהוא קורבן של מזגו הנוח. במקום שבו מנסל או סנה היו מסבירים בצעקות את דעתם למהנדסים של וויליאמס – היל רך יותר, דומה יותר לפרוסט, אף שעדיין אין לו עוצמתו של הצרפתי.

אבל זה מתחיל להשתנות. ביצועיו האחרונים גרמו אפילו לרנו, המספקת לקבוצה את המנועים והתרגלה בשנים האחרונות להיזון חוזר משלושת הנהגים הטובים ביותר של העשור האחרון – סנה, פרוסט ומנסל – להתחיל לקבל ברצינות את הערותיו.

בשנה שעברה הוא היה איטי מפרוסט רק בעשירית השנייה. עולם נורמלי היה רואה בכך הבטחה גדולה, אבל בפורמולה 1 יש מעט מקום לסנטימנטים. אפילו בהצלחה דמויית ספרי אגדה כמו זו של היל. עצם מעברו לוויליאמס גרם לחילוקי דעות בענף, בשל הרקורד הבלתי יציב שלו. אבל למען האמת, הוא לא היה גרוע יותר מזה של מנסל, כאשר הצטרף ב־1980 ללוטוס, וכמו מנסל הצליח היל להוציא את המירב ממערכת יוצאת דופן של נסיבות.

הוא ופרוסט נהגו ב־1993 במכוניות הטובות ביותר, לכן ביססו המבקרים את הסתייגויותיהם על תיאוריה אחת: שהפער הצר בין שני הנהגים נבע רק משום שפרוסט ניצל את כשרונו בכדי שתספיק לו להקדים את חברו לצוות, ולא משום שהיל באמת לחץ עליו.

אם תאמרו זאת ליאן האריסון, המנהל של צוות וויליאמס, שיש לו הערכה עצומה לשני הנהגים, הוא יענה בזהירות: "שטויות! אלן עבד קשה ככל שרק יכול, בדיוק כמו כל אחד אחר".

לפי כל אמת מידה, 1994 היתה שנה קשה להיל.

דורות של מנצחים במשפחת היל. האב גראהם (משמאל) והבן דיימון שממתין להכרה ביכולתו

העונה התחילה עם הגעתו של סנה, ואחר שלימשו המחולות של מיכאל שומכר במכונית בנטון־פורד, שבאופן מפתיע היו ביצועיה טובים יותר מאלה של וויליאמס, שהתחילה את העונה כפייבוריטית לזכות באליפות. אחרי מותו של סנה באימולה נהג היל כמו גיבור, כשהוא עדיין אינו בטוח מה גרם לתאונה הקטלנית של חבר הצוות שלו. המנהיגות של הצוות הוטלה על כתפיו, בדיוק כפי שהוטלה על כתפי אביו בלוטוס ב־1968, אחרי מותו של קלארק.

"הוא עושה עבודה טובה. איננו יכולים לקחת את זה ממנו", אומר האריסון. "אילו הייתי בנעליו וכולם היו אומרים שנייג'ל מנסל הוא שותף את הקבוצה, הייתי נפגע. בעיקר משום שדיימון היה במקום הראשון בדירוג בצרפת ושב בבריטניה. אני מפתיע שהוא הצליח למצוא כל כך הרבה כוחות פנימיים. אני חושב שהוא עלה הילוך, תמיד נותן 100 אחוז, ואנחנו שיפרנו מעט את המכונית, אבל ייתכן שיש לו עכשיו יותר ביטחון עצמי. אם יוכל לקיים אותו, ישאף להגיע לרמה הבאה. בסיבוב בסילברסטון שבו זכה במקום הראשון בדירוג, הוא באמת הוציא את הכל מן המכונית. אני לא חושב שיש מישהו שהיה מסוגל לנהוג מהר יותר".

כאשר מדברים עם היל על הביקורת, מתבהרות פניו לרגע, אבל עד מהרה צצה ועולה האינטליגנציה הצינית שלו. נוח לו פחות לאור הזרקורים מכפי שהיה לאביו, אבל כפי שהשפיעה הופעתו בטלוויזיה, יש לו דיבור רהוט. זה אינו קל למרבית נהגי המרוצים.

"אנשים אומרים כל דבר ביקורת שהם יכולים לחשוב עליו, כאשר מישהו מגיע להישג שהם אינם מסוגלים לעכל. זה טיפוסי ליבבות הקבועות של אנשים שבראש שהם חושבים שזה תפקידם בחיים. מדוע לא לדבר ברמה חיובית?"

הוא קיבל בנבות את הרשות להביע את דעתו.

בשנה שעברה רק פרוסט הוביל ביותר סיבובים של מרוצי גראן פרי. "אתה יודע", הוא מוסיף בדרכו על שיטותיו המקיאווליות כביכול של פרוסט, "ייתכן שזה גורם לאנשים לחשוב שהחיים היו פחות מעניינים אילו היו ישרים, אבל לדעתי ומנסיוני אני לומר שמרבית הדברים אכן מתרחשים בדרכים ישרות".

היל אינו נושא איתו מטען רגשי. אשתו, ג'ורג'י, היא השפעה ברוכה עליו ומחוץ למרוצים מתמקדים חייהם בשני בניהם, אוליבר וג'ושוע. אין להם זמן ליוהרה ולהעמדת פנים.

פרנק וויליאמס, הבעלים של הקבוצה, אוהב נהגים שרוצים תמיד להיות המהירים ביותר – כמו ג'ונס, רוסברג, מנסל וסנה. להיל יש אותה המנטליות, אבל ייתכן שהוא אינו צבעוני מספיק בשבילו. "דיימון אוהב מאוד לנהוג מהר", מסכים המנהל הטכני של וויליאמס, פטריק הד. "בשנה שעברה, בגראן פרי

> **היל אינו נושא עימו מטען רגשי. מחוץ למרוצים הוא מתמקד בחיי המשפחה**

האיטלקי במונזה, הוא רצה לצאת מוקדם להתאמן, אף שהמסלול היה רטוב. חשבתי שזה אומר משהו שהוא לא עשה טעויות. ואז הוא בא ואמר לי בפשטות: 'זה היה משעשע'. נהגו לעבוד עם נהגים כאלה".

אומרים שגראהאם היל עבד קשה יותר מכל אחד אחר. זו הסיבה לכך שלעתים הצליח לגבור על הברק של ג'ימי קלארק או יוכן רינדט. תגובתו של דיימון לשאלה בדבר הרגשתו כשסנה הוא חבר הקבוצה שלו, אומרת הכל על גישתו. "מוטב מוקדם מאשר מאוחר. אין לי מה להפסיד. זו תהיה הוכחה עצמית, ואני לא רוצה לעבוד את הקריירה שלי בפורמולה 1 כאשר מאלה המתחמקים מתחרות. אני רוצה להצליח כדי שלא יגידו לאחר מכן שהצלחתי הושגה בשל חולשה באיכות היריבים".

אחרי שקבע סיבובי מיקום מהירים, היה גראהאם היל מביע לעתים קרובות את שביעות רצונו בהערה בוטה: "נראה אתכם עוברים את זה, ממזרים". לדיימון היל, בדרך כלל אדם רגוע, יש גרסה משלו לגישה זו, כאשר הוא מתמודד עם המפקפקים בו: "אני רוצה רק לצאת לשם ולהראות אצבע משולשת לכל אותם אנשים שמטילים עלי ביקורת". בגראן פרי בבריטניה הוא עשה בדיוק את זה.

לפני שבועיים יצאה משפחת היל מביתה הצנוע בלונדון ועברה לבית מפואר יותר באוקספורד. זה האות החיצוני היחיד להצלחה שאותו אדם צנוע גילה ב־18 החודשים האחרונים. רגליו נעוצות חזק בקרקע, ונעליו, מספר 45, לוחצות בחוזקה על דוושת הדלק.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

כריסטופר

(סוף מעמוד 1א)

התרומות להעביר את הסיוע הכס־פי הדרוש, כפי שהתחייבו. במסי־בת עיתונאים משותפת שערכו כריסטופר וחוסני מובארק לאחר הפגישה אמר כריסטופר: "ביקשתי שוב ממר ערפאת להעביר את הב־ידיעות הדרושים לפיקוח על כספי הסיוע, כפי שדורשות המדינות התורמות, ואני מודיע כאן כי ערפאת גילה היום פתיחות רבה לגבי דרישות אלה".

באשר למשא ומתן הישראלי־סורי אמר כריסטופר כי הוא "מהו־וה בעיה קשה מאוד, אך שתי המ־דינות רציניות יותר מתמיד", ציין השר האמריקאי. לדברי מקור במ־חלקת המדינה, ביקש מובארק מכ־ריסטופר "לא לצפות כי הסורים יתקדמו במהירות, אלא רק בצע־דים קטנים". מובארק שב והביע את תקוותו, כי יימצא פתרון למשא ומתן בין ישראל וסוריה עד לפני סוף השנה.

בראיון רדיו ביום חמישי אמר כריסטופר כי אין הוא מצפה לפ־ריצת דרך במסע החודש שלו אולם "יש אפשרות להשיג התקדמות. לא הייתי יוצא אלמלא חשבתי שהנסיעה הזאת תהיה בעלת ערך. זהו זמן משמעותי מאוד במסלול הסורי". כריסטופר התייחס לנאו־מו האחרון של חאפז אל־אסד ול־צורה שבה דיווחה התקשורת הסורית על פגישתו של ראש המ־משלה, יצחק רבין, עם המלך חו־סיין. "הדברים האלה לא היו קורים בסוריה בשלבים קודמים ויש בכך משום סימן בשבילי שא־סד רציני בהכרזותיו על הליכתו במסלול להשגת שלום", אמר.

רמטכ"ל צבא סוריה, הגנראל חיכמת א־שהאבי אמר אתמול בנ־אום לרגל סיום קורס קצינים של צבא סוריה כי "תמיכתנו בשלום לא אומרת קבלת השלום שרוצה ישראל לכפות על הצדדים הער־ביים".

הביטאון הסורי "את'אורה", כתב בשבת כי "אין לסוריה שום דבר חדש להציע למזכיר המדינה וורן כריסטופר". במאמר ראשי בעיתון נאמר כי אין יסוד לדיבו־רים על התקדמות משמעותית במשא ומתן בתקופה הקרובה.

העיתון מתח ביקורת על ירדן ואש"ף על שחתמו על הסכמי שלום נפרדים עם ישראל.

תצלום: א"פ

מזכיר המדינה וורן כריסטופר (משמאל) נפגש אתמול בקהיר עם נשיא מצרים חוסני מובארק

2 חיילים

(סוף מעמוד 1א)

נהרגו מפקד הכוח סרן אבשלום אורן וסמל יבגני ברצלבסקי. שני חיילים נוספים נפצעו באורח קל. המחבלים הצליחו להימלט מהאי־זור, והותירו מאחור אמצעי לחימה רבים.

הלוויית סרן אבשלום אורן תת־קיים היום בבית העלמין ביבנאל ב־5 אחר הצהרים. הלוויית סמל יבגני ברצלבסקי תתקיים בבית העלמין הצבאי בהר הרצל בירוש־לים ב־5 אחר הצהרים.

כ־25 טילי קטיושה נורו בסוף השבוע לעבר יישובי הגליל המ־ערבי, וכ־20 נפלו בשטח ישראל. מפגיעה ישירה של אחד הטילים בבית נפצעו באורח קל שלושה אחים.

שלשום סמוך ל־9 בערב שיגרו אנשי החיזבאללה יותר מעשרה טילי קטיושה לעבר יישובי הגליל המערבי. הטילים נפלו ביישובים ובאתרי נופש שונים. לא היו נפג־עים ולא נגרם כל נזק. מיד לאחר נפילת הטילים החלו מטיילים רבים לעזוב את אתרי הנופש בא־זור, שנותרו שוממים. טילים נוס־פים נורו שלשום עד חצות.

ביום שבת סמוך לשש בבוקר נורה מטח קטיושות נוסף לעבר יישובי הגליל המערבי והגזרה המערבית של אזור הביטחון בד־רום לבנון. אחד הטילים פגע בבית משפחת כהן ביישוב כפרי בגליל המערבי. הטיל פגע פגיעה ישירה בקורת הבית ובקיר בטון, והסב נזקים רבים לבית ולמכונית שחנ־תה מתחתיו. שלושה ילדי משפחת כהן, שישנו באותה עת בחדר בו פגע הטיל, נפצעו באורח קל משברי זכוכית ומרסיסים.

התקפות החיזבאללה על יישו־בי גבול הצפון היו בתגובה להרי־גת שבעה אזרחים לבנונים בהתקפת חיל האוויר על הכפר דיר ארזהראני ביום חמישי שעבר. בהתקפה נורתה בטעות פצצה שפגעה בבית בכפר וגרמה לשב־עה הרוגים. צה"ל התנצל על הרג אזרחים חפים מפשע ומסר כי הבית הופצץ בשוגג. הלוויית ששה מההרוגים נערכה אתמול בכפר.

הרמטכ"ל רב אלוף אהוד ברק אמר אתמול כי "אני רואה בחומרה רבה את מתקפת החיזבאללה, שהפרו את ההבנות כי אין לפגוע באזרחים תמימים. אין לקטיושות תשובה פשוטות – הן מטות מעל לאזור הביטחון. אנחנו בוחנים דר־כי תגובה שונות. נשקול את צע־דינו ונפעל בהתאם".

בעקבות האירועים בגבול הצ־פון בסוף השבוע קיימו אתמול הרמטכ"ל ברק ואלוף פיקוד הצפון יצחק מרדכי התייעצויות והער־כות מצב. הרמטכ"ל והאלוף קיב־לו את תוצאות התחקיר הראשוני בנוגע להיתקלות כוח חיילי גבע־תי עם חוליית המחבלים, ויצאו לאזור נפילת הקטיושות בצפון. הרמטכ"ל ברק אמר כי הוא רואה בחומרה רבה את התנהגות המחב־לים, וכי צה"ל יגיב על אירועים אלה.

לדברי הרמטכ"ל, "אני מבין שבעיני החיזבאללה ירי הקטיושו־ת הוא תגובה על הפגיעות שספ־גו אנשי החיזבאללה בשבועות האחרונים וכן על הפצצה שנגלשה לתוך יישוב אזרחי. אני חוזר וקו־בע שיש הבדל יסודי בין שני הדב־רים האלה. אנחנו פועלים נגד בסיסי מחבלים, למרות שאנחנו לא חסינים מטעויות. הפעילות הטרו־ריסטית של המחבלים נגד אזר־חים, הן פה והן באזור הביטחון, היא הסיבה למאבק. ברגע שתיפ־סק הפעילות של הטרוריסטים שלהם, ייפסקו גם הפגיעות שלנו בהם".

בהתייחסו לאחריות הסורית למצב אמר הרמטכ"ל כי "אני לא חושב שזה איתות סורי. יחד עם זה אני חוזר וקובע כי לעניות דעתי ממשלת לבנון, על ידי פריסה מא־סיווית של כוחותיה ופעילות אק־טיווית לריסון פעילות החיזבאללה באשר היא, נשענת על גיבוי סורי. אם הגיבוי הזה יינתן, היא יכולה להביא להפסקת פעילות החיזבאללה. השאלה היא מתי והאם הם יחליטו לעשות את זה. כל זמן שהם לא יעשו את זה, אנחנו נמשיך להיאבק ולפגוע בחיזבאללה".

ישראל תמשיך בהתקפות האו־ויריות נגד ארגון חיזבאללה בד־רום לבנון, למרות מותם של אזרחים לבנונים ביום חמישי שע־בר מפצצה שפגעה בשוגג. כך אמר אתמול מתאם הפעולות בד־רום לבנון, אורי לובראני, בראיון לגלי צה"ל. "זו אינה סיבה להפ־סיק את ההתקפות האוויריות", אמר לובראני.

פקיד ישראלי בכיר אמר כי ההפגזות מהאוויר הן "צורת לחי־מה יעילה שעולה בפחות חיי אדם מאשר פעולות חיל רגלים". הוא העריך כי השקט ישוב ללבנון בי־מים הקרובים.

סגן שר הביטחון, מרדכי גור, אמר אתמול כי ישראל מוכנה לצ־את בתוך זמן קצר מדרום לבנון, אם יושג הסדר עם סוריה על שמי־רת השקט בגבול הצפון. בראיון ביומן השבועי של גלי צה"ל "מב־צב הנוכחי" אמר גור: "אני אומר לסורים כי צעד חשוב מאוד בדרך לשלום עמם הוא הצלחתנו להש־כין שקט בלבנון. לנו אין מה לעשות שם. נצא מלבנון צ'יק צ'אק, ואחר כך יכול להימשך המשא ומתן עם הסורים. אם הסו־רים מוכנים לעשות את זה, אנחנו אומרים להם 'אהלאן וסהלאן'".

שר החוץ שמעון פרס אמר אמש כי הסורים יכלו למנוע את האירועים שהיו בלבנון. השר פרס, שהופיע במלון דן בתל אביב בכנס היסוד של העמותה למלחמה בער־בי, אמר כי "אנו לוקחים בחומרה רבה מאוד את שקרה הבוקר והלי־לה בדרום לבנון".

לדברי פרס, אמנם אירעה תק־לה מצד צה"ל והיתה טעות כוא־בת, אבל "אנו לא מקבלים את הירי ללא הכוונה אל היישובים, שהפעם לא היה בטעות, אלא בכ־וונה". שר החוץ אמר כי אין בכוו־נת ישראל לגרום להסלמת המצב בלבנון, אך היא תנקוט את כל האמצעים הדרושים להפסקת הי־רי.

פרס אמר כי "אין ספק שהמניע המרכזי הוא החיזבאללה עצמו. איראן מוסיפה להיות מרכז המי־מון וההדרכה של הפעולות הקש־ות האלה". לדבריו, המצב בדרום לבנון יידון בשיחות שיתקיימו עם מזכיר המדינה האמריקאי וורן כריסטופר, המבקר באזור.

בתשובה לשאלה האם המצב בלבנון ישפיע על היחסים עם סו־ריה אמר שר החוץ כי "המצב לא יקל, אך גם לא יבטל את השיחות, כי ביסודו של דבר השלום הוא צורך של כולנו – גם בצד הסורי, גם בצד הלבנוני וגם בצד שלנו – ואי אפשר לפתור את הבעיות רק באמצעות קטיושות ויריי של רו־בים. צריך למצוא את הפתרון המ־דיני".

כ־100 משפחות מארבעה כפ־רים נמלטו אתמול בבוקר מדרום לבנון, מהאזור ממנו נורו שלשום מטחי קטיושות לעבר הגליל ואי־זור הביטחון. כך מסרה סוכנות הי־דיעות הצרפתית. ארבעת הכפרים נמצאים בשולי אזור הביטחון. הכפריים נמלטו מחשש לתגובה ישראלית על הריגת שני חיילי צה"ל בהתקפת חיזבאללה.

בן שמונה טבע למוות בחיפה; בן עשר טבע למוות בכנרת

(ע). ילד בן 8, תושב הכפר ראס אל־עמוד שבאזור ירושלים, טבע אתמול אחר הצהרים למוות, הדר־מית לכפר גלים שבחיפה. הילד הגיע לחוף בחברת קרובי משפחה, ונסחף למעמקים. צוות טיפול נמרץ של מד"א הוזעק למ־קום, ולאחר שכל המאמצים להחז־יותו נכשלו, רופא קבע את מותו.

מהמשטרה נמסר, כי בחוף שבו טבע הילד אין שירותי הצלה.

ילד בן עשר, תושב טול כרם, טבע למוות ביום ששי בצהרים בחוף דוגית שבכנרת. ככל הנראה לא ידע הילד לשחות.

למקום הוזעקה ניידת טיפול נמרץ של מד"א, והרופא קבע את מותו.

גופת הילד הועברה לבית החו־לים פוריה בטבריה. ממשטרת הגולן וממשטרת טבריה נמסר, כי המשטרה בודקת אם היתה רשלנ־נות במקרה.

שני נערים, בני 16 ו־17, טבעו ביום ששי אחר הצהרים בחוף הים בקיסריה, ונמשו מהים במצב קל עד בינוני.

מתרחצים שהבחינו בנערים הטובעים הזעיקו עזרה, והם נמשו מהמים בהכרה והועברו על ידי צוות מד"א לבית החולים הלל יפה בחדרה.

בשבת שעברה טבעו בחוף קיס־ריה שני בני אדם.

רמון הפקיע

(סוף מעמוד 1א)

נוספת, דבר שהעלה את בסיס הוד ישוב של גמלתו.

בתוך כך, הועלתה תביעה בצמרת ההסתדרות לבדוק מחדש את נחיצות מערך השליחים של ההסתדרות בחו"ל. מנתונים שה־גיעו לידי יו"ר הוועד הפועל, ח"כ רן כהן, מתברר שעלות העסקתו של שליח ההסתדרות בארגנטינה, ברנרדו ליכטנשטיין, הגיעה בש־נת '93 ל־976 אלף שקלים – 81 אלף שקלים בחודש.

עלות העסקתו של נתום פסה, שליח ההסתדרות בבריסל, הגיעה בשנת '93 ל־600 אלף שקלים, שהם 50 אלף שקלים בחודש.

לדברי כהן, לליכטנשטיין ולפ־סה נקבעו תנאי שכר ותנאים נל־ווים הנהוגים לגבי שגרירים. "זו שערורייה ששניים אלה, שאין להם שום קשר בין עבודתם לבין תפקיד דיפלומטי בכיר, זכו לתנאים של שגרירים", אמר כהן. לדברי כהן, גם נציג ההסתדרות במקסיקו, רפ־אל ארדי, נהנה מתנאים משופרים, שבחלקם – למשל בתחום הדיור – חורגים מעבר לתנאים שנקבעו לשגרירים.

בתגובה אמר אמש מנהל המ־חלקה הבינלאומית בהסתדרות, גרישה אלרואי־ארלוזורוב, המסיים את תפקידו בימים אלה, כי תנאי השכר והתנאים הנלווים שנקבעו לליכטנשטיין ולפסה מוצדקים. "הנציג בארגנטינה אחראי לכל יבשת דרום אמריקה. עלות הטי־סות בין המדינות דיה כדי לגזול חלק גדול מתקציב העסקתו. גם העלויות של העסקתו השוטפת בבואנוס איירס גבוהות מהמקובל במדינות אחרות, בגלל המיסוי הגבוה המוטל על שכרו". הוא הו־סיף שלפסה, המכהן בתפקידו בב־ריסל כשנה, נקבעו תנאי שגריר מאחר שהוא אחראי על הקשר עם מרכזי האיגודים המקצועיים החופשיים הפועלים מבריסל "וזו עבודה שאינה נופלת בחשיבותה מזו של שגריר".

משתף פעולה מעזה מואשם ברצח תושב תל־אביב

(ע). סעדי אלגראבלי, בן 48, תושב עזה, ששימש כמשתף פעו־לה עם כוחות הביטחון והתגורר בתל־אביב, הואשם שלשום בבית המשפט המחוזי בתל־אביב ברצח דוד מישלי, בן 28.

התובע, עו"ד שלמה נסים, ציין בכתב האישום, כי "אלגראבלי החליט לרצוח יהודי כדי לטהר את עצמו מהיותו משתף פעולה, לחז־זור לעזה ולהצטרף לארגון טרור".

לטענת התביעה, הנאשם הח־ליט לבחור ביהודי מישלי, שהתגו־רר בשכונתו ברחוב מסילת ישרים בתל־אביב, כקרבן למזימתו. לצו־רך זה, הוא התיידד עם מישלי, קיבל ממנו שירותי כביסה, הזמינו לדירתו ואף ביקר בדירתו של מישלי, וכך רכש את אמונו.

על־פי כתב האישום, ב־23 ביוני נטל הנאשם ללא ידיעתו של מישלי את מפתח דירתו, וכע־בור יומיים הצטייד בסכין קצבים ובגז מדמיע ונכנס לדירתו של זה. אולם, מישלי התעורר משנתו ועל הנאשם היה להכות סיירדים כדי שיוכל לבצע את זממו. כעבור שעה קלה, משראה הנאשם כי מישלי אינו נרדם, אמר לו כי הוא הולך לדירתו להכין קפה, וכי יח־זור לאחר מכן.

לטענת התביעה, לאחר שחזר אלגראבלי לדירה ומישלי נרדם, הוא התקרב אליו והיכה בראשו כמה פעמים בסכין הקצבים. לאחר מכן, הסיר הנאשם וילון מהחלון ועטף באמצעותו את ראשו של מישלי עד לחזה, המשיך להכותו בראשו וביתר חלקי גופו באמצ־עות הסכין, ואף ניסה לחתוך את איבר מינו. מישלי מת מפצעיו.

בבקשה לעצור את הנאשם עד לתום ההליכים נגדו הדגיש התו־בע, כי אלגראבלי הודה באשמה המיוחסת לו. הדיון בבקשת המע־צר יתקיים היום.

נהג נשרט בפיגוע ירי ליד קיבוץ נצרים

מאת אמנון יוסף

נהג מיניבוס ישראלי נפצע בי־ום ששי באורח קל בפיגוע ירי שהיה בקרבת קיבוץ נצרים שב־גוש קטיף.

המיניבוס היה בדרכו לקיבוץ כאשר מחבלים תקפו אותו בירייות מהמארב. הנוסעים לא נפגעו וכ־דור אחד שרט את הנהג. למקום הגיעו כוחות צבא וכן סיור משותף ישראלי־פלשתיני, אשר פתחו בס־ריקות, אולם נעצרו בגבול האוטו־נומיה.

הבדיקות העלו כי אחד הכדו־רים פגע ברכב. עם זאת, לא נמצ־או תרמילים נוספים. על פי הודעת דובר צה"ל, נהג המיניבוס לא נפגע מהירי.

שני אחים מבאר־שבע חשודים בשוד ישישה בת"א

(ע). צוות בלשים של היחידה המרכזית במשטרת תל־אביב לכד ביום חמישי סמוך לחצות שני אחים מבאר־שבע, החשודים בתי־קיפה ובשוד של ישישה בצפון תל־אביב. ברשותם של השניים נמצא ארנק, ובו כסף מזומן, שעל־פי החשד נשדד מהאשה. השניים, בני 24 ו־27, הועברו לחקירה במשטרת תל־אביב.

ביום ה' סמוך לחצות תקף גבר ישישה בת 83 ברחוב אלכסנדר ינאי ליד בית מספר 8. הוא הפילה לקרקע, ושדד מידיה תיק ובו אר־נק עם 600 שקל במזומן ומסמכים. האשה פונתה בידי צוות של מד"א לבית החולים איכילוב בתל־אביב.

צוות בלשים של היחידה המ־רכזית, שהיה בקרבת מקום, הבחין במכונית נוסעת, שעוררה חשד. הבלשים עקבו אחר המכונית עד שדרות ירושלים ביפו, שם חסמו את דרכה ועצרו לחקירה את נוס־עיה.

תיאטרון בית לסין חוזר בו מעתירה לבג"ץ לאחר שנערך דיון מחדש על תקציבו

הדיון נערך ביום ה' בוועדה לתכנון ותקצוב

מאת ציפי שוחט

תיאטרון בית לסין ביטל בסוף השבוע את העתירה לבג"ץ נגד מינהל התרבות ומשרד האמנויות.

בעתירה, שהוגשה לפני חודשים אחדים, טען תיאטרון בית לסין לקיפוח מתמשך בתקצוב הממשלתי וביקש להעניק לו תמיכה ראויה. באמצעות עו"ד מיכל שקד הוא ביקש לקצוב לו תמיכה בסך 7.1 מיליון שקל לשנת '94 במקום 1.9 מיליון שקל שאושרו לו. תקציב בית לסין עומד על 12.6 מיליון שקל. בנוסף לתמיכה הממשלתית, הוא נתמך ב־2.8 מיליון שקל על ידי ההסתדרות.

בעתירה נטען עוד כי בית לסין הוא התיאטרון השלישי בגודלו מבחינת היקף הפעילות וההכנסות העצמיות, אך הוא אינו זוכה לתמיכה הולמת. לדברי עו"ד שקד, הכספים לא חולקו לפי קריטריונים שוויוניים אלא על בסיס הסכמים היסטוריים שקיבלו התיאטרונים בעבר.

בכל הידוע, אמור היה להתקיים הדיון בבג"ץ בחודש אוקטובר הקרוב, אך בשבוע שעבר בוטלה העתירה, לאחר שמינהל התר־בות ביקש לדון בהקצבה הראויה לבית לסין במסגרת הנת"ת (הוועדה לתכנון ותקצוב שקמה בעקבות המלצות ועדת שלח). ועדה זו דנה בתקציב כל אותם התיאטרונים שוועדת שלח לא דנה בהם.

זו אינה העתירה הראשונה של התיאטרון לבג"ץ. ב־92' עתר התיאטרון לבג"ץ נגד קיפוחו, אך העתירה הוסרה ברגע האחרון לאחר שהושגה פשרה מחוץ לכותלי בית המשפט. מינהל התר־בות דאז הגדיל לתיאטרון 300,000 שקל.

מנהלת התיאטרון, ציפי פינס, סירבה אתמול להתייחס לבי־טול העתירה. ממקור בתיאטרון נודע כי הגשת העתירה זירזה את הדיון בתקציב התיאטרון.

ביום חמישי התקיים בוועדה לתכנון ותקצוב דיון בתקציב הראוי של בית לסין ובתוך שבועיים תעביר הוועדה את המלצתה לגבי שיעור תקציבו הריאלי של התיאטרון.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא המקומי"

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא המקומי" נצרת עילית, בקשה להקלה בתיק מס' 75/94 [illegible]

באוק לאוריר, יו"ר הועדה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 מרחב תכנון מקומי־קריות

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 [illegible]

ע. לוי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא המקומי"

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, [illegible]

באוק לאוריר, יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא המקומי"

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, [illegible]

באוק לאוריר, יו"ר הועדה

אמנו וסבתנו היקרה

קטיה רבינו

איננה

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון, ל' באב, 7.8.94, בשעה 12:30 בצהריים בבית העלמין הישן, חוף הכרמל–חיפה

אבלים:
בנה: שמואל רבינו ומשפחתו
הנכדים, הנינים והחימש

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

מנחם ישראלי

ההלויה תתקיים היום יום ראשון, ל' באב תשנ"ד, 7.8.94, בשעה 16.30 בכפר יהושע, היציאה מבית המשפחה.

המשפחה וכפר יהושע

מחר, יום שני, 8.8.94, בשעה 16:30 במלאות 30 לפטירתו של יקירנו

יוסף רוסינוב ז"ל

נערוך אזכרה וטקס גילוי מצבה בבית העלמין קרית שאול
נאספים ליד שער בית העלמין הצבאי בקרית שאול

המשפחה

חלי הרפז

בתנו, נשמת אפנו – הלכה לעולמה

אריק ודינה הרפז
אבישי הרפז וב"ב

ההלויה תתקיים היום יום ראשון ל' באב תשנ"ד 7.8.94 בשעה 16:00 בבית העלמין בהרצליה
נפגשים ליד שער הכניסה

לפחות פעם בשנה אתם נזכרים שיש צורך לטפל בענין.
מצבות שלייפשטיין (1940)
מחלקה לשיפוץ וחידוש מצבות יקיריכם
טל: 03-6476177

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה בשיבה טובה של אמי וסבתנו

רחל רוטנברג ז"ל

ההלויה תתקיים ביום ראשון, ל' אב התשנ"ד, 7.8.94 בבית העלמין קרית שאול בשעה 13:30.
השבעה בבית רותם, רח' טאגור 27, רמת־אביב, תל־אביב

אבלים:
בנה וכלתה: נתי ואלישבע רותם
נכדיה: מיקי וענת רותם
אורית וקותי אלעזר
ניניה: עמית, דניאל

להברתנו רותי אחיעזר ולמשפחה

אתכם בצער הכבד על מותה בטרם עת של אחותך היקרה

מיכל הולצמן ז"ל

בוקשפן רותי ואלדד
בן נפתלי דינה ואברהם
ברגר טובי ואמנון
ברנדס ג'ני וחנינא
ברנר אביבה ועוזי
גבריאלי עדנה וארנן
גולדנברג אורה ואמנון
גור אלן ודני
גיל ורדה
וולטש אורי
זליקסון חני ואודי
זרניצקי אורה ויוסי
כספי אתי ורם
כספי ג'ודי ואלי
מטלון רותי וניסו
נשיץ נחמה וגד
נתנאל ענגי ועוזי
עברון ורדה ואמנון
ענבר יהודית ואודי
פייזר לילי וראובן
פקלמן דב ועדנה קוברסקי
פרומן אלישבע וצבי
קנטור יעל וישראל
קפלן עדנה וגיורא
קצין יהודית ודוני
קריב נילי ושמואל
רבין אלינור ואהוד
ריגר עלמה ויוסי
ריס איטה ודני
שטיין גילה ומאיר כהן
שובל כנה וזלמן

לרותי וכל המשפחה

על מותו בטרם עת של

פרופ' עמי הרתאן

חבר ועמית

כואבים ואבלים
פרופ' איתן תדמור
והמשפחה

קבלת מודעות אבל
24 שעות ביממה 03-5661111
ובחיוג חינם 177-022-1516

קדישאי
ארגון וביצוע כל סידורי הלויה פרסום מודעות אבל
24 שעות ביממה בטל. 03-6952288

קבלת מודעות
177-022-3000
תיוג חינם עד חצות

מודפון 03-38 38 38
הארץ
קבלת מודעות אבל
סניף ת"א טל 03-5121212 פקס 03-6815859 עד חצות
סניף חיפה טל 04-623166 פקס 04-670715 עד 16:00
סניף ירושלים טל 02-254245 פקס 02-234249 עד 22:00

קבלת מודעות אבל
-03-
5755555

דחף
24 שעות קבלת מודעות דחופות
דיזינגוף 118 (מול כסית) 03-5239952 03-5246363
לבעלי כרטיסי אשראי ב־3 תשלומים
ירושלים 02-256335
חיפה 04-676666
תל־אביב 03-5601001

פרסום מודעות אבל עד חצות
השרות שלנו ללא תוספת מחיר
03-5605731, 5605591 ובערב 03-5032969

חדשות חוץ

משלוח מזון ראשון הגיע לפליטים הרואנדים בעיר הגבול בוקאבו בזאיר

קיגאלי (רויטר). פקידי או"ם בכירים מסרו כי אתמול הגיע משלוח המזון הראשון למאות אלפי הפליטים מרואנדה, הנמצאים בעיר הגבול בוקאבו שבזאיר.

תוכנית המזון העולמית של האו"ם מסרה כי 17.5 טונות מזון הגיעו לבוקאבו, ואתמול בערב הגיעו שלושה מטוסים נוספים, שנשאו עוד אוכל.

50 טונות מזון מדי יום

"אלו הם משלוחי המזון המשמעותיים הראשונים המגיעים למאות אלפי הפליטים מרואנדה הנמצאים בבוקאבו", אמר סרבוד פייג', העומד בראש מאמצי הסיוע של תוכנית המזון העולמית.

פייג' אמר לכתבים כי לפחות 23% מהפליטים עלולים לסבול מתת תזונה חמורה. תוכנית המזון העולמית זקוקה למינימום של 50 טונות מזון מדי יום לאוכלוסיית הפליטים הנמצאת בבוקאבו.

אלפים נמלטים לטנזאניה ולבורונדי

עובדי סיוע מסרו כי ממזרח רואנדה, הנמצאת תחת שליטת החזית הפטריוטית של רואנדה בשלושת החודשים האחרונים, נמלטים מדי יום בין 3,000–5,000 מבני שבט הטוטסי לטנזאניה השכנה.

עובדי הסיוע אמרו כי 1,000–2,000 איש נוספים בורחים מדרום לבורונדי. אין ספק כי הם חוששים מהחזית הפטריוטית של רואנדה, הנמצאת בהגמוניה של בני שבט טוטסי.

ברואנדה נמצאים עתה כ-1,700 חיילים מארה"ב, בריטניה, קנדה ואוסטרליה, שנשלחו לשם כדי לסייע בשיקום תשתית המדינה ובטיפול בפליטים השבים לארצם.

אך נראה כי רבים מהשבים אינם פליטים שנמלטו מהמדינה בשבועות האחרונים, אלא בני שבט טוטסי שמשפחותיהם יצאו לגלות ב-1959. באותה שנה הביא מרד עקוב מדם של בני הוטו להדחת המונארכיה הפאודאלית של בני טוטסי.

בקיגאלי אמר שלום שליחו המיוחד של האו"ם לרואנדה כי האו"ם חוקר דיווחים על מעשי התעללות שביצעו אנשי החזית הפטריוטית של רואנדה בפליטים בני שבט הוטו, ששבו לארצם.

"הוריתי למפקחי האו"ם לבדוק את הנושא", אמר לכתבים השליח המיוחד של האו"ם, שהאהריאר חאן. לדבריו, עד כה לא התגלתה כל עדות התומכת בדיווחים אלה, שהופיעו בכמה עיתונים.

הממשלה החדשה מינתה שגריר חדש באו"ם

שליטיה החדשים של רואנדה מינו אתמול את באקרמוטסה מאנזי לשגריר החדש של מדינתם באו"ם. אך הם ביקשו לדחות את המועד שבו הוא אמור לכהן כנשיא מועצת הביטחון.

נשיאות המועצה, העוברת מדי חודש למדינה אחרת מבין חברות המועצה, על פי סדר האלפבית, אמורה לעבור בספטמבר לרואנדה, לאחר שהחודש תכהן בתפקיד רוסיה.

בתגובה למהומות שפרצו בהוואנה איים קאסטרו להציף את ארה"ב בפליטים

הוואנה (רויטר). נשיא קובה, פידל קאסטרו, איים ביום ששי להציף את ארצות הברית בפליטים, בתגובה להפרות סדר באחד המחוזות בבירה. אתמול בבוקר שככו המהומות והוואנה שרד שקט.

לפנות בוקר סיירו כוחות המשטרה והמשמר האזרחי באזור המהומות, לאורך דרך מאלקון שליד הים.

שלשום בלילה זרקו עשרות אנשים אבנים על כוחות המשטרה וניפצו חלונות בחנויות ובמלון אחד לפחות. הפרות הסדר קשורות לאירוע של חטיפת שלוש סירות ממפרץ הוואנה לפני כארבעה ימים, בניסיון להפליג אתן לארה"ב.

קאסטרו, שסייר שלשום באזור המהומות, הופיע בערב בטלוויזיה הממלכתית במשך יותר משעה. הוא תקף בזעם את ארה"ב וטען כי היא הגורם להפרות הסדר בהוואנה. הוא גם איים כי יאפשר לכל הקובאנים למצוא את דרכם לארה"ב, באמצעות סירה.

ב-1980 עזבו את קובה בסירות, בדרכם לארה"ב, 100 אלף בני אדם. הגירה זו היתה ברשות של הרשויות בקובה.

קובה טוענת כי ארה"ב מעודדת את ההגירה הבלתי חוקית אליה, כיוון שהיא מגבילה את מספר אשרות הכניסה שהיא מעניקה לקובאנים, ובה בעת מאפשרת לבני האי שהיגרו אליה באופן בלתי חוקי להישאר בה. בשנה האחרונה חלה עלייה תלולה במספר המהגרים הבלתי חוקיים המגיעים מקובה לארה"ב.

"או שארה"ב תנקוט אמצעים רציניים לשמירה על חופיה, או שאנו נפסיק להציב מכשולים בדרכם של אנשים (בארה"ב) הרוצים לבוא ולבקר את קרוביהם בקובה", אמר קאסטרו.

בהצהרה כתובה שפירסם משרד החוץ האמריקאי שלשום בלילה צוטט דובר משרד החוץ, דייוויד ג'ונסון, כאומר: "ארה"ב מודאגת מאוד מההצהרות שהשמיע קאסטרו. ארה"ב הצהירה שוב ושוב כי לא תתיר לקאסטרו להכתיב את מדיניות החוץ שלה, או להציף ארצה שוב במהגרים כפי שעשה בצ[illegible] ב-1980".

קאסטרו כינה את משתתפי הפרות הסדר שלשום "גיס חמישי" של וואשינגטון, ואמר כי התקריות הן חלק מהאסטרטגיה האמריקאית שמטרתה לערער את הסדר בקובה. לדבריו, ארה"ב רוצה "ליצור עצב מרבי" בקרב הקובאנים, לדרוש מחלוקת ולהטביע את המדינה במרחץ דמים.

ממשלת האיטי פתחה בהליכים משפטיים נגד אריסטיד

פורט או פרינס (ע"צ). הממשלה הזמנית של האיטי הודיעה ביום חמישי כי פתחה בהליכים משפטיים נגד הנשיא המודח של המדינה, ז'אן-ברטראן אריסטיד. בהודעה נמסר כי אריסטיד יואשם בבגידה.

בהודעה שמסר משרד המשפטים של האיטי מוזכר המכתב ששיגר אריסטיד ב-29 ביולי למזכ"ל האו"ם, בטרוס בטרוס ראלי. המכתב שימש בסיס להחלטה 940 של מועצת הביטחון, שבה ניתן אישור לפלישה של כוחות זרים להאיטי.

וואשינגטון (ע"צ). העיתון "וואשינגטון פוסט" כתב ביום ששי כי אין אפשרות להתערבות צבאית בהאיטי לפני מחצית ספטמבר. העיתון ציטט מקורות בממשל האמריקאי, שאמרו כי זה פרק הזמן שיידרש להקמת כוח רב לאומי ולהכשרתו לקראת הפלישה.

לדברי מקורות אלה, ארה"ב זקוקה לזמן כדי להכשיר את סגירת הגבול בין האיטי והרפובליקה הדומיניקאית, שדרכו מוברחים כ-30% מהדלק הדרוש לצורכי האנרגיה של האיטי, תוך הפרת האמברגו הבינלאומי.

מאות פאנקיסטים התפרעו בהאנובר ובברמן

מאת יהודית וינקלר
שליחת "הארץ" בגרמניה

בון (מיוחד ל"הארץ"). סוף שבוע אלים הפך לאחרונה לתופעה כמעט קבועה בגרמניה. השבוע התווספו לניאו-נאצים הפאנקיסטים, שהגיעו לערים ברמן והאנובר כדי לציין עשר שנים ל"יום מהומה" – יום מחאה נגד כל מה שמסמל את הממסד, החברה הבורגנית והסדר הציבורי.

מאות פאנקיסטים פשטו על מרכזי הערים, ניתצו חלונות ראווה, הרסו ריהוט חוצות והשליכו מכל הבא ליד. כ-200 שוטרים ניסו למנוע את ההשתוללות אבל הצליחו בכך רק חלקית.

בעיר גוטה, שבמדינה המזרחית טורינגן במזרח גרמניה, השמיעו ניאו-נאצים נאומים של היטלר ושירי לכת נאציים. ששה מהם נעצרו.

באתר מחנה הריכוז בוכנוואלד, במזרח גרמניה, התכנסו אתמול כ-400 איש למצעד מחאה נגד השתוללות הניאו-נאצים באתר זה לפני כשבועיים. בין המשתתפים במצעד היו גם חברי הוועד הבינלאומי של ניצולי בוכנוואלד, שמחו נגד אי הצלחתה של המשטרה לסכל את התפרעות הניאו-נאצים במקום ולהביא לאלתר למעצרם של כל המשתתפים במהומה.

תצלום: איי פי

מייקל ג'קסון ואשתו, ליסה מארייה פרסלי-ג'קסון, בתו של אלוויס פרסלי, עם הגיעם לבודפשט שלשום. זו היתה הפעם הראשונה שבה נראו בני הזוג בפומבי מאז ההודעה המפתיעה על נישואיהם, שנמסרה בשבוע שעבר. טקס הנישואים התקיים בארה"ב בחשאי, לפני 12 שבועות. העיתון "הוליווד ריפורטר" כתב ביום חמישי כי בני הזוג מתכננים להופיע יחד בערב הצדעה לאלוויס פרסלי, שיתקיים באוקטובר

ראש ממשלת יפאן התחייב לתת סיוע מוגבר לנפגעי פצצת האטום בהירושימה

טוקיו (רויטר). ראש ממשלת יפאן, טומיאיצ'י מוריאמה, המנהיג הסוציאליסטי הראשון של יפאן זה קרוב ל-50 שנה, התחייב אתמול לסייע לקרבנות פצצת האטום האמריקאית שמחתה את הירושימה מעל פני האדמה, לפני 49 שנים בדיוק.

בנאום ששודר בטלוויזיה אמר מוריאמה לקהל של כ-50 אלף איש שנכח בטקס זיכרון בפארק בהירושימה: "אני נחוש בדעתי לעשות את המאמץ הדרוש לביצוע צעדי רווחה יעילים יותר למען קרבנות הפצצה".

עם זאת, מוריאמה לא פירט איזו עזרה תינתן לקרבנות הפצצות האטומיות שהוטלו ב-1945 על הירושימה ונגסאקי.

שתי ערים אלו וקבוצות יפאניות המתנגדות לנשק גרעיני קוראות לחקיקת חוק סיוע כלכלי שיאפשר לכסות את הוצאות הטיפול באנשים הסובלים מתופעות לוואי בעקבות ההפצצות, וכן תשלום פיצויים למשפחות ההרוגים.

הירושימה נפלה קרבן להפצצה האטומית הראשונה בהיסטוריה. העיר הופצצה ב-6 באוגוסט 1945, לקראת סיום מלחמת העולם השנייה. שלושה ימים לאחר מכן נפגעה נגסאקי בהפצצה האטומית השנייה והאחרונה עד היום.

בשבוע שעבר הסכים מוריאמה, עם חברים נוספים בממשלתו, לעשות מאמצים להשגת חקיקה מיוחדת לסיוע לקרבנות ההפצצה. אך השותפה העיקרית של הסוציאליסטים בקואליציה, המפלגה הליברלית-דמוקרטית, מתנגדת לחקיקה כזו בטענה שהיא תפלה קרבנות מלחמה אחרים ומשפחותיהם, שלא זכו לפיצוי על סבלם ועל ההפסדים החומריים שנגרמו להם.

כ-5,110 שמות של ניצולים מפצצת האטום, שמתו בשנה האחרונה, נוספו לרשימת קרבנות הפצצה האטומית בהירושימה. בכך הגיע מספר המתים הכולל ברשימה זו ל-186,940. לפי הערכות, בהפצצה על נגסאקי מתו 70 אלף איש.

הודעות בעניין תכנון ובנייה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי אילת
הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר 46/101/02/2", המהווה שינוי לתכניות הבאות: 16/101/02/2
השטחים הכלולים בתכנית ומקומם:
ישוב: אילת
גוש: 40049 (לא מוסדר)
עיקרי הוראות התכנית:
שינוי חלק משטח למבני ציבור לאזור מסחרי (מסחר תעשיה ו/או משרדים) חניה פרטית לשרות הקהל המשתמש בשרותים של המבנה.
הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4205 התשנ"ד עמוד 2866 בתאריך 28.03.94. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית הדרום וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה אילת וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דנינו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי אילת
הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר 29/115/03/2", המהווה שינוי לתכניות הבאות: 10/115/03/2
השטחים הכלולים בתכנית ומקומם:
ישוב: אילת
גושים: 40005 (בהסדר)
גבולות התכנית – צפון – מרכז מסד
דרום – המשך רחוב נשר
מזרח – [illegible]
מערב – רחוב נשר
עיקרי הוראות התכנית:
יצירת מסגרת תכנונית להקמת בית כנסת על ידי שינויים ביעודי קרקע וקביעת הנחיות ומגבלות בניה.
הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4205 התשנ"ד עמוד 2867 בתאריך 28/03/94.
התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית הדרום וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה אילת וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דנינו
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי תל אביב-יפו
הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר תא/2578", המהווה שינוי לתכניות הבאות:
שינוי מס' 1 לשנת 1992 של תכנית בנין עיר "ג" יפו
שינוי מס' 3 לשנת 1992 של תכנית בנין עיר מס 1200
השטחים הכלולים בתכנית ומקומם:
ישוב: תל אביב-יפו
[illegible]
גוש 7012 חלקות 1, 21; גוש 7041 חלקות 49, 50
עיקרי הוראות התכנית: [illegible]
הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4138 התשנ"ג עמוד 4093 בתאריך 26/08/93.
התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית תל-אביב וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה תל אביב-יפו וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שמואל לסקר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז תל-אביב

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי להבים
הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז הדרום ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה להבים מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר בז/365/16 א'".
המהווה שינוי לתכניות הבאות: בז/365/6
השטחים הכלולים בתכנית ומקומם:
ישוב: ברקת
גוש 4610 ח"ח 127 מגרש 25
גוש 4611 ח"ח 17"20 מגרש 24
עיקרי הוראות התכנית:
א. איחוד מגרשים 25, 24 וחלוקה לחלקות 3, 2 לפי הטבלה.
ב. שינוי יעוד מגרש 24 מאזור חקלאי משק ג' לחקלאי משק א'.
[illegible]
כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. [illegible]
ד"ר אברהם לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז הדרום

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראות שעה), התש"ן-1990
חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי באר טוביה
הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 1(13) לחוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), תש"ן-1990 ובהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת "תכנית מספר 8/בת/175", המהווה שינוי לתכניות הבאות: מתאר מס' 101/02/8; מפורט מס' 155/03/8
השטחים הכלולים בתכנית ומקומם:
ישוב: חצב
גושים: 2242 חלקות 21–23, 27, 28; 2247 חלקות 11, 12, 14; 2249 חלקות 69, 3
עיקרי הוראות התכנית:
יצירת מסגרת תכנונית להגדלת אזור מגורים ע"י שינויים ביעודי קרקע וקביעת מגבלות בניה.
הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בעתונות ביום 17/03/94 ובילקוט הפרסומים מספר 4208 התשנ"ד עמוד 2971 בתאריך 21/04/94.
התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה לבניה למגורים ולתעשיה, במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה באר טוביה וכל המעונין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דנינו
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה
מחוז הדרום

חוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי חוף השרון
הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965, בדבר אשור שינוי תכנית הנקראת "תכנית חש. משש/60/1(חש)" [illegible]
יוסף שגיא
יושב ראש הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות ירושלים, המרכז, חיפה והצפון

חוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי מטה יהודה ולהים
הודעה בדבר אשור תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965 [illegible] הודעה על הפקדת תכנית פורסמה בילקוט הפרסומים מספר 4203 עמוד 2796 בתאריך 20.03.94 [illegible]
יוסף שגיא
יושב ראש הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות ירושלים, המרכז, חיפה והצפון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "יזרעאלים"
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לבניה, בקשה להקלה בבית מגורים בגוש 6495 חלקה 130 על ידי מירון שרה ומיקי.
מהות ההקלה המבוקשת: הגדלת שטחי בניה בשיעור 6% משטחים לועדה המקומית לאשר כהקלה. [illegible]
צבי חיות
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "יזרעאלים"

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מית
הודעה עליפי סעיף (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 [illegible]
גיורא לב
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מ"ת

הודעה
הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שמורות הכרמל"
[illegible]
מרדכי עמר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שמורות הכרמל"

עיריית חיפה – משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
הודעה עליפי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
[illegible]
ד"ר י. רזון
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1964, כי הוגשה למשרדי הועדה המקומית "מבוא העמקים" בנצרת עילית, בקשה להקלה בתיק מס' 24/94 [illegible]
גאון לאורד
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 [illegible]
תיק 6154
בקשה 940385
ביטמרו להב
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמלה
על פי סעיף (1)149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
[illegible]
יואל לביא
יו"ר הועדה המקומית

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי מבוא העמקים
הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית
[illegible]
אפרים קירשנר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה הוד-השרון
הודעה עליפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
[illegible]
מרדכי עמר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה "שמורות הכרמל"

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי-קריות
[illegible]
ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
[illegible]
גאון לאורד
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של בתיה
[illegible]

חוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי-קריות
[illegible]
ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה
[illegible]
צבי פולג
יו"ר הועדה המקומית

הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
[illegible]
אדריכל דן דרין
יו"ר ועדת המשנה לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו

עיריית הרצליה
חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה
[illegible]
אלי לנדאו
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף (1)149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
[illegible]
מאיר ניצן
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון מקומי ראשון לציון

הועדה המקומית לתכנון הבניה "ירושלים"
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
[illegible]
מולה כהן
יו"ר הועדה

חוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי הגליל העליון
[illegible]
יוסף שגיא
יושב ראש הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות ירושלים, המרכז, חיפה והצפון

חוק התכנון והבניה התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי להים
[illegible]
יוסף שגיא
יושב ראש הועדה המחוזית המשותפת לתכניות איחוד וחלוקה בקרקע חקלאית למחוזות ירושלים, המרכז, חיפה והצפון

[illegible] من الأصل

هكذا من الأصل

חדשות חוץ

פרשנות / מיכל יניב

הזמנה למכת־נגד

ההתנגשות האחרונה בין הסרבים הבוסנים לבין כוחות האו"ם היא סיבוב נוסף בסדרה של עימותים, שבהם מנסים הסרבים לבחון את נחישות הקהילה הבינלאומית למנוע שינוי חד־צדדי בסטטוס־קוו באזור סרייבו. בסוף השבוע האחרון עשו זאת הסרבים בכך שנכנסו למחסני האו"ם והוציאו כמה כלי נשק כבדים שהפקידו למשמרת במסגרת ההסדר שהושג בפברואר האחרון. כוחות האו"ם, בהנהגתה של ארה"ב, הבהירו באמצעות התקיפה האווירית כי לא יסבלו התגרויות שכאלה.

קשה להבין מה הניע את אנשיו של ראדובן קארדז'יץ', מנהיג הסרבים בבוסניה, לפעול כעת בדרך זו. אחרי הכל, סירובם של הסרבים הבוסנים לאשר את תוכנית השלום של "קבוצת הקשר", עשאם בודדים יותר מאי־פעם. החלטת הסרבים הבוסנים לדחות את תוכנית השלום, מעמידה בסכנה את יחסיהם עם רוסיה – הגורם הבינלאומי החשוב ביותר שתמך בהם עד עתה.

גם סרביה, משענתם הצבאית, הכלכלית והפו־ליטית, הפנתה להם – לפחות פומבית – עורף כאשר החזירה מול מצלמות הטלוויזיה את שיי־רות האספקה לאחר שדחו את תוכנית השלום. בתנאים כאלה, התגרות כה ישירה בכוחות האו"ם, כמוה כהזמנה מפורשת למכת נגד צבאית. בעוד שצעדי הסרבים הבוסנים מעוררים תמיהה, ברורה תגובת כוחות האו"ם מאליה.

שלא כבעבר, רוסיה נראית כעת כמי שתומכת תמיכה מלאה בתוכנית השלום, שבמסגרתה השי־גה פשרה טריטוריאלית נדיבה ביותר עבור בני בריתה בבוסניה. מנקודת ראותה של מוסקווה, סירובו של קארדז'יץ' לקבל פשרה זו, מציב סימן שאלה לא רק על יכולתה לקדם הסדר מקומי בבוסניה, אלא גם על מעמדה כמי שחותרת לתפ־קיד מרכזי יותר בפוליטיקה העולמית. פועל יוצא ממצב דברים זה הוא מיתונה של ההתנגדות הרו־סית למהלכי הכוח המשותפים של הקהילה הבי־נלאומית נגד הסרבים הבוסנים – הגורם היחיד שסירב עד כה לקבל את התוכנית המוצעת.

על רקע תמיכתן המשותפת של כל החברות ב"קבוצת הקשר" – וכנראה גם של סרביה – בתוכנית השלום החדשה, הולך ומצטמצם מרחב התמרון של הסרבים הבוסנים. אם אכן יסתבר כי סרביה, תחת לחצה של רוסיה, תהיה נכונה לתמוך בתוכנית שתעניק לסרבים הבוסנים כ־49% משטחי בוסניה, יכולתם של הסרבים הבוסנים להמשיך במלחמה תרד באופן משמעותי. אמנם כמות הנשק שיש בידם תספיק לעוד כמה חודשי לחימה אך בלא תמיכה מבלגראד – ובמיוחד אם יוסר אמברגו הנשק מעל המוסלמים, כפי שמאיי־מים האמריקאים – הם מסתכנים בהפסדים טרי־טוריאליים, לראשונה מאז החלה מלחמת האזרחים. יכולתם להבטיח את הסטטוס קוו מות־נית בנכונותם להפסיק את הצליפות באזורי סר־ייבו, שהתחדשו בימים האחרונים. נותרה בידם, כמובן, האפשרות לחזור בהם מהחלטתם לדחות את תוכנית השלום, ולהסכים להסדר הנדיב, שבו הם ממילא המרוויחים העיקריים.

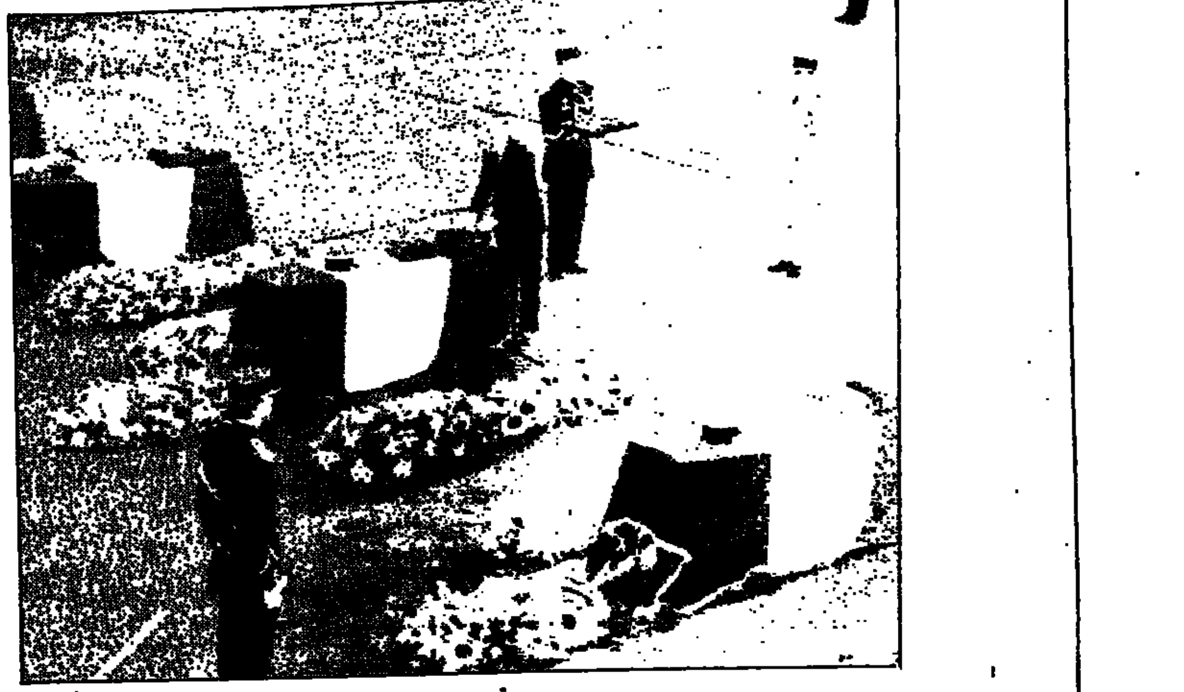

תצלום: איי־פי

ראש ממשלת צרפת, אדוארד באלאדור, מניח מדליה על ארונו של אחד מחמשת הצרפתים שנהרגו בשבוע שעבר באלג'יריה. הטקס התקיים ביום ששי בלה בורדה

מצוד אחר מוסלמים קיצוניים בצרפת בעקבות ההתקפות באלג'יריה

מאת ניצן הורוביץ
שליח "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). הת־גברות הטרור האיסלאמי באלג'יריה, ובמיוחד ההתקפה על מתחם המגורים של עובדי שגרי־רות צרפת באלג'יר, שבה נהרגו חמישה צרפתים, גרמו לתגובה חריפה מאוד בפאריס.

על פי החלטה שהתקבלה ביש־יבת חירום אצל נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן, נעצרו 16 פעי־לים ותומכים של "חזית ההצלה האיסלאמית" (FIS), הגוף הפוליטי המרכזי בתנועה האיסלאמית האו־פוזיציונית באלג'יריה.

את המצוד אחר הפעילים האיסלאמיים, המוגדרים בצרפת "תומכים ושותפים" של הטרוריס־טים באלג'יריה, מנהלות זרועות הביטחון השונות של משרד הפנים בפיקוחו הישיר של שארל פסקו־אה, שר הפנים הנוקשה.

פסקואה הבהיר אתמול כי צרפת לא תתיר כל פעילות של תמיכה או שיתוף פעולה עם ארגוני טרור בשטחה. הוא גם קרא לבעלות בריתה של צרפת שלא לאפשר את פעילותם של ראשי התנועות האיסלאמיות בתחומן.

16 הפעילים, ביניהם אימאמים וראשי ארגונים, נעצרו על פי צו מנהלי והובאו לקסרקטין צבאי בצפון לפאריס. פסקואה הודיע כי הם לא יגורשו לאלג'יריה, אף על פי שחלקם שוהים בצרפת באופן בלתי חוקי, כיוון שהמשטר שם עלול לאיים על חייהם. הם יוחזקו במעצר עד שתימצא מדינה שתס־כים לקבלם.

בין העצורים נמצא הפרקליט של חזית ההצלה האיסלאמית בצרפת, שהאשים אתמול את פאר־יס בתמיכה עיוורת במשטר הנוכחי באלג'יריה. אתמול נעצר פעיל איסלאמי נוסף, אימאם מא־זור אורדש, אשר בחזקתו נמצאו כרוזים פרו־איסלאמיים בערבית.

האירועים באלג'יריה והתסיסה האיסלאמית בצפון אפריקה מעו־ררים בפאריס חשש כבד מפני הת־רחבות הטרור לארצות אירופה.

הפעילות האנטי־איסלאמית בצרפת נכנסה להילוך גבוה, לא־חר שבמדינה נחשפה רשת טרור המקורבת לחזית ההצלה האיסלא־מית. התברר כי קבוצות איסלא־מיות קיצוניות עוסקות בצרפת גם בתעמולה אנטישמית.

אתמול התקיימו הלוויותיהם של הז'נדארמים הצרפתים שנרצ־חו באלג'יר. גופות הנרצחים הוב־או שלשום לפאריס.

התאחדות הסוחרים מארצות המגרב בצרפת פרסמה אתמול הודעת גינוי חריפה להתקפות הט־רור באלג'יריה. "הקרבנות נרצחו באכזריות עיוורת בידי פנאטים", נאמר בהודעה. הסוחרים מהמאג־רב קראו לקהילה הבינ"ל להילחם בפונדמנטליזם על רקע הסכנות באלג'יריה.

בימים האחרונים השמיעו מנ־היגים בכירים בצרפת התבטאויות המעידות על אחדות דעים באשר למדיניות שיש לנקוט כלפי אלג'יריה. צרפת נחושה בדעתה לשמור על נוכחותה במושבה לשעבר. "לא ניכנע להפחדות ולאיומים", אמר שר החוץ, אלאן ז'ופה.

בצרפת שוררת הדעה כי האי־רועים האלימים באלג'יריה נוב־עים מהמצב הכלכלי הקשה השורר שם, ומשום כך הוחלט בפאריס להגדיל מאוד את הסיוע למשטר. הסיוע השנה יגיע לסכום חסר תקדים של יותר ממיליארד דולר (6 מיליארד פרנק). בד־בבד עם הגדלת הסיוע תגביר צרפת את מאבקה בקבוצות הקיצוניות, הנה־נות מסיוע לוגיסטי של גורמים שונים באירופה.

"הקבוצה האיסלאמית החמו־שה" (GIA), שנטלה על עצמה את האחריות להתקפה נגד הצרפתים בשבוע שעבר, קראה אתמול לכל התלמידים, הסטודנטים והמורים באלג'יריה שלא לבוא עוד לבתי הספר ולאוניברסיטאות.

הקבוצה איימה כי מעתה תבצע פיגועים נגד כל מוסדות החינוך. הקריאה פורסמה ביומון בערבית "אל־חיאת", היוצא באירופה.

קבוצה זו היא שפירסמה בספ־טמבר אשתקד אולטימטום לכל הזרים לעזוב את אלג'יריה. מאז נרצחו במדינה 56 אזרחים זרים.

בפאריס מעריכים כי ההתקפות על מוסדות החינוך עלולות לציין שלב חדש בעימות האכזרי באלג'יריה, ולהדרדר את המדינה למלחמה של ממש.

הסרבים החזירו את כלי הנשק שהוציאו ממחסני האו"ם; קרבות עזים בסרייבו

מאת יהודית וינקלר והסוכנויות הידיעות

קרבות עזים פרצו אתמול בע־רב בסרייבו, שעות אחדות בלבד לאחר שהסרבים הבוסנים החזירו לידי האו"ם את כלי הנשק שהוצי־או ממחסניו ביום שישי.

בשעות הערב הכריזו מנהיגי הסרבים הבוסנים על גיוס כללי, וקראו לכל הסרבים המסוגלים לעבוד לסייע במאמץ הלאומי הכולל.

סרייבו מצאה את עצמה מחדש תחת אש ארטילרית כבדה מאז שעות הערב המוקדמות, זמן קצר בלבד לאחר שנדמה היה שהסר־בים הפיקו את לקח ההתקפה שביצעו ששה מטוסי נאט"ו על אתרים ממעודים.

ההתקפה כוונה להעניש את הסרבים על הוצאת נשק ממאגר של האו"ם. כלי הנשק נשמרו בידי האו"ם מאז חתימת ההסכם שחייב את הסרבים למסור את הנשק הכ־בד שברשותם, ולהרחיק את קני הארטילריה שלהם למרחק 20 ק"מ מסרייבו.

הדובר הצבאי של האו"ם בסר־ייבו, מייג'ור רוב אנהינק, מסר כי הסרבים השיבו לאו"ם טנק T-55, שני נגמ"שים ושני תותחי נ"מ שנחטפו שלשום בלילה מהמאגר של נקודת איסוף הנשק אילידזה שבסרייבו.

בעקבות ההתקפה האווירית רווחה בבריסל ובניו יורק ההערכה שהסרבים הבוסנים ישקלו מחדש את מהלכיהם. עם זאת, הדעה הכללית היתה שגם תקיפה זו לא תרתיע אותם מלהמשיך בתוקפנו־תם.

הגנראל מייקל רוז, מפקד כוח האו"ם בבוסניה, אישר חלקית הערכה זו כשאמר כי המשימה המ־רכזית של אנשיו היא לשמור על השלום, או לכל הפחות לחתור לכך.

ארה"ב בירכה על ההתקפה

ארה"ב בירכה על ההתקפה מן האוויר ואמרה כי זו היתה תגובה נחושה, ורוסיה האשימה את הסר־בים הבוסנים בהתגרות מכוונת שהובילה לעימות.

דובר של משרד החוץ הרוסי צוטט על ידי סוכנות הידיעות איטאר־טאס כאומר: "זו בושה וחרפה שהסרבים הביאו להשת־לשלות מאורעות זו. נראה כי באחרונה הם פועלים על פי העיק־רון: 'ככל שהמצב יהיה רע יותר, כך יהיה לנו טוב יותר'".

הברחת כלי נשק

ממשלת בוסניה, הנמצאת תחת הנהגה מוסלמית, האשימה את הסרבים הבוסנים בהברחת כלי נשק כבדים אל אזור הביטחון שהו־קים האו"ם סביב סרייבו, ודרשה שהאו"ם ונאט"ו ינקטו פעולה כדי לחסל כלי נשק אלו.

סגן נשיא בוסניה, אג'וף גאנ־ביץ', טוען כי הסרבים הקימו 148 עמדות חדשות באמצעות כלי נשק בקליבר רחב, שרובם הגיעו מחוץ לאזור הביטחון בן 20 הק"מ שקבע האו"ם סביב סרייבו וחלקם נגנבו ממחסני נשק של האו"ם בא־זור הביטחון. אך מקורות באו"ם טוענים כי נתונים אלו מנופחים.

הסרבים הבוסנים ניצבים עתה בפני בידוד מלא, עקב סירובם לק־בל את תוכנית השלום שהתוותה קבוצת הקשר הבינלאומית, שבה חברות ארה"ב, צרפת, בריטניה, גרמניה ורוסיה.

בבלגראד הובעה בסוף השבוע התקווה כי בעקבות ההחלטה לנתק את הקשרים עם הסרבים בסרייבו יוסר האמברגו הבינלאומי מעל סרביה. מנהיגי סרביה מקווים כי צעד זה יביא גם לפתיחת הגבולות עם המדינות השכנות ולחידוש הטיסות הבינלאומיות מבלגראד אליה.

יוגוסלוויה, המורכבת מסרביה וממונטנגרו, ניתקה ביום חמישי את כל קשריה הפוליטיים והכלכ־ליים עם הסרבים הבוסנים, וסגרה את גבולה בפני תחבורה מסחרית.

משקיפים במערב אירופה הבי־עו ספקנות ביחס לכוונותיו של נשיא סרביה, סלובודאן מילוש־ביץ'. לדבריהם, יש להמתין ולר־אות האם יתרגם את החלטתו לשפת המעשים.

מנהיגי המוסלמים בבוסניה אומרים כי המבחן הראשון של מילושביץ' יהיה כאשר יידרש לה־תיר הצבת משקיפי או"ם בין ארצו לבין הסרבים בבוסניה.

עם זאת, בבריסל ובניו יורק מרגישים שמילושביץ', המוכר כמדינאי ערמומי ופרגמאטי, הגיע ככל הנראה למסקנה שהאמברגו הבינלאומי המוטל על סרביה מחז־זק את האופוזיציה הפנימית, וכי זו עלולה לסכן את שלטונו.

יומן

משחק כפול

קשה להעריך מה מידת האמינות של הסנקציות שבהן נוקטת סרביה כנגד הסרבים בבוסניה, בעקבות סירובם של אלה לקבל את תוכנית החלוקה שהציעה "קבוצת הקשר". סרביה כמהה להקלה בסנקציות הכואבות שהוטלו עליה, ומשום כך הודיעה על ניתוק כל הקשרים עם בני חסותה הנאמנים.

לעיני מצלמות הטלוויזיה האמברגו נראה רציני למדי: מאות משאיות ומכוניות נתקעו במעברי הגבול המפרידים בין סרביה לבין "הרפובליקה הסרבית של בוסניה". אפילו קשרי הטלפון נותקו, והסרבים בבוסניה מתחילים אולי לטעום את טעמו של מצור אמיתי.

אולם יש סיבות לפקפק בממשותן של הסנקציות הללו. זה זמן מבקשת סרביה ליצור מצג של הפרדה בין המתרחש בבוסניה לבין יוגוסלוויה "החדשה". נוח למילושביץ' להטיל את האשמה למעשי התוקפנות על הגורמים בבוסניה, שעושים בעבורו את העבודה השחורה. הסרבים הבוסנים, מבחינתם, מוכנים לספוג את הביקורת הזו כיוון שגם להם אינטרס חשוב בחיזוקה של סרביה והנהגה הנוכחית שם, והדבר אף מדגיש את מעמדם העצמאי כגורם בוסני נפרד.

בפועל, הקשרים בין הצדדים הדוקים מאוד, וקשה לתאר קיום נפרד והמשך לחמה של הסרבים בבוסניה ללא סיוע בכל התחו־מים, ובעצם השתתפות, של בלגראד. הסרבים ממשיכים לנהל מדיניות תוקפנית, תוך מתוות קטנות של פיוס כלפי הקהילה הבינלאומית, כמו כלי הנשק הכבדים שנטלו שלשום ממצבור נשק הנמצא בשליטת האו"ם בסרייבו.

צעד זה בא בתגובה להתקפת מטוסי נאט"ו על עמדות סרביות באזור. אך למרות המשחק הכפול, המסקנה היא שהסנקציות, אשר משום מה נוטים לזלזל בהן, בכל זאת פועלות את פעולתן, ושהשינוי בעמדה הסרבית הוא משמעותי. הדרך היחידה, לכן, לקדם את תוכנית השלום, היא באמצעות שמירה קפדנית על האמברגו הבינלאומי ולא להתיר אספקת נשק לצדדים אחרים.

ניצן הורוביץ

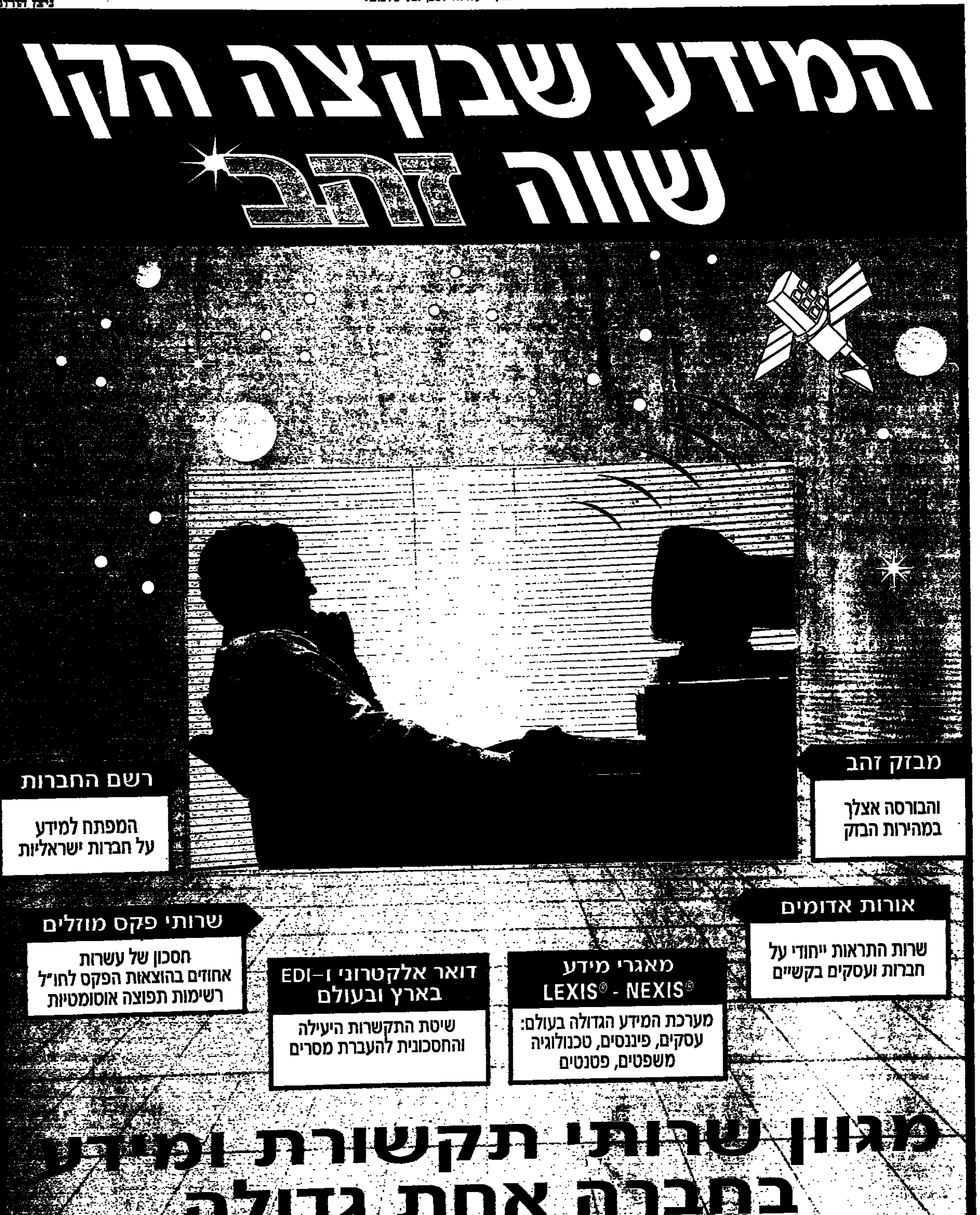

GIGA ג'יגה שיווק בע"מ
מקבוצת ג'יגה

מבצע!

מחשבים ניידים

TEXAS INSTRUMENTS

החל מ 5,990 ש"ח (לא כולל מע"מ).
מחירי מבצע לכל הדגמים

בתוקף עד 24.8.94 או עד גמר המלאי

חייג עכשיו 03-5181666

ג'יגה שיווק בע"מ בניין מרדכי, דרך בן צבי 84 ת"א

הארץ

כלכלה

יום ראשון 7.8.94 | העורך נחמיה שטרסלר

מבזק

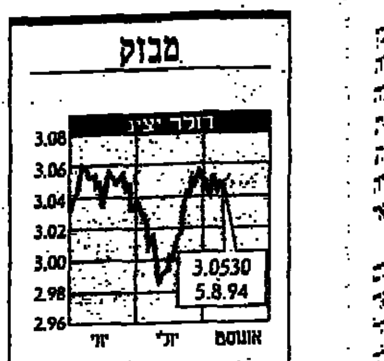

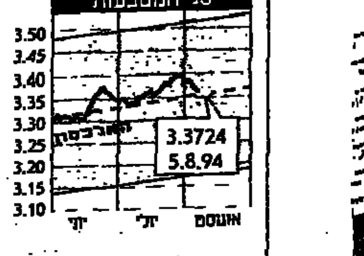

750 אלף נוסעים צפויים לעבור החודש בנמל התעופה בן גוריון (עמוד ג3)

בעולם

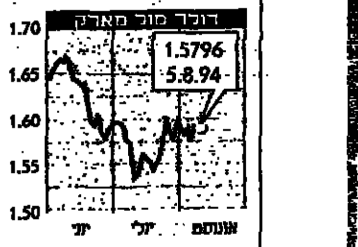

שערי המטבעות העיקריים מול הדולר ביום שישי בניו יורק:
מארק – 1.5796, +0.60%
לישט"ש – 1.542, +0.39%
ין – 100.30, +0.09%

צרכנות

הצריכה השנתית הממוצעת לנפש של משקאות קלים בישראל היא 117 ליטר, הרבה פחות מהצריכה הממוצעת בארצות אירופה (עמוד ג3)

תוכנית פרדס דקא, לבניית 250 דירות ביפו, אושרה בוועדה המקומית

מאת נעה ופרמן

הוועדה המקומית לתכנון ובנייה אישרה בשבוע שעבר את תוכנית מתחם פרדס דקא ביפו.

במקום ייבנו 250 דירות, בשטח של 120 דונם. בשאר המתחם יפותחו שטחים ציבוריים פתוחים. הקרקע שייכת למינהל מקרקעי ישראל ולמשפחת דקא, שעד לאחרונה סירבו לפנותו.

עוד אושרה בוועדה המקומית תוכנית להקמת בניין בן 30 קומות, על קרקע של המינהל החכורה בידי תעש, באזור רחוב יגאל אלון בתל אביב.

קידומה של התוכנית מותנה במציאת פיתרונות תחבורתיים לאזור, על ידי אגף התנועה בעיריית תל אביב. התוכנית תועבר להפקדה בוועדה לבנייה למגורים.

הפועלים ימכור לפוד־קלאב 50% ממניות שף הים

מאת עמירם כהן

בנק הפועלים צפוי למכור לחברת פוד־קלאב שבבעלות האחים סנצר 50% ממניות מפעל המזון שף הים שבקיבוץ אילון.

הסכם המכירה נחתם בראשי פרקים ואישורו הסופי צפוי בשבוע הבא.

שף הים הוקם על ידי סנצר (60%), שבבעלות קיבוץ לוחמי הגטאות, וקיבוץ אילון (40%). לאחר שהמפעל צבר הפסדים מסרה סנצר את מניותיה (מסירה באמנות) לבנק הפועלים, תמורת חלקה בחוב שהצטבר, בסך של 2.5 מיליון דולר.

הבנק ניהל משא ומתן למכירת המניות שברשותו עם איש העסקים נתן ניסני, אך המו"מ נכשל.

סכום העסקה מוערך ב־3–2 מיליון דולר, ובסופה יישארו ברשות הבנק 10% ממניות שף הים. האחים סנצר ושותפיהם יחזיקו ב־50% מהמניות, וקיבוץ אילון יחזיק ב־40% מהמניות.

משרד המשפטים בודק את תנאי הפרישה הנדיבים של יצחק קאול

מבקרת המדינה בודקת גם את תנאי הפרישה של 18 בכירים שעברו ממשרד התקשורת לבזק

מאת צבי זרחיה

משרד המשפטים בודק את תנאי הפרישה של יצחק קאול, מי שהיה מנכ"ל רשות הדואר עד לפני כשלוש שנים. תביעתו לפנסיה מוגדלת מהרשות תוכרע רק לאחר קבלת החלטה באשר להסכם המעניק תנאי פרישה גבוהים לבכירים בבזק. ההסכם נבדק כעת על ידי מבקרת המדינה, מרים בן פורת.

קאול מכהן היום בתפקיד מנכ"ל בזק. בתביעה שהגיש לפני כשנתיים דרש קאול פנסיה המוערכת באוצר ביותר ממיליון שקל (במחירי מארס '92), ועוד מענק של כ־65 אלף שקל. קאול, כיום בן 50, טוען כי רשות הדואר צריכה לשלם לו פנסיה חודשית עד הגיעו לגיל 65, וכי הסכם הפנסיה שלו – המענק הסודר הזה – אושר בעבר על ידי רשות הדואר.

שר האוצר לשעבר, יצחק מודעי, דחה את תביעתו של קאול. שר האוצר הנוכחי, אברהם שוחט, נמנע עד כה מלאשר את מתן הפנסיה המוצעת לקאול. בכירים באוצר מתחו ביקורת על תנאי הפרישה המוצעים לקאול, וטענו כי הם שערורייתיים, וזאת גם אם אושרו על ידי רשות הדואר.

הממונה על השכר באוצר, שלום גרניט, סירב בשנתיים האחרונות להיענות לתביעותיו של קאול. דוברת משרד המשפטים מסרה אתמול בתגובה, כי העניין נמצא בטיפולה של מנהלת המחלקה האזרחית במשרד המשפטים, מרים רובינשטיין, וכי לא ניתן לקבל החלטה עד לבירור הסכם פרישה של 18 בכירים בבזק.

קאול. מיליון שקל ומענק מיוחד

הסכם פרישה זה מתייחס לתנאי הפרישה הנדיבים של 18 עובדים בכירים בבזק, שעברו אל החברה ממשרד התקשורת בעת הקמתה. קאול עצמו עבר ממשרד התקשורת לבזק, משם פנה לרשות הדואר, ומשם חזר לבזק כמנכ"ל.

המדובר בחוזים אישיים שניתנו לבכירים בבזק, המעניקים להם הטבות גבוהות מאוד במקרה של פיטורים או פרישה מטעמי בריאות. נספח מיוחד להסכם קובע, כי אם אחד מהם יפסיק לעבוד מטעמי בריאות, הוא יזכה לתשלום פנסיה מיידי, וכי השכר הקובע לעניין זה יהיה משכורתו האחרונה. בבזק מעריכים את עלות הסכם זה ביותר מ־15 מיליון שקל. באוצר טוענים כי רשות החברות הממשלתיות לא אישרה את ההסכם.

מבקרת המדינה, מרים בן פורת, פנתה בעניין לבזק וביקשה את תגובתה.

עיתונאי רשות השידור יקבלו 19.2% תוספת שכר ב־3 שנים

מאת עידית רוזנבלום

רשות השידור והאיגוד הארצי של עיתונאי ישראל חתמו על הסכם עבודה לשנים '93–'96.

על פי ההסכם יקבלו עיתונאי הרשות תוספת שכר של 19.2% בשלוש השנים הבאות.

הרשות תאמץ את החלטות הוועדה בראשות יו"ר ההסתדרות, חיים רמון, ומנכ"ל משרד האוצר, אהרון פוגל, אם זו תחליט על הכללת סעיפים שונים, כמו שעות נוספות ואחזקת הרכב, בחישוב הפנסיה.

רבין יכריע היום בשאלת הפיצוי שיינתן לחקלאים תמורת הפשרת קרקעות

מאת נעה ופרמן וצבי זרחיה

ראש הממשלה, יצחק רבין, יכנס היום את שרי האוצר, החקלאות, השיכון והמשפטים, כדי להכריע מה יהיה גובה הפיצוי שיינתן לחקלאים בעקבות הפשרת קרקעות חקלאיות. רבין יצטרך להכריע בין עמדותיהם של שר החקלאות, שר האוצר ושר השיכון. המחלוקת העיקרית היא לגבי שיעור הפיצוי שתיתן המדינה לחקלאים שאדמותיהם יופשרו לבנייה.

האוצר מציע לתת לחקלאים 25% מערך הקרקע, כפי שייקבע במכרז, בעוד שהחקלאים ומשרד החקלאות דורשים פיצוי בגובה של לפחות 40% מערך הקרקע החדש.

בנוסף לכך קיימת מחלוקת בין שרי האוצר והשיכון לגבי סעיף התיאום עם החוכרים. האוצר מבקש לכלול בהחלטות סעיף המחייב תיאום עם החוכרים לגבי שינוי ייעוד הקרקע, ואילו משרד השיכון מבקש לבטל סעיף זה בטענה שהחקלאים ינצלו אותו לרעה ולא ישחררו את הקרקע ממניעים כלכליים.

שר החקלאות, יעקב צור, אמר אתמול שהעמדות שהציג שר האוצר למרכז החקלאי הן "פוגל באריזת צלופן" – כלומר, אין בהן שינוי מהותי של החלטות ועדת פוגל.

הוא הוסיף, כי יציע לראש הממשלה לקבל ששה עקרונות: התכנון וההכרעה לגבי ייעוד הקרקע יהיו אך ורק בידי מוסדות המדינה, תוך הקפדה על שמירת אזורים חקלאיים גם במרכז הארץ; שינוי ייעוד יחייב הסכמת המתיישבים; יישום הבנייה למגורים יהיה בידי המדינה; יישמר חלקו של המתיישב בבעלות ערך הקרקע (עד 40% מהערך החדש של הקרקע); חלק מההכנסה יופנה לערבות הדדית בהתיישבות; תישמר זכות היזמות למתיישבים בכל הקשור בבנייה לתעשייה ובפיתוח לצורכי תיירות ומסחר, על־פי החלטה 441 של מינהל מקרקעי ישראל. שלושת העקרונות הראשונים מקובלים גם על שר האוצר.

משרד השיכון דורש להחיל את ההחלטה שיקבל ראש הממשלה על כל קרקע חקלאית, בין שהיא בבעלות פרטית ובין בבעלות אחרת, ובלבד שמדובר בקרקע חקלאית המוכרזת לדירות. גובה הפיצוי שמציע משרד השיכון תואם את המלצות ועדת פוגל – 25% עד '95. פיצוי זה יפחת באופן מדורג באחוז אחד פעם בשנה, עד ל־20%. ביישובים בעלי עדיפות לאומית א' וב', לא יפחת הפיצוי. לגבי קרקעות המנוצלות בידי חברות עסקיות יהיה הפיצוי 12.5%. פיצוי זה יפחת ב־0.5% אחוז לשנה, אבל לא יירד מ־10%.

ח"כ סילבן שלום (ליכוד) דורש ממבקרת המדינה, מרים בן פורת, לעצור מיד את העברת קרקעות המדינה לידי הקיבוצים. לדבריו, העברת 25% משווי קרקע חקלאית שתופשר לבנייה לקיבוצים היא שוד הקרקעות הגדול ביותר בתולדות המדינה.

התאחדות הקבלנים דורשת לכלול בהחלטת ראש הממשלה סעיף המאפשר יישום עסקות לבניית 40 אלף דירות על קרקע חקלאית, שנחתמו לפני שהוקמה ועדת פוגל. זאת, למרות שאישור העסקות הללו הופקד בידי ועדה מיוחדת שבראשה עומד מנכ"ל מינהל מקרקעי ישראל, עוזי וכסלר. ועדה זו אישרה בעבר יישום עסקות לבניית 4,500 דירות על קרקע חקלאית. לטענת הקבלנים, רוב הקרקע שבבעלות המינהל לא נמצאת באזור המרכז ואת בעיות הדיור באזור זה אפשר לפתור באמצעות יישום העסקות.

איגוד לשכות המסחר: החמרה בתקן המשקלות למזון תפגע בסחר הבינ"ל

מאת זוהר בלומנקרנץ

איגוד לשכות המסחר מתנגד לכוונת משרד התעשייה והמסחר להחמיר בדרישות למשקלות אחידים בתקינה הישראלית למוצרי מזון מיובאים, ומזהיר מפני פגיעה ביחסי המסחר עם מדינות זרות.

יו"ר אגף המזון באיגוד, יוסף טמלר, פנה בסוף השבוע לסגנית משרד התמ"ס, מאשה לובלסקי, והציע לבטל את החובה לעמוד בדרישת המשקלות האחידים בתקנים למוצרי מזון מיובאים. טמלר מציע במקום זאת לחייב בחוק לציין את המחיר של כל מוצר ליחידת משקל על המדף בחנות.

ממשרד התמ"ס נמסר בתגובה, "כי סגנית השר לובלסקי עומדת על כך שהצרכן הישראלי, בבואו לרכוש מוצר מזון, יידע בבירור מה היא הכמות שהוא רוכש ומה מחירו המדויק".

יומן

שכר הביקורת

גרניט. מעמד מיוחס

הודות לפרסום ב"האקדמאי", ביטאון הסתדרות האקדמאים במדעי החברה והרוח, אפשר לקבל מושג על שכר עובדי הביקורת. מטבלת השכר לינואר 1994 מתברר, כי בנקודת ההתחלה של הסולם (דרגה 34, ותק אפס), השכר הוא 1,909 שקל. באמצע הסולם בערך (דרגה 40, ותק 21), השכר הוא 3,336 שקל. בשיא הסולם, דרגה 46+ (שלפי הסכם האקדמאים תאוכלס רק ב־1.1.97) ובוותק 40 שנה, השכר הוא 9,313 שקלים.

לכל אורך הסולם, שכר עובדי הביקורת גבוה ב־26% בדיוק מהשכר בדרגה ובוותק המקבילים בסולם האקדמאים במדעי החברה והרוח (המח"ר).

השכר הסולמי של עובדי הביקורת רחוק מלשקף את השכר המלא. בהתאם להסכם, המחייב עדכון דו־שנתי של שכרים יחסית לארבעה סולמות שכר (המח"ר, המשפטנים, רואי החשבון שכירים במשרדים פרטיים ועובדי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל), הצטברה לזכותם עד ינואר השנה תוספת קבועה של 47%. לפיכך, השכר הסולמי של עובדי הביקורת בדרגות ובוותק הנ"ל היה בינואר 2,806 שקל בנקודת ההתחלה, 4,904 שקל באמצע הדרוג ו־13,690 שקל בפסגה.

כאשר התבקשו הסברים לסולם השכר של עובדי הביקורת מדוברת משרד מבקר המדינה, התקבלה תשובה (אך ורק בכתב) ובה משפט המפתח המתנשא והבלתי־מנומק הבא: "מדיניות משרדנו היא, מאז ומעולם, שלא לפרסם מידע על שכר עובדי משרדנו..." התשובה נמנעת אפילו מלאשר כי טבלת השכר הנדונה היא אכן זו של עובדי ביקורת המדינה (מה שלא מונע בעד המשרד להסביר באריכות יחסית מדוע אין להשוות את שכר עובדיו לשכר עובדי המח"ר – בנימוקים לא משכנעים במיוחד).

אין העין צרה בשכר עובדי הביקורת – העושים עבודה קשה ותמיד כפוית טובה. עם זאת, המדיניות הרשמית של איפול על שכרם של עובדי ציבור אינה מתקבלת על הדעת. חוק מבקר המדינה קובע, כי דין עובדי משרד מבקר המדינה כדין שאר עובדי המדינה, ואין שום בסיס להפלייתם לטובה משום בחינה למעט אלה המפורשות בחוק (קבלת הוראות ופיטורין).

על פי ידיעות שהתפרסמו לפני חודשים אחדים, אמור הממונה על השכר באוצר, שלום גרניט, לפרסם החודש דו"ח על שכרם של העובדים בשירות המדינה. יש לקוות, שדו"ח זה יתפרסם בימים הקרובים, ויכלול את כל המידע על כל סולמות השכר של עובדי המדינה, לרבות עובדי משרד מבקר המדינה ועמיתיהם למעמד מיוחד ומיוחס בתחום השכר, עובדי בנק ישראל.

אברהם טל

לחיות בישראל ולהרויח באמריקה

הקרן הינה ייחודית באופי השקעותיה. כספי הקרן מיועדים להשקעה במניות של **החברות הישראליות הנסחרות בבורסה האמריקאית.** בין החברות הנסחרות בבורסה האמריקאית נימנות חברות מובילות בתעשיה הישראלית וב"הייטק" העולמי.

חברות אלו הן להערכתנו בעלות פוטנציאל צמיחה ופריצה יוצא דופן!
דווקא בימים אלו, לאור המצב בארה"ב ובעולם בכלל ובמניות הישראליות בפרט, זו הזדמנות עיסקית מיוחדת.

יתרונות ההשקעה בקרן הנאמנות "פריצה":

* המניות הישראליות הנסחרות בבורסה האמריקאית ירדו בשנה האחרונה בשעורים חריגים ולדעתנו בחלקם בלתי מוצדקים. לאחרונה החלה התאוששות בשערי מניות אלו.
* שער הדולר הנמוך יחסית לשקל מאפשר קניה של המניות הנסחרות בבורסה האמריקאית בערך שיקלי נמוך.
* קניית מניות בבורסה האמריקאית באמצעות קרן "פריצה" מוזילה משמעותית את עלויות הקניה והמכירה של המניות, עקב הסדרים מיוחדים שעשתה הקרן עם ברוקרים אמריקאים.
* המסחר בבורסה האמריקאית מתבצע בשעות הלילה (לפי שעון ישראל) דבר המקשה על המשקיעים להגיב בזמן אמיתי, ולכן מומחי הקרן עובדים למענך "סביב השעון".

ניתן לרכוש את הקרן בכל סניפי הבנקים החל מ־14.8.94

המנהל: סידית ניהול קרנות נאמנות בע"מ.
אלנבי 108, תל־אביב. טלפון: 03-5601004
הנאמן: החברה לנאמנות של בנק כללי לישראל בע"מ.

קרן הנאמנות "פריצה" – בזמן הנכון במקום הנכון.

צווארון לבן / צבי הראל

הכספומט של מס הכנסה

אמרכל פקיד השומה באשקלון, דוד ארביב, זוכה מחמת הספק מהעברת 1.59 מיליון שקל לחשבון הבנק של אחיו, באמצעות מחשב מס הכנסה. הפרקליטות תערער

לפני עשרה ימים זוכו האחים דוד והרצל ארביב מכתב אישום העוסק בגניבות באמצעות מחשב. דוד ארביב (39), תושב אשקלון, משמש כאמרכל במשרדי פקיד השומה של מס הכנסה באשקלון. אחיו, הרצל ארביב (46), הוא איש עסקים תושב אשדוד. התביעה טענה, כי האמרכל פנה לפקידה במס הכנסה, שתוך שימוש בקוד סודי של המחשב של מס הכנסה, עשתה פעולה שגרמה לזיכוי חשבון הבנק של אחיו בסכום עתק של 1.59 מיליון ש'.

אף ששני האחים זוכו, אין בכך כדי להשקיט חששות לגבי אבטחת המידע האגור במס הכנסה. שופט בית המשפט המחוזי בבאר שבע ד"ר אשר גרוניס, שזיכה את הנאשמים, הביע חששות אלה בסוף הכרעת הדין: "יש לקוות כי נציבות מס הכנסה מפעילה כיום אמצעים מתאימים לאבטחת המידע האגור במחשב ולמניעת מעשים כמו אלה שהביאו להגשת כתב אישום זה".

מכתב האישום בפרשה זו עולה כי המחשב של מס הכנסה פרוץ למדי ובקלות עשוי לשמש ככספומט. לטענת התובע, עו"ד יואב קישון, שני האחים קשרו קשר לבצע פשע, שבמסגרתו גרם האמרכל ב־1.2.87, באמצעות פקידה בשם אסתר פרי, לתיקון שומה כוזב. כתוצאה מכך בוצע החזר מס לאחיו בסכום של 1.59 מיליון ש', שהועבר לחשבון הבנק של הרצל ארביב בבנק איגוד באשדוד. האמרכל הנאשם בעבירה נוספת: חמישה שבועות אחרי מתן ההוראה לזכות את חשבון אחיו, הוא אמר לפרי שלא תגלה שהוא זה שנתנה את פקודת המחשב לגבי השומה הכוזבת. לפיכך, טוענת התביעה, הוא הנאשם בעבירה של הדחה בחקירה, בנסותו להניעה למסור גרסה שקרית במשטרה.

ראוי להקדים את המאוחר ולציין כי האמרכל זוכה מחמת הספק. זאת ועוד: השופט מציין, כי היו ראיות להרשיעו בעבירה יותרית לעובדי ציבור (הפרת אמונים), בשל ניסיונותיו לקדם את ענייני אחיו, ואולם הוא (השופט) נמנע מלהרשיעו הואיל והתביעה לא ביקשה זאת. קרוב לוודאי שזיכוי של השופט גרוניס אינו סוף הפרשה, מפני שהפרקליטות מתכוונת לערער לבית המשפט העליון.

כמה נתוני רקע לפרשה זו: תיקון שומה, כמו פעולות אחרות באמצעות המחשב של מס הכנסה, טעון שימוש בצופן. עובר המשתמש בצופן חייב, בין היתר, לציין את מספר תעודת הזהות שלו. מנהל סניף בנק איגוד באשדוד, ישראל חזן, הוא זה שגילה את העברת הסכום לחשבונו של הרצל ארביב ב־8.3.87. חשדו של מנהל הסניף התעורר בשל הסכום הבלתי סביר. הוא התקשר למשרדי מס הכנסה כדי לברר את פשר הדבר. עם קבלת הודעתו, ניסו במס הכנסה למצוא את תיקו של הרצל ארביב אך ללא הצלחה. כדי להבטיח שהכסף לא יחמוק סופית מהמדינה, הוצא עיקול. בשלב מאוחר יותר הוחזר הכסף על־ידי הבנק, בצ'ק, לפקיד השומה באשקלון.

עדת התביעה המרכזית במשפט היתה אסתר פרי. בעדותה סיפרה, כי ביום שסידרה את תיקון השומה (1.2.87), היא פגשה את דוד ארביב בפרוזדור משרדי פקיד השומה והוא ביקש ממנה כי תשדר תיקון שומה לגבי אחיו. לא רק עדותה של פרי החשידה את האמרכל; לכך תרמה גם עדותה של עובדת נוספת, זהבה נהרי, שסיפרה כי ב־'87 ניגש אליה הנאשם לברר שומה ישנה של אחיו והיא השיבה לו, כי אינה יודעת לטפל בנושא והפנתה אותו לפרי. זאת ועוד: פקידה שלישית, מזל דורון, החשידה גם היא את דוד ארביב. היא העידה שהוא שאל אותה אם יתכן שנישום יקבל החזר מס על אף שתיקו סגור.

אשר לעדותן של זהבה נהרי ומזל דורון, קבע השופט: "דבריה של זהבה נהרי מהווים ראיה משמעותית נגד נאשם 1 (האמרכל) ואף השאלה שהציג למזל דורון מהווה ראיה נגדו, אם כי כמובן משקלה נמוך, שכן אין מדובר בהתעניינות ספציפית בעניינו של נאשם 2 (האח, הרצל ארביב).

השאלה המכרעת במשפט היתה האם ניתן לסמוך על עדותה של פרי.

סניגורם של הנאשמים, עו"ד יהודה רסלר, ניסה להראות כי קיים סכסוך בין פרי ובין דוד ארביב. בין היתר סיפר דוד ארביב, כי שנתיים לפני כן, ב־'85, פנתה פרי אליו וביקשה שבעלה יקבל לידיו את ניהול המזנון במשרדי פקיד השומה – ותשובתו של האמרכל היתה שלילית. השופט דחה את טענת הסניגור, כי היה לפרי מניע כלשהו לטפול עלילות על הנאשם. וכך התרשם השופט מעדותה: "ההתרשמות הכללית מעדותה של פרי היתה חיובית. הרושם היה שמדובר בעדות אמינה, מה גם שהסיפור בכללותו תואם את הדברים שסיפרה זהבה נהרי לגבי פנייתו של הנאשם אליה, יחד עם תיקו של נאשם 2".

הספק המשמעותי שהצליח הסניגור לעורר לגבי ראיות התביעה

אסתר פרי העידה כי ב־1.2.87 פגשה את דוד ארביב, שביקש ממנה לשדר תיקון לגבי השומה של אחיו. השופט דחה למעשה את עדותה

הוא לשון הפקודה במחשב שנתנה פרי כדי שתיקון השומה יתקבל. פרי אמרה כי כדי לבצע את אשר ביקש ממנה הנאשם, היתה צריכה ללחוץ על הפקודה asug, בעוד שלמעשה הפקודה לפעולה זאת היא שונה (דומה מעט) asum. באותו עניין קבע השופט: "על פי עדותה של פרי היא נתנה פקודה מסוימת, asug, בעוד שהראיות מלמדות שאותה פקודה לא היתה יכולה להביא להחזר מס, אלא הפקודה הדרושה היתה – asum".

ראיה נוספת שסייעה לאמרכל היתה, כי במשך שלושה שבועות, סמוך לפקודה שנתנה פרי למחשב מס הכנסה, בוצעו באמצעות המחשב פעולות רבות ושונות במאגר הנתונים המתייחסות לתיקו של הרצל ארביב. אחת האפשרויות שהועלו במשך המשפט היתה, כי דוד ארביב הוא שעמד מאחורי פעולות אלה והשתמש לשם כך בצפנים של פקידים אחרים. ארביב דחה טענה זו ואמר כי הפעולה היחידה שביצע לגבי תיקו של אחיו היתה בדיקת מצב חשבון – ותו לא. השופט לא ראה מקום להתייחס לשאלה אם האמרכל היה יכול להשיג את הצפנים של פקידים אחרים. "אם אמנם ביצע הנאשם בעצמו את הפעולות הנזכרות, מדוע נזקק לפרי כדי לבצע את הפקודה שהביאה להחזר המס?" – כתב השופט.

בעוד הראיות נגד האמרכל היו ישירות (עדויות של פקידות בפקיד השומה) היו הראיות נגד אחיו נסיבתיות. התובע הראה, כי 13 ימים אחרי פעולתה של פרי חידש האח את חשבונו (חשבון רדום), שפרטיו היו מצויים במס הכנסה לצורך החזרי מס.

לגבי ראיה זו אימץ השופט את עדותו של מנהל סניף הבנק. המנהל סיפר כי הרצל ארביב הודיע לו שהוא עומד לפתוח עסק למוצרי חלב, וכאשר מגיע אליו לקוח בעל חשבון בנק רדום, מעדיפי הבנק שהלקוח "יחיה" את החשבון הרדום במקום שיפתח חשבון בנק חדש.

בפרק המסקנות לגבי הרצל ארביב כתב השופט, כי "לא ניתן לשלול את האפשרות כי העברת הסכום של החזר המס נעשתה בלא ידיעתו". הוא זוכה זיכוי מלא.

לגבי האמרכל, כתב השופט, הדברים יותר מורכבים. השופט הכריע את הכף במשפט בגלל עדותה של פרי, שטענה כי למעשה לא נתנה את הפקודה הנכונה.

לגבי העבירה של הדחה בחקירה החליט השופט, כי אין מקום להרשיע את האמרכל מפני "שאם לא יהא זה מן הראוי להשתית הרשעה על דבריה של פרי בהקשר לאישום הראשון (קשירת קשר וגניבה), הרי אין אף אפשרות להרשיע את הנאשם בכל הנוגע לאישום השני (הדחה בחקירה)".

השופט חותם את הכרעת הדין בהתלבטות שהיתה לו אם להרשיע את האמרכל בעבירה של הפרת אמונים על סמך עדותה של זהבה נהרי בדבר הבקשה שביקש ממנה להקליד נתונים לגבי תיקו של אחיו.

"לאחר שקילת העניין", כתב השופט, "הגעתי למסקנה שאין מקום לעשות כן בשל שני טעמים: ראשית, התביעה לא ביקשה לפעול בדרך האמורה. שנית, הזמן הרב שחלף מאז האירועים".

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

טלטלות חריפות בכלל מחשבים

הקבוצה הפסידה 2 מיליון ש' ברבעון הראשון של 94' ורכשה את חברת מלם במכרז במחיר כפול מזה שהציעו רוב המתחרים

חברת כלל מחשבים וטכנולוגיה בע"מ (להלן החברה) עברה בשנה האחרונה טלטלות ושינויים מהותיים, שתוצאותיהם יתבטאו בדו"חותיה בשנים הקרובות.

החברה היא חברת אחזקות, שרוב מניותיה מוחזקות בידי קבוצת כלל. הנהלת החברה מתכננת להפוך את החברה, שהיתה חברת מחשבים בגודל בינוני, לאחת משלוש החברות הגדולות בישראל בתחום זה. אחד הצעדים האחרונים באסטרטגיה זו נעשה באפריל השנה, כשכלל מחשבים רכשה את החברה הממשלתית מלם בכ־59 מיליון שקל.

כלל מחשבים, באמצעות החברות הבנות שלה (להלן הקבוצה), עוסקת במגוון רחב של פעילויות: ייצוג בארץ של חברות מהמובילות בעולם, כמו חברת הענק האמריקאית יוניסיס, המייצרת מחשבים גדולים למגזר הציבורי, הבנקאי והעסקי; פיתוח תוכנות בתחום התכנון ההנדסי הממוחשב, ההדמיה והתכנון האדריכלי, הנדיעודות כולן ליצוא; וביצוע פרויקטים על פי הזמנת לקוחות. תחום נוסף, חדש יחסית, הוא מכירת פתרונות ל־PC ולרשתות מקומיות. בין השאר, הקבוצה משמשת כמפיץ מורשה של רשתות תקשורת מסוג נובל.

לקבוצה גם חברה בת, אידרון, העוסקת בפעילות צבאית. רכישת מלם הוסיפה לקבוצה תחומי פעילות חדשים, הכוללים בין השאר מיפוי ממוחשב, מערכות לסחר אלקטרוני, צילום ואחסון אלקטרוני, המבצע למשל את משכורות עובדי המדינה ואת מחשוב משרד הפנים והמכס.

בשנים '90–'93 הציגה הקבוצה צמיחה מרשימה במכירות וברווחים. מחזורה של הקבוצה עלה בעקביות מ־68 מיליון שקל ב־'90 ל־121 מיליון שקל ב־'93 (מתואם לדצמבר '93). רווחיה של הקבוצה בתקופה הנ"ל עלו מ־1.7 מיליון שקל ל־6.2 מיליון שקל.

מאמצע '93 ועד היום חלו זעזועים חזקים בקבוצה, הכוללים את החלפת המנכ"ל, ירידה של יותר מ־55% במכירות הקבוצה ביחס לרבעון המקביל אשתקד, הפסד של 2 מיליון שקל ברבעון הראשון של '94 ורכישת מלם במכרז במחיר כפול מזה שהציעו רוב החברות המתחרות (לפי הפרסומים בעיתונות) – רכישה שעוררה ביקורת רבה בשל מחירה הגבוה.

רכישת מלם צפויה לשנות את היקף המאזן ותוצאות הפעילות של הקבוצה באופן מהותי. מעניין כעת להזכיר את התבטאות המנכ"ל על מלם, בראיון לעיתונות, טרם הרכישה: "במלם יש יותר חורים מגבינה".

מניות החברה, שנסחרו ביוני '93 ב־670 שקל למניה ובסוף '93 ב־560 שקל, הגיעו כיום ל־147 שקל – ירידה של כ־80% בתוך כשנה.

ניתוח תוצאות הפעילות

מחזור הפעילות של הקבוצה ברבעון הראשון של '94 נמוך בכ־55% מהתקופה המקבילה אשתקד. הירידה החדה במחזור לא מצביעה על האטה במכירות ונבעת ממכירות חד פעמיות של מחשבי ענק, שבוצעו ברבעון המקביל אשתקד. אם נשווה את מחזור הקבוצה לשאר הרבעונים אשתקד, נראה כי רמת המכירות נשארה יציבה, בין 22.5 ל־24 מיליון שקל לרבעון.

מדוע איפוא הפסידה הקבוצה ברבעון הראשון של '94 ברמת מכירות של 24 מיליון שקל – רמת מכירות שאיפשרה לה רווח ברבעון השני והרביעי של '93 (חצי מיליון שקל ו־1.6 מיליון שקל בהתאמה)? התשובה לכך נעוצה בירידת שיעורי הרווח הגולמי ובעלייה ברמת הוצאות ההנהלה והכלליות.

שיעורי הרווח הגולמי השנתיים של הקבוצה אשתקד היו 28% וב־9 החודשים האחרונים של '93 הגיעו ל־32%. ב־'94 חלה שחיקה חדה של שיעור הרווח הגולמי שהגיע ל־21%.

הוצאות ההנהלה והכלליות, שהסתכמו ב־9 החודשים האחרונים של '93 ב־6.2 מיליון שקל בממוצע רבעוני, הגיעו ברבעון הראשון של '94 ל־7.2 מיליון שקל – עלייה של כ־11%. בהנחה שרמת המכירות היציבה בארבעת הרבעונים האחרונים תימשך, נראה כי על הנהלת החברה לערוך בדק בית יסודי לגבי עליית ההוצאות כדי לחזור לרווחיות.

לפי דו"ח ההנהלה נראה, כי לפחות חלק מהגידול בהוצאות נובע מהשקעות בשיווק ובמחקר ופיתוח, העשויות להניב פירות בעתיד. כן נפגעו תוצאות החברה מירידת שערי המניות בבורסה, ששחקו את קופות הפיצויים שלה, ומגילוי דעת חדש של רואי החשבון בישראל, שמאלץ את החברה להפחית את מוניטין החברות המוחזקות בשיעורים מוגברים.

חוסר בנתונים על תוצאות החברות המוחזקות

כקבוצה שעוסקת בתחומים שונים ומגוונים בתחום המחשבים, מצרפת כלל מחשבים את מכירות מחשבי הענק, ציוד ה־PC ותוכנות התב"ם פרי פיתוחה, ללא כל פירוט על כל מגזר בנפרד. הדבר פוגע בקורא הדו"חות הכספיים, שכן הוא לא יכול לעמוד על התוצאות, המגמות וההיקפים של הפעילויות השונות – נתונים הדרושים לניתוח כלכלי רציני. ראוי היה, כי שני הגופים העיקריים הממונים על תחום הדיווח הכספי, לשכת רואי החשבון ורשות ניירות הערך, יחייבו את דרישות הרווח הכספי בעניין על ידי חיוב החברות במתן ביאור על פי מגזרים, או לפחות צירוף דו"ח רווח והפסד של חברות מוחזקות – בתנאי שאותו יש להכין ממילא כבסיס להכנת הדו"ח הכספי.

נכסים והתחייבויות

רמת החייבים של הקבוצה משקפת 3.6 חודשי אשראי. רמת אשראי זו משקפת הרעה קלה בתנאי האשראי ביחס לדצמבר '93 – 3.2 חודשי אשראי. הרכוש השוטף של הקבוצה נותר ברמה יציבה של 41 מיליון שקל. יציבות זו ניכרה גם ברכוש הקבוע ובהתחייבויות.

יש להביא בחשבון, כי לנכסיה של הקבוצה תצטרף ההשקעה במלם, שנרכשה ברבעון הראשון באמצעות הלוואה לזמן קצר מבנק הפועלים. בכוונת החברה לממן את הרכישה בעזרת הנפקה, אך מצב שוק ההון ומחיר המניה הנוכחי לא מעודד את בעלי המניות לבצע דילול.

במצב זה, ובהתחשב בריביות המשולמות על ההלוואה העצומה ובסכנה של איבוד רוב זכויות השליטה של כלל בקבוצה בהנפקה לציבור (כ־53% בלבד), נראה סביר כי החברה תיאלץ לבצע הנפקת זכויות לבעלי המניות הנוכחיים.

מלם מעסיקה כ־350 עובדים, ומחזור פעילותה – 75 מיליון שקל – כמעט שיכפיל את מחזור הקבוצה. רווחי מלם נמצאו במגמת ירידה חזקה, והסתכמו ב־'93 (ערב הרכישה) ב־700 אלף שקל בלבד.

הונה העצמי של מלם הסתכם בדצמבר '93 בכ־19 מיליון שקל. מאחר שערב הרכישה חילקה מלם לממשלה דיווידנד בסך 10 מיליון שקל, מסתכם הונה ערב הרכישה בכ־9 מיליון שקל בלבד.

משמעות הדבר היא, שהמחיר ששילמה הקבוצה עולה בכ־50 מיליון שקל על הונה העצמי. ל־50 מיליון שקל אלו, הנקראים בעגה מקצועית "הפרש מקורי" (או מוניטין), עלולה להיות השפעה הרסנית על דו"חות הרווח וההפסד של הקבוצה. את ההפרש המקורי הנ"ל יש להפחית לאורך זמן כהוצאה בדו"חות.

אם תוצאות הפעילות של מלם יישארו ברמת '93, ואם יופחת ההפרש המקורי בקצב של 20% לשנה (קצב ההפחתה ברבעון הראשון), הרי שמ־700 אלף שקל, שהם הרווח השנתי של מלם, תנוכה הפחתת הפרש מקורי של 10 מיליון שקל לשנה – כך שתוצאות הפעילות של הקבוצה ממלם עשויות להציג הפסד של יותר מ־9 מיליון שקל לשנה.

כמו כן, אם החברה לא תבצע הנפקה, הריבית הריאלית על ההלוואה תהיה כ־5% לשנה. אזי מהתוצאות, שמליון תרווח הקבוצה כתוצאה מעסקת מלם, עלולה להיגרע גם הוצאת מימון בסך 3 מיליון שקל לשנה.

גם אחיזתה המסורתית של מלם בפרויקטים ממשלתיים עלולה לעמוד בתחרות. החברה תיאלץ כנראה להתמודד בעתיד על פרויקטים שברשותה כיום, כמו חישוב שכר עובדי המדינה והמכס.

מבט לעתיד

מאחר שהחברה שואפת להיות אחת המובילות בישראל בתחום המחשבים, ומאחר שלחברה גב פיננסי איתן של כלל ישראל, נראה כי יעדה האסטרטגי הנ"ל אכן יושג. רווחיותה תלויה במידה רבה בהצלחת ההשקעות והפיתוחים הרבים המתבצעים בה. בניגוד לחברות מחשבים אחרות בתחום ההיי־טק, לחברה פיזור רב של פרויקטים, ולכן הסיכון בה קטן יותר.

רווחיות הקבוצה מעיסוקיה המסורתיים, שנפגעה לאחרונה, מותנית בפריצת דרך במכירות, או בצמצום הוצאותיה להיקפי של '93. כן צפויה להנהלת הקבוצה משימה קשה בשיפור רווחי מלם, שלבטח לא עליהם הסתמכה רכישתה בידי כלל מחשבים.

הכותב הוא רואה חשבון

כלל מחשבים וטכנולוגיה בע"מ
חברות מאוחדות שלה
תמצית דו"ח מאוחד של התוצאות העסקיות
מתואם לשקל של חודש מארס 1994

	שלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במארס 1994 (בלתי מבוקר)	שלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במארס 1993 (בלתי מבוקר)	שנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1993 (מבוקר)
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
מכירות, עמלות ושרותים	24,008	55,286	124,156
עלות המכירות, העמלות והשירותים	18,862	42,850	89,367
רווח גולמי	5,146	12,436	34,789
הוצאות מכירה, הנהלה וכלליות	7,207	7,240	25,872
(הפסד) רווח מפעולות רגילות	(2,061)	5,196	8,917
הכנסות מימון, נטו	69	161	142
(הפסד) רווח מפעולות לפני מסים על ההכנסה	(1,992)	5,357	9,059
מסים על ההכנסה	191	661	2,549
	(2,183)	4,696	6,510
רווח (הפסד) ממימוש נכסים	175	(20)	181
חלק החברה בהפסדי חברה מוחזקת	-	(1)	(1)
חלק המיעוט בתוצאות של חברות שאוחדו	(11)	(85)	(345)
(הפסד) רווח לתקופה	(2,019)	4,592	6,345
(הפסד) רווח בסיסי ל־1 ש"ח ע.נ. מניות רגילות (בש"ח)	(7.32)	16.34	23.09
(הפסד) רווח מדולל ל־1 ש"ח ע.נ. מניות רגילות (בש"ח)	(7.32)	16.34	23.09

תמצית מאזן מאוחד
מתואם לשקל של חודש מרס 1994

	31 במרס 1994 (בלתי מבוקר)	31 במרס 1993 (בלתי מבוקר)	31 בדצמבר 1993 (מבוקר)
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
רכוש שוטף			
מזומנים ושווי מזומנים	5,536	19,966	7,964
חייבים	29,317	33,759	25,975
הלוואות והפקדות לזמן קצר	2,160	2,171	2,141
מלאי	3,400	4,227	5,262
	40,413	60,123	41,342
השקעות			
בחברות מוחזקות	221	12	11
במלוות חובה ממשלתיים	61	67	62
יעודה לפיצויים, נטו	-	358	922
	272	437	995
רכוש קבוע	15,850	13,098	15,787
רכוש אחר והוצאות נדחות	8,839	9,805	9,303
	65,374	83,463	67,427

	31 במרס 1994 (בלתי מבוקר)	31 במרס 1993 (בלתי מבוקר)	31 בדצמבר 1993 (מבוקר)
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
התחייבויות שוטפות			
בנקים	713	802	622
זכאים ויתרות זכות	15,805	40,459	16,220
התחייבויות אחרות	2,124	2,658	2,003
	18,642	43,919	18,845
הלוואות לזמן ארוך	6,638	7,002	6,791
עתודה לפיצויים, נטו	314	–	–
מסים נדחים	552	552	552
זכויות המיעוט	944	672	933
אגרות חוב ניתנות להמרה במניות	1,571	4,457	2,370
זכויות בעלי המניות			
הון מניות	2,845	2,765	2,839
תקבולים על חשבון מניות	-	340	
קרנות הון	37,486	27,108	36,696
יתרת הפסד	(3,618)	(3,352)	(1,599)
	36,713	26,861	37,936
	65,374	83,463	67,427

אנשים ועסקים

ורקר. נלחם במפלצות

וכסלר. דוברת חדשה

טורבוביץ. בודק תלונות

בעקבות ההון השחור

בעקבות תוכנית "פופוליטיקה" בשבוע שעבר, שעסקה בהון השחור בישראל, שלח רו"ח יעקב ורקר, נשיא המכון הישראלי לחברה ולכלכלה, מכתב למנכ"ל האוצר, אהרן פוגל, ולנציב מס הכנסה, דורון לוי. ורקר טוען, כי "בעקבות הון שחור בממדים כה מפלצתיים – פורח עולם הפשע המאורגן והבלתי מאורגן ופורחת תעשיית השוחד על כל תוצאותיה ההרסניות". ורקר לא רק מוחה, אלא גם מציע פיתרון – לחייב את כל תושבי המדינה, גם את השכירים, להגיש דו"חות למס הכנסה, כפי שנהוג בארצות הברית.

"המצב הקיים מחייב פיתרון שהמנגנון מפחד להשתמש בו אבל הוא קיים", טוען ורקר. "החוק קובע חובת דיווח כללי של כל אזרח מגיל 18 ומעלה ויש לבטל את סעיף 145 א', המאפשר לשר האוצר לפטור אוכלוסייה מסוימת מחובת דיווח, כפי שהציעו לכנסת ח"כ אברהם פורז וח"כ דוד מגן".

אין ספק שיישום ההמלצה יספק הרבה עבודה לקהיליית רואי החשבון בארץ, אך גם הרבה כאב ראש למס הכנסה.

גדי מלין

דוברים חסרי מנוח

חוסר מנוחה בולט פוקד לאחרונה את ציבור הדוברים במדינה וגורם לתנועה ערה במשרדי הממשלה.

לשר הבריאות החדש, אפרים סנה, יש דוברת חדשה – יפעת בן־חי. בן־חי מחליפה את רחל בלושטיין, שמצטרפת לצוות ההסברה של יו"ר ההסתדרות, חיים רמון. מיכל כהן, דוברת משרד התיירות לשעבר, תשמש מעכשיו הדוברת החדשה של מינהל מקרקעי ישראל.

סביר להניח שהמנכ"ל החדש, עוזי וכסלר, מי שהיה בעבר מנכ"ל הרשות לפיתוח ירושלים – קיבל את ההמלצות עליה מידידו, שר התיירות עוזי ברעם. מירב מורן היא הדוברת החדשה של משרד המדע והטכנולוגיה. מורן מחליפה את מרגלית תירוש.

לעיריית רעננה יש דוברת חדשה, ג'ני חמו, שהיתה בעבר דוברת עיריית צפת. שגרירות ארצות הברית בישראל מנסה כנראה להשתלב בנוף המקומי ומינתה את ריצ'רד סקורזה לנספח ההסברה – כפי שמכונה תפקיד הדובר בשגרירות, לאחר שבשלוש השנים האחרונות מילא את התפקיד קרל ציאן.

זוהר בלומנקרנץ

נדחסים לג'ינגל אחד

שידורי פרסומת מאוחדים (שפ"מ) החלו החודש בשיווק מוצר רדיופוני חדש שפיתחו – "שיר ג'ינגל".

המוצר מציע במקום מפרסם יחיד בג'ינגל – שיר המשלב כמה מותגים שונים המיועדים לאותו קהל יעד, אך אינם באים האחד על חשבון השני, או לחילופין, שילוב של כמה מותגים מאותו מפרסם.

מחיר חבילה המכילה 55 תשדירי "שיר ג'ינגל" באורך של עד 2 דקות הוא 80 אלף שקל באוגוסט, ולאחר מכן – 120 אלף שקל. עלות ההפקה היא 6,000 שקל.

עירית רוזנבלום

אפריל בדיזנגוף סנטר

אפריל, רשת חנויות חדשה לקוסמטיקה, עומדת לפתוח את הסניף הראשון שלה בעוד כשלושה שבועות בדיזנגוף סנטר בתל־אביב, בהשקעה של 300 אלף דולר. בין השאר מתכוונת אפריל להתחרות ברשת סופר־פארם.

בשבוע שעבר החל הממונה על ההגבלים העסקיים, עו"ד יורם טורבוביץ, לבדוק את תלונתה של אפריל, לפיה מפעילה סופר־פארם לחצים על ספקים, כמו נוריה, כדי שלא ימכרו מוצרים לרשת החדשה. סופר־פארם ונוריה הכחישו את הטענות.

זוהר בלומנקרנץ

מינויים

• אילן רותם מונה למנהל הום סנטר ברמת גן.

750 אלף נוסעים צפויים לעבור החודש בנמל התעופה בן גוריון

הנהלת הנמל מבקשת ממי שאינו טס להישאר בבית

מאת אילן שחורי

הנהלת נמל התעופה בן גוריון מבקשת מאנשים שאינם טסים להימנע מלהגיע לנמל, בשל העומס הרב השורר במקום.

בשבועות האחרונים עברו בנמל התעופה כ־170 אלף נוסעים בשבוע.

מדי יום עוברים בנמל יותר מ־30 אלף נוסעים, וההערכה היא שמספר הנוסעים שיעברו בנמל באוגוסט יגיע ל־750 אלף.

השיא בימי א' וה'

עיקר העומס, על־פי נתוני מינהל שדה התעופה, הוא בימים ראשון וחמישי שבהם עוברים בשדה התעופה כ־33–35 אלף נוסעים.

בימי שני ושלישי עוברים בשדה 31 אלף איש; בימי רביעי 26–27 אלף איש; בימי שישי 17 אלף, ובשבת עשרת אלפים נוסעים.

העומס יוקל לאחר השיפוץ

הפקקים הגיעו גם למסלולי ההמראה והנחיתה. ביולי עברו בנמל כ־4,000 מטוסים ובאוגוסט צפויים לעבור בו יותר מ־5,000 מטוסים.

מנהל נמל התעופה בן־גוריון, שאול חזן, אמר כי שדה התעופה והכבישים שסביבו כורעים תחת עומס הנוסעים וכלי הרכב.

לדברי חזן, העומס יוקל בקרוב, לאחר שיסתיימו עבודות השיפוץ וההרחבה שיחלו ב־15 באוקטובר. בזמן ביצוע העבודות הללו יהפוך הטרמינל הבינלאומי, המשמש היום את ארקיע – לטרמינל משני, שממנו ייצאו טיסות השכר והטיסות הבין־אזוריות. האולם עצמו יורחב ב־1,500 מ"ר. אולם הנוסעים היוצאים יורחב ב־2,500 מ"ר.

כן יושקעו 7 מיליון שקל בהרחבת הכבישים באזור.

עו"ד רו"ח
שירותי המנהל לשרותך (מאז 1962)
בכל הקשור ברישום החברות
רשום חברות חדשות ורשומים
במחשב הרשם + מידע ממוחשב
מרכז כלל חדר 1227 סמוך
למשרדי רשם החברות ירושלים
טל' 02-248989
פקס 02-250202

אל: הנוסע המתמיד
על: דרך חישוב חדשה לצבירת בונוסים

השיפורים שהונהגו לנוחותכם בחוג הנוסע המתמיד של אל על נכנסים לתוקפם. החל מתאריך 7.8.94, משתנה בחוג הנוסע המתמיד רמת הצבירה והניקוד לכרטיסי הבונוס של יעדי אל על. הטבלאות החדשות של הצבירה והבונוסים נשלחו אליכם והן מופיעות בעלון החדש של חוג הנוסע המתמיד.

הנוסע המתמיד
השמים פתוחים
EL AL

תשקיף

הודעה על פרסום תשקיף בהתאם לחוק ניירות ערך התשכ"ח - 1968

פריצה - קרן נאמנות

הקרן הינה קרן פתוחה

הצעה לציבור

ניתנת בזה הודעה כי היום פורסם תשקיף להנפקת מספר בלתי מוגבל של יחידות בנות 1 שקל חדש ע.נ. בתעודות השתתפות רשומות על שם המוצעות לציבור במחירן היסודי כפי שייקבע מעת לעת בתוספת שיעור הוספה של עד 1.75% מהמחיר היסודי.

היחידות האמורות מוצעות החל מיום 14 באוגוסט 1994 ועד ליום 6 באוגוסט 1995 שעה 11:00.

מדיניות ההשקעות

א. על פי הסכם הנאמנות:
1. לפחות 50% מנכסי הקרן יושקעו במניות ובניירות ערך המירים למניות.
2. לפחות 40% מנכסי הקרן ולא יותר מ־50% מנכסי הקרן יושקעו במניות של חברות ישראליות תעשייתיות כמשמעותן בחוק עידוד התעשיה (מיסים) התשכ"ט־1969 (ראה סעיף 9.2.12 לתשקיף) הנסחרות בבורסות או מעבר לדלפק בארה"ב.

ב. רוב נכסי הקרן יהיו השקעות נקובות במטבע חוץ או צמודות מטבע חוץ.
ג. בהתאם לאישור משרד האוצר ניתן לרכוש בעבור הקרן ניירות ערך זרים בשעור שלא יעלה על 50% מכלל נכסי הקרן.
ד. מנהל הקרן רשאי, בכפוף להוראות הדין, לרכוש ולמכור אופציות (options); עפ"י הוראות הדין סך כל שוויין של אופציות רכישה ואופציות מכירה המוחזקות בקרן, למעט אופציות תיק מעו"ף, לא יעלה על 10% מסך כל נכסי הקרן למעט אופציות תיק מעו"ף (1 CALL) (פרטים בדבר מהות האופציות והסיכונים הכרוכים בהשקעה בהן ראה סעיף 4.2.3 לתשקיף).
ה. מנהל הקרן יהיה רשאי בכפוף להוראות הדין וכאשר הוראות אלו תאפשרנה, זאת להשקיע מנכסי הקרן בחוזים עתידיים.

שבעה ימים לפני המועד בו תחל הקרן להשקיע מנכסיה בחוזים עתידיים יגיש על כך מנהל הקרן דו"ח מיידי ויפרסם הודעה על כך בשני עתונים יומיים בעלי תפוצה רחבה בשפה העברית.

ו. מנהל הקרן זכאי לקבוע את סכום המזומנים שיכללו בנכסי הקרן מעת לעת.
ז. מנהל הקרן, באישור הנאמן, רשאי לשנות את מדיניות ההשקעות של הקרן ללא צורך באסיפה כללית של בעלי היחידות.

על כל שינוי כאמור, יפרסם המנהל הודעה בשני עתונים יומיים בשפה העברית לפחות שבוע לפני שהשינוי יקבל תוקף, ויגיש על כך דו"ח מיידי.

קרן חדשה

קרן זו היא קרן חדשה אשר יחידותיה מוצעות לראשונה לציבור.

השכר השנתי של מנהל הקרן והנאמן

עפ"י הסכם הנאמנות זכאי מנהל הקרן לקבל ומקבל שכר שנתי בשיעור של 3% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן.

עפ"י הסכם הנאמנות, הנאמן זכאי לקבל ומקבל שכר שנתי בשיעור 0.4% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן ובלבד שהתשלום המשולם בסוף כל שבוע לא יפחת מ־100 דולר של ארה"ב בשקלים. כל עוד נכסי הקרן לא יגיעו לסך 1,300,000 דולר של ארה"ב בשקלים, שכר הנאמן יהיה גבוה מ־0.4% משווי נכסי הקרן.

הזמנת יחידות

הזמנות לרכישת היחידות המוצעות ניתן להגיש החל מיום 14.8.94 למנהל הקרן, באמצעות סניפי בנק כללי בישראל בע"מ, באמצעות חברים אחרים בבורסה או באמצעות סניפי הבנקים השונים, שם גם ניתן להשיג עותקים מהתשקיף.

עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות לשם רישום.
אין לראות בהודעה זו הזמנה לרכישת יחידות.

מנהל הקרן: מירית ניהול קרנות נאמנות בע"מ
הנאמן: חברה לנאמנות של בנק כללי לישראל בע"מ

תאריך התשקיף 7 באוגוסט 1994

מחשבי COMPAQ רוכשים ב'תים'.

פתרונות חכמים של יצרן המחשבים הגדול בעולם עם התמיכה של 'תים' - קבוצת המיחשוב מהגדולות בישראל.
שרתים•תחנות עבודה•מחשבים ניידים.

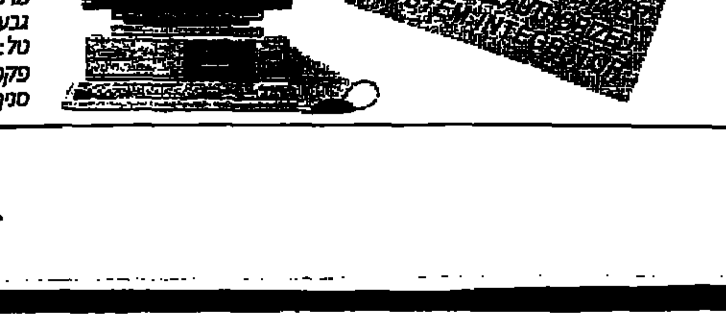

team תים
COMPAQ
תים מחשבים ומערכות בע"מ
מרכז מסחרי רמת אילן,
גבעת שמואל 51905
טל: 03-5340962
פקס: 03-5343917
סניף חיפה: 04-338205

שילוב אופ'תים'לי במיחשוב
יותר אחריות מכולם. 3 שנים

צרכנות

עורכת לאה פורת

חשיפה לדרום העמוק

חור בכיס

אברהם טל

לפני זמן מה באנו, קבוצה של כתבים לענייני כלכלה ותיירות, לאילת לפי הזמנת רשת המלונות פרימה. לעניין זה אחזור להלן, אך תחילה מלים אחדות על עיר האוהלים עין עברונה, שאותה זיהיתי כמרומזי מן האוויר כאשר מטוס ארקיע החל להנמיך לקראת נחיתה בעיר אילת.

הטור הזה עוסק בדרך כלל בעניינים הנוגעים לכיסו האישי של הצרכן, העומד מול יצרן מוצרים או ספק שירותים, עסקי או מינהלי. אבל מפעם לפעם אני מרגיש צורך לצאת מתחום זה ולעסוק בכיס המשותף של כולנו, כמשלמי מסים, מול הממשלה. כאשר ספתי מעל עין עברונה חשתי צורך כזה.

עיר האוהלים, הברזנים והצריפונים הישראלית-הירדנית בעין עברונה, הוקמה כידוע בחודש שעבר במבצע בזק לקראת השיחות בין שתי המדינות, שהתקיימו שם בימים שני ושלישי, 18 ו–19 ביולי 94'. ההחלטה לקיים את המו"מ על הגבול בין שתי המדינות התקבלה לפי דרישת ירדן, ועין עברונה זכתה בתהילה בזכות מיקומה באחד הקטעים המעטים שקו הגבול לאורכם אינו שנוי במחלוקת.

עיר האוהלים הברזנים הוקמה במבצע גדול ויקר בידי הצבאות של שתי המדינות, בלב השממה, בתוך זמן קצר ביותר. כבר פורסם הרבה על התנאים הקשים ששררו במקום בעת המו"מ, ובמיוחד החום הכבד. מתברר שמערכת מיזוג האוויר האדירה, שהוקמה שם במהירות שיא, לא צינְנה את חום המדבר הלוהט.

כוסו, מיד לאחר סיבוב השיחות בעין עברונה התקיים המפגש המשולש מג'אלי-כריסטופר-פרס בתנאים טובים במלון דה-סי ספא הירדני, והמפגש הפסגה בין המלך חוסיין לראש הממשלה רבין התקיים בתנאי מותרות המקובלים בוואשינגטון. פגישות עבודה נוספות בין נציגים ישראלים לירדנים נערכות בעין עברונה, אבל גם באחד המלונות הישראליים לחוף ים המלח.

מורגע הראשון לא הבנתי את הראש הירדני, שעמד על קיום המפגש הראשון בלב הישימון בשעה שהיה ברור וידוע, שלפחות חלק מהפגישות הבאות ייערכו במלון ברמת תיירות טובה, כפי שנוהגים לקרוא לזה, ואחר כך בתנאי סופר-דה לוקס מלכותיים. באותה מידה אני לא מבין את הראש הישראלי, שהסכים לגחמה המשונה הזאת, שעלותה למשלם המסים הישראלי מיליונים, ואולי עשרות מיליונים. האם על כל שיגעון של שכנינו אנו חייבים להגיד בזמ?

אני יודע שכאשר מדובר במהלכים דיפלומטיים, שיקולי התקציב נדחקים לקרן זווית. השלום מצדיק כל הוצאה. כל הגישה זו לא נראית לי. כאשר מדובר בהוצאה חסרת שחר והיגיון, מותר להביא בחשבון גם את המחיר וצריך להגיד "לא"! אם הירדנים רוצים עיר אוהלים במדבר – שיקימו אותה על חשבונם.

סליחה, אבל לא בעין עברונה. אני מבין שעיר האוהלים הוקמה בלב שמורת טבע מוגנת. רותי מלכה, מנהל רשות שמורות הטבע באילת, מחה נמרצות על הקמתה ("ג'רוזלם פוסט" 31.7). לדבריו, הפעילות האינטנסיבית של ציוד כבד והתנועה הכבדה אל העיר וממנה כבר גרמו נזק לסביבת החי והצומח. הוא הזהיר בהזדמנות זו מפני הקמת תחנת גבול ומסוף נוספים קבועים בין ישראל לירדן דווקא בעין עברונה. (בשבוע שעבר עדיין עמדו הירדנים על כך שהמעבר יוקם דווקא שם, כנראה משום שקו הגבול באזור זה אינו שנוי במחלוקת, כאמור, אבל לבסוף התרצו והמעבר נבנה – לעת עתה – כמה קילומטרים דרומה יותר).

את הכבוד אין להשיב, אבל את הנזק שעדיין לא נגרם צריך למנוע.

תצלום: יהודה בן יתח

עין עברונה. בזבוז

מה סחבת היום, אורח יקר

קרלטון אילת הוא מלון נחמד בחוף אלמוג, לא קטן מדי ולא מלון-ענק, 144 חדרים, והכל אחרי שיפוץ. נראה שמנהלי הרשת שאליה שייך המלון, קבוצת מלונות פרימה, חששו שהמקום יהיה "יבש" באילת, ולכן הזמינו קבוצת כתבים, שלפניהם יוכלו לשפוך את מרי לבם. אבל בין ההזמנה לסיור עבר החודש, ופתאום היתה פריחה בתיירות לאילת. התפוסה באוגוסט טובה מאוד, ולמנהל קרלטון, עדו דבינגר, לא היו טענות.

אחרי ששאלנו את כל השאלות הרגילות שמציגים למנהלי מלונות הצגתי למירי פאלק, מנהלת קבוצת פרימה, שתי שאלות. האחת נשאלה על רקע הסתכלות בחדר האוכל בשעת ארוחת הבוקר: האם יש נתונים סטטיסטיים בדוקים איזה אחוז מהמזון, שאורח ישראלי מצוי עורם על הצלחת בשיטת הבופה, נאכל על ידו בפועל. היא אמרה בנימוס מובן, שאין נתונים בדוקים על כך, אבל בדרך כלל האורח הישראלי לא גומר הכל-הכל (סוריאליסטי, כי זה בלתי אפשרי). עובר המלון שעמד בצד פסק לי את פסוקו על סמך התבוננות ממושכת: תייר מחו"ל עורם מעט ואוכל הרבה; ישראלי עורם הרבה ואוכל מעט.

השאלה השנייה: האם אחינו אורחי ישראל ממשיכים לגנוב. עוד שאלה לא נעימה. בקצת מאמצים הוצאתי מפאלק הודאה שממשיכים לסחוב, בעיקר מגבות. הרבה. בלי בושה. מקרה מידיע: זוג אחד נטל עמו לא מזמן הביתה את כיסוי המיטה – וגם את הווילונות התואמים של החדר לנוח; כנראה שהצבעים התאימו לחדר השינה בבית.

בעניין הגניבות ממלונות פורסמה לא מכבר ידיעה מעניינת בשבועון "טיים". מלון ריץ, המלון הכי-הכי בלונדון, החליט להקים חדר מורשת ובו יוצגו פריטים ששימשו לו בעבר. כדי לרכז את המוצגים פנה המלון לכל מי שמחזיק פריטים שהיו בשימוש במלון בין השנים 1906 ו–1960, בבקשה להחזירם, תמורת פרס. לא יישאלו שאלות מביכות. תעריפים: בעבור כלי חרסינה – תה אחר-צהריים במלון. מגבת רקומת סמל המלון – ארוחת צהריים. קומקום תה – לילה במלון. בעבור פריטים יותר גדולים, כמו כלי כסף או חלקי ריהוט, תינתן תמורה לפי מו"מ.

מסתבר, שגם הנכבדים, העשירים האצילים, שמתארחים במלון הכי יוקרתי, גונבים. אני מביא את המידע הזה בחשש מסוים כי הוא מוכיח לא רק שגם אנשים "יפים" גונבים, אלא גם שהפשע משתלם. לא נותר אלא להמליץ לקרלטון אילת, ולשאר מלונות נפגעי הסחיבות, להכריז שלא תהיה לעולם חנינה, וודאי לא יחולקו פרסים לגנבים.

650 מיליון ליטר בשנה

הצרכן הישראלי אינו מרבה בשתיית משקאות קלים, שלא כמו צרכנים באירופה. נראה שהוא מעדיף משקאות זולים יותר, המבוססים על מי ברז או על מי סודה ביתיים

מאת הילה קומם

משפחה ממוצעת (בת שלוש נפשות וחצי) מוציאה בכל חודש כ–52 שקל על קניית משקאות קלים – על פי נתוני סקר המשפחות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הסקר נערך בשנים 1992–1993), וההוצאה אז היתה 44 שקל בחודש. הוצאה זו עודכנה למחירי המשקאות ביולי 1994, והתברר כי הם עלו ב–17%. בסקר לא נמצא הבדל ניכר בצריכת משקאות קלים (לעומת משקאות חריפים) בין שכבות האוכלוסייה השונות.

להערכתו של ד"ר מיכאל שפר, כלכלן תעשיית טמפו-בירה, תגיע השנה צריכת המשקאות הקלים בארץ (כולל מיצים ומים מינרלים) ל–650 מיליון ליטר, שהם 117 ליטר לנפש. השוואת כמות זו לצריכה באירופה, לפי נתוני givaudan-roure flavors ltd (שנמסרו על ידי יפאורה תבורי בע"מ), מעמידה את ישראל כצרכנית משקאות קלים מדרגה בינונית ומטה.

השיאנית האירופית היא גרמניה, עם צריכה שנתית של 219 ליטרים לנפש (כמעט פי שניים מאשר בישראל). אחריה בטבלה בלגיה (203 ליטרים לנפש), אוסטריה (184 ליטרים לנפש), ושוויץ (173 ליטרים לנפש) – כולן מדינות שאקלימן קר בהרבה מזה של ישראל ואיכות מי השתייה בהן ידועה כטובה. ביוון ובפורטוגל הצריכה הנמוכה ביותר של משקאות קלים באירופה – 70 ליטר בלבד לנפש בשנה.

הצריכה הנמוכה, יחסית, של משקאות קלים בישראל אינה מעידה על סכנת התייבשות של הישראלים. המודעות לחשיבות השתייה בארץ אכן גבוהה מאוד, אלא שכנראה רבים מעדיפים משקאות אלטרנטיביים שעלותם נמוכה בהשוואה למשקאות הקלים, כגון מי ברז (מסוננים ולא מסוננים) או מי סודה שמכינים בבית (עם או בלי סירופ). העובדה שהישראלים שותים פחות משקאות מהאירופים ממריצה את יצרני המשקאות בארץ לצאת במסעות פרסום כמעט ללא תקדים, כי הם מניחים שיש עוד מקום רב להגדיל את הצריכה. אבל קשה לדעת אם הדבר יעלה בידם. הצרכן הישראלי אינו טיפש והוא יודע שמבחינה צרכנית יש יתרון כלכלי ובריאותי בהעדפת משקאות ביתיים, שהם זולים יותר וטבעיים יותר.

השוואת מחירים של סוגי המשקאות השונים מצביעה על הבדלים ניכרים בין המשקאות הביתיים למשקאות הקנויים. כדי לעשות את ההשוואה הזאת, חישבנו תחילה את עלותם של מי ברז מסוננים וסודה ביתית. בחישובים אלו לא כללנו את ההוצאה ההתחלתית על המכשיר, אלא רק את ההוצאה על החלקים המתכלים. לצורך חישוב העלות של משקאות קלים באריזה חילקנו מחיר אריזה משפחתית של משקה מכל קטיגוריה (משקה קל מוגז, משקה קל לא מוגז, תרכיז מיץ טבעי וכד') בכמות המשקה שניתן להפיק ממנה.

מכיוון שמחיר משקאות קלים ברשתות השיווק נמוך בדרך כלל ממחיר המחירון, חישבנו המחירים על ממוצע של מחירי הרשתות "קו-אופ הריבוע הכחול", "שופר-סל" ו"היפר-שוק". הרשתות השונות מציעות מדי פעם מחירי מבצע בהנחה משמעותית (לפעמים עד 50 אחוז), שיכולה להוזיל בהרבה את מחירם של המשקאות, אך בשל השוני בין הרשתות והתחלופה של המבצעים העדפנו לצורך החישוב לא להתייחס אל המבצעים העכשוויים.

מחיר ליטר מי ברז הוא 0.177 אגורות, וגם מי ברז מסוננים אינם יקרים: יצרני קנקן מסנן מסוג בריטה ממליצים על החלפת פילטר פעם בחודש או בכל 60 ליטר. מחיר מסנן 14.90 שקלים. לפיכך, מחיר ליטר מי ברז מסוננים בבריטה הוא כ־25.2 אגורות. יצרני מסנן ביתי "תמי-4" ממליצים על החלפת מסנן בכל שישה חודשים ועל החלפת מנורה פעם בשנה. לפי היצרנים, המסנן יעיל בסינון של עד 5,000 ליטרים. מחיר מסנן 42 שקלים, מחיר מנורה 57 שקלים. ההוצאה השנתית למסנן היא אם כך 141 שקלים. בהנחה שמשפחה מסננת בכל יום בין שניים לעשרה ליטרים ומחליפה חלקים מתכלים לפי הוראות היצרן, ההוצאה על ליטר מים מסוננים בתמי–4 תהיה בין 4.2 ל–20.2 אגורות.

מים מינרלים הם עניין יקר יותר, המוזל במידת מה כשהאספקה היא למיני-בר ביתי. מחיר בקבוק מי-עדן קרוב למחיר בקבוק משקה קל ועומד על 2.32 שקלים לליטר; מחירו של מכל נביעות-בר 22.8 ליטרים (לא כולל פיקדון על המכל) 33.70 שקלים. מחיר כל ליטר הוא אם כך 1.48 שקל.

סודה ביתית אפשר להכין במכשיר סיפולוקס, שהיה בזמנו אחת מהמתנות הפופולריות לחתונת זוג צעיר, אבל היום נפוץ יותר מכשיר הסודה-קלאב, שכריו הישן הוא סודה-סטרים. עלות סודה המיוצרת באמצעות סודה קלאב – 50.2 אגורות לליטר. זאת בהשוואה לליטר של סודה בבקבוק (של שופס) העולה 2.69 שקלים, כלומר יותר מפי חמישה.

על ידי הוספת סירופ ממותק למים, או לסודה מתוצרת ביתית, מקבלים משקה קל, או משקה מגוז, לא פחות טוב מהקנויים, אבל במחיר זול בהרבה: משני ליטרים של סירופ ממותק יכין אפשר להכין כ–9 ליטרים של מים, או סודה, ממותקים. מחיר משקה ממותק בסירופ פטל (של יכין – היילול (4.5:1) הוא 1.212 שקל לליטר. מחיר גזוז ממי סודה ביתית וסירופ (יכין) הוא 1.712 שקלים לליטר. מחיר גזוז מסודה ביתית וסירופ של סודהקלאב המרוכז במיוחד (היילול הוא 23:1) הוא 1.412 שקל בלבד. אם נקנה משקה קל באריזה נשלם 2.20 שקלים לליטר משקה קל אשכוליות של מיץ פז (זהו שם מותג ואינו מעיד על תכולת המשקה שאיננו מיץ, ראה מסגרת) ו–2.50 שקלים לקוקה-קולה (רגיל ודיאט).

ככל שמשקה מכיל יותר אחוזי פרי, כך עולה מחירו. בנקטר יש יותר פרי מבמשקה קל פירות ופחות אחוזי פרי מבמיץ פירות. ליטר נקטר ספרינג עולה 2.86 שקלים, כמעט חצי ממחיר ליטר מיץ תפוחים טבעי מעוקר של מור (5.20 שקלים). אפשר להכין ליטר מיץ פירות גם מתרכיז קפוא באריזה בת 200 גרם. מחיר אריזת 200 גרם תרכיז קפוא מתוצרת פריגת הוא 4.14 שקלים. לא כל התרכיזים של פריגת מכילים מאה אחוז פרי. חלקם (כמו משקה הלימונים) נמצאים בקטיגוריה של משקה פירות ומכילים תוספת סוכר.

באחרונה אפשר למצוא על מדפי המקרר מיצי פירות מצוננים. אלו הם מיצי פירות שלא עברו עיקור בחום, ולכן הם רגישים יותר מהמיצים המעוקרים ובעלי חיי מדף קצרים. תהליך הייצור המוקפד של מיצים מצוננים מייקר אותם. "הדרך" של פרדס, למשל, עולה 6.48 שקלים לליטר. במחיר ליטר "הדרך" אפשר לשתות שני ליטרים ורבע של נקטר, כמעט שלושה ליטרים של משקה קל, 4.8 ליטרים של סודה ממותקת, ו–43 ליטרים של מי ברז מסוננים. אבל בהתחשב במחירי הפירות הגבוהים הקיץ, מחירי המיצים סבירים, ומי שמעדיף אותם על פני משקאות אחרים, צריך לשלם בהתאם.

קטיגוריה בפני עצמה היא משקה מאלט, הידוע יותר בשם בירה שחורה, שאי אפשר להכינו בבית. זהו משקה טבעי בעיקרו העשוי מדגנים מבושלים ומותססים בתוספת קרמל. הוא מעט יותר יקר ממשקאות מגוזים קנויים, אך זול בהרבה ממיצים טבעיים.

מחיר של משקה מאלט בבקבוק של 480 מ"ל, ללא הבקבוק (בעד הבקבוק משלמים 60 אגורות פיקדון שמקבלים בחזרה עם החזרתו), הוא 1.25 שקלים. כלומר המחיר לליטר הוא 2.6 שקלים.

תצלום: עודי ערן

52 שקל למשפחה ממוצעת, מדי חודש

מחירי משקאות בשקלים לליטר

משקה	מחיר
מי ברז	0.0017
מי ברז מסוננים בתמי 4	0.202–0.042
סודה ממכשיר סודהקלאב	0.502
מי ברז ממותקים בסירופ יכין	1.212
סודה ממותקת בסירופ סודה קלאב	1.412
מים מינרלים מנביעות-בר	1.48
סודה ממותקת בסירופ יכין	1.712
מיץ פז אשכוליות	2.20
מי עדן בקבוק	2.32
קוקה קולה (רגיל ודיאט)	2.50
בירה שחורה (מאלט)	2.60
סודה שופס	2.69
נקטר ספרינג	2.86
מיץ תפוחים מתרכיז קפוא פריגת	5.20
מיץ תפוחים פרימור בקרטון	5.20
"הדרך" של פרדס	6.48

אל תסתכל על האריזה, קרא מה יש בה

המשקה האהוב על הילדים לא נקרא "מיץ פטל", אלא "משקה מסירופ פטל ממותק". לפי התקן הישראלי, משקה יכול להיקרא מיץ רק אם הוא מיוצר מפרי טרי (לא מתרכיז), בלא כל תוספות. אם הוסיפו למיץ סוכר, חובה לציין על האריזה, בהמשך לשם המיץ, את המלים "בתוספת סוכר". אם המשקה עשוי מרכז פרי מהול במים, חובה על היצרן להוסיף על האריזה את המלה "מתרכיז", בגודל ובהדגש כמו המלה "מיץ". מיץ משוחזר הוא כינוי נוסף למיץ מתרכיז.

על מדף המשקאות האספטיים (שעברו תהליך של עיקור בחום) ניתן למצוא זה בצד זה מיצים ונקטרים. אריזות של נקטר ושל מיץ מאותה תוצרת יכולות להיות דומות, אך השם מעיד על תוכנן השונה. נקטר מכיל, בנוסף לפרי, גם תוספת של מים, סוכר וחומצת מאכל. ריכוז הפרי בנקטר נע מ–25% (מנגו למשל) ל–50% (תפוזים), לפי טבלה המופיעה בתקן הישראלי לנקטרים.

משקה קל פירות יכול להכיל, בנוסף למרכיבים המותרים בנקטר, גם תמציות, צבעי מאכל, חומרים מייצבים וממתיקים מלאכותיים. משקה קל פירות מכיל אחוז קטן של פרי (אשכוליות או תפוזים – 15%, ושאר הפירות 10%). המשקאות של מיץ פז שייכים לקטיגוריה זו, ולא לקטיגוריית המיצים.

משקה קל "בטעם פירות" אינו מכיל כלל מרכיבי פרי (קליר שופס, המתהדר בסיסמה "טעם הטבע", משתייך לקטיגוריה זו).

גם לבסיסים להכנת משקה פירות יש תקן מינימום מחייב, המפרט את אחוזי הפרי בכל תרכיז. המינימום לתרכיז מפרי הדר הוא 40% פרי, לתרכיז לימונים 25%, ולתרכיז מפרי מיובא כמו פטל – 6% בלבד. ב"משקה קל מסירופ פטל" יש איפוא פחות מאחוז אחד של פרי הפטל. תרכיזים שכתוב עליהם "בטעם" (קולה, מנטה וכד') עשויים מתמציות ואינם מכילים פרי.

(הוכן בעזרתה של ד"ר גניה קלאוזיה, משירות המזון הארצי)

תחרות חופשית, או הטעיה

דיו פרוטה

לאה פורת

הצרכן הישראלי הורגל עד לפני כמה שנים לפיקוח מחירים הדוק על מצרכים ושירותים, שמנע תחרות חופשית, ובעקבות כך גם למחירים זהים, או דומים בכל מקומות הקנייה. בשנים האחרונות, כשפיקוח המחירים הוסר בהדרגה (היום חל פיקוח על מספר קטן של מוצרים ושירותים), נחשף הצרכן לתחרות ולתופעה של שוני במחירים. עם זאת נראה שהוא עדיין נדהם לגלות מדי פעם הבדלים המגיעים לעשרות אחוזים, ואפילו למאה אחוז ויותר. מה גם שהוא בטוח שהבדלים כאלה, משמעותם אחת – שאצל מישהו מתח הרווחים גבוה מדי.

כשנתקל מרטין קורן מחולון בתופעה כזאת החליט לא לעבור לסדר היום. הוא כתב לרשת שגבתה ממנו, לדעתו, מחירים גבוהים מדי, והעתק מהמכתב שלח אלינו.

בחודש שעבר החליט קורן לנצל את שוברי ההנחה של חברת ויזה (ויזומנים) וקנה בשופרסל באמצעות השוברים שלושה מוצרים: סבון נוזלי קמיל בלו, מעצב שיער פינס, ומגן שמש אולטרה סול, מספר 15. הקנייה הסתכמה ב–81.48 שקל. מסכום זה קיבל הנחה בשיעור של 30% בגין השוברים שמסר, כך ששילם בסך הכל 57.48 שקל.

שמח וטוב לב יצא מהחנות בידיעה שזכה בהנחה ניכרת. אלא שכדרכו עבר על פני חנות לתמרוקי ניקוי (כלבו שנקר) והחליט לעשות קניית מבחן של אותם מוצרים בדיוק. והנה הפתעה: הוא שילם בעדם 53.60 שקל בלבד – בלי הנחה, בלי מבצע, ובלי שובר. כך התברר לו, שהנחה של 24 שקל הפכה ל"קנס" של 3.88 שקלים (ההפרש בין מה ששילם בשתי החנויות). מסקנתו היתה, שמדובר במה שהגדיר "הטעיית הצרכנים".

רשת השופרסל הגיבה במכתב, ובו נאמר כי הם עורכים מדי חודש מבצעים כגון "1+1 חינם", "קנה וקבל מתנה", קופונים ועוד. אך יש חנויות מתמחות, נכתב בהמשך, המוזילות מחירים של כמה מוצרים, כפי שהדבר קרה במוצרים שרכש המתלונן באמצעות קופונים של ויזה. לדעת קניין השופרסל, אלטר צ'רני, חנויות אלה נאלצות לעתים, בגלל התחרות הסביבתית, להפסיד כסף. למכתב צורף מחירון של חברת ד"ר פישר, המראה כי ההנחות שקיבל הלקוח בשופרסל אכן היו ניכרות.

השופרסל צודק, אבל לא לגמרי. נכון שעל פי המחירון של היצרנים קיבל הלקוח הנחות יפות. אבל במה שנוגע לחנויות המתמחות – הן אינן מפסידות. בתחקיר שערכנו כבר לפני שנתיים (ופורסם במדור זה) על התופעה של חנויות זולות המתמחות בענפי תמרוקים ותכשירי ניקיון, גילינו את הסיבות למחירים הנמוכים אצלן: הן רוכשות את המוצרים (אצל היצרנים או אצל סוכנים) במחירים נמוכים יותר מאשר הרשתות מפני שבניגוד לרשתות הקונות באשראי, הן קונות במזומן. הן גם קונות סחורה ממקורות זולים כגון עסקים שפשטו את הרגל וכד'; ההוצאות השוטפות של החנויות המתמחות נמוכות יותר מפני שהן מרכזות את הסחורה בחנות קטנה יחסית, והסחורה שהן מחזיקות היא בעלת אורך חיי מדף ארוכים ואין צורך להחזיק מקרר או מיזוג אוויר. סיבה נוספת למחירים הנמוכים היא מתח רווחים נמוך בהשוואה לזה של הרשתות.

המסקנה ברורה: באזור שבו יש חנויות מיוחדות לתכשירי ניקיון ולקוסמטיקה כדאי לבדוק שם את המחירים קודם שקונים ברשת. אבל אם אין בסביבה חנות כזאת והגישה אליה אינה נוחה, קונים ברשת ומנצלים עד כמה שאפשר את ההנחות והמבצעים. בכל מקרה, בניגוד לטענתו של הקורא, אינני סבורה שמדובר בהטעיית הצרכנים.

איך מחליטים על קנייה

מדוע מוכנים צרכנים לכתת את רגליהם לחנות מרוחקת כדי לזכות בהנחה של עשרה שקלים בקניית מחשבון שמחירו 20 שקל, ולא ישקיעו מאמץ דומה כדי לחסוך עשרה שקלים בקניית מקטורן שמחירו 200 שקל? מדוע משקיעים המפרסמים מיליונים רבים בפרסומת בטלוויזיה, כיודעים שרוב הצופים אינם מקדישים לה תשומת לב ואינם זוכרים את תוכנה? פרסומת של מכון לימודים מבטיחה הצלחה בבחינות הבגרות למי שישתתף בקורסים של המכון. תלמיד שנכשל תבע את כספו בחזרה. האם יש בסיס להאשמת המכון המפרסם בהטעיה?

זהו סוג השאלות, שהתשובות עליהן נלמדות בבתי ספרים ובאוניברסיטאות. באוניברסיטה הפתוחה יש קורס ב"התנהגות צרכנים", הבוחן איך מתקבלות החלטות הקנייה, ובאילו דרכים אפשר להשפיע עליהן. בין היתר הוא מבחין בין שני טיפוסים עיקריים של תהליכי קנייה: קנייה שקולה, המבוססת על חיפוש מידע, הערכת חלופות ויצירת העדפות, וקנייה במעורבות נמוכה, הנעשית בלא מחשבה, מתוך שגרה או מתוך דחף רגעי.

הקורס נועד לספק מענה להתעניינות הרבה בתחום, הכובש לו מקום חשוב במדעי ההתנהגות, והוא כלול בכל תוכניות הלימוד במסלולי הניהול.

לשם מה לטרוח?

מאת צילה שני

במשאל דעת קהל שנערך באחרונה השיבו רבים (נשים יותר מגברים), שהם מעדיפים לקבל מתנה ולא הנחה במחיר. הבחירה הזאת אינה מעידה בהכרח על מחשבה צרכנית נכונה מפני שהמתנה שמקבלים היא לעתים קרובות לא שימושית, קבלתה כרוכה בטרחה, ולפעמים גם מלווה בעוגמת נפש. אבל השיקולים הצרכניים האלה אינם מעניינים את המשווקים. הם עושים כל מה שאפשר כדי להגביר את המכירות, ואם הציבור דורש מתנות, שיהיו מתנות.

באחרונה שמנו לב לדמיון מסוים בין המתנות שנותנת חברת האשראי כ.א.ל, מנפיקת כרטיסי ויזה, ובין המתנות שנותנים המשביר לצרכן ומרקס אנד ספנסר לחברי "המועדון" (כל לקוח יוכל להירשם כחבר המועדון). העיקרון לאיסוף הנקודות, שצבירתן מקנה את הזכות לקבל מתנה, זהה: על כל קנייה בסכום מסוים זוכים בנקודה אחת; במועדון – תמורת כל שקל זוכים בנקודה, למעט מוצרי חשמל, מוצרי אלקטרוניקה, מחשבים ורהיטים, שבהם כל 10 שקלים מזכים בנקודה. בוויזה מתחילים לצבור נקודות רק אחרי 200 השקל הראשונים, וכל 10 שקלים מזכים בנקודה אחת, לא חשוב מה קונים. כדי לזכות במתנה כלשהי זקוקים לכל הפחות ל–500 נקודות ב"מועדון"; כלומר, לקנייה ב–500 שקל לפחות, או ב–5,000 שקל, אם קונים מכשירי חשמל, מוצרי אלקטרוניקה, מחשבים ורהיטים. בוויזה דרושות לפחות 250 נקודות; כלומר, יש לקנות ב–2,700 שקל לפחות.

השוואה בין חברות המתנות של כ.א.ל ושל המועדון מראה שיש הפרש ניכר בין השניים במספר הנקודות הנדרש לאותה מתנה: המשביר לצרכן מסתפק בפחות נקודות. מבחר המתנות בשתי החברות דומה, אלא שבמועדון מציעים במסגרת המתנות גם מוצרי קוסמטיקה ומבחר גדול יותר של כלי בית.

זאת ועוד, את המוצרים במשביר לצרכן ניתן לרכוש באמצעות כרטיסי אשראי של ויזה, וכך צוברים פעמיים – גם נקודות בוויזה, וגם במועדון. בחוזר האדרון לחברי המועדון של המשביר נכתב, שהחברים יכולים להמיר נקודות של המועדון בנקודות "יש מתנה בוויזה" – תמורת 250 נקודות של המועדון מקבלים 50 נקודות בוויזה.

מן הטבלה המתפרסמת כאן אפשר להשוות בין מספר הנקודות הנדרשות למתנות דומות ומחירן של המתנות בשוק. מעניין יותר החישוב של שיעור ה"הנחות" שהלקוח מקבל באמצעות המתנה. מתברר, שמדובר באחוזים יחידים במקרה הטוב, ובשברי אחוזים (!) ברוב המקרים. האם בגלל הנחות כאלה כדאית הטרחה?

אולי במשאל הבא יבינו הלקוחות שכדאי להעדיף הנחות רגילות על מתנות המקנות הנחות מפוקפקות.

המועדון (המשביר לצרכן)	ויזה
מאוורר עומד, 3 מהירויות + טיימר (קנדי), מחיר בשוק 199 שקל, 4,000 נקודות שעור ההנחה 0.497 – 4.97 אחוז (*)	מאוורר עומד, 3 מהירויות (דלונגי) מחיר בשוק 150 שקל, 6,800 נקודות שעור ההנחה 0.220%
מייבש שיער מתקפל לטיולים (רמינגטון), מחיר בשוק 80 שקל, 3,500 נקודות שעור ההנחה 0.228 – 2.28 אחוז (*)	מייבש שיער (בראון), מחיר בשוק 110 שקל, 5,600 נקודות שעור ההנחה 0.196%
מטחנת בשר 600 ואט (מולינקס), מחיר בשוק 500 שקל, 8,000 נקודות שעור ההנחה 0.625 – 6.25 אחוז (*)	מטחנת בשר 500 ואט (רוטל), מחיר בשוק 350 שקל, 13,500 נקודות שעור ההנחה 0.259%

(*) תלוי אם הנקודות נצברו בגין קניית מוצרי חשמל, אלקטרוניקה, מחשבים ורהיטים המזכים בנקודה אחת תמורת כל שקל או אם הן נצברו בגין קניית מוצרים אחרים המזכים בנקודה אחת תמורת 10 שקלים.

אפס אחוז שומן

חדש

החידוש האמיתי ביוגורט דנונה של מחלבות שטראוס הנעדר שומן (ליתר דיוק, 0.2%) הוא לאו דווקא ההצלחה להוציא לשוק עוד מוצר דיאטטי, אלא ההצלחה ליצור תחושת פה של שומן במוצר שאין בו כלל שומן. המחשבה הראשונה היתה, שאולי היצרן השתמש בחומרים מייצבים, אבל מתברר שלא. שטראוס, ובינתיים היא הראשונה והיחידה בארץ, משתמשת בתחליפי שומן שמקורם בחלבוני חלב (מי גבינה) מעובדים. בתחילה עבדו בתחליפי שומן שמקורם בעמילן מעובד, אבל היוגורטים שיצאו באחרונה לשוק כבר מכילים חלבוני מי גבינה. כיוון שזה תוסף שמקורו בחלב, התקן אינו מחייב לציין אותו ברכיבים, אומר סגן מנהל שירות המזון, ד"ר צבי סידלמן.

אין ספק, שבזמן הקרוב גם מחלבות נוספות, ותנובה בראשן, יתחילו לשווק מוצרים המכילים תחליפי שומן, ואפשר רק לברך על כך. עם זאת, כדאי לדעת שעדיין מוקדם לצפות שתחליפי השומן ניתנים לשימוש בכל מצרכי המזון. כעת מדובר במוצרי חלב ובגלידות. הבעיה העיקרית, כפי שמסביר הטכנולוג של שטראוס, משה סגל, היא שבמקרים רבים עדיין לא התגברו על בעיית הטעם. כלומר, תחליף השומן נותן את תחושת הפה, אבל לא תמיד את הטעם של שומן.

בכל אופן, במה שנוגע ליוגורט החדש, אנו יכולים להעיד מטעימה שלו שהוא מוצלח ביותר. התחושה היא של שומן, לא מורגשת חמיצות יתר (שמפריעה לרבים), והעיקר – הוא מכיל 43 קלוריות בלבד ב–100 גרם.

דג חדש

דג חדש נמכר בישראל: דג הטאיים. ליתר דיוק, פילה דג הטאיים. זהו דג ים, שמקורו בים הצפוני ובצפון האוקיינוס האטלנטי. הוא מעובד על אוניות עוד בלב ים, ומועבר מיד להקפאה. הדג הטאיים מיובא לישראל מנורווגיה על ידי חברת דג'פרוסט, הנמצאת בבעלות חברת דג שאן (דג שאן היא בבעלות ארגון מגדלי הדגים – 45%; חברת מאיר עזרא – 45%; וחברת פיתוח שאן – 10%). היבואנים עשו טעימה של הדג במלון דניאל בהרצליה, ומצאנו שהוא טוב בכל הווריאציות, בעיקר משום שבמקורו הוא בעל טעם ניטרלי וניתן להכין ממנו כמעט כל דבר. המחיר המומלץ לצרכן: 16 שקל לק"ג.

ועוד בעניין דגים: חוות דגי דן, המשווקת את דגי הפורל, מוסרת שבחודש אוגוסט היא מורידה את מחירי דגי הפורל ב–25%, וזאת לנוכח העובדה שהתפוקה עלתה השנה ב–18% לעומת השנה שעברה. המחיר המומלץ לצרכן: 26 שקל לק"ג דג טרי, במקום 34 שקל. צרכנים שיידרשו לשלם מחירים יותר גבוהים, מוזמנים להתלונן אצל חוות דגי דן בקיבוץ דן.

רגל קצרה, רגל ארוכה

סולם מודולרי אינו סולם שמרכיבים אותו מחלקים שונים, אלא כזה שאפשר לשנות את האורך של כל אחת מרגליו לפי הצורך. למשל, אם צריך להציב את הסולם כשרגל אחת על הרצפה והרגל האחרת על מדרגה, ניתן לקצר את אחת הרגלים. הסולם גם נוח לאחסון כי אפשר לקצר אותו לאורך המינימלי בעת האחסון. מחירו הממוצע של סולם כזה, עשוי מפלדה, בגדלים שבין 3 ל–5 מטרים (ברשת "קנה ובנה"), 190 שקל.

רדיו קטן

יש כנראה אנשים שאפילו כשהם שוחים הם צריכים רדיו צמוד לידם. הנה החידוש האחרון: רדיו זעיר, עמיד במים, שאפשר להצמידו, בעזרת תופסנים, לכובע ים, או לרצועת משקפת. הרדיו משווק על ידי חברת ספידו העולמית, המתמחה בייצור אבזרי ספורט, ומיובא על ידי חברת "פלג גיל".

"רדיו גל", כפי שהוא נקרא, הוא בעל תדר אף־אם, יש בו אנטנה פנימית, וחליום קבוע, ווסתי אוזניות גמישים וארוכים.

תה רפואי – תרופה או מזון?

כמה זמן יעבור עד שמשרד הבריאות יפסיק להתעלם מהתופעה המתפשטת של תרופות אלטרנטיביות ויתחיל להתייחס אליהן כאל תרופות ולא כאל מזון, ויתחיל לבדוק אותן? ההבדל העיקרי בין השניים הוא שבכל הקשור לתרופות חייבים להמציא הוכחות מדעיות על יעילותן ועל כך שאינן מזיקות. באשר למזון, די בכך שהיצרן ייצר את המוצר בהתאם לתקן (אם יש תקן), ולא יהיו בו רכיבים האסורים על פי התקן, או שיש בהם כדי לגרום נזק. למשרד הבריאות נוח כנראה יותר לא להתמודד עם הבעיה על ידי כך שלכל תרופה אלטרנטיבית או צמחית הוא מתייחס כאל מזון.

הנה דוגמה: באחרונה יצאה לשוק חליטת הדרים ושמה לימונית, המתוארת כתה רפואי המכיל קליפת פרי הדר וצמחי מרפא, המסייעים לאיזון ולירידה ברמת הסוכר, להפחתת התלות בכמות האינסולין ובכדורים (כפוף להוראת רופא), לצמצום בתדירות הטלת שתן ולתופעות לוואי של חולי סוכרת.

המשווקים – המכון לרפואה אלטרנטיבית טבעונית – אף מודיעים כי נעשו ניסויים בבתי חולים, המאמתים את התיאוריה שלהם, אבל כל הדברים האלה אינם כתובים על אריזת הלימונית מפני שעל פי התקן אסור לייחס סגולות מרפא למזון, ובאין אישור של משרד הבריאות – איך נדע שהדברים נכונים?

המחיר לאריזה 12.40 שקל.

مكبر من الأصل

هكذا من الأصل

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

אין הנפקות, אבל יש אישורים. השוק הראשוני, כידוע, נמצא בעצירה מוחלטת. אלא שעובדה זו לא מפריעה לרשויות השונות להמשיך ולאשר תשקיפים שהוגשו אצלן. ביום חמישי שעבר היתה זו הרשות לניירות ערך והוועד הפועל של הבורסה. ביום חמישי האחרון היה תורו של דירקטוריון הבורסה לאשר רישום למסחר של חמש חברות. שתי חברות הן חברות רשומות: מיטבית הולדינג ויקבי ברקן. בנוסף לשתי אלה אישר הדירקטוריון שלוש הנפקות נוספות של חברות בורסאיות, הכוללות הנפקה בדרך של זכויות. החברה הראשונה היא עמק הזוקות השנייה מלי לייזרים. גם שותפות נפט אגם קיבלה ביום חמישי האחרון אישור להנפקה. מדובר בנפגמא היפושים, אשר תנפיק בדרך של זכויות יחידות השתתפות ואופציות.

מחזורי המסחר בבורסה גדלו בעת האחרונה ועקב כך החליט הדירקטוריון להעביר ממסחר דו־שבועי למסחר יומי את ניירות הערך נכסי אוזרים אג"ח 1 ופיתוח תעשייה גג. מאידך ביטל החלט, לאשר את הפסקת המסחר בניירות הערך גילתק אג"ח א ואל קנית אופציה 2. הפסקת המסחר באופציה של אל קנית נובעת מהמסחר הלא תקין ומהעדר פיזור נאות בנייר. בשני הניירות החליט הדירקטוריון גם לפתוח בהליכים למחיקתם מהמסחר.

ישיבת דירקטוריון הבורסה ביום חמישי האחרון כללה גם אישור שורת מינויים. דרור שליט, סמנכ"ל, מונה כמנהל מחלקת מסחר וסליקה; רונית הראל מונתה למנהלת המחלקה הכלכלית. חברי הבורסה שאינם בנקים הודיעו כי החל מ־1 באוגוסט '94 יהיו נציגיהם בדירקטוריון הבורסה צבי לובצקי דירקטור ועובר ברעתר ממלא מקומו; משה טרי דירקטור ודוד ויהן ממלא מקומו. לובצקי וטרי מונו גם כחברים בוועד הפועל. דן פינס ואברהם חיים מונו כחברים בוועדה למסחר.

עוד קיבל הדירקטוריון הודעות על שורת מינויים אצל חברי הבורסה: נורית רביב מונתה כדירקטור ואבי גלברט מונה כסמנכ"ל בבטוחה ניירות ערך; ישעיהו וליות מונה כדירקטור חיצוני בציון משאבים; רו"ח אורי שחם מונה כסמנכ"ל הראשון את לביא; אלכסנדר יכסמן מונה כדירקטור בפעילים חברה לניהול תיקי השקעות; משה בילו מונה כמנהל מחלקת ני"ע בבנק אמריקאי ישראלי.

דו"חות כספיים – הקילות מתחזק. בשבוע הקרוב צפויות לפחות שלוש חברות הנסחרות בוול סטריט להגיש את הדו"חות שלהן: סלדטה שהיתה אמורה להגיש כבר ביום חמישי האחרון, לננט שדו"חותיה צפויים מחר ואורטקס שתגיש את הדו"חות, ככל הנראה, לקראת סוף השבוע.

מועדים בבורסה

8.8	טיבטק אפ' 1	– יום מסחר אחרון, מימוש אחרון 10.8.94.
	תעשיות מלח	– אקס דיווידנד 7.8%, תשלום 30.8.94.
10.8	סמבוד	– אקס דיווידנד 8.25%, תשלום 31.8.94.
11.8	אקס פריון חלקי כאג"ח	– סקובריה 1, ריפי א, אשר א, תשלום 31.8.
	תנובר אג"ח א	– אקס ריבית, תשלום 31.8.94.
15.8	פ.ס.ב.י	– אקס דיווידנד 28%, תשלום 11.9.94.
	וולפמן	– אקס הטבה 20%, הקצאה 18.8.94.
	טבע	– אקס דיווידנד 200%, תשלום 12.9.94.
16.8	כ"ל משל אפ' 1	– יום מסחר אחרון, מימוש אחרון 18.8.94.
17.8	צ'אם אפ' 1	– יום מסחר אחרון, מימוש אחרון 21.8.94.
21.8	רגנסי אג"ח א	– אקס ריבית, תשלום 21.9.94.
	בלום שיש אג"ח 1	– אקס פריון חלקי, תשלום 11.9.94.
22.8	הנקטר אג"ח 1	– פריון חלקי ואקס ריבית, תשלום 11.9.94.
28.8	אילנן אפ' 2	– יום מסחר אחרון, מימוש אחרון 30.8.94.
29.8	יום מסחר אחרון באופ'	– מישטל אפ' ב, ויליגר 1, טמן 1, תמר 1, מימוש אחרון 31.8.94 – אבגל מסחר 1, אלקטרה צריכה 1, כלל סחר 1.

מקור: בנק המזרחי

מגמת הירידות נמשכת

וול סטריט

צבי רבין

שבוע וחצי לאחר פרסום סיום הניסוי המוצלח בתרופת ה־COP-1 של טבע, שלושה ימים לאחר פרסום הדו"חות הכספיים של החברה, נמשכו במהלך המסחר שמועות, כי חברת הברוקרים אופנהיימר הורידה את המלצת הקנייה מהמניה ל"החזק".

המניה שנסחרה בטווח מחירים של 28.75–28.5 דולר, ירדה אחרי שעתיים למחיר של 27.375, ולקראת הסיום התחזקה מעט ונסגרה ב־28 דולר. גם מניית אי.סי.איי – יום לאחר פרסום הדו"חות הכספיים – המשיכה לרדת, ולקראת הסיום אף נסחרה במחיר של 16.5 דולר; בסיום המסחר סגרה המניה בירידה של 2.9% ל־17 דולר.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר סגירה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
טבע	⇩	28.0	-3.0%	8.4
אי.סי.איי	⇩	17.0	-2.8%	8.0
ג'יאוטק	⇩	11.4	-2.7%	3.8
המימד הרביעי	⇧	7.2	+20.8%	1.5
איי.איי.אס	⇩	3.8	-1.59%	1.0
מדד דאו ג'ונס	⇩	3,747	-0.5%	
מדד נאסד"ק	⇩	719.8	-0.38%	

במרכית המניות הישראליות – ובעיקר באלו הגבוהות – נרשמו בסוף השבוע ירידות. השפעה גדולה על ירידות אלו היתה לבורסות בארצות הברית ולמדד הדאו ג'ונס, שסגר בירידה של 0.5%.

בסוף השבוע נמשכה "ריצת המרתון" של מימד רביעי: מחיר המניה הכפיל עצמו בשלושה ימים ונסגר ב־7.25 דולר; המניה טיפסה משווי שוק של 38 מיליון דולר לשווי שוק של 79.3 מיליון דולר. מימד רביעי מוכיחה בעליות החדות שרשמה בזמן כה קצר, כי חברה ששבה ומפרסמת דו"חות טובים מחזירה את אמון המשקיעים במניותיה.

לאומי פיא הקטינה אחזקות ערב דו"חות טובים

בתקופה האחרונה היינו עדים בוול סטריט למחזורים גדולים במניות אלביט ואלרון – מניות אשר מרכזות בדרך כלל מחזורי מסחר של כמה מאות מניות בלבד. השיא הגיע בשבוע שעבר, כשאלביט ריכזה מחזור חריג של 62 אלף מניות.

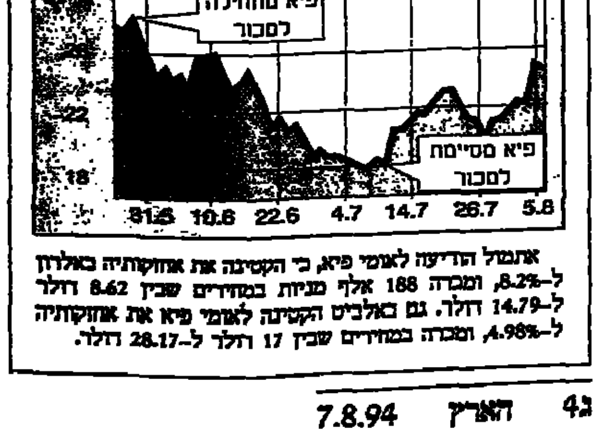

אתמול הודיעה לאומי פיא, כי הקטינה את אחזקותיה באלרון ל־8.2%, ומכרה 188 אלף מניות במחירים שבין 8.62 דולר ל־14.79 דולר. גם באלביט הקטינה לאומי פיא את אחזקותיה ל־4.98%, ומכרה במחירים שבין 17 דולר ל־28.17 דולר.

5 הערות על המניות, האג"ח, ההנפקות, הריבית והדו"חות

השבוע בבורסה

גיא רולניק

לאחר תקופת גאות ארוכה, שבה היה גידול עקבי בחלק הציבור בחברות הבורסאיות, הפכה לראשונה המפולת את המגמה, והפרוסה של בעלי השליטה בעוגה הבורסאית גדלה

1. גישתנו המשועשעת בכל הקשור לניתוח טכני של השוק – לא הועילה לנו במיוחד בחודש האחרון. בדיוק מתמטי וברילוגי פיבונאצ'י קלילים עשה השוק ב־20 ימי מסחר את המהלך שהועידו לו הכרטיסטים מ־146 ל־189 נקודות. עתה אומרים לנו הטכנאים, כי 191 נקודות הן מבחן חשוב של מדד המשתנים ומזהירים אותנו, כי כישלון במבחן זה יכול להחזיר אותנו אל מעמקי הבור שממנו טיפסנו ואף עמוק יותר.

התבניות הטכניות קוראות לשקיעה ליותר זהירות – אבל לנו לא נותר אלא להתייחס אל רמת השוק כאל נתונים נמדדים, ולנסות להסבירם כמיטב יכולתנו.

בשבוע האחרון, כך דיווחו סוחרים, שוב הורגשה נוכחות גדולה יותר של הקרנות הקשות בזירת המסחר. "המוסדיים" לא הצליחו, גם הפעם, להפתיע אותנו. את אשר יעדו להם המנתחים הזוו להם הציניקנים – הם עשו. קופות הגמל נתקפו באותה בהלה שאחזה בכל משקיע קטן, סוחר וספקולנט. מחזורי המסחר נפלו במאי ויוני לא רק בגלל העדר מוכרים – אלה גם בשל הצטמצמות מעגל הקונים. מי שחשב שמנהלי הקופות קורצו מחומר אחר והאופי המיוחד של אפיק החיסכון שאותו הם מנהלים יעזור להם לשמור על קור רוח – התבדה. ככל שירדו המניות – כך התערער ביטחונם העצמי של מנהלי הקופות.

אשר לקרנות הנאמנות – אלה לא מתיימרות ללכת נגד מגמות השוק. בחודשים פברואר עד יוני נפרו מקרנות הנאמנות כ־6 מיליארד שקלים. חלק הארי מסכום זה נפדה מהקרנות המנייתיות והגמישות. מנהלי הקרנות הגמישות נעים בדרך כלל בעדרים ולכן רק בודדים שמרו בתחילת השנה על אחוזי מניות גבוהים. הפריונות שלחו אותם מיד אל השוק – למכור, למכור, למכור. בקרנות המנייתיות ממילא לא מתיימרים המנהלים להנהג בשיקול דעת רב. את מצבות פדיי היחידות הם מילאו – מכרו, מכרו, מכרו.

לאן נדדו כל המניות שמכרו מנהלי הקרנות? מי קלט את כל ההיצעים? מיהם המשקיעים קרי המזג שרכשו ביוני את המניות במחירי שפל? חלק מהסחורה נקלטה אצל קופות הגמל, משקיעים פרטיים גדולים, ספקולנטים ובכר־אה שאצל כמה מנהלי תיקים וחברות השקעה, שהשכילו לשמור על אחוזי נזילות גבוהים בתחילת השנה. אבל, הקונים הדומיננטים היו, ללא ספק, בעלי השליטה בחברות הבורסאיות.

לאחר שב־'93 נפסקו כמעט כליל הדיווחים על רכישות של בעלי עניין, החלו בשלושת החודשים האחרונים דיווחים מאסיביים על רכישות. הגדולות ביותר היו מצד בעלי השליטה שהן חברות. הבולטים היו הקונצרנים מקבוצת אי.די.בי – אי.די.בי אחזקות ופיתוח, דיסקונט השקעות וכלל ישראל. כור התעשיות לישראל לא הצטרפו למגמה. גם בעלי עניין פרטיים רבים הופיעו ברכישות בחודשים האחרונים בחברות הקטנות יותר, המרוכזות בבר"ם. לאחר תקופת גאות ארוכה, שבה היה גידול עקבי בחלקו של הציבור בחברות הבורסאיות, הפכה לראשונה המפולת את המגמה והפרוסה של בעלי השליטה בעוגה הבורסאית גדלה.

2. בעוד שבשוק המשני הורגלנו לראות בחודשים האחרונים מכירות של בעלי עניין, הרי שבשוק הראשוני, של החברות החדשות – יש בעלי שליטה רבים שממתינים בקוצר רוח להתאוששות – כדי שיוכלו להנפיק, הכביס את הציבור שותף תמורת כמה מיליונים.

מי שמחפש חיזוקים לכך שיש התאוששות בשוק המניות – נבשר לו כי היום או מחר ייחתם כנראה התשקיף הראשון. קונסורציום כבר יש ועתה מחכה יצרנית מערכות האל-פסק, חברת גמאטרוניקס, להיתר מהרשות לניירות ערך לפרסום תשקיף לגיוס של 9 מיליון שקל. חברה נוספת שכנראה הצליחה לארגן קונסורציום ומחכה להיתר היא קיסאל השקעות.

היזמים, כידוע, מכים חזק לים יותר מכל משקיע אחר בבורסה, לאחר שנאלצו לרכוש את מרבית ההנפקות שלהם ותמזו במחצית הראשונה. לרכוש ומיד לרשום על הנייר הפסדים של עשרות אחוזים. נכונותה של קבוצת ברוקרים, חתמים ומנהלי תיקים לשוב ולשלוף את העט עשויה להיות אינדיקטור נוסף לשינוי מצב הרוח בשוק המניות.

3. הטלטלות והחוקות של השוק לא מקלות על חיי הכלכלנים, המנסים לקשור את התנודות במחירי המניות לפרמטרים כלכליים אחרים. במיוחד הקשתה הבורסה בחודשים האחרונים על אלה שניסו לקשור בין כמות הכסף ומחירו לבין התנודות במחירי המניות.

בתחילת השנה זה עבד לפי הספר. בנק ישראל העלה את הריבית – והמניות ירדו. אך בחודשים האחרונים, מעשה שטן, החלו הריבית והמניות לגלות סולידריות ולנוע יחד. האינפלציה מרימה ראשה, בנק ישראל מאותת לשוק כי הוא נחוש בדעתו להמשיך ולהעלות את הריבית עד שיודבר ה"שד" – ושוק המניות מזנק ב־30%.

את אחד ההסברים לתופעה המוזרה הזו אפשר למצוא בפער המרווחים שקיים בין מחיר הכסף הקצר לבין מחירי ההון הארוכים. מבט על עקומת התשואה לפדיון של איגרות החוב הצמודות למדד מעלה, כי בעוד שהריבית בבנק ישראל עלתה השנה מ־9.5% ל־12.5%, הרי שבתשואות של האג"ח הבינוניות והארוכות היתה עלייה של כ־0.3% אחוז בלבד: מרמה של כ־2.8%–3% ל־3.1%–3.3%. בתשואות של האג"ח הקצרות יותר כלל לא היתה עלייה מתחילת השנה.

תופעה זו, אגב, שונה ממה שידענו ב־'93. הנפילה בשוק המניות בשנה שעברה (מפולת הבועה) התרחשה במקביל למפולת בשוק האג"ח. השנה ירדו האג"ח הממשלתיות הצמודות למדד בשיעור ריאלי של 0.6% בלבד. האג"ח הקצרות אף הניבו תשואה ריאלית חיובית של כ־1%.

4. ואם בקשר בין אג"ח ומניות עסקינן – אג"ח להמרה הן הנושא המבוקש הבא. בעיצומה של המפולת הביעו שחקנים רבים בשוק האג"ח להמרה אכזבה גדולה מהתנהגות הכלים הפיננסים ההיברידיים הללו. "רצפת" ההצמדה של האג"ח, אמרו, התגלתה כרעועה במפולת והן נסחפו למטה עם שוק המניות.

אולם, אם נבחן את התנהגות איגרות החוב להמרה לאורך תקופה ארוכה יותר נגלה, כי במבחן של סיכון תשואה הן היו עדיפות. אם נשווה את תשואות האג"ח להמרה לתשואת שוק המניות מתחילת '92, שנת הגאות הגדולה, ועד היום – נגלה כי הן הניבו תשואה זהה לזו של המניות.

מרבית איגרות החוב הן של מניות הבר"ם. השוואה של ביצועי האג"ח להמרה לאלו של מניות הבר"ם מעלה, כי בעוד שמינואר '92 עד ינואר '93 עלו האג"ח להמרה ב־80% לעומת עלייה של 158% בשוק המניות, הרי שאם נאריך את תקופת ההשוואה לסוף יולי '94 – נגלה כי שני האפיקים התכנסו לתשואה של כ־78%.

5. רק 14 דו"חות כספיים לרבעון השני פורסמו עד כה. זה אומר, רבותי המנתחים, מנהלי התיקים ושאר צרכני וקוראי הדו"חות, כי ב־3 השבועות הקרובים צפויים להתפרסם 600 דו"חות. ומניסיון רבעונים קודמים אפשר לנחש, שמתוכם יפורסמו בשבוע האחרון של החודש. המסחר בשוק המניות יתנהל, מן הסתם, בסימן הדו"חות. לגבי השורה התחתונה כהם – אין ספק כי בממוצע נראה הרעה בתוצאות הכספיות ובעוד חודש נראה בטבלת המכפילים של "הארץ" מספרים גבוהים בהרבה.

אשר לתוצאות התפעוליות. גם כאן אין ציפייה לשיפור. כמעט כל ה־14 שפירסמו דו"חות עד עכשיו הראו שיפור תפעולי – אבל אלו הרי לא מייצגות. גם המכפיל התפעולי הממוצע בשוק יאמיר כנראה לאחר הדו"חות. ועל כך שבחלק מהחברות הרעה התפעולית כבר מגולמת במחיר ובאחרות יהיו גם הפתעות – כבר נכתב, נותח ונאמר רבות.

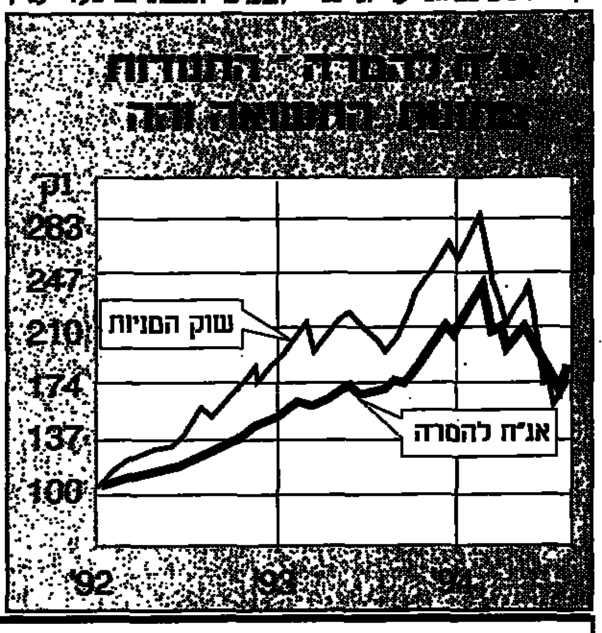

מכפילי רווח ומכפילי הון ממוצעים

הענף	אתמול 04.08.94 – מכפיל רווח משוקלל	אתמול 04.08.94 – שווי שוק הון עצמי	חודש קודם 31.07.94 – מכפיל רווח משוקלל	חודש קודם 31.07.94 – שווי שוק הון עצמי	תחילת השנה 31.12.93 – מכפיל רווח משוקלל	תחילת השנה 31.12.93 – שווי שוק הון עצמי
מניות כללי	17.2	1.6	16.7	1.5	24.5	2.4
מניות משתנים	15.1	1.5	14.8	1.5	18.8	1.9
מניות בר"מ	24.0	1.7	22.9	1.7	41.8	3.7
מניות כשוף	15.6	1.7	15.2	1.6	16.8	1.9
מקבילה	39.5	2.8	38.0	1.9	51.2	3.8
בנקים	10.1	1.8	10.0	1.8	17.3	1.4
משכנתאות	15.0	1.5	14.2	1.7	18.5	2.3
ביטוח	13.2	1.9	13.3	1.9	17.5	2.9
מסחר	25.7	1.7	24.8	1.6	52.1	2.5
שירותים	16.2	1.5	15.6	1.4	23.2	2.0
תיירות	58.0	1.6	55.8	1.5	122.9	2.8
מחשבים	21.5	1.8	20.9	1.7	37.7	4.6
נדל"ן	29.5	1.8	28.4	1.7	45.7	5.0
מזון	23.8	1.8	22.9	1.8	32.8	2.9
טקסטיל	24.0	1.5	23.1	1.4	23.3	2.1
מתכת	15.8	1.4	15.1	1.3	19.0	2.1
אלקטרוניקה	19.2	1.8	18.5	1.8	24.8	3.2
מוצרי בניה	21.4	1.5	20.4	1.5	24.9	2.7
כימיה	26.2	2.1	25.9	2.0	20.9	1.8
עץ ונייר	31.2	1.7	29.2	1.6	131.8	2.3
שונות	43.0	1.4	41.6	1.3	74.8	2.2
השקעות	12.4	1.6	12.1	1.6	14.2	2.2
נפט	-13.5	1.4	-12.7	1.4	-82.5	2.6

ניו־יורק / 6.8.1994

שם המניה	מחיר סגירה	שינוי ב-%	BID	ASK	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה שנתי	נמוך שנתי	% שינוי שנתי	הון עצמי (במליוני דולרים)	רווח שנתי (במליוני דולרים)	מכירות (במליוני דולרים)	שווי שוק (במליוני דולרים)	מכפיל רווח
מדד ישראלית	109 19/128	0.3	---	---	110 70/128	108 46/128	---	---	10 44/128	02 54/128	---	---	---	---	---	---
סאיטקס	18⅞	-0.7	18⅞	19½	19½	18¾	72,200	1,362,775	26⅞	15¼	-23	731.0	74.4	644.0	804.1	11
טבע	28	-3.0	27¾	28	28⅞	27⅞	302,600	8,472,800	34½	22 5/16	-7	283.9	61.0	520.0	1541.4	25
אי.סי.איי.	17	-2.9	16⅝	17	17¾	16½	476,100	8,093,700	28½	14¾	-29	268.5	57.0	102.0	1293.6	23
אדיוטופקס	3¾	25.0	3½	3⅞	3¾	3	94,200	353,250	14	2¾	-71	15.8	-0.1	8.8	22.5	---
אריוסופט	9¾	2.6	9¼	9¾	9¾	9¼	12,700	123,825	19	6¼	-34	15.3	1.6	9.6	38.1	24
אורבוטק	9⅝	2.7	9⅛	9⅝	9⅝	9¼	29,800	286,825	14¾	7¼	-30	42.5	5.9	102.0	122.8	21
איי.איי.אס	3⅞	-1.6	3⅞	4	4⅛	3⅞	259,600	1,005,950	26	2⅝	-85	75.0	5.2	98.0	54.0	10
אי.סו.ר.	3⅜	-3.6	3¼	3¾	3¾	3	15,000	50,625	11	2	-66	6.3	-3.3	4.4	16.9	---
אינטרפארם	18	-2.7	---	---	18	18	100	1,800	20¼	18	-58	28.2	5.1	50.1	112.3	22
אלביט	24½	-1.0	23½	24¾	25	23½	2,600	63,700	44¼	17	-43	283.2	35.9	638.8	455.8	13
אלרון	7½	13.2	6⅞	7½	7½	6½	43,300	324,750	10¼	4	-12	10.3	1.8	5.5	32.1	18
אלסינט	2⅜	5.6	2¼	2⅜	2⅜	2¼	2,500	5,937	5	1¾	-51	167.0	20.0	235.0	181.2	9
אלתן	11¼	0	11¼	11¾	11¼	11¼	500	5,625	21¼	8½	-47	162.0	8.0	216.0	203.4	25
אם. סיסטמס	4⅛	3.1	4⅛	4¼	4¼	4⅛	15,700	64,762	14	2⅝	-70	7.6	-2.8	1.5	23.1	---
ארית	2½	0	2 7/16	2½	---	---	---	---	6¾	1⅝	-60	8.5	-3.5	17.3	20.2	---
אשד	⅞	-6.7	13/16	⅞	⅞	⅞	7,500	6,562	3¾	⅝	-74	10.5	-0.7	8.8	8.8	---
ב.ט.אר	6¼	0	6⅛	6⅜	6⅜	6¼	700	4,375	19⅝	3½	-68	11.6	-0.1	18.4	35.1	---
ביוטכנולוגיה	2 19/32	0	2½	2 19/32	2 19/32	2½	127,500	330,703	5⅞	2	-51	23.4	-17.4	14.1	101.5	---
גילת	12½	-2.0	12½	13	13	12	39,700	496,250	15	8	-7	31.4	4.5	18.3	104.7	23
די.אס.אס.איי.	8	6.7	7¾	8⅛	8	7¼	34,100	272,800	13¾	6¼	-38	38.0	1.8	66.1	57.0	32
[illegible]	14½	-1.7	14⅞	15	14⅝	14½	4,200	60,900	30¼	10¾	-50	124.1	3.8	156.0	127.9	34
הלת'קייר	2⅜	5.6	2 5/16	2⅜	2⅜	2 3/16	49,600	117,800	3¼	1¾	-24	10.5	0.1	6.6	34.5	345
מימד רביעי	7¼	20.8	7⅛	7⅜	7¼	6⅜	209,200	1,516,700	24½	3	-70	40.9	-2.3	23.6	81.1	-35
מ.י.ג.	1 13/16	0	1 11/16	1 13/16	---	---	---	---	4⅝	1⅝	-80	7.0	-0.1	2.0	14.4	---
מכונטקס	5⅝	4.5	5¼	5¾	5½	5¼	25,500	146,625	12¾	3⅝	-35	29.9	-0.7	17.8	45.7	---
מגעף	4½	0	4	4½	---	---	---	---	10	1¾	-59	7.3	-4.9	2.4	15.7	---
מלדסה	9½	1.3	9⅜	9½	9½	9⅜	69,100	656,450	18	8¾	-45	49.5	10.0	37.0	98.8	10
יוטמק	⅝	11.1	9/16	21/32	21/32	9/16	130,000	81,250	2 9/16	7/16	-72	10.7	1.0	0.4	12.5	13
כרמל	8⅝	1.5	8⅜	8⅝	8⅝	8⅝	100	862	11⅞	8⅛	-16	13.7	2.4	74.5	21.5	9
לן-גם	8½	1.5	8⅛	8½	8½	8	9,000	76,500	12¾	6	-28	73.1	4.9	55.3	90.7	19
לייזר	6⅜	0	6⅜	6½	6⅜	6⅜	1,900	12,112	9¾	5	-33	9.0	3.3	36.0	37.8	11
לנופטיקס	8½	3.0	8⅛	8¾	8¾	8	37,100	315,350	18¾	5½	-53	32.4	3.8	16.6	50.5	13
מג'יק	6⅝	6.0	6½	7	6 13/16	6¼	42,700	282,887	17¾	6	-51	15.7	2.0	18.3	26.8	13
מגל	5¼	0	5¼	5½	5½	5¼	8,500	44,625	9⅝	4½	-35	12.2	0.5	11.2	24.9	50
מדיסאל	4¼	0	4¼	4¾	---	---	---	---	13⅝	3¾	-64	5.8	-2.0	0.9	31.9	---
נייר חדרה	49⅝	0.5	---	---	49½	49¼	300	14,775	49	36½	10	145.0	10.6	252.0	187.2	18
נקסוס	4	6.7	3¾	4⅛	4	4	10,000	40,000	4¼	2¾	-6	7.0	-0.6	0.4	28.2	---
סיליקום	3⅞	3.3	3¾	4	3⅞	3¾	5,000	19,375	6	2¾	-9	6.2	0.1	1.3	15.5	155
סופ"ט	3	0	3	3¼	---	---	---	---	6	2	-37	10.2	-1.4	20.1	20.5	---
עידן	11/16	-8.3	11/16	23/32	¾	11/16	14,100	9,693	1 15/16	13/32	-58	14.5	-0.9	7.5	18.7	---
עץ לבוד	6¾	0	6⅝	6⅞	---	---	---	---	11⅞	5½	-35	25.0	2.9	97.1	21.7	7
פיברוניקס	1⅛	9.1	1 1/16	1 3/16	1 3/16	1	9,100	10,237	3	11/16	-64	1.7	-7.1	43.0	9.1	---
ראדא	3¾	11.1	3½	3⅞	3¾	3⅜	28,300	106,125	10⅛	2½	-62	13.0	0.2	33.0	20.9	104
רובומטיקס	2¼	0	2¼	2½	2⅜	2¼	11,400	25,650	8¾	1⅝	-72	2.8	-3.0	7.4	9.6	---
ת.א.פ.	3	2.1	---	---	3	3	300	900	3⅞	2¼	-62	43.3	-3.7	123.7	74.4	---
תאת	3¾	-3.6	3¾	3⅝	3⅜	3¾	2,100	7,087	8⅝	2⅝	-57	28.0	4.7	16.2	29.9	6
תדן	6¼	4.2	5⅞	6¼	6¼	5⅞	21,100	131,875	8⅝	4½	-76	9.3	0.1	31.2	64.2	642
תדיראן	19⅝	-0.6	19¼	19⅝	19½	19⅝	7,200	139,500	26½	14½	-26	200.8	46.9	766.4	380.0	8
אמפל	10⅛	3.8	---	---	10⅛	9⅞	36,900	373,612	13⅛	6¾	-11	173.0	5.6	77.0	285.5	51
אלקטריק פיול	7	0	6¾	7	---	---	---	---	14¼	6½	-38	23.5	0.2	3.7	55.4	277
אינרון	14	-0.4	14	14½	14½	14	13,400	187,600	20¾	13	-30	50.0	-21.0	30.8	700.0	---
אפי	21¾	2.3	21	21¾	21¾	20¾	62,900	1,368,075	22¼	13¼	30	92.5	14.2	97.4	269.3	19
גיאוטק	11⅜	-2.7	11⅜	11½	11¾	11 3/16	340,400	3,872,050	16	6⅝	-24	96.3	-57.0	55.2	546.0	---
די.אס.פי.	15½	-6.1	15½	16¼	16¼	15½	4,800	74,400	19¾	12¼	-2	---	---	---	---	---
ישראמקו	2 3/16	-7.9	2 3/16	2¼	2⅜	2 3/16	78,400	171,500	2 11/16	1⅜	6	21.2	3.3	4.7	47.6	14
מקורי	9½	0	9	9½	9½	9	7,300	69,350	21¾	7	-45	35.2	2.9	16.4	126.6	44
ספיאנס	3½	-3.4	3½	3⅜	3⅞	3½	46,700	163,450	23¼	3	-82	37.5	2.8	53.2	43.0	15
פ.א.י.ס.	26⅞	-1.8	26⅜	26⅞	27	26⅜	12,800	344,000	34¾	23¼	-13	307.0	48.4	65.2	505.2	10
קומברס	9⅛	-0.7	9⅛	9¼	9¼	9⅛	44,100	402,412	15⅝	8	-37	93.3	12.7	77.3	186.8	15
קרן ישראל	14¼	-0.9	---	---	14½	14¼	4,500	64,125	20¼	11	-2	---	---	---	---	---

הנתונים מבוססים על הדו"חות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו. הרווחים מהשקעה במניות הרשומות מתנות לקו חייבים בכס.

מדד המשתנים משווע לתיקון

מזווית טכנית

רפי פרסי"ץ

אחרי שהידרדר מדד המשתנים בתחילת יולי לשפל תחתיות (148 נקודות), טיפס בשבועיים ושולף ב־11 נקודות (כ־6.25%) ונגעל ב־189.88 נקודות.

בחישוב חודשי, עלה מדד המשתנים בכ־42 נקודות, או בכ־28%. בכך נשק ליעד הביניים הטכני שהועיד לו "הארץ" לפני כחודש: 189–191 נקודות.

אף שאין לפסול על הסף אפשרות שמדד המשתנים ידלג לאלתר ביעף מעל למחסום 191 הנקודות, סביר ש"המתבקש" שכבסים ירדוף מעל מכשול זה, יפעש קמעה ויתקן תחילה כלפי מטה.

ביוח זה, מתבקשת נסיגה מינימלית לרמה שבין 176 ל־170 נקודות, ואולי אף לרמה של 164–166 נקודות – בטרם יחודש את הסתערותו על מחסום 189–191 הנקודות.

כפי שציינו לא פעם, יכולתו או אי־יכולתו של מדד המשתנים לפרוץ את רף 191 הנקודות תהיה מבחן לכיוון־שיווי בעתיד: אם אכן יזנק מעל רמה זו לקראת החגים, או במהלכם, או כבר בשבוע זה, תיסלל הדרך לכיבוש יעדיו ארוכי־הטווח, השוכבים בסדר עולה אי־שם בסביבות 202, 215, 258 ו־323 הנקודות.

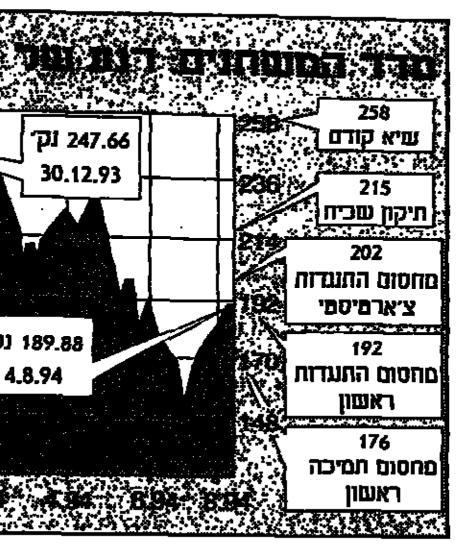

והיה אם ייבצר ממדד המשתנים, בניסיונו הראשון, השני או השלישי, לצלוח את משוכת 191 הנקודות, נגזר עליו, טכנית, שיכתן שב את התחתית שכרה בתחילת יולי – 148 נקודות – ואולי אף למטה מזה.

כרגע נראה תרחיש פסימי זה פחות סביר מן התרחיש היותר אופטימי שנזכר לעיל.

20 המניות הטובות והגרועות בשבוע שעבר

המניות הטובות	עליה ב-%	המניות הגרועות	ירידה ב-%
1. פולק	+61%	1. מגאסון	-25%
2. גבעות	+59%	2. בנין	-20%
3. כנן פיתוח	+55%	3. אחים עופר	-19%
4. מישגאל 5	+52%	4. דלק חיפושים	-18%
5. פמה	+48%	5. טכנופלסט	-16%
6. ויליגר	+48%	6. ירדן	-15%
7. טיבון ויל	+47%	7. ציקלון 1	-15%
8. טורידאינבב	+46%	8. שלדות	-15%
9. קופל	+46%	9. טל כבלים	-15%
10. פיכה פלסט	+45%	10. איי.איי.אס	-14%

אירופה עולה על דרך המלך

בורסות בעולם

טל הראל

בשבוע החולף הזולו הבורסות באירופה להפגין סימנים של התחזקות מבנית, כזו הנובעת לא מתגובות לשינויים פוליטיים או למגמות המוניטרית באירופה ובארה"ב, אלא מהביצועים של הכלכלות האירופיות והחברות המקומיות הנסחרות בבורסה.

וול סטריט התנדנדה, לעומת זאת, בין סימנים להאטה בצמיחה הכלכלית בארה"ב לבין איתותים לעלייה בשיעור האינפלציה: ביום שישי, שני ושלישי עלו המחירים בניו יורק לאחר שהתברר כי התמ"ג האמריקאי צמח ברבעון השני של '94 ב־3.7%, פחות מהצפיות.

בעקבות זאת התעוררו שוקי ההון לדו"חות הרבעוניים הטובים. מחירי מניות הקשורות בתחום הבריאות וחברות התרופות קיבלו עידוד גם לאחר שאנליסטים הצביעו על ההתמכות של עונת מיזוגים פורייה במגזר הבריאות והתרופות, לקראת הרפורמה המתוכננת במערכת הבריאות האמריקאית.

ביום רביעי וחמישי נרגעו שוקי ההון האמריקאים, הן בשל מימושי רווחים והן לקראת הפרסום ביום שישי של מספר המועסקים בארה"ב בחודש יולי. לאחר שנודע כי מספר המועסקים עלה הרבה מעבר לצפוי ירדו המחירים ובמיוחד נפגעו המניות הכבדות, הרגישות לריבית. בסיכום שבועי נחלשו בעיקר המניות הכבדות, וכן המניות הקטנות והנסחרות מעבר לדלפק, בעוד שכלל המניות הנסחרות באיימקס ובנימקס שמרו על יציבות.

מדד	מחיר יום ו'	שינוי שבועי ב-%	שינוי מ-1.1.94 ב-%
דאו ג'ונס (ניו יורק)	3,747.02	-0.46	-8.19
אס אנד פי (ניו יורק)	457.09	-0.26	-2.82
איימקס (ניו יורק)	448.34	+0.61	-7.72
נאסד"ק קומפוזיט (ניו יורק)	719.78	-1.23	-7.34
פייננשל טיימס (לונדון)	3,167.5	+2.57	-7.34
דקס (פרנקפורט)	2,184.76	+1.78	-3.61
סי.איי.סי (פאריס)	2,107.07	+1.55	-7.10
מיבטל (מילנו)	11,166	-1.14	+11.68
אס.בי.אס (ציריך)	2,600.8	+0.83	-12.08
איי.אי.אקס (אמסטרדם)	419.67	+2.81	+1.30
ניקיי (טוקיו)	20,521.7	+0.35	+17.82
האנג סנג (הונג קונג)	9,602.21	+1.26	-19.23

באירופה, לעומת זאת, הפגינו הבורסות המרכזיות יציבות, גם כאשר וול סטריט נכנסה בסוף השבוע לכתנות ספיגה. הסיבה המרכזית לעליות היציבות באירופה היו הדו"חות הרבעוניים הטובים שמוציאות, או שעומדות להוציא, חברות הנסחרות בבורסות. הדו"חות אלו מהווים איתות, בנוסף למדדים מקרו־כלכליים כמו שיעורי צמיחה, השקעה וצריכה, לכך שהשפל הכלכלי ממנו סובלת אירופה בשנתיים האחרונות – עומד להסתיים.

בנוסף לכך קיבלו שוקי המניות בשבוע החולף עידוד מהתייצבות מחירי האג"ח הממשלתיות, מעליית שערו של הדולר ומנתונים מקומיים חיוביים.

בלונדון, למשל, עלו המחירים בראשית השבוע לאחר שהתברר שהבנק המרכזי אינו מתכוון להעלות את הריבית בבריטניה. מילנו התאוששה בראשית השבוע מהמשבר הפוליטי האחרון ובפאריס ניכרה התעניינות מחודשת מצד משקיעים זרים. ביום שני ושלישי התחזקו המחירים על רקע הדו"חות החיוביים העולים בוול סטריט, המדדים המרכזיים קפצו ביותר משני אחוזים כמעט בכל הבורסות.

ביום רביעי וחמישי מיהרו משקיעים לממש את הרווחים של ראשית השבוע, במיוחד במילנו וציריך, הפחות יציבות. בנוסף נחלשו גם האג"ח האירופיות ביום חמישי, בעקבות האג"ח האמריקאיות. אך ביום שישי שוב רשמו פאריס, לונדון ופרנקפורט עליות, כשהחדשות ה"רעות" מארה"ב שוחקות רק במעט עליות אלה. ביתר הבורסות (מלבד מילנו) איבדו המדדים מתוקם, אך פחות מאשר המדדים בניו יורק.

בסיכום שבועי ניתן לראות, כי בכל הבורסות המרכזיות (מלבד מילנו) עלו המחירים בחוזקה, ובמיוחד בלונדון, הפאפשייה מדאגות אינפלציה ובאמסטרדם, הצופה עתה לדו"חות טובים במיוחד.

בבורסות במזרח הרחוק היתה בשבוע החולף מגמה כללית חיובית, בעיקר על רקע התחזקות הדולר.

רכישות כדי לצמוח; מיזוגים כדי לשרוד

מאת גלית חמי

לפני כשבועיים הודיעו כבלים וכבלי ציון על מו"מ למיזוג פעילותן. התחרותיות הגוברת, החשיפה לשוקי חו"ל וחוק המיזוגים החדש הם שגרמו לחברות אלו ולרבות אחרות להבין שהמיזוג הכרחי לשמירת הרווחיות, ולעתים אף להישרדותן

עד לפני זמן לא רב להיות ברוקר נחשב לפופולרי מאוד. ללכת עם עניבות, לשוק בפלאפונים, למכור פוטים, לקנות קולים, לדבר בשפה הזאת שאף אחד אינו מבין. היה לזה ניחוח של יוקרה ויחודיות. היום זה כבר לא כבוד גדול. ולכן, כל מי שמגלגל היום קצת ני"ע, קשור לחברה או שתיים בבורסה, היה מעורב בהנפקה אחת מסביר לך שהוא עוסק במיזוגים, רכישות והשתלטויות. זה כבר נשמע הרבה יותר רציני. נכון שיש פה הרבה יותר ציפור ועניבות מהודרות, אך מעבר לכך נדמה, כי אכן מגיעה לארצנו קדחת המיזוגים והרכישות.

לפני כשבועיים הודיעו שתי חברות הכבלים – כבלי ציון וכבלים על כוונתן להתמזג. אם אכן יקרה הדבר, מדובר באחד המיזוגים הגדולים ביותר שיעשו אי פעם בבורסה בישראל. מדובר בשתי חברות ששווי השוק שלהן יחד הוא כ-128 מיליון דולר: שווי השוק של כבלים היה נכון ל-4.8-94.4 כ-94.4 מיליון דולר ושל כבלי ציון כ-33.6 מיליון דולר. קדמו לכן שתי חברות התכשיטים גולן ופוזן, המנהלות מו"מ למיזוג הפעילות התעשייתית. אישוש נוסף לתופעה היה המיזוג של חברות התקשורת – אי.סי.איי שמיזגה לתוכה את חברת טלמטיקס בתחילת '94.

לשאלה למה זה קורה דווקא עכשיו ישנם כמה הסברים. ראשית, בכניסת שחקנים חדשים רבים למשק הישראלי, שהגבירה את התחרותיות וגרמה להרעה בשיעורי הרווחיות של החברות. שנית, החשיפה של ענפים שונים לתחרות עם השוק החיצוני. התחרותיות והחשיפה גרמו לחברות רבות להבין את עיקרון יתרון הגודל והפוטנציאל הכלכלי הטמון במיזוגים ורכישות.

הגורם השלישי, המהותי ביותר, הוא השינוי הדרמטי שנעשה בחוק המיזוגים והפיצולים, שנכנס לתוקפו בינואר '94. החוק החדש יאפשר לחברות כבר בסוף '94 להתמזג ללא תשלומי מס, שהיוו עד כה את המכשלה העיקרית למנהלים שרצו להפגש מהגדלתם, אך לא ששו לשתף את מס הכנסה בעסק.

לפני שמסבירים את השינוי בחוק המיזוגים והרכישות והשלכותיו המעשיות על השוק צריך לעשות את ההבחנה בין פעולת מיזוג לבין רכישה. מיזוג קלאסי בין שתי חברות משמעותו היא העברת כל הנכסים וההתחייבויות של החברה הנקלטת לחברה הקולטת, כאשר הנקלטת מעבירה את ישותה לקולטת. בסיום התהליך נותרת רק החברה הקולטת והשנייה נמחקת ומאבדת את זהותה. בפועל, לעתים, שתי החברות ממשיכות לפעול אחת בנפרד והמיזוג בא לידי ביטוי מבחינה משפטית בלבד.

דוגמאות למיזוג קלאסי הן של פטרולגז ופזגז, בתחום הגז, ושל חברת מגדל שבלעה לתוכה את חברת מגן. לאחר המיזוג נותרה רק חברה אחת. נכון שלפעמים מקובל להשתמש במונח מיזוג כאשר חברה א' רוכשת את כל מניותיה של חברה ב', אך במקרה זה למעשה, מדובר ברכישה ולא במיזוג.

רכישה היא תהליך שבו נרכשות מניותיה של חברה על ידי גורם כלשהו, אך בחברה עצמה לא חל שינוי והיא נשארת יישות משפטית נפרדת. בפעולת רכישה הדבר היחיד שמשתנה הוא בעלי המניות. למשל, רכישת בנק לאומי לא תשנה את זהותו של הבנק אלא רק את בעלי השליטה בו. מובן, שבאופן תיאורטי יכולים בעלי השליטה החדשים להחליט לשנות את תחום עיסוק החברה שרכשו, מאחר שהם בעלי השליטה, אך בפועל, כמעט שאין הדבר קורה.

לפני שהוכנס השינוי בחוק היו מכירות הנכסים וההתחייבויות מהחברה הנקלטת לחברה הקולטת במיזוג חייבים במס. מדובר במסים בסדר גודל משמעותי כזה שמנע מחברות להתמזג אלא אם היו זכות לפטור ממס. בפועל, היה רק סקטור אחד של חברות שנהנה מפטור ממס – היו אלו חברות תעשייתיות בעלות קו ייצור זהה שיכלו להתמזג בלא לשלם מסים. הפריווילגיה שקיבלו חברות תעשייתיות נבעה, ככל הנראה, מלחץ של משרד המסחר והתעשייה, שיכול היה לחסוך בהוצאות מו"פ באמצעות מיזוג של שתי חברות בעלות אותו קו ייצור. השינוי שנעשה בחוק מאפשר לכל מה חברות להתמזג לחברה אחת גם אם אינן עוסקות באותו תחום ללא תשלום במס, כאשר התנאי היחידי למיזוג הוא תכלית כלכלית סבירה, כלומר שאינו נעשה משיקולי מס בלבד. בפועל תנאי זה אינו מהווה מכשלה מהותית, כיוון שמרבית המיזוגים אינם נעשים לצורך שיקולי מס בלבד, אלא גם משיקולים עסקיים ארוכי טווח. המכשלה היותר מהותית היא קבלת אישורו של הממונה על ההגבלים העסקיים. כיוון שהריכוזיות עדיין שולטת בענפים מסוימים מנוע הממונה מלהעניק את האישור למיזוג.

בשיחה שערכנו עם יורם טורבוביץ, הממונה על ההגבלים העסקיים, מדגיש אף הוא את חשיבות הפקת היתרונות לגודל, במיוחד במפעלים עתירי הון. זו, לדבריו, הכרחית למשק ותביא לניצול יעיל יותר של הקצאת המשאבים.

"נכון שכיום, כאשר הנגישות לשוק ההון גבוהה יותר, האפשרות למיזוגים ורכישות נוחה יותר, אך בכלכלה הישראלית קיימים כמה עיוותים. בפועל, קיימים כמה מונופולים כמו השפה העברית והכשרי מזון. בנוסף, ישנם מחסומים מלאכותיים שנוצרו על מנת לייצר מחסומי יבוא. מסיבה זו חשוב שיחד עם חקיקת המיזוגים תהיה בארץ מדיניות תחרותית והסרת מחסומי יבוא. המדיניות צריכה לבטא שינוי מבני, ובפועל זה לא מתקיים. מסיבה זו, למשל, לא אישרתי לתנובה לרכוש משחטה נוספת. אמנם היה מדובר בגידול של אחוזים בודדים בפעילות, אך מאחר שבתחום הפטם אין יבוא, ותנובה חולשת על כל שלבי הייצור של עופות קפואים – לא ניתן היה לאפשר את הרכישה".

בכיר בחברה שכבר התמזגה: "מומלץ להרחיק את עורכי הדין ורוה"ח של החברות המתמזגות, ולהעביר את הבדיקות החשבונאיות לידי גורם שלישי, שאינו מעורב בפעילותן"

טורבוביץ מביא את נושא ההפרטה כדוגמה נוספת לעיוות הקיים במשק הישראלי בהקשר זה. "הרעיון להעביר את הבעלות של חברות ממשלתיות לידי גופים פרטיים – הוא רעיון טוב להתפתחות המשק. אלא שבפועל יכולים גופים פרטיים לנצל את תהליך ההפרטה ליצירת מונופול ומיקסום רווחים. כך למשל, הפרטת חברת ממן, העוסקת במתן שירותי איחסון ושירותים לשדות התעופה, אשר הפכה למונופול ארוך טווח. גם כאשר קיים מונופול, כמו רשות הדואר, חייבים לוודא שהוא לא יעסוק בתחומים אחרים. רשות הדואר, העוסקת בין השאר, בשליחויות, יכולה מחר להעלות את מחירי הבולים ובכך לפגוע ברווחיות שאר חברות השליחויות בארץ. בכך תהיה פגיעה בתחרותיות של השוק".

אבל – ברגע ששוק נפתח לייבוא הופכות החברות המקומיות לטיפה בים, ולא תמיד ביכולתן להתמודד עם החשיפה לתחרות הבינלאומית. וכך, למרות זכייתן של כבלים וכבלי ציון במכרזי חברת החשמל, החששות מפני התחרות עם השווקים הבינלאומיים – לא התבדו. עד לסגירת המכרז, בסוף מאי '94, עצרה חברת החשמל את המנעותה מחברות הכבלים המקומיות והתוצאות לא איחרו להופיע בדו"חות הכספיים של החברות. עם פתיחת המכרזים נאלצו החברות להוזיל את המחירים.

ברבעון הראשון של '94 דיווחה כבלים על ירידה דרמטית במחזור המכירות שלה ל-49.4 מיליון שקל, לעומת 91 מיליון שקל במקביל. כבלים אמנם הצליחה לשמור על רווח תפעולי, אך כבלי ציון עברה להפסד תפעולי בעקבות ירידה חדה במכירות ל-30.9 מיליון שקל, מול 60.8 מיליון שקל במקביל ב-'93.

מיזוג בין שתי החברות יאפשר להן ליהנות מיתרונות לגודל, וביום מסתכם היקף היצוא של כבלים בכ-20 מיליון דולר ואילו כבלי ציון כמעט שאינה מייצאת.

למרות ששתי החברות יחד מחזיקות בכ-70% מענף הכבלים בארץ, קרוב לוודאי שהממונה על ההגבלים יאשר את המיזוג, מאחר שהשוק, לכאורה, פתוח. לכאורה, מאחר שברור כי בזק וחברת החשמל יוכלו להסתדר בלי כבלים וכבלי ציון, אך הדאגה העיקרית היא לצרכנים הפרטיים, התופסים כ-30% מפלח השוק.

אסור לשכוח, כי בדרך לממונה על ההגבלים עומד עוד המכשול ה"אמיתי" לקבלת פטור ממס. כדי לקבל פטור ממס החברה הקולטת מחויבת לשלם את דמי המיזוג על ידי מניות בלבד. תמורה כספית למיזוג מחויבת במס. אלא שמניות אופיין, כידוע, הפכפך – הן יכולות יום אחד לעלות ולמחרת לרדת. מסיבה זו, לא כל חברה מעוניינת למכור את נכסיה תמורת מניות של החברה הרוכשת. זאת ועוד, לא כל בעל עסק פרטי מעוניין להיכנס לעסקי הבורסה. מכאן גם תלות בין ה"אטרקטיביות" של מחירי המניות לבין כמות המיזוגים בין החברות. ניסיון העבר מלמד, כי בכל עסקת מיזוג או רכישה בין שתי חברות, עלולה הרוכשת להדרדר מירידת המניות השנייה להפסד.

טורבוביץ: "חשוב שיחד עם חקיקת המיזוגים תהיה בארץ מדיניות תחרותית והסרת מחסומי יבוא. המדיניות צריכה לבטא שינוי מבני – ובפועל זה לא מתקיים"

באופן עקרוני, מיזוגים מתבצעים בכמה צורות ובכמה שיקולים. דרך אחת היא פעולה יזומה על ידי הרוכש, המעוניין לאחד יעד עם פוטנציאל אסטרטגי. כאן השיקול הרלוונטי הוא תחום העיסוק. החברה היוזמת היא בדרך כלל חברה ציבורית, שבאמתחתה עודפי נזילות שלא תמיד ניתן למצוא להם ייעוד ריאלי.

בבמהלך '92-'93 הגיעה עונת ההנפקות בבורסה לשיאה. במקום לפתוח בתהליך איטי של התרחבות וגידול קווי הייצור העדיפו חברות רבות שגייסו הון מהציבור לבצע רכישה או מיזוג של חברה העוסקת באותו ענף או בקו ייצור משלים למוצריהן.

דרך שנייה היא כאשר המיזוג או הרכישה יזומים על ידי הנרכש. השיקולים הם בד"כ צמצום הפעילויות באמצעות מכירת חברה בת, שתחום פעילותה אינו אסטרטגי לחברה. לחילופין, ייתכנו מצבים שבעלי השליטה מגיעים לגיל פרישה ונאלצים למכור את החברה, או כאשר עומדת חברה למכירה על רקע סכסוכים או קשיים כספיים.

אך לא בכל יום נקלעת חברה לקשיים כספיים, והדרך למיזוגים ורכישות הולכת ומתקצרת עם פתיחת השוק ליותר ויותר שחקנים חיצוניים, שמאיימים על רווחיות החברות. הרקע לניסיון המיזוג בין טעם ישראל ובין בורגר ראנץ' היה כניסתה של רשת מקדונלדס לארץ, שאיימה לנגוס פלח בתעשיית ההמבורגרים ה"מהירים". בסופו של דבר נכשל המו"מ לנוכח ירידת ערך המניות של טעם ישראל, שעיוותה את שווי ההקצאה.

ללא ספק תרומתו של השינוי בחוק המיזוגים והרכישות ניכרת בענפים רבים, החשופים כיום לתחרותיות גדולה יותר. אך גם לאחר שעוברים את המחסומים הביורוקרטיים צפויים קשיים רבים בדרך למיזוג. מתוך הנחה, כי מיזוג נעשה במרבית המקרים בין שתי חברות העוסקות בענפים דומים, שבהכרח היו עד כה איבות, מלווה התהליך בבעיות מוראליות ובחשדות אצל כל חברה בנפרד. קיים החשש לחשוף את האסטרטגיות השיווקיות והעסקיות, וכמו בתהליך שלום תמיד יהיה מי שיתנגד וינסה לסכל את התהליך מתוך שיקולים אישיים. מנהל בכיר שהיה מעורב באופן ישיר במיזוג אומר, כי צריך לקחת בחשבון כי הלקוחות של שתי החברות לא תמיד רואים בעין יפה את המיזוג, ומאחר שלאחריו לא יוכלו לנצל את התחרותיות בענף להוזלת מחירים.

לדבריו, החלק הקשה בתהליך המיזוג הוא בפיטורי עובדים. אך גם אלו שנותרים בחברה צריכים לעיתים לשנות סביבה גיאוגרפית ולעבור לתפקידים אחרים. המיזוג נתפס לעיתים על ידי העובדים כהשתלטות, וכתוצאה מכך נוצרת גם עזיבה של עובדים. "מי שבעיקר חוששים למעמדם הם משרדי רו"ח ועו"ד של שתי החברות. ברור שלאחר המיזוג יהיה מי שיאלץ לוותר על תפקידו. תמיד ניתן למצוא ומאויות בבדיקה כספית של חברה, וחשוב להכיר באינטרס של רואי החשבון ועורכי הדין, המבצעים את הבדיקה. אלו יעשו הכל בכדי להכשיל את תהליך המיזוג, שלאחריו תשאר חברה אחת עם עורך דין אחד ורואה חשבון אחד.

מניסיונו האישי הוא ממליץ להרחיק את עורכי הדין ורואי החשבון של שתי החברות המתמזגות, ולהעביר את הבדיקות החשבונאיות לידי גורם שלישי, שאינו מעורב בפעילות החברות, וגם לא יהיה מעורב בפעילותן לאחר המיזוג. "חשוב מאד שהבדיקה הכספית תעשה על ידי גורם אובייקטיבי, ככל שניתן, בכדי שהמיזוג לא ייכשל מהסיבות הלא נכונות.

"למאויות תמיד ניתן יהיה, אך חשוב לזכור, כי התועלת במיזוג והשיפור ברווחיות – הרבה יותר משמעותיים".

המיזוג המוצלח – אורבוטק

המיזוג של אורבוט ואופטרוטק יכול לשמש מדריך יעיל לכל החברות המעוניינות לבצע מיזוג אך מתלבטות, מהחששות האולי אינן מעוטות. באוגוסט '92 הודיעו שתי החברות כי חתמו על הסכם למיזוג ומאז החל בפעילות קדחתנית ליישום בפועל של המיזוג, שהושלם סופית לאחר פחות משנה – ביוני '93. מלבד המהירות שבה הושלם המיזוג לחברה ממוזגת בשם אורבוטק, מהווה מקרה זה דוגמה קיצונית מבחינת ההשפעה המוחלטת שנעשתה בין שתי החברות בארץ ובחו"ל.

הרקע למיזוג היה השפל הגדול שפקד את ענף האלקטרוניקה בתחילת שנות ה-90. שתי החברות, העוסקות בפיתוח מכשירים אופטיים לבדיקת כרטיסים אלקטרוניים, שלטו על כ-90% מפלח השוק ונכללו מתחרות חריפה שהובילה להפסדים. בשלב כלשהו היה ברור לשתיהן שכדי לשרוד הן חייבות להתמזג. אופטרוטק נסחרה אז בבורסה ואילו אורבוט היתה חברה פרטית. ב-'90 ניסתה אורבוטק לצאת לבורסה, אך הניסיון לא עלה יפה.

חוק המיזוגים והרכישות אמנם לא פטר או מתשלומי מס, אך מאחר שהיה מדובר בשתי חברות תעשייתיות בעלות קוי ייצור זהים, הן יכלו לבצע את המיזוג מבלי לשתף את מס ההכנסה.

ניסיון המיזוג הראשון התרחש בסוף '90: שתי החברות הודיעו שהן נכנסות לתהליך בדיקה, מתוך כוונה להודיע על מיזוג. שבועיים לאחר מכן, נמסרה הודעה על הפסקת המו"מ, לאחר שנתגלעו חילוקי דעות בין החברות.

שנתיים לאחר מכן נפגשו שתי החברות בשנית. הפעם הן היו למודות ניסיון וידעו היטב כי המיזוג הכרחי ואינו ניתן לדיחוי. כל הגורמים שהיו עלולים לסכל את התהליך – עורכי דין של שתי החברות, רואי החשבון, וכל מי שאין לא עניין במיזוג – הורחקו, והתהליך נוהל באופן קשיח עם לוחות זמנים ותוכנית עבודה נוקשים.

הגוף הראשון שלא הביע את נכונותו למיזוג היה הרשות למסחר בוושינגטון, המקבילה לממונה על ההגבלים העסקיים בארץ. יצוין, כי ארה"ב היוותה את פלח השוק העיקרי של שתי החברות, והמדיניות שם לא עודדה מיזוגים. הדבר בא לידי ביטוי גם בקרב הלקוחות של שתי החברות, שעד אז נהנו מהתחרות החריפה ביניהן, שהתבטאה בהוזלת מחירים. עם מיזוג החברות החלו הלקוחות לחשוש מהעלאת מחירים. כתוצאה מכך נטשו חלק מהלקוחות האמריקאים, אחרים עצרו הזמנות, ובסך הכל, תוצאתו המיידית של המיזוג, בנוסף לשפל שפקד את שוק האלקטרוניקה, היתה צמצום בהיקף המכירות של אורבוטק בכ-10% ב-'93, לעומת תוצאותיהן של החברות ב-'92.

מהר מאד הבינו בחברה, כי יש לצאת במסע הסברה של שיקולי המיזוג, בכדי שלא לאבד לקוחות נוספים. כתוצאה מכך, התחייבה אורבוטק להמשיך לתמוך במוצרים הקיימים של שתי החברות והמוצרים שלהן עם לקוחותיהן.

דני פאלק, סמנכ"ל אורבוטק, היה שותף לתהליך המיזוג. לדבריו, החלק הקשה ביותר של העסקה לא היה הכלכלי אלא דווקא האנושי. "בטווח הקצר המיזוג התקבל באהדה רק במדינות אירופה והמזרח הרחוק, ואילו בארה"ב לא גילו הלקוחות התלהבות. לקח להם זמן לבנות את האמון מחדש בחברה הממוזגת – אורבוטק. אולם, בטווח הארוך היה ברור, כי המיזוג יביא לשיפור כלכלי, והדבר בא לידי ביטוי כבר בשנה הראשונה. מדובר בשתי חברות שהיקף ההוצאות שלהן יחד הסתכם ב-'93 בכ-100 מיליון דולר. מיד לאחר המיזוג הצליחה אורבוטק לצמצם את הוצאותיה בכ-20 מיליון דולר. כך שמבחינה הכלכלית לא היינו מוטרדים", אמר פאלק.

לדבריו, "הקטע הקשה ביותר היה הפיטורים. נעשה צימצום של כ-25% מכוח האדם – מספר המועסקים בשתי החברות לפני המיזוג היה כ-1,150 ולאחר המיזוג נותרו כ-850 עובדים. על ידי העובדים נתפס תהליך המיזוג כהשתלטות, ונוצרה בעיה מוראלית.

"היה ברור, כי אנו חייבים לנקוט בפעילות אקטיבית בכדי לקצר את התהליך הלא־אופטימלי ככל שניתן. לצורך כך השתמשה החברה בשירותיהם של פסיכולוגים אירגוניים. נעשו סקרי שביעות רצון בקרב העובדים, וניסינו לשתף את העובדים בכל תהליך המיזוג. הצד האנושי של מיזוג חשוב מאוד. מכונות אפשר להשבית, להזיז ממקום למקום, או לשנות ייעודן – אך כאשר מדובר בעובדים חשוב לזכור, כי מדובר בשתי חברות נפרדות, שלכל אחת מנטליות שונה. הצלחת המיזוג היתה תלויה, בין היתר, בבנייה מחדש של תרבות אירגונית. לשמחתנו, הצלחנו לטפל בכך היטב".

"בדרגים הגבוהים העניינים היו הרבה יותר פשוטים", אמר פאלק. "שם ההחלטות נעשו באופן שרירותי, ונקבעו בהסכם המיזוג. בכדי לחסוך זמן, ולגבש כמה שיותר מהר את ההנהלה, הוחלט לקחת את עובדי ההנהלה של אורבוט. לא נעשו שיקולים של מי טוב יותר ומי פחות. היה חשוב לדלג על הצורך בגיבוש הנהלה טובה, ולהתמקד בהחלטות ענייניות יותר. באגף הכספים, למשל, יש כמה מחלקות. תוך תקופה קצרה החליטו מי טוב יותר בכל מחלקה – והוא זה שנשאר. בסופו של דבר נוצרו גם סיטואציות לא כל כך נעימות, וישנה עזיבה של אנשים הנובעת מטראומה. אך עובדה היא, ששני שלישים מהעובדים בארץ נותרו בחברה גם לאחר המיזוג".

לדברי פאלק, התמורה הכלכלית באה לידי ביטוי בשלב מוקדם יותר. קודם ניהלה כל חברה מערכת נפרדת של מכירות ותמיכה בלקוחות, והחיסכון מהקיצוץ באדמיניסטרציה היה מיידי – 14 מיליון דולר מתוך 20 מיליון ד' נחסכו במניעת הכפילויות של מערכות השירותים והשיווק.

"היום נתונה לאורבוטק פריסה עולמית של אנשים, ומלאי של חלקי חילוף ומרכזי שירות: בארה"ב, לבד, פועלים כ-19 מרכזי שירות. ענף האלקטרוניקה עדיין סובל מתנודתיות קשה, אך ללא ספק, הצלחנו ליצור יתרון טכנולוגי משמעותי לאחר המיזוג. היום כבר החלה התאוששות בענף ביפאן ובארה"ב, ויש סימנים של התאוששות גם באירופה", אמר פאלק.

לשאלה אם הוא יכול להצביע על משגים שנעשו במשך תהליך המיזוג, אמר פאלק, כי אכן נעשו פה ושם טעויות, אך אלו היו בעיקר במינוי זה או אחר.

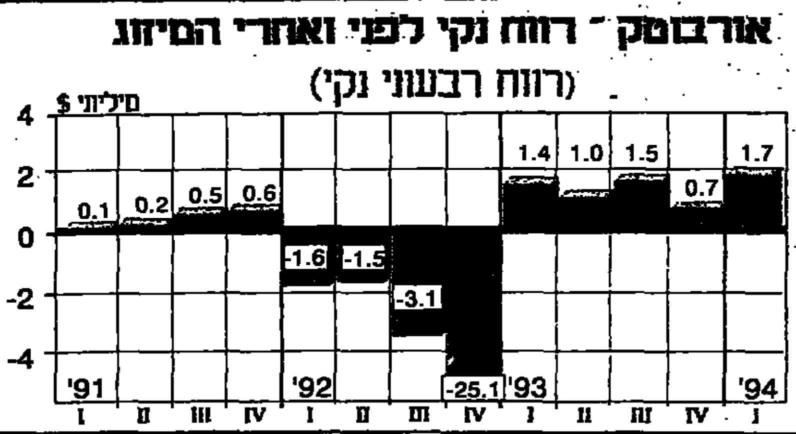

שוק האג"ח: האם התיקון החד יוביל לריאקציה?

מחיר הכסף

מרית גילת

"זה כבר לא סוס, זה סוס אציל", הגיב בחיוך שותף בכיר בשוק ההון לדהרה של הצמודים בשבוע החולף. חשבי החברות, שהיו פעילים בשוק בשבועיים האחרונים, החלו לפזול לכיוון המניות. אך מגזר יחיד מנהלי קופות הגמל מהגדר הזוהר להפגין נוכחות מסיבית בזירה.

בעקבות זאת שלפו גם שחקנים אחרים דימויים מעולם החי, אלא שנקודת האחיזה היתה האיחור ולא מירוצי אסקוט. "זה תסביך העדר בהתגלמותו", אמר מנהל תיקים, המתמחה בתחום הסולידי. "קופות הגמל של בנק אחד מתמוללות, האחרים מתנפלות כל היתר. התיקון מוגזם".

מוגזם או לא, עלייה ממוצעת של 2% באג"ח הארוכות היא בהחלט תופעה יוצאת דופן – במיוחד בשבוע נטול "פרובוקציות" כלכליות או תקשורתיות. קשה להצביע על מידע חדש שהתברר בימים האחרונים. מדדי יוני כבר מאחורינו, וכך גם הערכן כלפי מעלה בתחזיות לגבי מדדי יולי ואוגוסט. הריבית השקלית לא צפויה לרדת ועלולה גם לעלות. האוצר, מצדו, שומר על קצב הנפקות אחיד כבר 3 חודשים. והתשואות ירדו מהאולימפוס שאליו נדחפו בחודשים האחרונים.

התבוננות בעקום התשואות מגלה את מימדי המהלך שעשו הצמודים בתקופה של פחות מחודש. בטווח הבינוני גלשו התשואות מרמה של 3.5% ברוטו ל-2.8% בסוף השבוע האחרון. התיקון בטווח הארוך היה עוד יותר מרשים, ולא רק בגלל אורך המצוק. בנקודת השיא בראשית יולי נגעו הארוכות ברמה של 3.9% ברוטו. בתום המסחר ביום חמישי הן התיישבו על 3.3%.

תירוצים בדיעבד לעליית השערים הדרמטית לא קשה למצוא. בהתייחסות מהקל אל הכבד נמנה כמה סיבות מתקבלות: שוק המניות התאושש; האוצר הקטין את היקף הגיוסים בגליל לטובת השגיא בגלל פערי התשואות שנפערו בין הטווח הארוך והבינוני; תיאורית הנזילות של האג"ח קיבלה משנה תוקף מהשמועות המעורפלות על כוונה להשתמש בכספי המק"מ למימון הגירעון; האינפלציה בכלל, והאינפלציה הבסיסית בפרט, זקפה ראשה; הבנקים למשכנתאות הפסיקו להתר אחרי פיקדונות.

האספקט של הסעיף האחרון הוא אם לא החזק מכולם, הניתן לכימות מבחינתם. על פי הערכות מבוססות, הגיעו ביצועי המשכנתאות ביוני לשיא חסר תקדים של כ-2 מיליארד שקל. זאת לקראת העלאת הריבית על הלוואות דיור שעליה הודיעו הבנקים בראשית יוני, ואשר התבצעה בפועל ב-1 ביולי. כנגד סכום זה גייסו הבנקים יותר מ-600 מיליון שקל בפיקדונות, ולקם הגדול מקופות הגמל. הקופות, שניצבו בפני הבחירה של השקעה באג"ח בתשואה של 3.7%, לבין השקעה בריבית צמודה של 4% בפיקדון שאיננו חשוף לתנודתיות בשוק, לא היססו והצביעו ברגליים לכיוון הבנקים.

אלא שהשיא ביוני גרר אחריו שפל בביצועי המשכנתאות ביולי, שהסתכמו כנראה בפחות ממיליארד שקל. והאין פיקדונות, חזרה תשומת לב הקופות להתמקד בשוק האג"ח. אך לא לעולם חוסן. באוגוסט צופים הבנקים ביצועים ברמה של 1.5 מיליארד שקל, שפירושם גיוס פיקדונות של קרוב לחצי מיליארד שקל, העשויים להוות תחרות קשה לצמודים.

נקודה זו מביאה אותנו לשאלה: מה צפוי הלאה? האם אחרי התיקון המהיר באג"ח נראה ריאקציה? כדי לתת מענה ולו חלקי לקושיה זו, נחזור להערכה הידועה, כי נקודת שיווי המשקל בשוק האג"ח מצויה בתשואה של 3% ברוטו. גם מי שסקפטי לגבי התיאוריה, יאלץ להודות כי הקופות נכוו קשה כאשר קנו בסוף '92 אג"ח ארוכות בתשואות של 2.5%. בחינה אמפירית של התנהגותן מאז מראה שכבל שתשואה מתקרבת ל-3% – ועל אחת כמה וכמה משתפלת מתחת לרמה זו – הקופות נוטות לאבד עניין.

בהקשר זה נזכיר נקודה נוספת: לקופות יש אמנם צרכי מזומן גדולים בשל פדיונות ענק באג"ח סחירות ומיועדות. אך מאידך גיסא, באחרונה הן סובלות ממגמה עקבית של בריחת כספים, אם כי בשלב זה בקנה מידה שולית. בקרוב עומד האוצר גם לתקן את הוראות ההשקעה של הקופות, שיאפשרו להן גמישות רבה יותר בהשקעה באפיקים לא־סחירים ובאלטרנטיבות אחרות בשוק האג"ח הממשלתי.

שנית, ישנה שאלת הכדאיות היחסית. האג"ח הקצרצרות נותנות כיום תשואה ברוטו של 2.5% ו-0.7% ברוטו לעומת 12.6% במק"מ ו-13.6% בגילון – תשואה גבוהה המשקפת את השפעת תיקון התשואות במק"מ בחודשים האחרונים על התלוש של הגילון. אם האוצר צודק ובמחצית השנייה של '94 נחזור לקצב אינפלציה חד־ספרתי, הרי שהאפיקים השקליים יותר אטרקטיביים. אם בנק הפועלים צודק, ונסיים את השנה בקצב של 12.9% – או שחלילה נמשיך בקצב של 14.5%, שאיפיין את ששת החודשים הראשונים של השנה – הרי שהאפיק הצמוד יחזור אטרקטיבי.

נוכח אי הוודאות, מביעים שחקנים אדישות בין שתי האפשרויות, עם עדיפות מסויימת לצמודים, בשל החשש המתמיד מאינפלציה. אך במצב עניינים שכזה, הנטייה היא לא להסתבך בחיפוש אחרי מגמה. "במיוחד על רקע קפיצת השוק בימים האחרונים, מתגברת התחושה שתהיה התייצבות ואולי גם נסיגה כשהוא", אמר שותף בכיר בשוק בסוף השבוע. "לכן, אני מוותר על התשואה לטובת הביטחון היחסי שבטווח הבינוני".

מצד שני, יש להדגיש כי לפי שעה אין אינדיקציה לכך בכוונת האוצר להאיץ משמעותית את ההנפקות של אג"ח סחירות. מאחר שהשוק תוסס, אין גם סיבה שיאיט אותם כפי שעשה בחודשים האחרונים, כאשר ביקש למנוע עלייה חדה מדי בריבית לטווח ארוך.

את יולי סיימה הממשלה בגירעון מקומי של פחות מ-100 מיליון שקל כתוצאה מהמשך הירידה המתגברת של תקבולי מס הכנסה – מול רמת הוצאות שעמדה ביעדי התקציב. פירוש הדבר שנותר לה עודף ספיגה של 400 מיליון שקל בפעילותה מראשית '94. נוכח זאת, המדיניות הכללית באוצר היא להמשיך בקצב גיוס שנועד למחזר את פדיונות הקרן בלבד, המסתכמים ב-'94 בכ-19.5 מיליארד שקל. נזכיר, כי בתוכנית המקורית היתה כוונה להנפיק כ-1.25 מיליארד שקל מעבר לסכום זה.

באוגוסט היקף הפדיונות הכולל הוא כ-2.85 מיליארד שקל, מתוכו 2.2 מיליארד שקל קרן. חצי מיליארד שקלים מהם יוסונו בהנפקת אג"ח מיועדות – כמדי חודש. הגיוס באג"ח סחירות יהיה איפוא כ-1.7 מיליארד שקל – ברמה לקצב ביולי. מתכונת הגיוס השבוע תהיה זהה לזו של שבוע שעבר: 100 מיליון שקל בשגיא, 80 מיליון בגליל, 70 מיליון בכפיר וגילון ו-50 מיליון בגלבוע.

ומה בחודשים הבאים? כדי למחזר את פדיונות הקרן ב-5 החודשים האחרונים של השנה יידרש האוצר לגיוס 10 מיליארד שקל. לכך יש להוסיף חצי מיליארד שלא מוחזר ביוני־יולי. יחד – 10.5 מיליארד שקל, שמתוכם קרוב ל-2.5 מיליארד יגויסו באג"ח מיועדות. זה משאיר מקום לגיוס של כ-1.7 מיליארד שקל באג"ח סחירות מדי חודש – קצב יציבות בקצב הגיוסים עד סוף השנה.

ריבית בנק ישראל	
מרכז מכרזי שבועי לבנקים (הממוצע)	12.51%
ריבית דביטורית	
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, לא כולל עמלות בנקים)	12.72%
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, כולל עמלות)	14.25%
אשראי בריבית קבועה, אפקטיבי	14.90%
חח"ד – חשבון חוזר דביטורי, אפקטיבי	18.90%
ריבית קרדיטורית	
פק"מ ליום – 50 עד 100 אלף ש"ח	10.06%
פק"מ ליום – חצי מליון ש"ח	10.27%
פק"מ לחודש – 50 עד 100 אלף ש"ח	10.57%
מק"מ לחודשיים	12.50%
מק"מ לשנה	12.60%
תשואה ריאלית	
אג"ח צמוד מדד לשנה (נטו)	0.70%
אג"ח צמוד מדד ל-5 שנים (נטו)	1.40%
אג"ח צמוד מדד ל-10 שנים (נטו)	1.50%
ריבית בינלאומית	
דולר – ליבור – ל-3 חודשים	4.750%
שטרלינג – ליבור – ל-3 חודשים	5.531%
מארק – ליבור – ל-3 חודשים	5.946%

המרכז הישראלי לשיווק ישיר וטלמרקטינג

יום עיון מקצועי למנהלים, מנהלי שיווק ומנהלי מכירות
כל מה שאתה צריך לדעת על:

כיצד להצליח בשיווק ישיר

תמהיל השיווק הישיר במסגרת תמהיל השיווק ■ כללי "עשה" ו"אל תעשה" בשיווק ישיר ■ מוצרים ושרותים המתאימים לטלמרקטינג ■ איך להקים מערך טלמרקטינג? ■ איך להדריך אנשי טלמרקטינג? ■ איך לתגמל אנשי טלמרקטינג? ■ כמה עולה טלמרקטינג ודיוור ישיר? ■ איתור וטיפול בבעיות שיווק ישיר מעסק לעסק ■ שילוב שיווק ישיר במסעות פרסום ■ איך לתכנן ולבצע דיוור ישיר? ■ שגיאות שיש להמנע מהן בביצוע דיוור ישיר ■ כיצד לשלב דיוור ישיר עם טלמרקטינג? ■ מועדוני לקוחות - יישום התפיסה "CUSTOMERS FOR LIFE" ■ לקחים ממסעות טלמרקטינג ודיוור ישיר בישראל.

יום העיון יתקיים:
ביום ד' ה-17/8/94 בשעות 16:30-8:30, במלון "שרתון" ת"א
* להזמנת יום עיון פנים ארגוני נא לפנות לארז אלמוגי.
מספר מקומות מוגבל
לפרטים והרשמה:
03-5745001

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

כבלים - החברה לכבלים ולחוטי חשמל בישראל בע"מ

ניתנת בזה הודעה כי אסיפה כללית שלא מן המנין של בעלי המניות בחברה תכונס ביום שני, 29 באוגוסט 1994, בשעה 09:00, במשרדה הרשום של החברה, בשד' ההסתדרות 177, מפרץ חיפה.

על סדר היום:

1. אישור התקשרויות החברה הנוגעות להליך ההחרות לרכישת גרעין השליטה בבנק המזרחי המאוחד בע"מ ("הבנק"), כדלקמן:
   (א) הסכם הצבעה ושיתוף פעולה בין מרכיבי קבוצת עופר (הסכם א').
   (ב) הסכם הצבעה ושיתוף פעולה בין קבוצת עופר לקבוצת פיינברג־זורטהיים (הסכם ב').
   (ג) הסכם לרכישת מניות הבנק עם ממשלת ישראל תכסים מ.י. בע"מ (הסכם ג').
2. התנאים העיקריים בהתקשרויות המפורטות לעיל הינם:

(א) **בהסכם א'**
1. האחזקות בהון המניות של הבנק יהיו - 3.25% לחברה, 6.50% לעופר (אחזקות אניות) בע"מ, ו-3.25% ל-ל.י.ן (אחזקות) בע"מ (כולם ביחד להלן - "קבוצת עופר").
2. התחייבות כל צד לשלם את חלקו תמורת המניות.
3. עמדת הקבוצה תיקבע בדיון מקדמי בין מרכיביה. לכל צד יהיה כוח הצבעה עפ"י משקלו היחסי באחזקות בגרעין השליטה.
   בהעדר הסכמה ותקבלנה החלטות ברוב הון שתקבענה את עמדת הקבוצה בדיוניה עם קבוצת פיינברג־זורטהיים.
4. החברה תמנה את הדירקטור השלישי והשישי (אם יהיה כזה מטעם קבוצת עופר) בבנק.
5. לחברה זכות לרכישה, פרו ראטה, של מניות נוספות בבנק.
6. כל צד שיבקש למכור אחזקותיו או חלק מהן יהיה חייב להעניק זכות סירוב ראשונה ליותר הצדדים.
7. קבלת אופציה PUT לחברה מקבוצת עופר למכירת 3.25% ממניות הבנק בתוקף ל-5 שנים במחיר עלות הרכישה צמוד למדד. מימוש האופציה בשיעור העולה על 1% כפוף לאישור בנק ישראל.
8. מתן אופציית CALL לצדדים האחרים בקבוצה במקרה של אובדן שליטת קבוצת עופר בחברה לרכישה מהחברה של 3.25% ממניות הבנק בתוקף ל־5 שנים במחיר עלות הרכישה צמוד למדד בצרוף ריבית שנתית בשיעור 4%, או 80% מהמחיר הממוצע של מניות הבנק בבורסה במידה שתהיינה סחירות במשך 90 הימים שקדמו למועד מימוש האופציה ו-90 הימים שלאחר מועד מימוש האופציה, הגבוה מביניהם. מימוש האופציה בשיעור העולה על 1% כפוף לאישור בנק ישראל.

(ב) **בהסכם ב'**
1. שיעור אחזקות קבוצת עופר וקבוצת פיינברג־זורטהיים בהון מניות הבנק - 13% כל אחת.
2. התחייבות כל צד לשלם את חלקו תמורת המניות.
3. תיאום עמדות בין שתי הקבוצות על אופן הצבעתן המשותפת באסיפות הכלליות של הבנק. במקרה של אי הסכמה תועבר המחלוקת להכרעת בורר מוסכם למעט בנושאים מסויימים אשר בהם, בהעדר הסכמה, יצביעו הצדדים נגד ההחלטה.
4. מתן זכות סירוב ראשונה לכל קבוצה לרכישת מניות גרעין השליטה בכפוף לזכות הסירוב הראשונה בתוך כל קבוצה.

(ג) **בהסכם ג'**
1. מחיר רכישת המניות (שייקבע בהליכי המכרז) ותנאי התשלום.
2. רכישת מניות בשיעור 26% מהון הבנק יקנו שליטה בבנק לתקופה של 3 שנים שתקנה באופן אפקטיבי זכויות הצבעה באסיפות הכלליות של הבנק בשיעור 50.01% וכן זכות למינוי מרבית חברי הדירקטוריון של הבנק.
3. לקבוצות תינתן במשך תקופה קצובה זכות לרכוש 25% נוספים מהון הבנק.
4. תנאים מתלים מסויימים שעיקרם קבלת היתרים ואישורים מהרשויות המוסמכות.
5. הגבלות מסויימות לתקופה קצובה על מכירה והנפקה של מניות הבנק.
6. הגבלות על בעלי השליטה בחברות הקונות (בכללן החברה) במשך תקופה קצובה בקשר למכירה, העברה או שעבוד של מניות שהם מחזיקים בחברות אלה במישרין או בעקיפין.
7. התחייבות לסייע לממשלה בהליכים שיינקטו על ידה למכירת מניות הבנק שבידה.

3. המחזיקים בעקיפין (באמצעות חברות בעלות ענין) במניות החברה אשר להם ענין אישי בהתקשרויות הנ"ל הינם: עידן עופר, אייל עופר, דורון עופר, ליאורה אנגל ויהודה עופר. עניינם האישי נובע מכך שהיתר בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק יוענק להם אישית.
4. אם האסיפה הנ"ל שנקבעה ליום 29.8.94 תידחה, תפורסם הודעה על המקום והמועד לכינוס האסיפה הנדחית.
5. האסיפה הכללית רשאית לאשר ההתקשרויות הנ"ל בהחלטה שתתקבל במנין קולות רוב הנוכחים הזכאים להשתתף בהצבעה, כאשר במנין הקולות יכלל לפחות שליש מקולותיהם של מי שאינם בעלי ענין אישי בהתקשרות הנוכחים בהצבעה. באסיפה כללית נדחית (אם תהיה) ניתן לאשר את ההחלטה במנין קולות רוב הנוכחים בהצבעה.
6. ניתן לעיין בדו"ח המיידי, שהוגש על ידי החברה בד בבד עם פרסום הודעה זו, במשרדה של החברה, בימים א' - ה' בין השעות 09:00 - 16:00.

בפקודת הדירקטוריון
ג. רובין, עו"ד
מזכיר החברה

מודעה

פורסם ב הארץ ב- 31.3.94

המרכז הישראלי לניהול
בית-הספר למנהלים

מינהל עסקים

מחזור מ"א
לימודי תעודה - 440 שעות במשך 8 חודשים, אחת לשבוע בימי ד'.
תאריך פתיחה: יום ד', **19.10.94.**

הקורס מיועד ל – מנהלים בעלי נסיון בדרגי ניהול תיכוניים ומעלה, המעוניינים לרכוש ידע יישומי וטכניקות ניהול חדשניות.

נושאי הלימוד – הקורס מתחלק ל-6 חטיבות לימוד: ■ לימודי רקע ■ חשבונאות וכספים ■ לימודי ניהול ■ מיומנויות ניהול ■ לימודים אינטגרטיביים.

לכבוד: בית-הספר למנהלים
מלון רמת אביב דרך נמיר 151 ת"א, טל. 6990234, 03-6995134, פקס. 03-6995207
שם פרטי ומשפחה...
ארגון... כתובת הארגון...
טלפון ישיר... פקס...
כתובת למשלוח המידע...

לקבלת תשקיף מפורט מלא את הספח ושלח אלינו

מילגת לימודים ע"ש שלמה פורמן ז"ל -
המרכז הישראלי לניהול מעניק מילגת לימודים לתלמיד המצטיין של המחזור

שווקים בעולם

ירידות בוול סטריט בעקבות הגידול בתעסוקה בארה"ב

מאת טל הראל

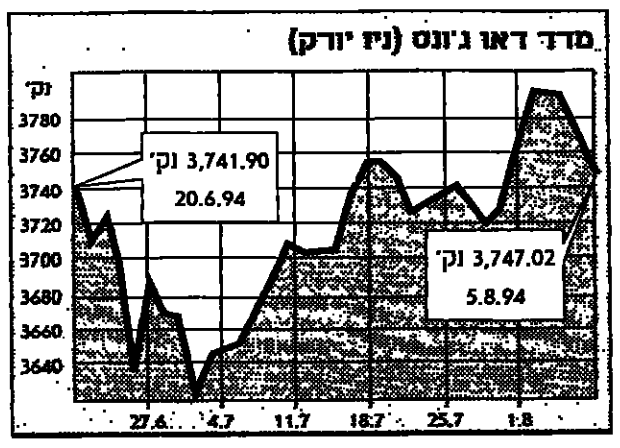

ריביות

משרד העבודה האמריקאי פרסם ביום ששי את הצמיחה במספר המועסקים בארה"ב בחודש יולי. מספר המועסקים גדל ב-259 אלף – הרבה מעבר לצפוי. בנוסף לכך, חלה גם עלייה לא צפוייה של 0.4% בשכר העובדים.

הגידול בתעסוקה בארה"ב עומד בארבעת החודשים האחרונים על 317 אלף עובדים – 27% יותר מרמת ה-250 אלף הנחשבת על ידי כלכלנים לרמת הצמיחה המקסימלית האפשרית, ללא יצירת לחצים אינפלציוניים.

בנוסף לכך, הודיע משרד העבודה כי נתוני התעסוקה נוטים קרוב לוודאי כלפי מטה. בעקבות זאת שוב התגברו החששות מהתפתחות אינפלציונית בארה"ב, וכעת סבורים האנליסטים כי הפדרל רזרב יחליט על העלאת הריבית בישיבה הבאה של ועדת השוק הפתוח, שתיערך ב-16 באוגוסט.

לפיכך, ירד מחירן של האג"ח הממשלתיות האמריקאיות בחדות – התשואה על אג"ח לשלושים שנה קפצה מ-7.42% ביום חמישי ל-7.55%.

שוק האג"ח התעלם מהעובדה שלמרות שחלה ביולי עלייה גדולה במספר המועסקים, עלה גם שיעור האבטלה מ-6% ל-6.1%.

כעת מחכים השווקים לפרסום נתוני האינפלציה בחודש יולי ביום חמישי ושישי הקרובים.

וול סטריט

המחירים בוול סטריט ירדו ביום ששי לאחר שמשרד העבודה האמריקאי דיווח על גידול חד מהצפוי במספר המועסקים בארה"ב בחודש יולי.

נתון זה ליבה את החשש מהעלאת הריבית בארה"ב, והביאו ביום ששי לירידות חדות במחירי האג"ח הממשלתיות. השוק התעלם מהעובדה, כי למרות העלייה החדה במספר המועסקים, חלה גם עלייה בשיעור האבטלה בארה"ב ביולי, מ-6% ל-6.1%.

בעקבות זאת ירדו גם המחירים בוול סטריט. את הירידות החדות ביותר ספגו המניות הכבדות, ובהתאם לכך ירד מדד דאו ג'ונס ב-0.5%. המשקיעים העדיפו להיפטר ממניות רגישות לריבית, כמו בנקים ונדל"ן, ומניות שירותים שראו עליות חדות בשבוע החולף.

המדדים הרחבים יותר נחלשו בפחות – מדד איימקס ירד ב-0.23%, ומדד סטנדרד אנד פורס נחלש ב-0.29%.

אירופה

המגמה באירופה היתה ביום ששי מעורבת, למרות ההדשות ה"רעות" מארה"ב. בלונדון, פרנקפורט ופאריס היו עליות, בעוד שבמילאנו וציריך נרשמו ירידות.

בבורסת לונדון, הרגישה ירידית לתנודות בוול סטריט, הצליחה היציבות של חוזי המדדים העתידיים לעזור לשוק הספוט להיסגר בעליות מחירים.

מדד פיננשל טיימס עלה ב-0.54%, אם כי שיאי היום נשחקו. נפח המסחר היה נמוך בשל היעדרם של משקיעים לרגל חופשת הקיץ, מה שהקל על הסוחרים בחוזים העתידיים להעלות את המחירים.

האנליסטים סבורים גם כי אם תעלה הריבית בארה"ב, לא תהיה לכך השפעה ניכרת על הבורסה בלונדון, משום שהעלאה של חצי אחוז כבר נלקחה בחשבון ביוני. הציפיות הן כי המחירים בלונדון יעלו במחצית השנייה של 94', אם כי צפוייה התנגדות משמעותית כשיגיע מדד פיננשל טיימס לרמת 3,250 נקודות.

מה שעזר למגמה החיובית בלונדון הם גם הדו"חות הרבעוניים הטובים, ומגמת המיזוגים והשתלטויות שמתחילה להסתמן כאן, בדומה לוול סטריט: שתי חברות בריטיות המועמדות להשתלטות, זנקה וטומקינס, נהנו מעליות מחירים ביום ששי.

גם בפאריס היתה ביום ששי מגמה חיובית, שנשחקה רק במעט בעקבות החדשות מארה"ב. מדד סי־אייסי עלה ב-0.51% על גב תחזיות טובות לכלכלת צרפת, וביצועים טובים של חברות מקומיות. בין המניות העולות בלטו בנג'ה, יורדינסי ודופולן.

פרנקפורט שמרה ביום ששי על יציבות, גם לאחר תום המסחר הרשמי – מה שאותת כי המגמה החיובית תמשיך גם השבוע.

מילאנו סבלה ביום ששי ממימושים מצד משקיעים זרים, והירידות הוחרפו בשל נפחי המסחר הנמוכים. לדברי סוחרים, המצב בשוק כעת אינו יציב, וייתכנו שינויים משמעותיים לשני הכיוונים.

רוב הירידות היו במניות הכבדות, כמו אוליבטי, פירלי וסיפ. מדד בי־סי־איי ירד ב-3.19% בעקבות היחלשות מניית בנקה איטליינה, לאחר שהבנק האוסטרי קרדיטאנשטלט הודיע כי לא יטול חלק בגיוס ההון של הבנק האיטלקי, שיתבצע ב-18 באוגוסט.

מזרח רחוק

במזרח היתה ביום ששי מגמה חיובית, חוץ מאשר בטוקיו והונג־קונג.

בטוקיו ירדו המחירים בעקבות ההיחלשות בוול סטריט ביום חמישי, ולקראת פרסום נתוני התעסוקה בארה"ב.

עיקר המימושים היו מצד משקיעים מקומיים, בעוד שמשקיעים זרים הציגו ביקושים סלקטיביים למניות כבדות מובילות.

בנוסף לכך, סגרו סוחרים רבים עמדות לקראת היציאה לחופשת הקיץ בשבוע השני והשלישי של אוגוסט. בשל כך, צפוי מסחר דליל ביותר בשבועיים הקרובים בטוקיו.

בהונג־קונג ירדו המחירים מעט בעקבות מימושי רווחים על מניות כבדות, שנעשו כתגובה על רקע החשש מהעלאת הריבית בארה"ב.

מטבעות

הדולר נחלש ביום ששי, במיוחד מול המארק הגרמני, בעקבות פרסום נתוני התעסוקה בארה"ב והירידות שחלו כתוצאה מכך במחירי האג"ח הממשלתיות האמריקאיות.

הדולר נחלש למרות שסימנים להתגברות האינפלציה בארה"ב מעלה את הסיכוי להעלאת הריבית, מה שאמור לתמוך במטבע האמריקאי. אך השפעתם השלילית של שוקי ההון האמריקאים היתה ביום ששי חזקה יותר.

בעקבות המארק נחלש הדולר גם מול מטבעות אירופים אחרים. מול הפרנק השווייצי נחלש הדולר מ-1.341 פרנק ביום חמישי ל-1.3335 פרנק.

מול הפרנק הצרפתי ירד מ-3.436 פרנק ל-3.4085 פרנק, ומול הלירה ירד מ-1,586 לירות ל-1,577 לירות.

מול הין שמר הדולר על יציבות באירופה ובניו־יורק, לאחר שהתחזק בטוקיו ב-0.26 ין ל-100.45 ין.

השערים בזמן הסגירה

מטבעות

מערכת מוניטרית אירופית

מטבע	שער מול המארק	יום הבדוקות בין המטבעות
לירה אירית	2.4175	4.18
גילדן הולנדי	1.123225	4.08
פרנק בלגי	20.582	4.08
מארק גרמני	1	3.86
פזטה ספרדית	82.18	1.78
פרנק צרפתי	3.4222	1.07
אסקודו פורטוגלי	101.63	0.63
כתר דני	3.932	0

שערי חליפין ניו יורק

מטבע	קנייה	פורוורד 3 חודשים קנייה	פורוורד 3 חודשים מכירה
מארק	1.5795	1.5785	1.5797
פרנק שווייצרי	1.334	1.333	1.3319
ליש"ט*	1.542	1.541	1.5389
ין	100.3	100.2	100.24
דולר קנדי	1.3868	1.3863	1.3899
פרנק צרפתי	5.411	5.407	5.4182
אקו*	1.2098	1.2088	1.2059
ד' אוסטרלי*	0.7438	0.7433	0.7422
ד' סינגפור	1.506	1.505	1.5029
לירטה	1578	1576	1577.15

*במונחי דולר אמריקאי

ריביות

ליבור – לונדון

	3 חוד'	6 חוד'	שנה
דולר	4.750%	5.141%	5.641%
שטרלינג	5.635%	6.073%	6.750%
ין	2.313%	2.375%	2.625%
פר"ש	4.281%	4.422%	4.563%
מארק	4.995%	5.010%	5.198%
אקו	5.969%	6.125%	6.422%
פר"צ	5.461%	5.648%	5.938%
גילדן	4.920%	5.010%	5.210%
ד' קנדי	5.870%	6.370%	7.370%

ריבית הבסיס (פריים) בארה"ב: 7.25%

יורודולר – פרנקפורט

פיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	4.870%	5.000%
6 חודשים	5.310%	5.090%
1 שנה	5.810%	5.190%

תשואה על שטרי אוצר אמריקאים

תקופה	תשואה
3 חודשים	4.57%
שנה	5.58%
10 שנים	7.28%
30 שנה	7.56%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי בנקודות	שינוי ב-%	שער גבוה	שער נמוך	שינוי ב-% מ-30.12.93
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3747.02	-18.77	-0.50%	3769.68	3725	-0.19%
	S&P 500	457.09	-1.31	-0.29%	458.4	456.08	-2.02%
טוקיו	ניקיי 225	20521.7	-155.14	-0.75%	20680.94	20467.49	17.82%
הונג קונג	האנג סנג	9602.21	-40.64	-0.42%	9630.79	9562.41	-19.23%
סינגפור	סטרייטס טיימס	2273.12	1.95	0.09%	2274.32	2263.38	-6.29%
לונדון	FTSE 100	3167.5	17	0.54%	3172.8	3140.3	-7.34%
פרנקפורט	דקס	2184.76	1.4	0.06%	2192.37	2181.99	-3.61%
פאריס	CAC 40	2107.07	10.62	0.51%	2114.78	2089.66	-7.10%
מילנו	MIBTEL	11168	-160	-1.41%	11311	11167	11.68%
ציריך	SMI	2600.8	-14.5	-0.55%	2639.8	2596.4	-12.08%
אמסטרדם	EOE	419.67	-0.12	-0.03%	421.41	418.88	1.30%

סחורות

מתכות יקרות

ניו יורק	מחיר	שינוי
זהב אוג' (דולר לאונקייה)	377.3	0.6
כסף אוג' (סנט לאונקייה)	514.3	4.8
פלטינה אוג' (דולר לאונקייה)	408.5	0

לונדון	מחיר
זהב (דולר לאונקייה)	378.8
כסף (סנט לאונקייה)	5.18
פלטינה (דולר לאונקייה)	410.5
פלדיום (דולר לאונקייה)	150.5

ניו יורק (סנט לליברה)	מחיר	שינוי
רכז תפוזים ספט'	94.75	-2.65
כותנה אוקט'	71.87	1.28
קפה ספט'	202.75	-5.85
קקאו ספט' (דולר לטונה)	1387	-31
סוכר אוקט'	11.88	-0.05

גרעינים ובקר שיקגו	מחיר	שינוי
פולי סויה ספט' (סנט לבושל)	566.5	5.5
חיטה ספט' (סנט לבושל)	334.5	2.25
תירס ספט' (סנט לבושל)	217.25	2.25
בקר חי אוקט' (סנט לליברה)	73.975	0.25

מתכות תעשייתיות לונדון (דולר לטונה)

	מחיר
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2389.3
בדיל ספוט (דולר לטונה)	5044
עופרת ספוט (דולר לטונה)	577
אבץ ספוט (דולר לטונה)	936
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1417.3
ניקל ספוט (דולר לטונה)	6873

נפט (מחיר חבית בדולרים)

	מחיר
ברנט ספוט	17.8
ברנט אוקט'	18.85
דובאי ספוט	17
מארץ ספוט	15.8
טקסס קיור ספוט	19.38
נפט לחימום ספוט	46.95

מוצרים מוגמרים (דולרים לטונה)
איכות ים תיכון (מקביל לאיכות להורה):

	מחיר
בנזין (עופ' 0.15)	226
נפטא פר"ב	168

סחורות רכות

לונדון	מחיר	שינוי
קפה ספט' (דולר לטונה)	3575	-68
קקאו ספט' (ליש"ט לטונה)	1037	-12
גומי ספט' (ד' סינג' לקילו)	190	-1

מדד CRB (של 21 סחורות, ארה"ב)

סגירה	שינוי	שינוי ב-%
231.98	-0.48	-0.21%

תתקשר עכשיו!
המטען שלך ינחת מחר על הבוקר בניו יורק

שערי מטבע חוץ / 5.8.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג	שינויים באחוזים: שינוי יומי	מתחילת החודש	מתחילת שנה נומינלי	ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.98	3.12	2.99	3.13	2.99	3.12	3.0328	3.0755	3.0347	3.0776	3.0349	3.0771	3.0530	0.33%	-0.13%	2.24%	-5.54%
1 מארק גרמני	1.88	1.96	1.89	1.97	1.90	1.99	1.9089	1.9357	1.9122	1.9392	1.9124	1.9391	1.9210	-0.61%	-0.06%	11.62%	3.12%
1 לירה שטרלינג	4.57	4.78	4.60	4.81	4.64	4.86	4.6620	4.7277	4.6644	4.7303	4.6701	4.7350	4.6879	-0.05%	0.36%	6.22%	-1.87%
1 פרנק צרפתי	0.54	0.57	0.54	0.58	0.54	0.57	0.5577	0.5655	0.5586	0.5666	0.5570	0.5648	0.5610	-0.78%	-0.36%	10.74%	2.30%
100 ין יפני	2.97	3.11	2.97	3.11	2.97	3.11	3.0183	3.0608	3.0160	3.0587	3.0231	3.0651	3.0345	-0.31%	-0.83%	13.65%	4.99%
1 גילדן הולנדי	1.67	1.75	1.67	1.75	1.68	1.76	1.6990	1.7230	1.7001	1.7242	1.6970	1.7207	1.7099	-0.68%	-0.16%	11.15%	2.68%
1 פרנק שווייצרי	2.22	2.33	2.24	2.34	2.25	2.36	2.2616	2.2934	2.2655	2.2975	2.2660	2.2975	2.2757	-0.46%	0.41%	12.87%	4.27%
1 כתר שוודי	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.41	0.3895	0.3950	0.3895	0.3951	0.3899	0.3954	0.3916	-0.96%	-0.48%	9.23%	0.91%
1 כתר נורבגי	0.43	0.45	0.43	0.45	0.43	0.45	0.4367	0.4428	0.4370	0.4432	0.4361	0.4422	0.4393	-0.72%	-0.41%	10.60%	2.18%
1 כתר דני	0.48	0.50	0.48	0.50	0.48	0.51	0.4851	0.4919	0.4857	0.4927	0.4859	0.4927	0.4879	-0.77%	-0.31%	10.58%	2.16%
1 מארק פיני	0.57	0.60	0.57	0.60	0.57	0.60	0.5799	0.5880	0.5798	0.5881	0.5804	0.5885	0.5829	-0.66%	-0.22%	12.86%	4.26%
1 דולר קנדי	2.15	2.25	2.16	2.25	2.15	2.25	2.1866	2.2174	2.1893	2.2203	2.1855	2.2160	2.2023	0.40%	-0.38%	-2.02%	-9.48%
1 דולר אוסטרלי	2.20	2.32	2.17	2.33	2.18	2.31	2.2494	2.2811	2.2495	2.2813	2.2461	2.2774	2.2636	1.66%	0.18%	11.88%	3.36%
1 ראנד דרא"פ	0.54	0.76	0.60	0.85	0.67	0.85	0.8362	0.8480	0.8368	0.8487	0.8376	0.8492	0.8412	0.04%	1.01%	-4.27%	-11.56%
10 פרנק בלגי	0.91	0.95	0.91	0.96	0.92	0.97	0.9277	0.9408	0.9281	0.9412	0.9294	0.9423	0.9331	-0.62%	-0.10%	12.87%	4.27%
10 שילינג אוסטרי	2.66	2.79	2.68	2.80	2.70	2.83	2.7115	2.7497	2.7178	2.7562	2.7189	2.7567	2.7303	-0.60%	-0.04%	11.54%	3.04%
1000 לירטה איטל'	1.87	1.98	1.88	2.00	1.90	1.99	1.9122	1.9392	1.9152	1.9423	1.9162	1.9429	1.9231	-0.85%	0.34%	10.19%	1.80%
100 פזטה ספרדית	2.26	2.41	2.30	2.45	2.31	2.42	2.3222	2.3549	2.3237	2.3565	2.3250	2.3574	2.3345	-0.52%	-0.02%	11.53%	3.03%
1 (ECU)	---	---	---	---	---	---	3.6469	3.6983	3.6509	3.7025	3.6558	3.7067	3.6705	-0.70%	-0.15%	10.10%	1.71%
1 דינר ירדני	4.29	4.55	4.23	4.52	---	---	---	---	---	---	---	---	4.3047	0.33%	0.22%	2.97%	---
10 לירה לבנונית	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0.0180	0.56%	0.00%	2.27%	---
1 לירה מצרית	0.87	0.92	0.87	0.93	---	---	---	---	---	---	---	---	1.0228	0.33%	2.95%	8.74%	---
1 סל מטבעות	---	---	---	---	---	---	3.3510	3.3990	3.3536	3.4010	3.3545	3.4012	3.3724	-0.04%	-0.13%	5.93%	-2.14%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 5.8.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפאני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	---	0.6513	1.5893	1.0061	1.3416	5.4421	1.7855	1.5875	3.2719
1 לירה שטרלינג	1.5355	---	2.4403	1.5449	2.0600	8.3563	2.7416	2.4377	5.0240
1 מארק גרמני	0.6292	0.4098	---	0.6331	0.8441	3.4242	1.1235	0.9989	2.0587
100 ין יפני	0.9939	0.6473	1.5796	---	1.3334	5.4091	1.7747	1.5779	3.2521
1 פרנק שווייצרי	0.7454	0.4854	1.1846	0.7499	---	4.0565	1.3309	1.1833	2.4389
1 פרנק צרפתי	0.1838	0.1197	0.2920	0.1849	0.2465	---	0.3281	0.2917	0.6012
1 גילדן הולנדי	0.5601	0.3647	0.8901	0.5635	0.7514	3.0480	---	0.8891	1.8325
1000 לירטה איטל'	0.6299	0.4102	1.0011	0.6337	0.8451	3.4280	1.1247	---	2.0610
10 פרנק בלגי	0.3056	0.1990	0.4857	0.3075	0.4100	1.6633	0.5457	0.4852	---

עכשיו כל לילה לניו יורק
עם בואינג 747-400
תל-אביב - 03-6917211
השמים פתוחים
ELAL אל על
CARGO מטענים

קורס בסיס:
הבורסה ושוק ההון
40 שעות לימוד, בעשרה מפגשים שבועיים.
המפגשים יערכו בימי א',
בין השעות: 17:30 - 20:45
מועד פתיחת המחזור הקרוב: 14.8.94
הקורס מיועד גם לחסרי רקע קודם בתחומי שוק ההון.
לפרסים והרשמה:
טל. 03-6423555,
פקס. 03-6422322 או בדואר
אל: מכללת מיטב לשוק ההון
ת.ד. 17479, ת"א 61174
מכללת מיטב לשוק ההון

אלביט
לרגל יציאה לחופשה יהיו
משרדי החברה סגורים
החל מיום א' 7.8.94
עד יום 20.8.94
למקרים דחופים
טל. 04-315315

מחפשים את האיש הנכון

Newsweek

האם מייקל אייזנר, המנכ"ל החולה של וולט דיסני, ייאלץ למצוא לו סגן?

ריקנות שאי אפשר למלא. משמאל: ולס, אייזנר וקצנברג

הסיפור מוכר מאוד כתגרה של חברה. מנכ"ל צעיר מבריק מקבל את הפיקוד על חברה מכובדת אבל חולה. מצפים ממנו להציל אותה והוא מבצע זאת, אפילו מעבר לחלומותיו הגדולים ביותר. החברה משגשגת ושולטת בענף שלה.

אבל אחרי עשור של הצלחה שאין דומה לה כושלת החברה מעט. יש תפנית במחזור העסקי, השקעה גדולה נכשלת. המנכ"ל עצמו מזיק, יש לו אולי בעיות של בריאות. עולות השאלות מי יירש אותו, לאן פניו של הארגון. לפתע החברה שלא יכלה לעשות משהו מוטעה נחשבת "מצויה בצרות".

זו התמונה שכמה אנליסטים ציירו באחרונה לגבי חברת וולט דיסני. במבט ראשון נראה שענק הבידור אינו מסוגל לטעות במשהו. סרטו המצויר האחרון, "מלך האריות", נראה מועמד לשבור שיאים בקופות. נראה שהבעיות ביורודיסני, שעורר באחרונה לפגוע במחיר המניות של החברה, מתחילות להיפתר.

אבל אז הגיעה השמועה בשבוע שעבר שהיו"ר הכריזמטי של דיסני, מייקל אייזנר, 52, עבר ניתוח לב של 4 מעקפים. לא חשוב כלל שהוא יצא בתוך ימים אחדים מבית החולים ומאז הוא מנהל את דיסני באמצעות הטלפון. המחלה הספיקה כדי להעלות אל קדמת הבימה נושא שאייזנר חמק ממנו בנחישות: במי לבחור כיורש המיועד – מנהל האולפן ג'פרי קצנברג, בן הטיפוחים שלו, או מישהו חדש לחלוטין?

בשביל מנהלים בכירים, בחירת מספר 2 היא אחד מן הנושאים הכאובים ביותר. זה בעייתי במיוחד בדיסני בשעה זו. לפני 4 חודשים איבדה החברה את נשיאה המעריך פרנק ולס, שנהרג בעת מסע סקי בנוואדה. ולס היה המפתח להתייחסותה של דיסני. הוא היה מעין משקל נגד מעשי לרוח של אייזנר, מנהל קשוח של משא ומתן ופרקליט השולט בנתונים ששיחרר את אייזנר לעשות את מה שהוא יודע טוב מכל – לחשוב בצורה יצירתית על כל דבר, מסרטים ועד פארק נושאי בינלאומי. יחד הם העלו את דיסני מחברה חולה בעלת מחזור מכירות של 2 מיליארד דולר לאימפריה בעלת מכירות בסך 22 מיליארד דולר.

לא ניסה למצוא מחליף

אייזנר מדבר כמעט בהערצה על ולס ובאמונתו ברוחיפת דיסני לפיזומים רווקים מאוד מהפקת סרטים. "זה לא היה כאילו הוא היה הנשיא ואני היו"ר. הוא היה שותף, אנחנו עבדנו יחד. הוא נתן לסינרגיות לזרום", אמר אייזנר בראיון לעורכי "ניוזוויק" בניו יורק, חודש לפני הניתוח שלו. מותו, אמר אייזנר, מותיר חלל "שאי אפשר למלאו".

למעשה, אייזנר כמעט שלא ניסה. במרכזה של דיסני בברבאנק נשאר משרדו הגדול של ולס (הצמוד לזה של אייזנר) ריק בצורה סמלית. בעת הראיון עם "ניוזוויק" אמר אייזנר שהשלטון בתקופה שאחרי ולס יהיה לפי הדגם של ניוז קורפ של רופרט מרדוק. במלים אחרות, מנכ"ל רב עוצמה ללא משנה חזק. אייזנר הוסיף שהתוכנית היא לפי "הצעד" של רוי דיסני, סגן היו"ר ואחיינו של מייסד החברה.

זה אינו מוצא חן בעיניו של קצנברג, העומד בראש האולפן הרווחי ביותר של דיסני. הוא רוצה בתפקיד, אומרים יודעי דבר, ועלול להתפטר אם לא יקבל אותו. אין ספק שנראה שהתפקיד מגיע לו. הוא אחראי לשליש מהכנסותיה של דיסני וכן להצלחותיה האחרונות הגדולות ביותר. ביניהן: "מלך האריות" שהפקתו עלתה 60 מיליון דולר ואשר עשוי להכניס עד מיליארד דולר. אייזנר העניק לקצנברג את האחראי על השגחה על האולפן בסרטים וטלוויזיה, ואין ספק שהוא רואה בו חשוב כמו ולס בפיתוחה של דיסני.

אבל אייזנר נמנע מלמנות את קצנברג לתפקיד הנשיא, ואיש אינו מסוגל להסביר מדוע. כמה יודעי דבר רומזים שקצנברג פשוט לא מתאים לתפקיד. כמו כמנהל "יצירתי" של תוכניות דומה מדי לזה של אייזנר, הם אומרים, ואין לו המיומנויות האסטרטגיות והתבוננויות של ולס שעשו אותו רב ערך כל כך.

מקורות אחרים בדיסני מדברים על "כימיה", או התוסר בה בין שני האנשים. "תמיד היה בזו שהסוסה רק בקושי", אומר אחד מהם ומתאר כיצד אייזנר התנהג אל קצנברג כאל מעין אח צעיר – בעל יכולת, חביב אבל לעולם אינו מוכן לשבת ליד השולחן עם המבוגרים הגדולים. אייזנר וקצנברג לא הסכימו להתראיין, ותוברת דיסני מפחיתה בערך הדיווחים על יחסים גרועים בין השניים.

אין זה ברור אם אייזנר ישנה את דעתו בנוגע לקצנברג, לבד רות שהתיתה גרם לו לחשוב מחדש על החלטות קודמות – וקרוב לוודאי שגם להקל בעומס עבודתו. אחד מחברי הדירקטוריון מרוזות שהתנהלה הבכירה של דיסני דנה בנושא הירושה "כבר רה פתוחה ומתמשכת" מאז מותו של ולס. השאלה כיצד לנהל בצורה הטובה ביותר את דיסני היא עדיין "שאלה פתוחה", אומר מקור זה. "היא מסובכת יותר מאשר פשוט לבחור במישהו לשבת בכיסא".

דיסני שוב אינה רק סרטים וטלוויזיה. היא כל דבר מקבוצות הוקי (מייטי דאקס) לפארקים נושאיים (מיורודיסני לפארק ההיסטורי המוצע בווירג'יניה). יותר ויותר דרושים הכישורים של איש פיננסים ועסקות אסטרטגיות יותר עם האינטלקטואלים של איל סרטים.

ייתכן שכל זה נכון, אבל קצנברג עדיין נחשב בעיני רבים כמשאב האנושי החשוב ביותר של דיסני, המתגבר הגדול ביותר של אייזנר הוא לשמור על מצב רוחו הטוב. תוקף החוזה בוולט דיסני יפוג בסוף השנה. לפי השמועות הרווחות, אם לא ימנו אותו לתפקיד הנשיא, הוא עלול לעבור לאולפן אחר, אפשר של MCA/יוניברסל של לו וסרמן.

דיבורים כאלה רווחו בהרחבה בעיתונות של הוליווד, אבל רק מעטים מידידיו הקרובים של קצנברג מאמינים באמת שהוא יוותר מרצונו על אחת מן המשרות הטובות ביותר בענף הבידור. אחד ממגלי הכישרונות החשובים מבטל בבוז את הדיבורים הללו. "כולם אומרים שהוא ילך. ילך לאן? יש לו משרה טובה מאוד מאוד". "ג'פרי הבהיר שהוא רוצה להישאר", אומר אחר. אבל הוא מוסיף שהבעיה היא תדמית. אם הוא לא יקבל את המשרה, "זה ייראה כאילו אייזנר סטר לו בפניו".

מקורבים בוול סטריט ואפילו בוולט דיסני מקווים שקצנברג יקבל בסופו של דבר את המשרה שהוא חושק בה. "אם הרווחנו כסף על מניות וולט דיסני ב-5 השנים האחרונות – והרווחנו הרבה כסף – קצנברג אחראי לכך ככל הנראה ב-80%", אומר לארי האוורזי מחברת ברוקרים בבוסטון.

בשביל אייזנר משמעות הפתרון עשויה להיות לתת לקצנברג את המשרה שהוא חושק בה, ובה בעת לספח ולס חדש. כבר עכשיו מחולקים ביניהם כמה אנשים מכשירים בוולט דיסני את תפקידיו של ולס. סנפורד ליטווק, למשל, סגן נשיא בכיר והיועץ המשפטי של החברה, קיבל על עצמו תפקידים ניהוליים נוספים בחברה. אומר חבר הדירקטוריון של דיסני: "ברמה התפקודית ברור שלג'פרי אין אותו רקע כמו זה של ולס. אבל אין זאת אומרת שאתה לא יכול לעשות שינויים אם אתה רוצה. אני לא אומר שכל אחד יעשה את זה. אני רק אומר שזה אינו דבר גדול".

דבר אחד ברור. בעלי המניות המוסדיים הגדולים של דיסני רוצים בקו ברור של ירושה, ורבים מקווים שזה יהיה קצנברג. אבל הם בטוחים שאייזנר והדירקטוריון שלו יקבלו את הבחירה הנכונה, ולמשך זמן מה הם מוכנים להמתין. רוצים הוכחה? מחיר המניה לפני הניתוח של אייזנר עמד על 41.75 דולר. מחיר המניה אחרי שבוע של כתבות נרגנות בעיתונות: 41.75 דולר.

אין כעסקי השעשועים

אחרי שהצליח בשני ענפים רואה וויין היזנגה עתיד וורוד בספורט ובמשחקים

FORTUNE

אם אתם רוצים להתבונן בעתיד של כמה עסקים סקסיים – ספורט, תוכנה ווידיאו בין היתר – שבו ושוחחו במשך כמה שעות עם האיש מפורט לודרדייל שאפשר שהוא היום הפורה ביותר במדינה, וויין היזנגה. ככלות הכל, כמה אנשים אחרים יצרו שתי חברות ששלטו בענף שלהן – וייסט מנג'מנט (שבאחרונה הוחלף שמה ל-WMX טכנולוג'יס) ובלוקבסטר אנטרטיינמנט?

בדרך היה להיזנגה שלושה מיוחד במינו בספורט המקצועני. אוהדים אוהבים אותו בדרום פלורידה, משום שאדם עשיר מאוד זה – מעריכים את שוויו ב-700 מיליון דולר – היה מוכן לשלם כל סכום כדי להביא קבוצות ספורט מקצועניות לאזור. הוא הוציא 95 מיליון דולר כדי לקבל את הזכות על קבוצת בייסבול חדשה בשם פלורידה מארלינס. הוא השקיע 50 מיליון דולר כדי להביא את קבוצת ההוקי קרח פלורידה פנתרס. הוא רכש, תמורת 128 מיליון דולר, את מלוא השליטה בקבוצת הפוטבול מיאמי דולפינס, ובכך היה לבעלים היחיד באמריקה של קבוצות בשלושה ענפים חשובים. בשביל היזנגה כל אלה הם חלק מענף הבידור, שהוא ענף גדול, עשיר ונועד לגדולות.

"אני מסתכל על ספורט כעל תוכנה", הוא אומר. "קרוב לוודאי שבתוך 5 או 10 שנים תראו את נייקי מחזיקה בבעלות על קבוצת כדורסל, וכך גם ריבוק. תראו את "סוני" רשום על המדים במקום שם הקבוצה, בדיוק כפי שעושים באירופה. תראו את כל חברות הבידור הגדולות, כמו דיסני, כשהן הבעלים של קבוצות".

הכל נראה לו כל כך הגיוני. "תראו, לכו לאולפני יוניברסל ליד צפון הוליווד. הם השלימו עכשיו מתקן שעשועים חדש המבוסס על בחזרה לעתיד. הוא עלה 60 מיליון דולר. טוב, אנחנו הוצאנו 50 מיליון דולר על קבוצת הוקי קרח. זה בידור, בדיוק כמו מתקני השעשועים האלה".

להיזנגה, 56, יש גם תוכניות גדולות לבנות מרכז שעשועים בין מיאמי לפורט לודרדייל, לא הרחק מביצות אברגליידס. בלוקבסטר כבר הוציאה 40 מיליון דולר. היא רכשה כ-7,000 דונם ויש לה אופציות על עוד 2,500 דונם. היזנגה מדבר על מרכז ספורט ובידור בשטח של 10,000 דונם, עם אצטדיונים למשחקי ספורט, אולפן סרטים, פארק שעשועים ומסלול גולף. בית המחוקקים של פלורידה העניק לחברה שלו את הזכות להטיל מס קנייה בשיעור של עוד סנט אחד בשטח הזה, להנפיק אג"ח פטורות ממס ולהדיח לכת בהפקעת קרקעות המפריעות לו.

הוא מקווה לקבל בתוך חודשים אחדים את כל הרישיונות הדרושים ולהתחיל לבנות.

זה דינוק לא רע למישהו שעשה את הונו הראשון מזבל. היזנגה עזב את קולג' בגראנד רפידס כדי להתחיל עם משאית אחת בפורט לודרדייל. הוא אסף זבל מ-2:30 בבוקר עד הצהריים, ואחר לבש עניבה ועבר מדלת לדלת בניסיון לקנות לקוחות חדשים. בתוך שנים אחדות התמזג עם חברת זבל שאחר תה הקים סבו בשיקגו, הנפיק מניות והשתמש בהן לרכישת חברות זבל בכל רחבי המדינה. הוא היה חכם מספיק כדי להשאיר את הבעלים הקודמים בחברות ואת שמותיהם על דלתות העסקים המקומיים, מתוך המחשבה שזה יגרום להם לעבוד קשה עוד יותר. הוא הזרים את הרווחים למשאיות מודרניות יקרות וצמיחה פנימית, ובגיל 34 כבר היתה לו חברת הזבל הגדולה ביותר בעולם – וייסט מנג'מנט.

אבל הוא חשב שצריך להיות בחיים משהו יותר מזה. לפיכך התפטר בגיל 46 והתחיל לחפש הזדמנויות חדשות. הוא הזרים את המיליונים שלו לעסקים קטנים בשטחים שונים זה מזה כמו טיפול במדשאות וביטוח, מים בבקבוקים ובתי מלון. חצי תריסר מנהלים מתעשרים במהירות מוויסט מנג'מנט – ידידיו של ויין, כפי שהם מכונים – עזבו גם הם את החברה והתחילו להשקיע כסף רציני זה בעסקיו של זה. הם סיפקו מידע, ארנקים תפוחים וסיוע מורלי.

אחד מהם, ג'ון מלק, השקיע בחנות בלוקבסטר בשיקגו. להיזנגה לא היה אפילו מכשיר וידיאו בבית, אבל הוא נתן מבט אחד במספרי ההשבנות – שולי הרווח של חנויות סרטי הווידיאו בלוקבסטר מגיעים עכשיו ל-26% – ואמר, היי, איפה זה היה במשך כל חיי. לפיכך היזנגה, עם עזרתם של מלק וידידים אחרים, קנה את השליטה בחברה כולה – שהיתה ידועה אז בשם בלוקבסטר וידיאו הולדינג בבעלות על 8 חנויות ועוד 11 חנויות זכייניות – תמורת 8 מיליון דולר. הוא פשוט המשיך לבנות.

הוא גם עשה הרבה לניקוי שמו של ענף חנויות הווידיאו. שוב לא היו בו אנשים מזוהמים בגיל העמידה עם מעילי גשם. בלוקבסטר אסרה על השכרת סרטי פורנו ופתחה חנויות גדולות ומוארות היטב בעלות מבחר גדול ומחירים קטנים: 3 דולרים לשלושה לילות, כאשר המתחרים הציעו השכרת סרטי וידיאו ללילה אחד בלבד.

היום יש לבלוקבסטר 4,300 חנויות באמריקה הצפונית וכן באסיה, באירופה, באמריקה הלטינית ובאוסטרליה, ויש לה יותר הכנסות – 2.2 מיליארד דולר בשנה שעברה – מאשר ל-550 מתחריה ביחד. היזנגה פותח חנות חדשה מדי 24 שעות ובונה את המותג באמצעות פרסום בעלות של 150 מיליון דולר לשנה. בשבע השנים מאז רכש את החברה עלה שווי המניות של בלוקבסטר ב-3,660%. היזנגה למד כלל ניהולי חשוב: הדרך לעושר היא בבעלות על משהו – קלטות וידיאו, מושבים באצטדיון ספורט, כל דבר – שאתה משכיר שוב ושוב ללא הרף.

הוא טוען שעסקי השכרת סרטי הווידיאו של בלוקבסטר – יותר מ-450 מיליון סרטים השנה – ישגשגו למרות האתגרים של הנסיונות החדשים של צפייה לפי תשלום ברשתות הכבלים. ראשית, לדעתו וידיאו לפי בקשה – כמעט כל סרט שאתם רוצים, בכל זמן – לא יתפוס בקלות: "בשנת 2000 אולי 15% מבתי האב בארצות הברית יהיו בעלי היכולת להזמין סרטים לפי בקשה. אבל אין זאת אומרת שהם ישתמשו ביכולת זאת".

שנית, הוא אומר, המאסה העצומה של עסקי השכרת הסרטים נותנת להם תנופה ויתרון בשוק. "הוליווד שולטת בהפצת הסרטים. הוליווד עושה הרבה יותר כסף מהשכרות סרטים – שהן עסק של 14 מיליארד דולר בשנה – מאשר היא עושה אפילו באולמות הקולנוע. לפיכך הוליווד לא עתידה לקחת עסק של 14 מיליארד דולר ופשוט להשליך אותו לכל הרוחות". בקצרה, הוא חושב שחברות הסרטים ישמרו על העסק המשתלם הזה שלהם – באמצעות הפצת הסרטים בחנויות הווידיאו זמן רב לפני שימכרו אותם לצפייה בתשלום.

אבל כדי להבטיח את עצמו להתקדם, הפך היזנגה את חנויות השכרת הסרטים של בלוקבסטר למרכזי בידור רחבים יותר, שם יכולים הלקוחות לא רק לשכור סרטים ומשחקי וידיאו אלא גם לשחק חינם במשחקים אלה – על מכונות המצויות בחנויות. "משחקי וידיאו הם עסק כשווי של 6.5 מיליארד דולר בשנה", הוא אומר. "זה גדול יותר מעסקי בתי הקולנוע, שהם עסק של 5 מיליארד דולר בשנה".

הוא גם מתחיל להשכיר תוכנות מחשבים ומשחקי וידיאו. "הצרכנים מבולבלים. הם שומעים כל מיני דברים על CD-ROM ותקליטור אינטראקטיבי ומכונות של 3DO, הם לא יודעים איזו יחידה כדאי לקנות. לכן אנחנו עושים ניסוי ב-52 חנויות וידיאו בסן פרנסיסקו. הלקוחות יכולים לשחק עם התוכנה בחנויות, אחר הם יכולים לשכור אותה ולקחת אותה הביתה ולעשות ניסוי בכל מכונה שהם רוצים – תמורת 9.95 עד 19.95 לשלושה לילות. אם המכונה מוצאת חן בעיניהם, אנחנו מנכים את מחיר ההשכרה ממחיר הקנייה, הנע בין 200 ל-700 דולר. בעתיד אני צופה שחנויות בלוקבסטר יהיו דרך להצגת מוצרים חדשים ולמשיכת אנשים לקנות אותם". וכמובן להשכיר את המשחקים ושאר התוכנות שבשימוש במוצרים הללו.

היזנגה מודה שהוא "מכור לעסקות", ואל תתפלאו לראות אותו בכל רגע באמצעיתו של מיזוג או רכישה גדולה. הוא קיווה להפוך להיות חלק מצירוף ענק של פאראמאונט-ויאקום-בלוקבסטר, אבל העסקה נראית מפוקפקת משום שהבורסה הורידה את שווי מניותיה של ויאקום אחרי שהוציאה כסף כה רב על רכישתה של פאראמאונט. "בינתיים", אומר היזנגה, "הסכמנו להתמזג עם ויאקום, כאשר מחיר המניה שלה היה 41 דולר. עכשיו הוא ירד לכ-31. שווי העסקה בשבילנו ירד ביותר מ-2 מיליארד דולר. המחירים הללו, זה לא מרגש מאוד". תרגום: תמתיקו את העסקה, או תשכחו ממנה.

אבל בלוקבסטר כבר רכשה מניות רגילות ומניות בכורה המירות של ויאקום בשווי 1.85 מיליארד דולר, ואם העסקה לא תתממש תהיה בלוקבסטר, עם 15% שלה מן המניות, בעלת המניות השנייה בגודלה אחרי היו"ר סאמנר רדסטון. "במקרה זה", אומר היזנגה, "לפחות נבצע כמה מיזמים משותפים, כמו הפקת סרטים יחד או פרסום בלוקבסטר בעזרת ניקלודיאון ו-MTV של ויאקום".

יקרה מה שיקרה, תוכלו להיות בטוחים שאדם חסר מנוחה זה יתחיל להיכנס לשטחים אחרים. בבצעו אינטגרציה אנכית הוא רכש מניות בחברות שיספקו יותר סרטים ומשחקי טלוויזיה ללקוחות חנויות בלוקבסטר שלו. החברה רכשה 70.5% מספלינג אנטרטיינמנט (המפיקה את סדרת הטלוויזיה ביוורלי הילס 90210) ויש לה ספריית סרטים הכוללת את אינגסיטנקם בטסיר וכל סדרת סרטי רמבו.

אומר וויין היזנגה, מנהל של חברה שהכנסותיה ורווחיה צומחים ב-60%-70% בכל אחד משני הרבעונים האחרונים: "בשנתיים הבאות יהיה לנו תזרים מזומנים אחרי מס של יותר ממיליארד דולר. פשוט לא נוכל לפתוח מספיק חנויות וידיאו כדי להוציא את כל הכסף הזה. לכן יהיה עלינו לגוון את פעילותנו".

היפאנים לומדים להוציא כסף

Newsweek

התאוששות קלה מורגשת ביפאן, בזכות מעבר של הצרכנים מהפקדת כספים בחשבונות חיסכון אל הוצאתם על מוצרי צריכה

חנות למוצרי אלקטרוניקה בטוקיו. הקונים מתחילים לחזור

כאשר יפאן נתקעת בחום הקיצים החמים ביותר שלה, אויר קריר ובירה קרה הם הפתרון הרביב ביותר. עד עתה עלו המכירות של בירה קירין ב-20% לעומת השנה שעברה. החברה התחילה לעבוד גם בחגים כדי לספק את הביקוש הגוסק.

יצרניות של מוצרי צריכה אלקטרוניים כמו מצושיטה מצליחות להיפטר ממלאים נפוחים של מזגני אויר ומקררים, ואפילו מגבירות את הייצור של מכשירים חדשים. כל זה מהווה הקלה מבורכת לתעשייה היפאנית מוכת המיתון. איש כמובן אינו חושב שגל החום לבדו יפתור את כל הבעיות, אבל העלייה במכירות הקיץ הוסיפה מידה מסוימת של אופטימיות שהמיתון החמור ביותר מאז תום מלחמת העולם השנייה קרב לסיומו.

חשוב באותה מידה, ייתכן שזו תהיה התאוששות מובלת על ידי צריכה, הראשונה ביפאן אחרי המלחמה. הדבר אפשרי שמדינה של חסכנים ידועים לשמצה מתחילה סוף סוף לפתוח את ארנקיה. "ההתאוששות הזו היא השתקפות של התאוששויות שיבואו, ולא של אלה שכבר היו", אומר פיטר מורגן, כלכלן בכיר במריל לינץ' בטוקיו.

ייתכן שאין ליפאן הרבה ברירה אלא לפנות אל צרכניה הסובלים שישיבו את בריאותה של הכלכלה. התעשיינים המפורנים של המדינה – והבנקים שהלוו להם כספים – סובלים עכשיו מעודף כושר ייצור, כוח עבודה מנופח, והלוואות רעות והשקעות מטופשות. על כל הצרות הללו נוסף גם ערכו הגבוה של הין, בעיקר לעומת הדולר, המקשה על החברות הגדולות לצאת מן המיתון בעזרת יצוא.

לכן, לזוועתם של פקידים בעלי השקפות פיסקליות שמרניות, מזרימה הממשלה יותר כספים לכיסיהם של הצרכנים, באמצעות תערובת של הורדות מסים וסובסידיות למשכנתאות, ומעל לכל תוכנית של 10 שנים לעבודות ציבוריות הצפויה לעלות בסופו של דבר 600 טריליון ין (6 טריליון דולר).

נראה שזה פועל. מאז ינואר עודדה חבילת ההלוואות לשיכון של הממשלה בסך 8 טריליון ין גל של בנייה חדשה. בנייה זו מינה מצדה ביקוש גדול יותר למוצרי צריכה בני קיימא. ביוני כשבוצע החלק הראשון של קיצוץ במס הכנסה בסך כולל של 5.4 טריליון ין, הצרכנים עשו מיד את מה שהכלכלנים קיוו שיעשו – הם הוציאו את תוספת ההכנסה. הבנק הממשלתי של יפאן מדווח שהמכירות הקמעונאיות עלו באחרונה בכל דבר, ממחשבים אישיים ועד לנסיעות לנופש. מכירות המכוניות ביוני הראו עלייה ראשונה זה 15 חודשים.

הייצור מתחיל לעלות

קווי ייצור שמהירותם האטה התחילו להגביר אותה שוב. דו"ח מיוני של משרד המסחר והתעשייה הבינלאומיים (מיט"י) לגבי ענף האלקטרוניקה מראה שהייצור המקומי של מחשבים אישיים ושבבים, למשל, מתחיל לעלות. העלייה ההדרגתית בפריון הייצור, כמו גם העלייה באמון העסקים, צריכים לפזר את החששות שהצריכה האישית תישאר חלשה בשל האבטלה הגוברת, פחות דמי שעות נוספות וצמצום במענקים.

גורם אחר המעודד את הילולת הקניות הוא ירידת המחירים, שנגרמה בעיקר בשל העלייה ביבוא. מדד המחירים לצרכן של יפאן ירד ביולי לעומת יוני, זו הפעם הראשונה מאז 1987, סופו של המיתון האחרון שנגרם מן הין הגבוה. "השטחים היחידים שבהם האינפלציה נותרה חיובית הם שכר דירה, חשמל, הוצאות רפואיות, השכלה ובילוי שעות הפנאי", אומר ג'ופרי בוקר מברינג סקיוריטיס בטוקיו. "שכולם נתונים לפיקוח או אינם חשופים לתחרות חוקה או רוויים עבודה".

האם היתה תפנית גדולה בהתנהגותו של הקונה היפאני? רבים מתחילים לחשוב שכן. סימן אחד: קמעונאים פגועי מיתון כמו רשת המרכולים דייאי מנסים להגדיל את הרווחים באמצעות שיטות עסקיות חדשות, שלא היו מתקבלות על הדעת לפני שנים אחדות. כדי לעמוד במטרה השאפתנית של הורדת המחירים הקמעונאיים ב-50% בתוך 3 שנים, מגבירים מנהלי דייאי את מאמציהם לקנות ישירות יותר מוצרי יבוא ומעבר ממקורות מקומיים לחברות בנות בחוץ לארץ.

בעת ובעונה אחת הם פותחים בתוכניות שאפתניות לבנות יותר מאלף חנויות בהנחה. המערכת הקשורה הדוקה הישנה של ספקים ומפיצים נאמנים שהעמיסה על הלקוחות היפאנים מחירים מן הגבוהים בעולם (וגם הרחיקה מיפאן את הזרים), מתחילה להיסדק.

כמה זמן יכולה ההתאוששות לארוך? לא הרבה אם תהיה תלויה בקיצוצים במסים ובפרויקטים של עבודות ציבוריות, שהשפעותיהם יחלפו במהירות. הרבה יותר אם היא מייצגת גל חדש של הוצאת הצרכנים והתארגנות אמיתי של התעשייה היפאנית.

ת א ת תעשיות אביזרי תעופה בע"מ

ת.א.ת טכנולוגיות בע"מ

ניתנת בזאת הודעה בדבר כינוס אסיפה כללית שלא מן המנין של בעלי המניות בחברה כמפורט להלן:

ביום 1.9.94 בשעה 14.00 תתכנס במשרדי החברה באזור התעשיה יהוד, גדרה, אסיפה כללית שלא מן המניין של בעלי המניות בחברה, כשעל סדר יומה יונחו ההצעות לקבלת ההחלטות כמפורט להלן:

1. אישור דוחות כספיים, דיווח רואי החשבון ודיווח הדירקטורים לשנת הכספים 1993.
2. אישור אימוץ תוכנית אופציות לעובדים, נותני שירותים, נושאי משרה הדירקטורים בחברה ובחברות קשורות, ואישור הקצאת אופציות על פי אותה תכנית, לרבות לנושאי משרה הדירקטורים, ובניהם בעלי שליטה בחברה.
3. דיון בכל ענין אחר אשר יובא כדין בפני האסיפה וכל אסיפה נדחית.

בהתאם לתקנון החברה זכאי כל בעל מניה להשתתף ולהצביע באסיפה הנ"ל אישית או ע"י מיופה כח. שטרי יפוי הכח יופקדו במשרדי החברה לפחות 48 שעות לפני האסיפה הנ"ל ואם לא יעשה כן לא יהיה לשטרי יפויי הכח תוקף חוקי. במניין החוקי יכללו גם בעלי המניות שאינם בעלי ענין אישי בהתקשרויות המובאות לדיון, כמוגדר בסעיף 96לי לפקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג 1983.
אם תוך חצי שעה מהמועד שנקבע לאסיפה הנ"ל לא ימצא לאסיפה מנין חוקי תדחה האסיפה מאליה בשבוע אחד לאותה השעה ולאותו המקום או ליום שעה ומקום אחרים כפי שיקבעו הדירקטורים בהודעה לבעלי המניות. לא ימצא מנין חוקי באסיפה שנדחתה כאמור, יהוו שני חברים הנוכחים בעצמם או על ידי שלוח מנין חוקי.

דליה צופר
מזכירת החברה

"מיטב מניות" - קרן נאמנות
"מיטב אופציות" - קרן נאמנות
(להלן : "הקרנות")

מיטב

הודעה לציבור על הצעה מיוחדת לרכישת יחידות בשיעור הוספה מופחת

בהתאם לתשקיפי הקרנות, יציע מנהל הקרן בתקופה שבין 8.8.94 ועד 17.9.94 (כולל) את היחידות בקרנות במחיר היסודי בתוספת שיעור הוספה מופחת של 0.5%.
הזמנות לרכישת היחידות ניתן להגיש באמצעות כל אחד מסניפי בנק אגוד לישראל בע"מ ובאמצעות כל הבנקים וחברי הבורסה לניירות ערך בת"א.
הצעת היחידות נעשית עפ"י תשקיפי הקרנות. הודעה זו אינה מהווה הצעה לרכישת יחידות בקרנות.

מנהל הקרן : מיטב- ניהול קרנות נאמנות (1982) בע"מ.
הנאמן : החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ.

פיתקית מפעלי הדפסה בע"מ ("החברה")

הודעה

בדבר אסיפה כללית שנתית

ניתנת בזה הודעה על קיום אסיפה כללית שנתית של בעלי המניות בחברה ביום שני, 15.8.94, בשעה 15:00, במשרדי החברה, רח' הרכבת 36, תל-אביב.

על סדר יומה של האסיפה :

א. אישור דו"חות המנהלים.
ב. אישור הדו"חות הכספיים של החברה ליום 31.12.93.
ג. מינוי דירקטורים לדירקטוריון החברה וקביעת שכרם.
ד. מינוי רואה חשבון לחברה וקביעת שכרו.
ה. אישור דיבידנד הביניים ששולם לבעלי המניות כדיבידנד סופי לשנת 1993.
ו. שונות.

בכבוד רב,
פיתקית מפעלי הדפסה בע"מ

בעל מניות הרוצה למנות שלוח להשתתף במקומו ולהצביע באסיפה הכללית הנ"ל, יפקיד במשרדי החברה, או ע"י מסירה אישית, לפחות 48 שעות לפני המועד הקבוע לכינוס של האסיפה, את כתב המינוי של שלוחו ויפוי כח או העתקים מהם מאושרים ע"י נוטריון.

ארלדן נכסים בע"מ
הודעה על המועד האחרון למימוש כתבי אופציה (סדרה 2)

ניתנת בזאת הודעה כי המועד האחרון למימוש כתבי האופציה (סדרה 2) של ארלדן נכסים בע"מ (להלן "החברה") הינו 30/8/1994.

כל כתב אופציה (סדרה 2) שלא ימומש עד ליום 30/8/94 (כולל) יהא בטל ומבוטל, ולא יקנה לבעליו כל זכות שהיא כלפי החברה.

כל כתב אופציה (סדרה 2) ימומש למניה רגילה אחת רשומה על שם בת 1 ש"ח ע"נ. כנגד תשלום במזומן של מחיר מימוש של 12 ש"ח כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן (להלן "המדד") של חודש יולי 1992 (להלן "המדד הבסיסי") כך שלמחיר המימוש יתווספו הפרשי הצמדה, בשיעור עליית המדד עד לתאריך המימוש, ביחס למדד הבסיסי.

מחיר המימוש של כל כתב אופציה (סדרה 2) לפי מדד חודש יוני 1994 שפורסם בחודש יולי 1994 הינו 14.90 ש"ח.

החל ביום 15/8/1994 יותאם מחיר מימוש כתבי האופציה (סדרה 2) למדד חודש יולי 1994 שיפורסם בחודש אוגוסט 1994.

קופת העובד הלאומי לאשראי וחסכון בנתניה
אגודה שתופית בע"מ
רח' סמילנסקי 5, בית זאב, נתניה

הזמנה

א.ג.,
חברי האגודה מוזמנים בזה, לאסיפה הכללית השנתית של האגודה שתתקיים באולם המועצה הדתית בנתניה ברחוב סמילנסקי 4 - ביום ראשון י"ד באלול תשנ"ד - 21 באוגוסט 1994 בשעה 7.00 בערב.

סדר היום:
א. בחירת יו"ר ומזכיר האסיפה.
ב. דו"ח ההנהלה.
ג. אישור המאזן ליום 31.12.1993.
ד. אישור תקציב 1994.
ה. בחירת מילואים להנהלה ולמועצה.
ו. בחירת ועדת בקורת.
ז. מנוי רואה חשבון לאגודה.
ח. שונות.

לתשומת לבך: אם בשעה הנ"ל לא יהיה מספר החברים בהתאם לתקנון האגודה, תתקיים אסיפה שניה ביום ראשון, י"ד באלול תשנ"ד 21 באוגוסט 1994 בשעה 8.00 בערב באותו מקום ותהיה חוקית בכל מספר משתתפים.

בכבוד רב,
ההנהלה

קשר ישיר
לפרסום מודעות
177-022-7575
מספר אחד
קשר ישיר
לכל העיתונים

638-20-20
לוח העיר
מי שלא זוכר - לא מוכר!

גמול, חברה להשקעות בע"מ
שד' שאול המלך 8, ת.ד. 800, תל-אביב 61007, טל. 03-6979444

הזמנה לאסיפות יוצאות מן הכלל
שלא מן המנין של בעלי המניות בחברה

בעל מניות נכבד,

ביום ה-19 באפריל 1994 בהמשך לפניתו של המפקח על שוק ההון ולדיון שהתקיים בדירקטוריון החברה, החליט הדירקטוריון, לפתוח בהליכים לאיחוד הון המניות בחברה. לצורך ההליך מונו שני מומחים חיצוניים, רו"ח פרופ' יצחק סוארי ומר מיכה אבנימלך ממשרד ברייטמן שרותי ניהול בע"מ, אשר כל אחד מהם התבקש להעריך את ערכם הכלכלי היחסי של המניות השונות ולהמליץ על הרכב החלוקה המחודשת עקב ההליכים לאיחוד.

כמו כן הוחלט למנות את עו"ד פנחס רובין, ממשרד י. גורניצקי ושות', כעו"ד המטפל בביצוע איחוד הון המניות.

בהתאם לכך ומשהתקבלו חוות דעתם של המומחים החיצוניים, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו ב־28 ביולי 1994, בקשה (המ' 8648/94) בגדרם של סעיפים 233 ו־234 לפקודת החברות, לכינוס אסיפות כלליות יוצאות מן הכלל שלא מן המנין של בעלי המניות בחברה, על סוגיהן, כדי לדון ולהחליט ביחס לאיחוד הון המניות, אופן השוואת זכויות ההצבעה בחברה. שינוי תקנון ההתאגדות של החברה והאיזון בין בעלי המניות, על דרך של חלוקת מניות הטבה.

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נעתר לבקשתה של החברה והורה על זימונן של אסיפות יוצאות מן הכלל שלא מן המנין של בעלי מניותיה, ולפיכך:

ניתנת בזאת הודעה על כינוסן של אסיפות סוג יוצאות מן הכלל שלא מן המניין של בעלי מניות החברה ("CLASS MEETINGS"), לשם דיון וקבלת החלטות מיוחדות לאישור תכנית איחוד הון מניות החברה, כמפורט להלן:

1. ביום 1.9.1994 תתקיימנה במשרדה הרשום של החברה ברחוב שאול המלך 8, תל-אביב, אסיפות כדלקמן:
1.1 בשעה 15.00 תתקיים אסיפה יוצאת מן הכלל שלא מן המנין של בעלי המניות של גמול, המחזיקים במניות רגילות סוג א' בנות 1.00 ש"ח ע"נ כ"א בלבד (להלן - "מניות רגילות א'").
1.2 בשעה 16.00 תתקיים אסיפה יוצאת מן הכלל שלא מן המנין של בעלי המניות של גמול, המחזיקים הן במניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע"נ כ"א (להלן - "המניות הרגילות") והן במניות רגילות א'.
1.3 בשעה 16.30 תתקיים אסיפה יוצא מן הכלל שלא מן המנין של בעלי מניות חברת העובדים המחזיקים גם במניה רגילה אחת ו־3 מניות רגילות א'.
1.4 בשעה 17.00 תתקיים אסיפה כללית יוצאת מן הכלל שלא מן המנין של כלל בעלי המניות.
2. אם, מכל סיבה שהיא, לא יהיה נוכח באיזו מן האסיפות המבוקשות לעיל מנין חוקי, או לא יסתיים הדיון באיזו מהאסיפות, תכונס, לגבי אותה אסיפה, אסיפה נדחית בשבוע שלאחר מכן באותו יום ובאותו המקום (להלן - "האסיפה הנדחית"), או בכל מועד אחר שיקבע על ידי האסיפה או על ידי בית המשפט.
באם באסיפה הנדחית לא יסתיים הדיון תכונס אסיפה נדחית נוספת, בפרוצדורה הקבועה בסעיף 2 זה (וחוזר חלילה).
3. בכל אסיפה נדחית בה לא יהיה נוכח מניין חוקי בתוך מחצית השעה לאחר המועד המיועד לכינוסה, יהווה כל מספר שהוא של בעלי מניות מניין חוקי והאסיפה הנדחית תהיה רשאית להחליט בעניינים שלשמם נתכנסה.
4. ההחלטות המיוחדות אשר תובאנה לדיון באסיפות המצויינות בסעיף 1 דלעיל הינן כדלקמן:
4.1 דיון והחלטה בענין הסדר איחוד הון המניות בחברה.
4.2 דיון והחלטה בענין הקצאת מניות הטבה לבעלי המניות, אשר מוקנית להם עדיפות בכח ההצבעה (מכח המניות ו/או התקנון) לצורך איזון שחיקת כוח הצבעתם מחמת האיחוד, ומחמת מחיקת הזכויות העודפות בתקנון.
4.3 דיון והחלטה בענין שינוי תקנון ותזכיר החברה.
5. הסדר איחוד הון המניות טעון אישור בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו.
6. הנכם מוזמנים לעיין בחוות הדעת של רואי החשבון פרופ. יצחק סוארי ובריטמן שרותי ניהול בע"מ ובבקשה שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, במשרדי החברה בכל יום עסקים במהלך שעות העבודה המקובלות או במזכירות בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בתיק בהמ' 8648/94.
7. כל בעל מניות הרשום בפנקסי החברה כבעל מניות בה, יהא רשאי להשתתף באסיפה יוצאת מן הכלל שלא מן המנין של בעלי המניות, וזאת בין באופן אישי ובין באמצעות שלוח (PROXY) ובלבד שהמבקש להצביע באמצעות שלוח יפקיד במזכירות החברה, לפחות 48 שעות לפני כינוס האסיפה, יפוי כח ערוך על פי נוסח שבתקנות החברה - על שם השלוח, תוך ציון המניות לסוגיהן ולכמותן בהן הוא מחזיק.

ח. גולדברג,
מזכיר החברה

תאריך: 3.8.1994

هكذا من الأصل

עבר שבוע / רפי פרסיץ

בהלת־ריבית בארה"ב

נתוני תעסוקה מרשימים שראו אור בארה"ב ביום ששי החיו את הציפיות כי הפד עשוי לייקר את הריבית הדולרית בישיבתו ב־16 באוגוסט, אם לא לפני כן

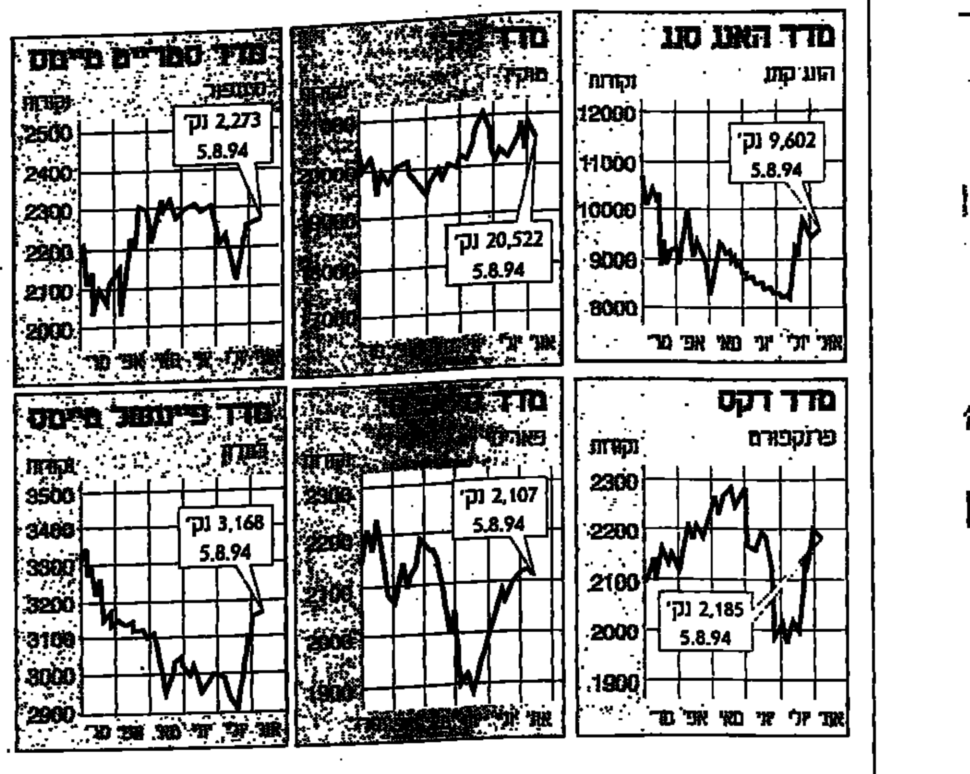

הנתונים החודשיים שפלטה כלכלת ארה"ב בשבוע שעבר הוסיפו להעיד על צמיחה מתמשכת. הבולטים בהם הצביעו על עלייה ב־0.2% במדד־המדדים (המשקלל כתריסר מדדי־מפתח) ועל גידול מרשים, ב־259 אלף, במספר המועסקים במגזר הלא־חקלאי, כששיעור האבטלה הכולל מדדה סביב 6% (רמה הנחשבת אופטימלית).

מה זומם הפד

כרגיל בחודשים האחרונים, מלבים נתונים כלכליים משופרים חששות אינפלציוניים, ועמם ציפיות להעלאת ריבית: עד כדי כך, שיש גורסים כי חדקה על הבנק המרכזי בארה"ב שייקר את שערי הריבית הדולריים בישיבתו הבאה ב־16 באוגוסט, אם לא לפני כן.

החששות להתלקחות אינפלציונית הסיגו חזית ביום ששי את שעריהן של איגרות החוב לכל הטווחים, כשהתשואה השנתית על איגרת החוב הממשלתית ל־30 שנה נוסקת מ־7.39% ל־7.55%.

נדגיש כי נתוני האינפלציה בארה"ב (המעודכנים ליולי) כלל אינם מאוששים את תרדיתיהם של השווקים. הוא הדין לגבי סמן מובהק אחר לציפיות אינפלציוניות – שערי המתכות היקרות והתעשייתיות – שנסוגו בשבוע שעבר לאורך החזית: זהב מ־383.50 ל־377.75 דולר לאונקייה; כסף מ־5.32 ל־5.15 דולר לאונקייה; נחושת מ־2,438 ל־2,389 דולר לטונה; אלומיניום מ־1,446 ל־1,423 דולר לטונה; עופרת מ־584 ל־579 דולר לטונה; ניקל מ־6,215 ל־6,071 דולר לטונה; בדיל מ־5,232 ל־5,012 דולר לטונה; ואבץ מ־943 ל־937 דולר לטונה.

קלינטון: הדולר ילד גדול

כישלון שיחות הסחר בין יפאן לארה"ב בסוף השבוע הקודם, שלא היה בדיוק בלתי צפוי, דירבן סוחרים פוחזים (ופרשנים תמימים) לרכוש ינים ולמכור דולרים ברמה של 99 ינים לדולר, כשנפתחו שוקי המטבע ביום שני.

עד מהרה התברר שעשו מקח־טעות הם נאלצו לממש את הפסדיהם ברמה של 100 (ויותר) ין לדולר. שערי הנעילה של המטבע האמריקאי מול המטבעות המובילים בשוק המסחר בניו יורק ביום ששי, שסטו אך מעט מאלה שנרשמו ביום ששי, 29 ביולי, היו: 1.58 מארק, 1.3340 פרנק שווייצי, 100.20 ין ו־1.5420 מול הלי"ש.

בהונגריה פוחת הפורינט ב־8%.

ראויה לתשומת־לב אמירתו של ביל קלינטון, נשיאה של ארה"ב, כי שערו של הדולר אינו עומד בראש דאגותיו כרגע, וכי מוטב להניח לו להסתדר עם כוחות השוק בלא התערבויות חיצוניות.

הצהרה מפוכחת זו אינה תואמת את הרשרושים המתארמים שמרשרשים בפרוזדורי של האוצר האמריקאי ונגידי הבנקים המרכזיים בארה"ב (ובגרמניה).

הביצה והתרנגולת

איזו השפעה, אם בכלל, עשויה להיודע לעלייה בשערי הריבית הדולריים (בהנחה שאכן תתממש) על מעמדו של הדולר? המקרינים שערי־ריבית על שערי־מטבע יותר משמקרינים שערי־מטבע על שערי־ריבית?

דומה שבודק ד"ר בועז ברק, שנדרש לסוגיה זו באחרונה, שעל שאלה פילוסופית־למחצה זו נבצר להשיב נחרצות.

מעבר לשיקולים בסיסיים של יציבות פוליטית־כלכלית, אין חולק ששערי־ריבית (ריאליים) הם מרכיב דומיננטי בקביעת יחסי־גומלין בין מטבעות.

דומיננטי, אך לא בלעדי, שכן:

● התנודות כלפי מטה בשערו של הדולר מול היין והמטבעות המובילים באירופה נרשמו ב־1994 על רקע ארבע העליות־ריבית דולריות מאז פברואר, שלא להזכיר קיצוצים בשערי הריבית באירופה.

● אם נוכח שהציפיות במעמדו של הדולר בעת האחרונה מתחולל על רקע שגשוג מתמשך בכלכלתה של ארה"ב מצד אחד, והאטה/דריכה במקום של מתחרותיה ביפאן ובאירופה מצד אחר, אין מנוס מן המסקנה שגם חוסן כלכלי, ככל שהוא חשוב, אינו תמיד מבריע בקביעת חוסנו או רפיונו של מטבע.

ציפיות ועיוותים

אם לא (רק) שערי־ריבית ריאלית חוסן כלכלי, מה נותר?

● ציפיות לגבי כיוון־שיוטם של שיעורי־אינפלציה ולגבי מגמתה העתידית של האינפלציה במקום או במאוחר, חזקה עליהן שיקרינו על יחסי־גומלין בין מטבעות.

● מטוטלת הצע/ביקוש: ככל שנשמע הדבר נדוש, נקבע תדיר גודל שעריהם של מטבעות על־ידי העוד־איזון במאזן ביקוש/הצע – בין בחישוב דו־מיטני, בין בחישוב גלובאלי. הצמצום בנפחן הכולל של השקעות־חוץ של ישויות יפאניות, לצד הגידול בהשקעות החוץ של ישויות אמריקאיות – שלא להזכיר את העודף הכרוני במאזן הסחר היפאני לצד הגירעון הכרוני במאזן הסחר האמריקאי – מיטיבים להמחיש את מרכזיותו של שיקול זה.

כשמתכנסים עיוותים בתנועות־הון ואי־איזונים במאזני־סחר בסכומים מהדהדים, לא מן הנמנע שהתייקרות נוספת בריבית הדולרית לא תיטיב משמעותית עם הדולר, מה גם שעידן קיצוצי הריבית באירופה קרב לקצו.

לא מן הנמנע; אך דרכם של שוקי־החליפין להפתיע. ואם יפתיעו הפעם, לא תהיה זו הפעם הראשונה או האחרונה.

נסיגות לנפט ולקקאו

למעט מדד דאו ג'ונס בניו־יורק, שנסוג בחישוב שבועי ב־0.5%, ומדד ניקיי בטוקיו, שרשם דשדוש במקומו, העפילו רוב מדדי המניות בשבוע שעבר.

הגדילה עשות הבורסה בשנחאי. אחרי שצנחה בכ־80% בשנה האחרונה, השיבה לעצמה כמחצית אבידותיה בתוך כשבוע – ואת בעקבות החלטתה של הממשלה הסינית להקפיא הנפקות חדשות עד 1995.

בקרב הבורסות המובילות, הזדקרו מאלזיה (+5.5%), סינגפור ואמסטרדם (+2.8%), לונדון (+2.7%), פאריס (+2.1%), פרנקפורט (+1.8%), סידני (+1.5%), ציריך ויוהנסבורג (+1.4%) והונג קונג (+1.3%).

שערי הנפט העולמי, שמאז תחילת השנה נסקו משפלם בכ־50%, הוסיפו להתקדם לתחושות מניגריה, שבה נבלמה השביתה בענף (המשק) לשבועה הששי.

שמועות שנפוצו לקראת סוף השבוע שממשלת ניגריה עומדת לשחרר ממעצרו את צ'יף מושוד אביולה הנחיתו מכה עזה לשעריו, שננעלו ב־17.87 דולר לחבית מסוג ברנט למסירה בספטמבר (3.8%- בחישוב שבועי). בימים כתקנם מפיקה ניגריה כשני מיליוני חביות נפט גולמי.

בשוקי הסחורות התייקרו מחירי הבקר והכותנה והתייצבו מחירי התבואות (ברמות נמוכות). שערי הנעילה ביום ששי מובאים בעמוד 63.

בזירת "הרכות", הסתמנה רגיעת־מה בשערי הקפה, שחתם את השבוע בניו יורק (סוג ערביקה, חוזה־ספטמבר) ב־2.0250 דולר לליברה, כמעט בלא שינוי בהשוואה לשבוע הקודם. לעומתו, נשחקו שערי הקקאו בכמאה דולר לטונה, מ־1,487 ל־1,387 דולר לטונה (חוזה־ספטמבר) בחישוב שבועי גם הסוכר והכו התעתים נסחרו במגמת־ירידה.

בקצרה

סמיתקליין אינה צפויה להציע הצעה נגדית להצעת הרכש שהגישה אמריקן הומס פרודקטס לאמריקן סיאנאמיד בסכום של 8.5 מיליארד דולר. אבל לדברי אנליסטים חברת התרופות הבריטית־אמריקאית הענקית תישאר בלב השינויים במגזר התרופות. אמריקן סיאנאמיד מסרה כי היא שוקלת כמה אלטרנטיבות ותבחן את הצעתה של אמריקן הומס.

טייסי יו־אס־אייר נתקלו בהתנגדות של בריטיש איירווייס, בעלת מניות בחברת התעופה האמריקנית, ומאיגוד המכונאים לתוכניתם להחליף קיצוצים בשכר בבעלות חלקית.

קונרייל פתחה בשיחות מיזוג עם נורפוק סאות'רן. איחוד של שתי החברות ייצור את חברת הרכבות השנייה בגודלה בארצות הברית עם מסילות ברזל באורך 42,240 ק"מ.

אבון ביצעה ארגון מחדש של פעולותיה האירופיות ובחרה בכוכב עולה ביחידתה באמריקה הלטינית שיחליף שני מנהלים בכירים.

המניות בסין התאוששו בבורסות המקומיות בשל שמועות על רכישות של זרים. המניות מסוג A עלו בשנגחאי ב־22% ואילו בשנזן הן עלו ב־16%.

דירקטוריון קיו־וי־סי קיבל הצעתן של קומקאסט וליברטי

אחרי שהוסיפו עוד 2 דולרים למחיר המניה

פילדלפיה (אי־פי). דירקטוריון רשת הקניות בכבלים QVC קיבל הצעת רכישה משותפת שהגישו שתי בעלות המניות הגדולות ביותר שלה, קומקאסט וליברטי מדיה.

דובר QVC, דונלד ואן דה מארק, מסר כי פרקליטי הרשת נפגשו בניו יורק ביום חמישי וסיימו את העבודה על עסקה, בשווי 46 דולר למניה. לדבריו, ליברטי מדיה וקומקאסט יגישו הצעת רכש רשמית לפני 11 באוגוסט.

העסקה, הטעונה עדיין אישור של בעלי המניות, מעריכה את שווי החברה ב־2.5 מיליארד דולר. קומקאסט וליברטי מדיה כבר מחזיקות ב־36% ממניות החברה.

נשיא קומקאסט, בריאן רוברטס, אמר כי העסקה היא "תוצאה נפלאה".

פקידים בכירים בחברת ליברטי מדיה, שמרכזה בבולדר, קולוראדו, סירבו להגיב בנושא. חברה זו היא חברה בת של טלקומוניקיישנס, החברה הגדולה ביותר בארה"ב לטלוויזיה בכבלים.

בחודש שעבר שיתפו ליברטי מדיה וקומקאסט פעולה בהצעה לרכוש את QVC תמורת 44 דולר למניה. הצעה זו חיבלה במיזוג שתוכנן בין QVC, שמרכזה בצ'סטר, פנסילווניה, לבין CBS.

בארי דילר, העומד בראש QVC, לא אמר אם הוא יישאר בחברה לאחר שתושלם הרכישה. הוא אמר ביום חמישי כי הוא "יעשה כמיטב יכולתו כדי לדאוג למעבר משולם". לו היה המיזוג עם CBS יוצא אל הפועל, היה דילר עומד בראש החברה המאוחדת.

המיזוג עם QVC יאפשר לקומקאסט ולליברטי מדיה לרכוש את 65% ממניות QVC שעדיין לא נמצאים בידיהן, ויביא לכניסתה של קומקאסט לשוק הטלוויזיה בכבלים.

בוש את לום מפטרת 1,500 עובדים; צופה ירידה ברווחים

רוצ'סטר, ניו־יורק (אי־פי). חברת בוש את לום, יצרנית מוצרי האופטיקה, מסרה כי תקצץ 1,500 משרות, או 10% מכוח העבודה שלה ברחבי העולם, כדי לכסות את הירידה התלולה שחלה ברווחיה השנה.

דוברת החברה, ברברה קלי, אמרה ביום חמישי כי רוב הקיצוצים כבר בוצעו. ב־1 בינואר העסיקה החברה 15,900 עובדים.

החברה, המייצרת מוצרי אופטיקה ומוצרי בריאות, אמרה כי השנה תחול, ככל הנראה, ירידה של 15%–20% ברווחיה, עד ל־2.60 דולר למניה, לעומת רווח של 3.21 דולר למניה שנרשם לפני הפרשות לצורכי הארגון.

ההפרשות קיצצו את רווחי השנה שעברה מ־193 מיליון ל־157 מיליון דולר.

מפיצי החברה הכינו מאגרים גדולים של משקפי שמש ועדשות מגע מתוצרת בוש את לום, בשל המכירות הנמוכות מהצפוי, ולכן קיצצה החברה בייצור השנה, כדי להפחית את המלאי.

אומדן הרווח הנוכחי נמוך מההערכות הקודמות של החברה. אנליסטים ציפו כי השנה יגיעו רווחי החברה לכ־3.03 דולר למניה.

דניאל ג'יל, יו"ר ומנכ"ל החברה, אמר כי החברה מתכננת עלייה מחודשת של המכירות והרווחים בשנה הבאה. "אנו נוכל להשיג מטרה יסודית זו", נאמר בהודעה שפירסם ג'יל.

בית משפט סיני פסק לטובת דיסני בתביעה על הפרת זכויות יוצרים

בייג'ין (רויטר). בהחלטה תקדימית פסק בית משפט סיני לטובת חברת וולט דיסני, בתביעה על הפרת זכויות יוצרים שבה האשימה החברה האמריקאית כמה חברות סיניות בהעתקה פיראטית של דמות מיקי מאוס וקניינים אינטלקטואלים בעלי ערך אחרים של וולט דיסני.

היומון הממלכתי גואנגמינג מסר כי היתה זו התביעה הראשונה נגד הוצאה לאור כלשהי שהגישה חברה אמריקאית בסין.

פסיקת בית המשפט נתונה, זו הפעם הראשונה, שניים להתחייבותה של סין לנקוט יד קשה נגד העתקה פיראטית, הוחלטה שנועדה לשפר את סיכוייה של סין לשוב לארגון גאט"ס, ולרכך את תלונות הגוברות והולכות על העתקה פיראטית משותפת סוחר זרות.

ארה"ב לוחצת על סין להגביר את ההגנה על זכויות קניין אינטלקטואלי של חברות זרות, וטוענת כי ההעתקה הפיראטית הנפוצה בסין גורמות לחברות האמריקאיות הפסדים של מיליארדי דולרים.

דיסני אישרה דיווחים בתקשורת המקומית לפיהם הלשכה לקניין אינטלקטואלי שנוסדה לא מכבר בבית המשפט המחוזי פסקה בשבוע שעבר כי המו"ל הסיני ומפיצו העתיקו באופן פיראטי ספרי ילדים המבוססים על סרטי הנפשה של וולט דיסני.

הפרסומים הבלתי חוקיים הציגו את הדמויות המפורסמות – היקרות – ביותר, השייכות לדיסני על פי חוק זכויות יוצרים, ביניהן מיקי מאוס, לכלוכית, שלגייה ופיטר פן.

אקוודור תפריט את חברת התעופה הלאומית שלה

קיטו, אקוואדור (אי־פי). פקידים בכירים באקוואדור מסרו כי אקווטוריאנה, חברת התעופה הלאומית שלא טסה כבר 11 חודשים, תימכר בתוך 45 יום.

מאריו בודבאנו דה לאורה, נשיא אקווטוריאנה, אמר כי 75% ממניות החברה יוצעו למכירה ו־25% יוחזקו בידי הממשלה.

"אנו מחפשים שותף שיציב אותנו מבחינה אסטרטגית ויהפוך חברה זו לחברה בת קיום מבחינה טכנית, מסחרית ותפעולית", אמר.

הוא הוסיף כי שבע חברות לאומיות ובינלאומיות הביעו עניין באקווטוריאנה, אך סירב לנקוב בשמותיהן.

לדבריו, מניות אקווטוריאנה יימכרו בשני חלקים עיקריים. הראשון, שיכלול 51%, יוצע לרוכש יחיד בשוק הבינלאומי, ואילו יתר 24% מהמניות יונפקו בבורסה של אקוואדור.

חברת התעופה הפסיקה לטוס לפני 11 חודשים, כשהמטוס האחרון שלה, DC-10, הוחרם על ידי פנאמה עקב אי תשלום. החברה הודיעה על פשיטת רגל ב־1993, כאשר החוב שלה הגיע ל־100 מיליון דולר. החברה חייבת לממשלה 60 מיליון דולר ו־40 מיליון דולר לחברות פרטיות.

אתה שותף אמיתי ברווחי הבינלאומי

רק בת 10 ועושה היסטוריה - קרן מור

תשואה ריאלית של 418% בעשר השנים האחרונות. עם כל הצניעות, אין ולא היתה קרן כזאת.

כן. אתה רואה נכון. **קרן מור** שברה את כל השיאים. בעשר השנים האחרונות (מאז הקמתה) היא השיגה את התשואה הגבוהה ביותר מבין כל הקרנות - **11,259%** נומינלית, כלומר **418%** ריאלית. וזה עוד לא הכל. בשלוש וחצי השנים האחרונות השיגה **קרן מור** את התשואה הגבוהה ביותר מבין כל הקרנות הבנקאיות - **191%**. כמו שאמרנו. אין ולא היתה קרן כזאת. לרגל העשור יוצאת "**דיקלה**" במבצע מיוחד עד 1.9.94. יחידות **קרן מור** יוצעו במחיר יסודי ללא שיעור ההוספה. רוכשי **קרן מור**, כמו כל רוכשי קרנות דיקלה - ממשיכים ליהנות מהטבה בלעדית לקבוצת הבנק הבינלאומי - ביטוח חיים **חינם** עד 225,000 ש"ח. **הזדמנות נפלאה להיות שותף להצלחה.**

אתה צריך בנק שחושב אחרת

הבנק הבינלאומי הראשון

A SAFRA BANK

צרפת שוקלת למכור 46% מרנו

פאריס (אי־פי). ממשלת צרפת אישרה שלשום כי היא שוקלת למכור עד 46% ממניותיה של חברת רנו, ולחדש בכך את הניסיון לפתוח את יצרנית המכוניות הממלכתית להון פרטי.

ממשלת צרפת מחזיקה כעת ב־80% ממניות רנו. חברת וולבו השוודית, שבשנה שעברה דחתה הצעה למיזוג עם רנו, עדיין מחזיקה ב־20% הנותרים. על פי ההצעה ששוקלת הממשלה, היא עדיין תחזיק בגוש חוסם של 34%.

שר הכלכלה, שריזות על המכירה המוצעת, הודיע קודם לכן כי שני בנקים, רוטשילד וקרדי אגריקול, ייעצו לממשלה על המכירה.

מחושות אלו ניתן לשער כי רנו תהיה החברה הבאה שתפריט ממשלתו השמרנית של אדואר בלאדור, ולא קונצרן הביטוח AGF, כפי שסברו רבים.

דובר של משרד הכלכלה אמר כי לא נקבע לוח זמנים למכירת רנו והממשלה עדיין דנה בכמה אפשרויות.

אפשרויות אחרות כוללות מכירת 29% בלבד ממניות רנו, מה שיותיר לממשלה 51% ממניות החברה.

ממשלת יוון הציגה תוכנית הבראה לרשות השידור השקועה בחובות

אתונה (אי־פי). ממשלת יוון הודיעה שלשום על תוכנית המיועדת להחיות את רשות השידור היוונית, שחובה מסתכם ב־24 מיליארד דרכמות (100 מיליון דולר).

רשות השידור היוונית מקווה לחסוך 4.2 מיליארד דרכמות (17.5 מיליון דולר) בשנה הבאה, על ידי הפחתת התשלומים על שעות נוספות והטבות אחרות, וכן על ידי עידוד פרישה מוקדמת בקרב 3,666 העובדים שהיא מעסיקה במשרה מלאה ו־1,204 העובדים על פי חוזה.

כמו כן מקווה רשות השידור היוונית לחסוך מיליארד דרכמות (4.2 מיליון דולר) על ידי שיפור תשתית הניהול. החברה מתכננת להגדיל את הרווחים ב־6 מיליארד דרכמות (25 מיליון דולר), באמצעות הגדלה של זמן הפרסום, הגדלה של מכירות התוכניות וחתימה על חוזים עם ערוצי לוויין. כיום משדרת הרשות תוכניות ששודרו כבר בערוצים זרים, ללא תשלום.

הארץ

יום ראשון ל' באב התשנ"ד
7 באוגוסט 1994

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה המדפיס: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001 פקס' 6810012 מערכת, 6815857 הנהלה, 6815859 מודעות
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2, טל' 6-254245-02, ת"ד 273 י-ם 91002 פקס' 254249-02
חיפה: רחוב נורדאו 28, טל' 6231166-04, ת"ד 5259 חיפה 31052 פקס' 470715-04
שירות חלוקה למנויים 5121333-03, 5121344-03 מודעות לוח הדרושים 6382020-03

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי   עורך המשנה: יואל אסתרון

גרשום שוקן, העורך 1990–1939

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken St., Tel (03)5121212, Fax 6810012

מאמצי כריסטופר

מזכיר המדינה של ארצות הברית עומד להיפגש היום בדמשק עם נשיא סוריה, אחרי שנפגש באלכסנדריה עם הנשיא מובארק ובירושלים עם ראש הממשלה יצחק רבין. מחר הוא מתכוון להשתתף בטקס שיסמן את פתיחת הגבולות בין ישראל וירדן, ובסעודה שהמלך חוסיין יערוך לכבוד רבין. אפשר שלא ישוב לוואשינגטון בטרם יתראה עם האפז אל־אסד פעם נוספת.

יש המסבירים את פעלתנותו של וורן כריסטופר כביטוי לרצונה של אוה"ב שלא להידחק הצדה, אלא להדגיש את תפקידה בתהליך השלום במזרח התיכון. אם ישראל הצליחה לחתום באוסלו עם נציגי אש"ף על מסמך עקרונות ולהודיע את יאסר ערפאת לעזה ויריחו, ואם המלך חוסיין מצא לשון משותפת עם יצחק רבין – ההנהגה האמריקאית רוצה, לפחות, להיות מוכרת בעולם כמי שעלה בידה לפשר בין ישראל וסוריה.

ברם, ספק אם כמיהה לרכישת יוקרה לבדה דוחפת את מזכיר המדינה שלא להרפות מעיסוקו במחלוקת בין ירושלים לדמשק. ארה"ב, שיזמה את ועידת מדריד לפני שנתיים וחצי, שומרת על רציפות במדיניותה. הממשל התחלף, אבל יישוב הסכסוך בין ישראל ושכניה הערביים נראה בעיני קלינטון וכריסטופר כמשימה בינלאומית חשובה, לא פחות מאשר בעיניהם של בוש ובייקר. טיפוחו של תהליך השלום מתבקש כדי להשיג מטרה שאליה חתרה ארה"ב במלחמת המפרץ – מזרח תיכון רגוע.

יצחק רבין לאו דווקא התלהב מבואו של האורח האמריקאי. אין הוא נלאה מלהדגיש כי רק משא ומתן ישיר יוכל להשליט שלום בין מדינות ולשים קץ ליריבותן. אבל דילוגי כריסטופר בין בירות האזור אינם נועדים למנוע משא ומתן ישיר בין רבין לאסד.

אם לשפוט על פי דברים שאמרו נשיא ארה"ב ופקידים בכירים במחלקת המדינה, יש סיכוי שאסד מתקרב לעבר נכונות להוציא את המשא ומתן בין סוריה וישראל מהקיפאון שהוא נתון בו. קשה גם להניח כי כריסטופר היה מטריח את עצמו לביקור נוסף בבירות באזור, בלא שום אחיזה לתקוותו כי הפעם אפשר להזיז את עגלת המגעים בין סוריה וישראל קדימה – לפחות כברת דרך מסוימת. האזהרות מוואשינגטון כי עדיין אין לצפות לפריצת דרך, אינן סותרות הנחה זו.

ישראל מצפה ממזכיר המדינה שיבהיר לאסד כי ארה"ב מייחסת חשיבות מכרעת לכך שישראל תחוש את עצמה בטוחה כתוצאה משלום עם סוריה, לא פחות משהיא מרגישה את עצמה עתה. נשיא סוריה נתבע לתרום לחיזוק תחושת הביטחון של ישראל, ורבין צדק אם הסביר זאת לאורחו האמריקאי בשיחתם אמש. מצד שני, יש לקוות כי ראש הממשלה סיפק לכריסטופר צידה לדרכו לדמשק. לא רק אנחנו חשים מאוימים מכוחה הצבאי של סוריה – גם הסורים מפחדים מעוצמת צה"ל, שעמדותיו הקדמיות אינן רחוקות מדמשק יותר מארבעים קילומטרים.

סוריה נלחמת למען החזרת רמת הגולן לריבונותה באמצעות החיפוי שהיא מעניקה לחיזבאללה בדרום לבנון. ישראל משלמת, למען אי־נסיגה מרמת הגולן, באבידות שצה"ל סופג מדי פעם בפעם בהתנגשויות עם הארגון הפרו־איראני. וכמו באינתיפאדה של הפלשתינאים – גם בקרבות עם החיזבאללה צה"ל מנוע מלהפעיל את מלוא כוחו. כלום אסד מוכן לערוב לשקט בדרום לבנון כחלק מהסדרי ביטחון שישראל זכאית לעמוד עליהם, כתמורה לנסיגה מרחיקת לכת ברמת הגולן?

מן הראוי שוורן כריסטופר יברר סוגיה זו בשיחותיו בדמשק.

צפוף במרכז וקר בשוליים

מאת אורית שוחט

השאלה מי יעמוד בראש מרצ מרתקת את מי שחושבים על פוליטיקה והיסטוריה במונחים אישיים. אבל האם זה באמת משנה מי ינהיג את מרצ בהידרדרותה לכיוון המרכז? מה ההבדל בין חיים רמון בראשות מרצ, לבין, נניח, משה שחל, או אהוד אולמרט, או יוסי שריד.

אחרי שישראל יצאה מעזה, התברר שהבדלי הגישות בין המפלגות הולכים ונמוגים. כשהוציאו מהרגל את הקוץ של עזה, הפסיקו השטחים להכביד על המצפון של מרצ. שאריות שמאלנותה נמוגו. ניפגש בהסדרי הקבע, הם אומרים. האם התנהל באחרונה ויכוח אמיתי על השאלה אם כלכלת השטחים צריכה להיות חלק מכלכלת ישראל, או שצריך לתת לפועלים לגווע בשקט מרעב? בעידן שבו כולם רוצים להיות מרכז, הדאגה היחידה לפלשתינאים יכולה להיחשב כשמאלנית. מרצ חיה בשלום עם מצוקת הפרנסה בעזה, כמו הליכוד, כמו העבודה, כמו המפד"ל, וכמו ש"ס.

בבחירות הבאות יהיה מאוד צפוף במרכז. גם העבודה תהיה מפלגת מרכז, גם הליכוד, גם מרצ, גם צומת, ואולי גם המפד"ל וש"ס יגדירו את עצמם כ"מרכז דתי". מרצ נתנה לתופעה הזאת של מסמוס ההבדלים את מלוא הלגיטימציה.

חובבי המרכז רואים את עצמם כאנשים אובייקטיביים המבינים ללבם של שני הקצוות וגם רוצים להיטיב איתם. הגישה המכונה מרכזית בכלכלה אומרת, שאם רק תהיה צמיחה, כולם ייהנו, לכן אין בעצם הבדל בין עניים לעשירים. מה שטוב לזה, טוב גם לזה. הגישה המרכזית בביטחון אומרת שאפשר להטיס את חוסיין בשמי תל־אביב ובאותו זמן להפציץ אזרחים בלבנון, הרי רק אם נוכיח בכל בוקר את גודל כוחנו, הערבים יתנהגו כבני אדם. מי שיטען שהגיע הזמן לצאת מדרום לבנון ולהפסיק את המלחמה בחיזבאללה, יסתכן בגירושו מהמרכז שמאלה.

הגישה המרכזית בתחומים אחרים אומרת שאפשר לעזור לרואנדה ולהרעיב את עזה, לשלוח צוות חילוץ לפנות את הריסות הבניין בארגנטינה ולהילחם עד חורמה במבצעי הפיגוע, ובעבור שבועיים לשלוח מטוסים שיהפכו בניין אחר לגל חורבות בלבנון. המטרה הרי היתה ראויה, רק המחשב של המטוס התקלקל. הגישה המרכזית בענייני טוהר מידות אומרת שאפשר לשבח את בג"ץ ולעשות כאילו אריה דרעי ורפאל פנחסי לא מכהנים בתפקידיהם, והגישה המרכזית בזכויות אזרח אומרת שאפשר בו בזמן גם לחוקק חוקים מתקדמים וגם לשים להם מקלות בגלגלים על ידי הסכם כובל עם ש"ס.

תראו את אמריקה, אומרים כל אלה המתגעגעים למרכז. המודל האמריקאי נתפס בעיניים ישראליות כמשטר דו־מפלגתי שבו אין הבדלים של ממש בין המפלגות. אבל באמריקה יש הבדלים של ממש בין שמרנים לדמוקרטים, וההבדלים האלה באים לידי ביטוי במאבקים ציבוריים קולניים מאוד על חלוקת תקציב המדינה, בעוד שבארץ עובר התקציב בקול דממה דקה.

האוצר מציע, הלובי החקלאי משמיע רחש קל, יאיר צבן מצביע נגד, דליה איציק מתראיינת, והכל עובר. באמריקה חוצה נושא ההפלות את המדינה לשמאל וימין אידיאולוגי, וגם הרפורמה בבריאות של הילארי קלינטון מייצגת השקפת עולם דמוקרטית, וגם עליה מתנהל ויכוח חריף בין עניים לעשירים על השאלה כמה צריכה הממשלה לסבסד את החלשים.

בישראל עבר חוק הבריאות הממלכתי כמעט בחשאי, בלי שיימצא מישהו שיילחם נגד הטלת מס אחיד על עניים ועשירים. הרי לראשונים 4-8 אחוזים מהמשכורת הוא תשלום קריטי, ולאחרונים הוא זניח. מי בכלל מייצג את השקפת העולם השמאלית בענייני חברה וכלכלה אחרי שקולה של מפ"ם גווע בתוך מרצ?

הנימוק של מרצ הוא שכל הוויתורים האידיאולוגיים נעשים למען השלום, אבל למעשה הם נעשים למען מקום טוב במרכז. מעולם לא היה לממשלה בלוק קשיח כל כך של 61 חברי כנסת שילכו איתה באש ובמים. מעולם לא היה לממשלה קל יותר לעשות ככל העולה על דעתה, אבל מרצ נותנת יד להיגררות אחרי ש"ס, מתוך הסכמה שבשתיקה לעמדתו של רבין, שאסור לממשלה להישען על רוב לא־יהודי. דווקא מרצ, שהיתה צריכה להילחם בטיעון הזה בחירוף נפש.

זה ממש לא בון־טון לריב עם הדתיים, להתנגד לרבין, להתנגד להפצצות בלבנון, לדאוג לרווחת הפלשתינאים. כולם מאוחדים עכשיו בהרמת מבט לשמים כדי לראות את חוסיין טס מעל תל־אביב.

המאבק על הנהגת מרצ מבטא את טשטוש השקפת עולמה. מה שקרה בליכוד קורה גם במרצ. ככל שהזהות הפוליטית נעשית יותר מטושטשת, כך גובר המאבק הבין אישי. שולמית אלוני כבר נראית כמו דמות אנכרוניסטית בקיצוניותה.

אלכס ליבק / קייטנה לילדים אתיופים, נווה הכרמל, יולי '94

הסכם כולל נפרד

מאת צבי בראל

מי עוד נשאר כדי לתמוך במרנת הסכם כולל? מצרים היא כבר בעלת ברית ותיקה, הפלשתינאים, לכאורה, כרתו הסכם נפרד, גם הירדנים מתקדמים בריצה לנורמליזציה. בשבוע שעבר חגג המלך חוסיין את המרחב האווירי החדש שנוסף לממלכתו, ומחר יחצה האורח הזר, וורן כריסטופר, את נקודת הגבול החדשה בין ישראל לירדן. במעגל הראשון נותרו רק סוריה ולבנון, בעצם רק סוריה.

קשה להאשים את אסד בקריאה מוטעית של ההתרחשויות. מאז הסכם אוסלו הוא חדל לתבוע את זכויותיהם של הפלשתינאים. חוץ מללעוג לערפאת על ההסכם המביש, כלשונו, שחתם עם ישראל, ולכעוס עליו על פריצת ההסכמה הערבית, אין אסד תורם עוד דבר לעניינם. הבגידה הירדנית בהתחייבותה לסוריה כמעט שאינה מפתיעה את אסד, האמון על יחסי קרבה־ריחוק עם חוסיין, ועם מצרים – הבוגדת הגדולה, הוא מחדש ברית. למרות זאת, ממשיך אסד להציג תנאים סוריים יומיים, ובה בעת לדרוש הסכם כולל ולאיים כי ללא סוריה לא יהיה שלום כולל.

אפשר לגרוס כי אסד פשוט שבוי ברטוריקה נושנה שנולדה בוועידת מדריד ומאז לא נמחקה ממילונו. אם זה ההסבר, הרי שאפשר לשגות בחיזיון שלפיו כאשר אסד יקבל את מבוקשו, הוא יחתום על הסכם נפרד, יגרור אחריו את לבנון ומדינות ערביות נוספות, ויכנה את התוצאה בשם הסכם כולל. הוא יוכל אז לטעון כי לולא ההסכם הסורי־ישראלי לא היו מדינות אלה מצטרפות.

גרסה זאת מניחה כי מאחורי אסד קיימת אמנם נדוניה ערבית הממתינה רק לאיתות ממנו. הנחה זאת דורשת הוכחה. האם יוכל אסד לקבוע את מדיניות החוץ של סעודיה המחליפה עכשיו את ברית המועצות כמממנת העיקרית של סוריה? האם לוב, תימן, עיראק, סודאן, אלג'יריה ואיראן ישנו מיד את עורפן? האם ישראל בכלל מעוניינת ביחסים עמן, האם היא תוכל לעמוד מול לחץ אמריקאי שימנע ממנה לכרות הסכמים כאלה? חלק מנסיכויות המפרץ ממתינות אולי לסוריה, אבל חלק אחר, במיוחד עומאן וקטאר, שכבר הוכיחו כי הן מנהלות מדיניות חוץ עצמאית, עשויות דווקא להצטרף לירדן.

פירוש הדבר, שגם כאשר יהיה שלום עם סוריה, הוא לא יהיה שלום כולל אלא סדרה של הסכמים נפרדים עם המדינות שיאותו לעשות שלום עם ישראל ושישראל תרצה בהן. ייתכן שכך גם צריך לראות את מצב היחסים עם סוריה עצמה. האופטימיות של מובארק, הסימנים המטושטשים שרואה רבין, המעורבות האמריקאית רגע לפני חופשת הקיץ הוואשינגטונית, אין בהם בינתיים כדי להצביע על כך שהבשילו התנאים לשלום עם סוריה. הפער בעמדות גדול מכדי שקוסמטיקה רטורית תכסה עליו.

וורן כריסטופר אינו יכול לתת לאסד את רמת הגולן, או להכריז במקום ישראל על ריבונות סורית במקום שבו מוחל החוק הישראלי. ארה"ב יכולה לסייע בכסף, בפתיחת שווקים ובערבויות הגנה, אבל אין היא יכולה לתת דבר שחייה של סוריה תלויים בו. כסף היא מקבלת מסעודיה, השווקים הערביים והאירופיים פתוחים בפני סוריה ומערכות נשק אמריקאיות עלולות רק לשבש את צבאה ה[illegible] על תוצרת ברית המועצות. ארה"ב יכולה לתת לאסד ערובות לאי התקפה ישראלית. זוהי הבטחה חשובה אך נראה כי אין בה די כדי להניע את אסד.

העובדה שנשיא ארצות הברית מקיים קשר טלפוני עם אסד ושולח את מתווכו הבכיר, לא כדי לפשר בין עמדות אלא כדי ליצור סוף סוף איזה שהוא דיאלוג ישיר בין הצדדים, מצביעה על כך שסוריה נתקעה בעמדה אסטרטגית התומכת בשלום, אבל אין היא מוכנה עדיין לפורטה למעשים.

סוריה אינה ממהרת, ולא מפני הריגוש שהיא מקבלת ממתיחת העצבים הישראליים או מסיבות מיתיות הקשורות לדמותו החמקמקה של אסד. תנאיה לשלום גלויים והיא הודיעה מה תיתן בתמורה למילוים. מי שטוען שהזמן פועל נגדה בשל בידודה, יצטרך להסביר כיצד מדינה מבודדת תמשוך אחריה מדינות ערביות אחרות לחתום על הסכם שלום. מעמדה איתן וכלכלתה אינה גרועה, יחסית, מכלכלת יוון או הודו.

הלחץ שישראל מפעילה על לבנון במטרה שזעקתה תישמע בדמשק אמנם מטריד את אסד, אבל לא במידה כזאת שהוא יוותר על תביעותיו. נראה כי לוח הזמנים הסורי תלוי עכשיו בלוח הזמנים הפוליטי בישראל ובשאלה מתי יחוש רבין כי יש בכוחו להשמיע את מה שאסד רוצה לשמוע. עד אז יש לאסד מדינה לנהל.

המדרשאה לא מחכה לאסד

מאת עקיבא אלדר

וואשינגטון

בוגרי שתי לחיצות הידיים במדשאה הלוהטת של הבית הלבן יכולים לנגב את הזיעה. ביל קלינטון אינו בונה על סיבוב שלישי עם האפז אל־אסד וכותבי הנאומים של יצחק רבין פטורים לפי שעה מחיפוש פסוקים חדשים מהמקרא.

אין להבין מכאן שהאמריקאים אינם משתוקקים לצרף עוד תמונה לאלבום הניצחון של תהליך השלום. נהפוך הוא, עד סוף השנה צפויים ביקורים חדשים של מזכיר המדינה, וורן כריסטופר, ולהקתו. הם יודעים שאסד אינו זקוק ללגיטימציה, וגם שאי אפשר לקנות אותו במזומן. הוא רוצה שההסכם עם ישראל ייעשה בדרכו. הוא לא ישלח את אנשיו לאוסלו או למרוקו. פגישה עם הנשיא קלינטון מאחוריו ועל מחיקה (מרשימת הטרור, לא מרשימת המדבים) הוא נוהר מלדבר.

האמריקאים מבינים שדרמות תקשורתיות אינן הצד החזק של האיש והמשטר הזה. הם סבורים שהוא נמנע מלדבר אתם על מאוויו, מחשש שיתפסו אותו במלה ויכופפו בעורמה את ידו. מוסיף דיפלומט ישראלי בכיר: "אסד מיטיב לדעת שמי שקופץ על עגלת השלום אינו סובל מבכי".

תפקידה של ארה"ב במשא ומתן עם ירדן ואש"ף התמקד בשיפוץ, בליטוש, בסיוע, במימון ובשמירה על הבניין מפני שודדים. על העורף הסורי הם מדברים במונחים של מילדת. אין בכוונתם לבנות את השלד. כאן ייאלצו הצדדים להזיע בעצמם.

האמריקאים מוכנים לקבל על עצמם את תפקידיו הקלאסיים של מתווך דירות. די להם שהלקוחות מעוניינים בעליל בעסקה, אך מתקשים להגיע לעמק השווה באשר לטיבו של הנכס ומחירו, נכון יותר, בסדרי התשלומים ובמועד הכניסה.

מתווך אגרסיבי היה מציץ בהצעה ששלח רבין לאסד ובתגובתו של הסורי ומציע להם להיפגש במקום טוב באמצע. למשל, נסיגה סמלית לאלתר תמורת הכרזת אי לוחמה והמשך נסיגה ונורמליזציה בשלבים עד להשלמת הפינוי והקמת שגרירויות.

אפשר ששני הצדדים ייצאו מרוצים, ייתכן שאחד מהם ישמור טינה למתווך על שלא השיג בשבילו מחיר טוב יותר, ואולי שניהם גם יחד ישפכו את חמתם על השליח. זו הדרך שבה נקט הנרי קיסינג'ר בדרך להסכם הפרדת הכוחות, וכך הובילו ג'ימי קרטר להסכם קמפ־דייוויד. ביל קלינטון נתן לאנשיו מנדט לפסוע עקב בצד אגודל ולוודא כי אינם דורכים על יבלות. בעיקר הוא מקפיד בכבוד יבלותיו של רבין, שציינן את התלהבותו מאסד.

צוות השלום שב מיד לאמץ את מנהגו להנמיך ציפיות לקראת מסע התורן של המזכיר. הנשיא עצמו יצא קורן משמחה משתי שיחות טלפון ארוכות, שקיים עם אסד ערב ביקורו של חוסיין ולמחרתו. אמריקה אפילו רשמה לפניה את לחיצת היד של הממונה על שגרירות סוריה עם רבין בבית הלבן. הנשיא וידא שאסד אינו מתכוון לשבור את הכלים ושהצליח להפיג את חששו מפני קנוניה לבידודו.

בוואשינגטון מאמינים שאין זה מקרה שסוריה לא הוזכרה בכל ההצהרות והתדרוכים, שהצביעו על זיקתו של החיזבאללה לאיראן בעקבות הפיגועים בבואנוס איירס, בפנמה ובלונדון. גם הפעם יקצה כריסטופר מאמץ רב לקידום "הדיפלומטיה הפומבית", לא פחות, ואולי יותר, מאשר למהות. האמריקאים מדברים על "טיפול פסיכולוגי" בזהירות של שני העמים. הדגש על "שני". שני הצדדים גם נזהרים שלא להצטייר בעיני זולתם כתאבים מדי לעסקה. אסד מתבקש לתרום את חלקו להעמקת תמיכתו של הציבור הישראלי בוויתורים טריטוריאליים, בתמורה להסכם שלום עם סוריה.

פעם טענו פוליטיקאים ופרשנים בישראל שחשוב מה שהערבים אומרים בערבית, לא בעברית או באנגלית. אחרי שהמלך חוסיין למד לפתוח שיחות טלפון ב"שלום", קשה למכור בירושלים את גיליון העיתון הרשמי "תשרין", שהציג את יתרונות הצהרת אי הלוחמה בין ירדן לישראל. יש אומרים כאן שהתקדמות בתחום המהותי תוליד מאליה מופעים על הדשא. לחיצות הידיים בספטמבר 1993 וביולי 1994 לוו בחתימה על מסמכים של הכרה הדדית וסיום מלחמה. חתימתם של אסד ורבין יכולה להתנוסס רק על נייר שבראשו יתנוססו שתי מלים: נסיגה לגבול הבינלאומי ויחסים דיפלומטיים.

באמריקה מצאו זה כבר את ההבדל המהותי בין שני הקליינטים שלהם – אסד אינו צריך לבקש את אישורו של הבוחר הסורי לעסקה. הם רוצים שהוא יתאמץ לשכנע את הבוחר הישראלי – וחשוב לא פחות, את הבוחר היהודי – לאמץ אותה. חוסיין עזר ליהודי אמריקה לבלוע את ערפאת וזיכה את הנשיא במנה נדירה, אך חולפת, של נחת רוח בקרב ציבור התורמים החשוב הזה. הוא יודע שלילדים אין פני ילדים יהודים ממדרשאת קריית רמה ל[illegible] חיילים ישראלים מסמטאות בלאטה.

בינתיים/ אמנון דנקנר

מרידור לא יעזור

שמעון פרס התנבא באחרונה כי הצליח, ערב הבחירות ב-81', להעניק למפלגת העבודה ייחוד מול הליכוד, בכך שהביע בשמה התנגדות חריפה להפצצת הכור העיראקי בפקודת מנחם בגין. מאוחר יותר ניכר היה עלול להאמין כי בבחירות ההן, בשל אותו ייחוד, הצליחה מפלגתו של פרס להביס את הליכוד. אבל התוצאות היו, כזכור, הפוכות, והעבודה הוכתה מכה ניצחת, בין השאר דווקא בגלל מחאתו על הפצצת הכור, שנתפסה בעיני העם כולו כמעשה רב שהביא תשועה לישראל.

מה שמעניין בהרהור הזה של פרס הוא שיש בו ביטוי מובהק לדילמות שמול דומות להן עומד עכשיו הליכוד: מה תעשה מפלגת אופוזיציה מול מפלגת שלטון המשיגה הישגים גדולים ומהדהדים בעשיית שלום. מפלגת העבודה נאלצה להתייצב בחריקת שיניים לימינו של מנחם בגין מהרגע שאנואר סאדאת נחת כאן, וידעה כי היא מחזקת את ידי השלטון שעמו עמדה להתמודד בבחירות הבאות. אבל האלטרנטיבה נראתה לה גרועה יותר: להתייצב מול ההסכם או להימנע בהצבעה עליו, כפי שהצביעו כמה מאנשי הריאקציה האגררית של המפלגה, בהם יגאל אלון, שהזדעזע מהוויתור על היישובים בסיני ובפתחת רפיח.

קשה למפלגת אופוזיציה להתייצב לבחירות מול שלטון, שבסימנו של דבר מעשיו מקובלים עליה. אופוזיציה מחפשת ייחוד תוקפני, שחציו מכוונים נגד הממשלה. אך לעתים, כפי שנוכח פרס ב-81', זה עלול לעלות ביוקר.

הליכוד אינו יכול לסמוך ידיים על המדיניות הכוללת של יצחק רבין, אבל אם הוא ייצא נגדה בתוקפנות, כפי שממליץ יצחק שמיר, ויבטיח שיבטל את כל ההסכמים ויכבוש מחדש את עזה ויריחו, הוא יעשה מעצמו צחוק במערכת הבחירות של 96'. שכן למרבה הפתעתו יש הסכמה לאומית מרשימה בהיקפה למדיניות השלום של רבין. הציבור בישראל שבע רצון: ערפאת הפך מדמון מאיים למשהו בממדים של ראש מועצה אזורית, השולח את אשתו לטאטא את חולות עזה ונאנק על מחסור בתקציבי פיתוח; המלך חוסיין שובה את לב הציבור בישראל ואסד מחמם את עצמו לקראת הקסמת הישראלים: הטרור עדיין פעיל, אף שנחלש במקצת, אולם מעשי טרור שפעם היו זוכים לכותרות ענק בעיתונים, מקבלים היום מקום די נידח, משום שסדר היום הלאומי אינו מחשיב עוד את הטרור ליותר ממה שהוא – מטרד מכאיב, שאין בו כדי לאיים על הקיום או להכתיב מדיניות.

הירידה בערך הטרור כמרכיב חשוב בהוויתנו הביאה עמה גם ירידה במניות של ביבי נתניהו, שבנה קריירה על הטרור. עכשיו מדברים ופעילים בליכוד ברצינות כדי להדיחו ולבחור במקומו בדן מרידור. מרידור הוא אמנם חלומו של כל מנהל מסע בחירות: נאה, חביב, חכם, הגון, נוסך אמון ובעל כושר ביטוי נהדר. הבעיה היא שמול רבין – מרידור, כמו נתניהו, יעמוד בפני השאלה מה יש לו למכור מלבד אישיותו, וביושר ייאלץ להודות: לא הרבה. כלומר: ייתכן שמרידור, כמו אחרים בליכוד, מאמין בדרך המסורתית של תנועתו, אבל גם הוא ודאי יודע שאין לסחורה הזאת די קונים.

הסיפור של הזמן שנותר עד הבחירות – וזה עשוי להיות קצר יותר מהזמן הקבוע בחוק – יהיה הלבטים של הליכוד בנוגע למה שיש לו להציע לציבור: ייחוד קיצוני שידחה בוחרים רבים או השלמה בחצי פה עם המצב, שגם היא לא בדיוק אטרקציה לגיבוש מסביב לדגל. אין לשכוח גם שהליכוד עלול לאבד בוחרים לא רק לכיוון המרכז אלא גם לימין הקיצוני – מה שהוא יכול להרוויח בגישה מציאותית במניעת עריקה לעבודה, הוא עלול להפסיד בעריקה לצומת ואחיותיה.

הוויכוח הקשה שהיה בסיעת הליכוד בשבוע שעבר על הדרך שבה יש להצביע בכנסת על הצהרת וואשינגטון, מרמז על הקרע העמוק הצפוי כשתעלה הסוגיה הפוליטית לקראת הבחירות. הליכוד הולך ונשמט משולחן סדר היום הלאומי ההולך ומאבד את הקרקע הפסיכולוגית שבה היה קל לו לטמון את זרעי תורתו: לאט לאט משתנה, בתוקף הנסיבות, הפסיכולוגיה של שנאת הזר והגישה הפרנואידית, שראתה בכל הצעה להסדר תרגיל [illegible] בדרך להשמדת ישראל.

העם בישראל נעשה נינוח יותר, פתוח יותר ומוכן להשלים עם הרעיון שיש השלמה מסוימת באזור עם שכנינו. כדי להתמודד עם שינויים כאלה נחוצה גמישות רבה, שהליכוד ורוב מנהיגיו אינם מצוידים בה. הם, ובכללם מרידור, נוהגים מול המציאות הפוליטית כמו שקיסר, ה[illegible] ועסקיהם נהגו מול המציאות ההיסטורית. ייתכן שמרידור הוא הדולפין בין הלוויתנים, אבל גם הדולפין אינו מצויד בזוג רגליים שיוכלו לעמוד על קרקע המציאות.

בין ערפאת לאברהם גרנט

מאת גדעון לוי

פלשתינאים טובים וישראלים טובים מצאו עצמם נסערים בשבוע שעבר מהחלטתו של יאסר ערפאת למנוע את הפצת שני העיתונים הפרו־ירדניים בשטחי האוטונומיה. דמוקרטים פלשתינאים נחרדו מסתימת הפיות השרירותית, והישראלים מיהרו לזעוק: אמרנו לכם שערפאת הוא עריץ ככל העריצים הערבים, ואמרנו לכם שהפלשתינאים לא בנויים לדמוקרטיה.

אלא שבעוד שחרדת הפלשתינאים שוחרי הדמוקרטיה מובנת, נגועה הסערה שאחזה בישראלים ביותר מקורטוב של התחסדות וצביעות. יש לא מעט פלשתינאים שמאמינים, בכנות, שהחברה החדשה שהם בונים עכשיו צריכה להיות החברה הכי חופשית במרחב הערבי. הם, שידעו את נחת זרועם של משטרים עריצים, רוצים עכשיו לעצמם משהו אחר. ייתכן שיש גם ישראלים לא מעטים שדואגים, בכנות לא פחות, לגורל חברת שכניהם. אחרים מעדיפים פרטנר דמוקרטי לשלום. אבל הישראלים יכולים להיות האחרונים שיבקרו את החלטת ערפאת.

החלטתו של ידיד אש"ף אבן מבשרת רעות, ושום הסברים מינהליים לא מרככים את משמעותה. האמת היא שהוא לא רוצה עכשיו בהאדרת שמו של חוסיין וממלכתו בקרב תושבי השטחים, ולכן הוא מביא לסגירת העיתונים שנושאים את המסר המסוכן בעיניו. גם אם אלה חבלי לידה, ככה לא בונים דמוקרטיה. אבל מה לישראלים כי ילינו?

במשך 27 שנות כיבוש דיכאה ישראל כל גילוי של עיתונות חופשית בשטחים. לעיתונים פלשתיניים הותר לצאת לאור אך ורק במזרח ירושלים, וגם אלה רחוקים מרחק שנות אור מעיתונות חופשית במתכונת המקובלת בישראל ובעמים. לא מעט כתבי עת נסגרו בפקודת רשויות הביטחון, ואלפי צווים מינהליים בחתימת מפקדים צבאיים הגבילו במשך כל אותן שנים את צעדי העיתונות בשטחים. ידיעות ומאמרים עברו צנזורה חמורה. לא רק מידע צונזר, אלא גם, ובעיקר, דעות. לשיא של גיחוך הגיעו מספרי הצנזור הישראלי בזמן שאלפי מאמרים שהודפסו בעיתונות העברית נאסרו להדפסה בשטחים.

מעבר לאטימות ולשרירות הלב, התגלו הצעדים הללו גם כחסרי כל השפעה. וכי מה הועיל האיסור בן שני העשורים שגזרו הישראלים על הפלשתינאים שלא להניף את דגלם? האם דהה דגל פלשתין כתוצאה מהאיסור? גם הדעה שישראל ניסתה לחנוק בעיתונות הפלשתינית לא גוועה. ההיסטוריה מלמדת שעוד לא נולד הצו המינהלי שיחנוק דעה או דגל כלשהם. במשך כל אותן שנים אפלות של סתימת פיות, כמעט שלא נשמע קול של מחאה ישראלית. אנשי רוח ופוליטיקאים, שהרבו לזעוק כנגד הפרת זכויות האדם בבריה"מ או במדינות ערב, מילאו פיהם מים, וגם העיתונות הישראלית, שצריכה היתה להיות המגינה הטבעית נגד הצנזורה בשטחים, לא פצתה פה.

כמו עם תופעות חמורות אחרות שהוליד הכיבוש הישראלי, למדו הישראלים לחיות גם עם העדר עיתונות חופשית במרחק חמש דקות ממשכן הכנסת. הדמוקרטיה הישראלית היתה תמיד עניין של גיאוגרפיה. שיקולים ביטחוניים אמיתיים, ובעיקר מדומים, שימשו כיסוי נוח לכל גזירות הכיבוש ומצוקות המצפון. עכשיו באים הישראלים ששתקו כל אותן שנים ומלינים על העדר הדמוקרטיה מצדו של ערפאת. יתרה מזאת, גם ישראל, בראשית שנותיה, לא היתה הדמוקרטיה שלה אנו מטיפים עכשיו. העיתון "קול העם" נסגר במצוות מנהיג מפלגתי אחד, דוד בן גוריון, ונפתח מחדש רק במצוות בג"ץ שקבע הלכה מעוררת כבוד בדבר חופש העיתונות בישראל.

לפלשתינאים, כראוי להזכיר, עוד אין בג"ץ משל עצמם. השב"כ, שנקרא אז "שין בית כף", הטמין מיקרופונים למנהיגים פוליטיים שהשלטון לא חפץ ביקרם, ועיתון כמו "העולם הזה" נאלץ להילחם על חופש הביטוי שלו. פעם אף הורה שר הפנים לעיתון לפרסם הכחשה בנושא מסוים, בתוקף חוק מנדטורי כלשהו. עשרות שנים אחר כך גם נסגר זמנית העיתון "חדשות", בצו מינהלי, בגלל עוד גזרה צנזורלית. כל אלו לא מאפשרים לישראל לרחוץ בניקיון ידיה ולחרוד כל כך לגורל הדמוקרטיה הפלשתינית.

אבל ההתחסדות הישראלית קיבלה בשבוע שעבר ביטוי נוסף, משעשע הרבה יותר. מאמן קבוצת מכבי ת"א נעצר לשלוש שעות תמימות על לא עוול בכפו באמסטרדם, בחשד שהוא טרוריסט מסוכן. ישראל ועיתוניה סערו על העוול המשווע, הרבה מעבר לפרופורציה שטמונה, צריך להודות, בסיפור השוליים הזה. עיתוני הצהריים ותוכניות האירוח מיהרו להקדיש לסיפור אינספור דקות שידור לרוב. גיבור הסיפור, אברהם גרנט, אמר לכל מי שראיין אותו ש"זה יכול היה להיות סיפור מצחיק, אלמלא היה עצוב כל כך".

מעצר שווא אחד של מאמן כדורגל ישראלי מסעיר אותנו בזמן שאלפי מעצרי שווא של פלשתינאים, לא לשלוש שעות ולא לשלושה ימים, מעולם לא הציקו לנו ולא זכו להתייחסות תקשורתית שכזאת. רק העובדה שמעצרו של גרנט התרחש בהולנד החופשית והנבונה, ולא באיזו מדינה אפלה, מנעה עוד יותר תלי תלים של הטפות מוסר למי שככה מעוללים לאחד מבחורי בנינו.

בית הזכוכית שבנתה ישראל לעצמה בכל הנוגע לשמירת החופש וזכויות האדם בשטחים לא מאפשר לה להטיף מוסר, לא נגד החלטתו המעוותת של ערפאת, ולא נגד טעותם התמימה של השוטרים ההולנדים.

QTEXT 5.5

מעבד התמלילים עם כל התכונות הדרושות:

ללשכת המנכ"ל

עבודה שוטפת בתפריטים • שרטוט נוח של קוים וטבלאות • יצירת מסגרות • ביצוע חישובים מגוונים על טקסט • שילוב עברית אנגלית • מיון שורות • סימון מסמכים שעברו שינוי • סיעוף אוטומטי • מיזוג מכתבים (Mail-Merge) • רשימות תפוצה • קביעת הרשאות ברשת בגישה לקבצים • ספירת מילים במסמך • מסמכי "פורמט" מוגנים מפני שינויים אקראיים • הדפסה בזיוות יחסי • תמיכה במדפסות לייזר (מגוון סוגי כתב) • תצוגה גראפית (WYSIWYG) • הערות שוליים • הפקת תוכן עניינים ואינדקס • עריכה של מסמכים ארוכים במיוחד • שורות סרגל ללא הגבלה • הדפסת מסמכים בשרשרת • שילוב של קבצים גראפיים בתוך טקסט • ניהול מדורים • ארגון מסמכים בספריות עפ"י נושאים • יצירת מסמכי תבנית בספריית מאסטר • ניהול ספריית משמר לעותק קודם • איתור מסמכים משוכלל • עבודה בו־זמנית על שני מסמכים • מנגנון גיבוי משוכלל • התאוששות אוטומטית מהפסקת חשמל • מגוון הוראות לשליטה בהדפסה • הפקת מדבקות • תמיכה ב– EMS ו–XMS • תמיכה ב"עכבר" • עד 28 פקודות מאקרו • קישוריות למערכת ההפעלה • כתיבת Batch Files • עריכת מסמכים רחבים עד 200 טור • עריכת קבצי ASCII • **מגוון גירסאות מיוחדות:** QTEXT SPELLER להגהות בעברית ואנגלית • מילון עברי–אנגלי ואנגלי–עברי • QTEXT FAX+ שיגור מסמכים ישירות מהמחשב באמצעות כרטיס פקס • אלפון כתובות וטלפונים • הפקת דוחות • שרת פקסים ברשת • QTEXT LAN לעבודה ברשת • אופציה לדואר אלקטרוני למשתמשי רשת

QTEXT
מעבד התמלילים המובן מאליו

דביר מוצרי תוכנה
ד.נ. הנגב 85330
טל. 07-910777, פקס. 07-910151
סניף תל-אביב: רח' החרוץ 6
טל. 03-5375234/5, פקס. 03-5375236

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אפשר גם לחפש את החייט של מובארק

האם אפשר לשפר את תדמיתו של יאסר ערפאת בעיני הציבור הישראלי ולקבעו בדעת הקהל כמנהיג בונה אומה? אנשי מקצוע בישראל מציעים דרכים לכך, החל בסיגול הופעה שונה ובלימוד עברית, וכלה במחווה גדולה, כמו תיווך בשחרור רון ארד

מאת עמירה שגב

"אין לנו כרגע זמן להתעסק בנושא הזה, יש עכשיו דברים הרבה יותר חשובים", אומר יועצו המיוחד של ערפאת, אחמד טיבי, כשהוא נשאל על בעיית תדמיתו של היו"ר. אמנם, עצם העיסוק בשאלת שיפור תדמיתו של ערפאת בעיני הישראלים כרוך במידה של התנשאות. אולם, מעבר למסר הגימיקי שבחלק מן ההצעות המועלות בהקשר זה, ובלי להתעלם מן ההשוואה המתבקשת להתהפכות אחר המלך חוסיין – גם אנשים בחוגו של יאסר ערפאת מכירים בהשלכות הבעיה התדמיתית הקשה של היו"ר.

בראיון בביתה בעזה, שהתקיים ימים ספורים לאחר הגעתו, הודתה גם סוהא ערפאת כי לאבו עמאר יש בעיית תדמית בציבור הישראלי, "ויש עדיין עיתונים אצלכם שקוראים לו 'רב מרצחים'". אבל, היא אמרה, אין בדעתה לעשות צעדים כדי לשנות מצב זה. "שינוי המצב הפוליטי יעשה את זה. זה משהו שהתקשורת בנתה במשך יותר מ־20 שנה, ואני מאמינה שכפי שקרה במקרים רבים בהיסטוריה, מי שהיו בעיני הציבור רוצחים הפכו עם שינוי הנסיבות ללוחמי חופש. תהליך השלום יעשה את זה".

"לשווק את ערפאת לציבור הישראלי", אומר אפי יער, פרופסור לסוציולוגיה ופסיכולוגיה חברתית, "זו כמעט משימה בלתי אפשרית. הבעיה שלו כפולה: הפלשתינאים עצמם, שאינם אהובים בישראל, בלשון המעטה, ואישיותו – הנתפסת באופן שלילי הן ברמה הקוגניטיבית והן ברמה הרגשית".

יער עורך עם עמיתיו סקרי דעת קהל תקופתיים (באמצעות "מודיעין אזרחי") במסגרת פרויקט של מרכז תמי שטיינמץ למחקרים בנושא השלום, שנועד לעקוב אחר תהליך השלום כפי שהוא משתקף בעיני הציבור. על פי סקר אחד מבין הסקרים האחרונים, כמעט כלל הציבור הישראלי היהודי מצביע על תכונות שליליות של ערפאת, ובמיוחד התכונות הבאות: ערמומיות – 90% מהציבור (תוסיף: 27%), חוסר אמינות – 82% (תוסיף: 11%), מכוער – 86% (תוסיף: 22%), דוחה – 82% (תוסיף: 18.5%), רע – 67% (תוסיף: 11%), מפחיד – 51% (תוסיף: 8%). באותו סקר נמצא כי את הנשים ערפאת מפחיד הרבה יותר – 54% לעומת 30% מבין הגברים – ודוחה הרבה יותר: 88% לעומת 75%.

"האפשרות היחידה לפריצת דרך כלשהי", אומר פרופ' יער, "היא צעד דרמטי שנוגע לעניין מרכזי וסמלי של הציבור הישראלי ומכוון בעיקר לרמה הרגשית. לדוגמה – מאמץ מוכח לשחרור רון ארד. גם התייחסות חיובית אל ערפאת מצד המנהיגות הישראלית, ובמיוחד יצחק רבין, עשויה להוביל לשינוי, וכמוה הימנעות מהצהרות 'מרגיזות', בעיקר ביחס לירושלים, וקיבועו בדעת הקהל הישראלית – באמצעות שיקום הקהילה בעזה וביריחו – כמנהיג בונה אומה ולא כמנהיג צבאי של ארגון טרור".

מנחם שיזף, יועץ תקשורת פוליטי, אומר שהיה מקבל את ערפאת כלקוח בתשלום מלא. כצעד ראשון שיזף היה מייעץ לו לשגר מברק השתתפות באבל לרב עובדיה יוסף על מות אשתו מרגלית יוסף, וכן אזכור לעובדה שהרב הוא אחד מן האישים שאיפשרו את קיומו של תהליך השלום. "הייתי בונה על מחווה גדולה, ובלי להתנות אותה במחווה מקבילה מצדנו", אומר שיזף. "אם רון ארד בחיים – עליו לעשות הכל כדי להביא את הדבר לידיעת הציבור הישראלי, לתווך בחזרתו ולהביא לשחרורו.

"בשלב ראשון הייתי מייעץ לו להיפגש בפומבי עם בני משפחת ארד וגם עם בני משפחות הנעדרים האחרים: לשבת עם בני משפחה באמל בארבע עיניים ולהסביר להם כיצד השיג את חצי הדיסקית של בנם. להיפגש עם נפגעי הטרור שתומכים בתהליך ויהיו מוכנים ללחוץ את ידו, כמו בני משפחת מוזס וסמדר הרן. הייתי מייעץ לו להכריז על חנינה כללית לכל משתפי הפעולה, והדבר צריך לכלול עזרה בשיקומם ושמירה על ביטחונם. כשהוא מדבר על שחרור אסירים – הוא יכול במקביל לתמוך בשחרורם של דוד בן שמול, עמי פופר ואחרים, כאקט לסיום מצב הטרור. הייתי מציע לו ביטול חגיגי, הצהרתי, טקסי, מתוקשר, של אותם סעיפים באמנה הפלשתינית שמדברים על השמדת ישראל".

שיזף סבור שעל ערפאת להיחשף לתקשורת במתכונת הישראלית המוכרת. לאפשר לצוות "יומן" או "הלילה השישי" ללוות אותו במשך כמה ימים בביתו, עם סוהא והילדים המאומצים. ליזום פגישות קבועות עם בעלי הטורים החשובים – ואפילו עם טומי לפיד. לטפח יחסים עם מידה אבדך. לארח בביתו אנשי ציבור שהם בקונסנסוס, כמו עזר ויצמן, יצחק נבון, טדי קולק, אבא אבן.

"הייתי מייעץ לו", אומר שיזף, "ללמוד עברית ולומר באירועים חגיגיים כמה משפטים בעברית. לבקר בבתי חולים לילדים ולהימנע מאירועים שעלולים לעורר פרובוקציה וסיקור הרשותי, במקום סיקור יח"צני. הייתי מייעץ לו להיפגש עם הרב עובדיה יוסף ועם הרב הראשי בקשי־דורון, ובכלל לפנות אל הציבור המסורתי, ובעיקר מעדות המזרח, בכל הקשור לירושלים כמרכז דתי". את הופעתו החיצונית של ערפאת לא היה שיזף מייעץ לשנות, משום שעצה כזאת איננה ריאלית בעיניו.

צבי פרידמן ממשרד הפרסום "קשר בראל" מציין את חוסר האמינות של ערפאת כבעייתו העיקרית של היו"ר. "לקחת את ערפאת כלקוח", הוא אומר, "זו התאבדות מקצועית. בתנאים הקיימים אין שום סיכוי להצליח בכך. הוא משדר בכל אישיותו 'אל תאמינו לי'".

בניגוד לשיזף, פרידמן דווקא חושב שאפשר לשפר את הופעתו החיצונית של ערפאת. "הייתי מייעץ לו לסגל לעצמו הופעה אירופית נקייה, מתקדמת, ולבקש את הכתובת של החייט של מובארק או של חוסיין. הכאפייה שהוא חובש היא אחד מגורמי הדחייה הראשונים מבחינתו של הציבור הישראלי. העובדה שהוא מופיע במדים ונושא אקדח מוסיפה לקבע אותו בתודעת הישראלים כאויב. הבעיה השלישית – הזיפים. זה יוצר רושם לא אסתטי. הוא יכול לקחת דוגמה ממובארק המגולח, המטופח והאלגנטי, או מחוסיין, שמגדל זקן. בכלל, זקן שלם עדיף, כמו למשל אצל הרצל.

"העובדה שעד כה לא שינה דבר בהופעתו משדרת חוסר רגישות וחוסר אכפתיות. אבל בכך גם נעוצה בעייתו האמיתית: כל דיווידנד בציבור הישראלי, ייגרם לו נזק בציבור הפלשתיני, ובעיקר במה שקשור למנהיג מייסד מדינה, מלוחם חירות (או כפי שאתם קוראים לו, טרוריסט) למנהיג בונה של ימי שלום.

"הייתי מייעץ לערפאת לבסס את המוסד הנשיאותי שלו באמצעות הקמת מוסדות דמוקרטיים, וראשית כל – הקמת מוסד מבקר המדינה. הייתי מייעץ לו ללכת מיד לבחירות, ולשכנע את הציבור כולו, גם בעולם, שכל ההחלטות המתקבלות אצלו הן דמוקרטיות ולא החלטות יחיד, או כאלה של יועצים־דרועצים שמבחינתי אפשר לפטר ולא לגדל מהם".

לדעת משעור, ערפאת יכול לוותר על המדים – לאחר התייעצות עם בני עמו ושותפים בהחלטה. הוא היה מייעץ לו למעט בנשיקות, מנהג שנתפס בישראל כמגוחך ודוחה; להופיע בציבור עם סוהא כזוג נשוי אוהב; לפגוש מעצבי דעת קהל ישראלים ויהודים; להציע פרויקטים כלכליים תעשייתיים משותפים, כדי לקשור קשר בלתי אמצעי ולבנות אמון.

איור: עד ולקשטיין

למחוות ולהתבטאויות. לכן הוא חייב קודם כל לשנות את תדמיתו בקרב הפלשתינאים, שלא רואים בו את נלסון מנדלה שלהם. הצעד הראשון לשיפור תדמיתו בין הישראלים יבוא רק לאחר שיעשה זאת".

יצחק גינסברג, שהפיק תשדירי תדמית ופרסומת לקמפיינים פוליטיים, אינו רואה כל צורך בשינוי חיצוני אצל ערפאת. "זה נכס", הוא אומר. "הכאפייה ומדי הזית הם הלוגו שלו, ולוגו לא משנים כל כך מהר". גינסברג אומר כי אילו היה מתבקש לעשות מסע תדמית על ערפאת – היה נמנע מלהושיב אותו מול המצלמה, לצורך מונולוג, והיה מעדיף להוציא אותו לשטח, לירושלים ואפילו לקרית ארבע. "תגובת ההתלהמות שביקור כזה היה מעורר בימין היתה מחבבת אותו על חלק מהציבור הישראלי".

הוא היה מייעץ לערפאת להופיע אצל דן שילון ולבקש שקורין אלאל תשיר בשבילו את "אין לי ארץ אחרת". עם פרס זה עבר, אז מדוע לא עם ערפאת – שואל גינסברג. "הוא בהחלט יכול להפוך כך למין אגודרוג חביבי". השתתפות ב"פופוליטיקה" – עדיף מהאולפן – תקנה לערפאת לגיטימציה מיידית, מוסיף גינסברג. ערפאת יכול לפרוץ לשידור ה"שירותרום" ולתרום תרומה נכבדה לנפגעי האינתיפאדה משני הצדדים: הוא יכול לשנן כמה משפטים בעברית, ובעיקר לצטט משפטי מפתח משירים עבריים: הוא גם יכול לספר בשידור חי של יוסי סיאס, למשל, על בעיותיו עם סוהא.

לוטפי משעור, בעל משרד פרסום ועורך העיתון "א־סנארה", מציע להתמקד בתדמיתו של ערפאת באוכלוסיה הפלשתינית, ובעיקר בהתנהגותו מאז הגיע לעזה. "אין לי כוונה להטיח בו ביקורת שלילית", אומר משעור, "אך המעבר ממצב למצב מחייב שינוי מוחלט בהרגלים, בהופעה, בהתייחסות לדברים". למשל, למסמך המחור של אין ספור יועצים, שמדברים כביכול בשמו ומצהירים בכרטיסי ביקור שאף מציינים זאת. אי אפשר, אומר משעור, למכור את ערפאת ליהודים עוד לפני שהצליח להוכיח שהוא מסוגל לבנות מדינה ולהשתנות – ממהפכן

עוד אפיקי פעולה יעילים אפשריים: לשדר גם בעברית בתחנת הרדיו ובתחנת הטלוויזיה מיריחו, ולארח במשרדיו אישים ישראלים ואנשי תקשורת. להתראיין, ואף לכתוב, בעיתונים ישראליים, ולפנות באופן ישיר אל הציבור הישראלי, בלי לפגוע בממשלת ישראל. ערפאת, אומר משעור, יכול להקים צוות תגובות שיגיב בתקשורת הישראלית על כל מה שמתפרסם בעניינו. ובעיקר כדאי להבליט את הפן האנושי. להבליט את ערפאת כאדם: מה הוא חושב על אהבה, על אמנות, מהם תחביביו.

הוא היה מייעץ לערפאת להתמודד עם תדמיתו כפי שהוא נתפס על ידי הישראלים ולנסות להפריך ולפרק אותה. ערפאת יכול, למשל, לעורר אמפתיה אם יבליט את חששותיו שלו מהפרת ההסכם על ידי ישראל ומניסיונותיה לטרפד את מעמדו באמצעות חוסיין. משעור היה מרחיק אפילו עד כדי השוואה בין ערפאת לדוד בן־גוריון, שכמוהו גם ערפאת אולי מבקש לפרוש בסופו של דבר לשדה בוקר שלו. "הייתי מחפש לו מקבילות בהיסטוריה היהודית, כדי להסיר חששות מהלבבות ולפוגג את הדמוניזציה. במקומו הייתי מפיץ את הצהרת העצמאות הפלשתינית בעברית, כדי שהציבור הישראלי ילמד על קווי הדמיון בינה לבין מגילת העצמאות". כדי שפעולות תדמיתיות כאלה לא יהיו לו לרועץ בציבורו, צריך ערפאת לעשות מהלך משולב, אומר משעור. להפגין ממלכתיות, ניקיון כפיים, דמוקרטיה, פלורליזם.

בעיניו, ערפאת הוא לקוח פוטנציאלי. "מוצר גולמי שהייתי יכול להפוך משנוא למוכר", הוא אומר. כמובן, לא בתשלום. והוא אינו שוכח להזכיר את העוקץ – יותר משקשה למכור את ערפאת ליהודים, קשה למכור לערפאת את היהודים.

מדברים, אבל בזהירות

מאת אלוף בן

בצל פגישת רבין־חוסיין בוואשינגטון ביקרה בישראל משלחת כלכלית קטנה מפקיסטן. בראש המשלחת עמד סגן יו"ר לשכת המסחר של קראצ'י. האורחים נפגשו עם סגן שר החוץ, יוסי ביילין, ועם אישי כלכלה בכירים, והגדירו את ביקורם כהיכרות ראשונה עם עמיתים מישראל.

היקף הסחר בין פקיסטן לישראל עדיין מצומצם ביותר, אך בשנה האחרונה הסתמנה תזוזה בקשרים המדיניים, בשל שני אירועים: חתימת הסכם העקרונות בין ישראל לאש"ף ושובה של בנאזיר בוטו לראשות הממשלה בפקיסטן. הגוף הישראלי, האחראי לקשרים עם פקיסטן, הוא מוסד ממלכתי הכפוף למשרד ראש הממשלה. לאנשי הגוף הזה קשרים טובים באיסלאמאבאד, והם הידקו אותם בחודשים האחרונים.

אך בצד צעדים אלה, הסכימו הפקיסטנים גם למגעים בצינורות דיפלומטיים. שגרירי פקיסטן בבירות שונות נפגשו עם עמיתיהם הישראלים – כך באו"ם (שגריר פקיסטן הוא גם נשיא תורן של מועצת הביטחון), בוואשינגטון ובאחת ממדינות אירופה. מקורות מדיניים אומרים ששירות החוץ הפקיסטני בנוי בצורה היררכית, על פי המסורת הבריטית, והמפגשים התנהלו בזהירות רבה. בשלב הנוכחי אין סימנים לכינון קרוב של יחסים דיפלומטיים – יעד שנקבע בעדיפות גבוהה בתוכנית העבודה של משרד החוץ לשנה הנוכחית.

לדברי המקורות, פקיסטן ערה להידוק הקשרים בין ישראל להודו, מאז כינון היחסים הדיפלומטיים בראשית 1992, ואינה רוצה להיוותר מאחור. הפקיסטנים גם מודעים לקשרים הטובים של ישראל בארצות הברית ומבקשים ליהנות מהם: הלוביסט הראשי של ממשלת פקיסטן בוואשינגטון הוא יהודי, פקיד לשעבר בבית הלבן של ג'ימי קארטר.

לפני חודשים אחדים הציעו אנשי המוסד הממלכתי, שישראל תשנה את עמדתה בסכסוך בין הודו לפקיסטן על קשמיר. הם נימקו את ההצעה באיתותים שקיבלו מאיסלאמאבאד, כי תפנית מדינית כזאת תסייע בקידום היחסים עם ישראל. עם זאת, הפקיסטנים לא הבטיחו יחסים דיפלומטיים. במשרד החוץ התנגדו: ישראל לא מעוניינת להתערב בסכסוכים של אחרים. נציגי ישראל באו"ם ובארגונים בינלאומיים אחרים מתבוננים בדרך כלל בנציג האמריקאי, ועושים כמוהו. בסוגיית קשמיר תומכת ישראל במו"מ בין הודו לפקיסטן ובהבאת תוצאותיו להכרעת התושבים. ההצעה לשנות את המדיניות הובאה להכרעת שר החוץ, שמעון פרס, והוא החליט לדבוק בקו הקיים.

פרס יזם פגישה עם בנאזיר בוטו בעת ששניהם השתתפו בוועידה הכלכלית בדאבוס בסוף ינואר השנה. בוטו סירבה. שלושה חודשים אחר כך לחצה את ידו של נשיא המדינה, עזר ויצמן, בטקס ההשבעה של נשיא דרום אפריקה נלסון מנדלה.

בהודו עוקבים בעניין אחר הקשרים המתפתחים בין ישראל לפקיסטן. אישיות ישראלית, שביקרה בראשית השנה בניו־דלהי נשאלה שם על היחסים עם היריבים מאיסלאמאבאד. "אנחנו שואפים ליחסים דיפלומטיים עם פקיסטן", הסביר הישראלי למארחיו, "אתם מקיימים אתם יחסים תוך כדי סכסוך, ולנו אין אפשרות כזאת בסכסוך שלנו".

ליידי תאצ'ר, אני כל כך מבולבלת

היא נראית כדמות מסרטי שנות ה־40, אבל חייה מזכירים דרמה יוונית. אמה אינה מסתירה את שנאתה אליה, אביה הוצא להורג ובעלה ניצל מגורל דומה, אחיה התייצב נגדה. אבל בנאזיר בוטו, ראש ממשלת פקיסטן, ניצחה במאבקיה

מאת קלאודיה דרייפוס

ניו יורק טיימס

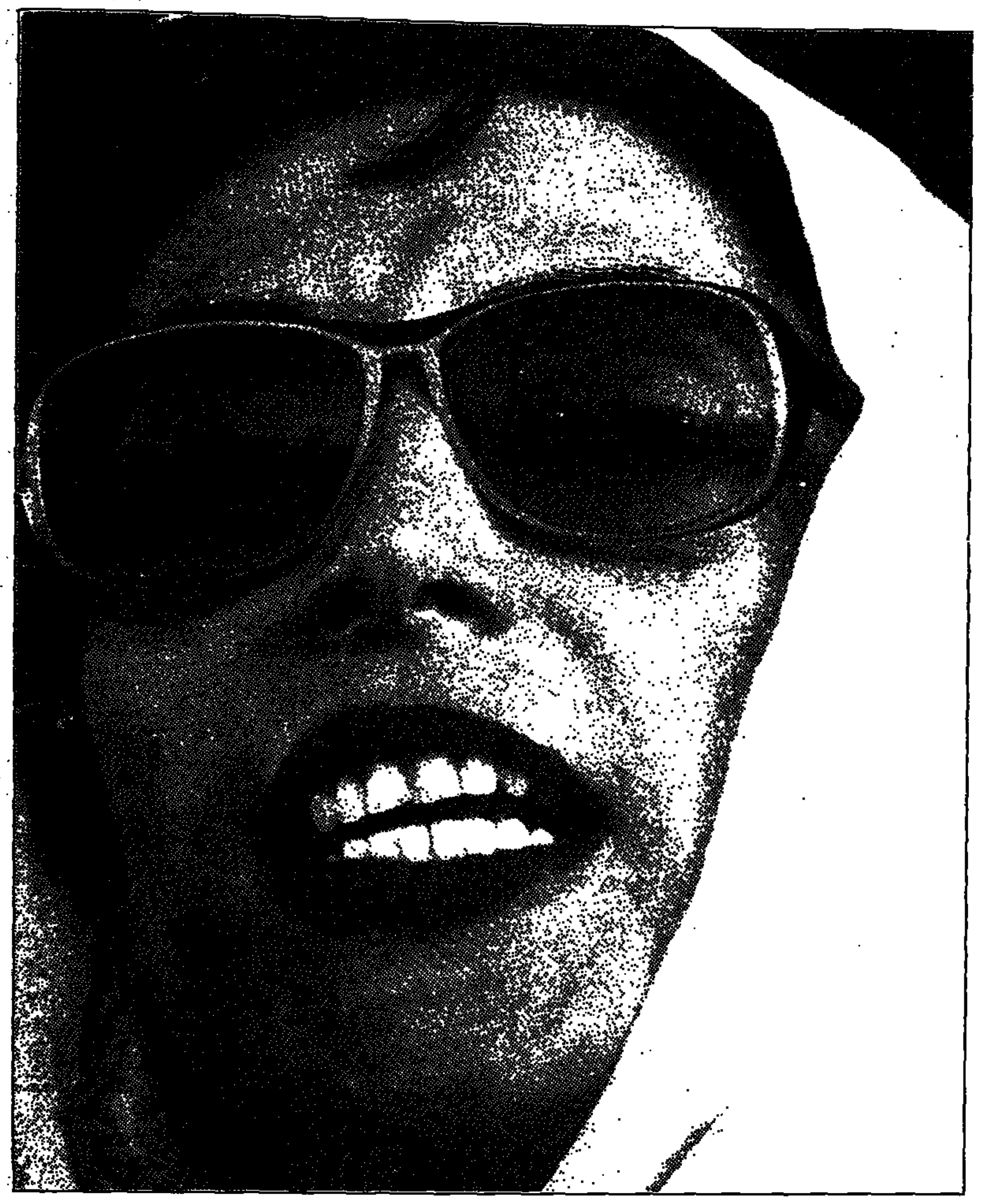
בנאזיר בוטו: "בתרבות שלנו אנשים מבקשים להם סמלים. כך איפוא אשה־בת יכולה ליהפך סמל למסר של הזכר"

קל לשער שבעולם כולו אין עוד מטוס כמו מטוס הסילון הרשמי של ראש ממשלת פקיסטן, בנאזיר בוטו. חלקו הקדמי הוא מעין משרד וחדר ילדים כאחד, והוא מלא בצעצועים, בתיקי מסמכים, בעיתונים, באומנות ובילדיה של בוטו – בילוואל בן החמש, בבחטוואר בן הארבע ואסיפה בת השנה.

בתא הראשי פוקחים עין על ראש הממשלה יועצים פוליטיים, אנשי ביטחון וגנרלים. מהגנרלים היא מקבלת תמיכה הירה. "הלו, רבותי... הלו, תינוקת", קוראת בוטו בעלותה למטוס. במידה רבה יש פן סוריאליסטי לדיון על נשק גרעיני הנערך עם ראש מדינה בשעה שילדיה מגישים לה סוכריות. אבל בנאזיר בוטו, בת 40 ואשה החשה כבתוך שלה בדפוסי כוח ושלטון, לא חייתה מעולם חיים רגילים. היא פוליטיקאית בעלת חזות חיצונית מרוחקת של כוכבת קולנוע משנות ה־40 וסיפור אישי שנפרש על הנוף הפוליטי הפקיסטני. "לפעמים אני בוחנת את השלבים השונים של חיי וחושבת שאפשר לקרוא אותם כמו רומן", הירהרה בוטו בקול רם. המבטא שלה מזכיר את אוקספורד ורדקליף, האוניברסיטאות שלמדה בהן.

בנאזיר בוטו היא בתו הבכירה של זולפיקר עלי בוטו, ראש הממשלה הפופוליסט של פקיסטן שהודח בהפיכה צבאית ב־1977 ונתלה בהוראת משטר הצבאי של הגנרל מוחמד זיה אול האק. בצעירותה התנגדה בוטו למשטר העריצות של זיה והיתה עצורה שש שנים בכלא ובמעצר בית. התנגדותה יכלה להימשך עוד שנים רבות לולא נהרג זיה ב־1988 בהתרסקות מטוס שלא פוענחה עד היום. בבחירות שנערכו לאחר מכן נבחרה בוטו לאשה הראשונה בכהונת ראש ממשלה של פקיסטן המוסלמית. אולם התברר שהזכייה בקולות היתה קלה יותר מאשר ניהולה של האומה המסובכת בבעיות ושרויה בתוהו ובוהו. עוד בטרם מלאו שנתיים לשלטונה – ב־6 באוגוסט 1990 – פיזר יריבה הוותיק, הנשיא גולם איסחאק חאן, את ממשלתה בנימוק של ניהול כושל ושחיתות. בבחירות הבאות ניצח נוואז שריף האיסלאמי השמרן.

בוטו, שרוחה לא נפלה, קיבלה עליה את תפקיד מנהיגת האופוזיציה הפרלמנטרית, נאמה נאומים חוצבי להבות נגד שריף, ונאבקה בו לאורך כל הדרך. באביב בשנה שעברה כוננה קואליציה עם יריבה הוותיק, הנשיא חאן, ולקראת הבחירות שנועדו להיערך באוקטובר 1993 עמדה על סף שיבה פוליטית מרשימה. ואז הופיע אחיה.

מיר מורטזה בוטו, בן 39, עמד בראש ארגון חמוש שפעל נגד זיה בגלות והיה מנוע מלשוב לפקיסטן משום שהואשם בפעולות טרור. לפתע, כשאחותו היתה קרובה לניצחון, החליט לחזור הביתה ולהתמודד על 24 מושבים בפרלמנט. בוטו התנגדה לצעד זה, משום שמשמעותו היתה התייצבות נגד מועמדי מפלגת העם הפקיסטנית, מפלגה המזוהה מאוד ומתמיד עם משפחתה. אולם מורטזה נהנה מתמיכת אם המשפחה, הבגום נוסראת בוטו, שאמרה לכולם כי בנה הוא היורש האמיתי של מורשת בוטו. בנאזיר בוטו ניצחה בכל זאת.

מה היתה הרגשתך באוקטובר 93' כשהושבעת בפעם השנייה לראש ממשלת פקיסטן?

"זו היתה תחושה של דז'ה וו. הטקס נערך במעון הנשיא. השטיח האדום היה אותו שטיח. הגברים במדים בצבעי אדום־זהב־לבן היו אותם אנשים. אותן תזמורות ניגנו. אבל אף אחד מאויבי הישנים לא נכח. נשיא חדש היה אמור להתמנות וכן מפקד צבא חדש וראש ביון חדש. וכשצעדתי במעבר חשבתי: 'אלוהים, אני שורדת'".

האם יש לך הפעם סיכוי טוב יותר להשיג הישגים? תקופת כהונתך הראשונה עמדה בסימן של מבוי סתום.

"המצב כיום טוב בהרבה. הנשיא הנוכחי עומד לצדי, וזה גורם חשוב ליציבות. בכך גם נמנע הצעד הלא דמוקרטי של פיזור פרלמנט. אבל אין לי רוב מוחלט. ממשלתי היא ממשלת קואליציה".

האם כשהודחה ממשלתך הראשונה חשבת שתחזרי במועד כלשהו בעתיד?

"הייתי נחושה לחזור. ידעתי שב־20 החודשים שלנו בתפקיד השגנו התקדמות מהירה בכמה וכמה תחומים וכי העם יעמוד לצדי... הייתי כה בטוחה בעצמי, שלא נתקפתי הלם ב־6 באוגוסט 1990 (כאשר פוזרה ממשלתה). הייתי המומה כאשר נערכו הבחירות ב־24 באוקטובר 1990. חששתי שהממשלה הזמנית תפסול אותי לפני הבחירות, או לא תקיים את הבחירות. אבל הם זייפו את התוצאות.

"אלא שגם לפני כן הם עשו הכל להיפטר ממני. השמות שלנו הוכנסו לרשימת ביקורת גבולות כדי שלא נורשה לצאת את המדינה. אחרי שבוע הרשימה בוטלה ואמי באה אלי ואמרה: 'אני מתכוונת לעזוב, גם את צריכה לעזוב'. אמרתי: 'אמא, תעזבי את. את סבלת סבל רב כל כך. אני צריכה להישאר'. הפצרתי בבעלי שיעזוב והוא אמר לי: 'אני לא יכול לנטוש את אשתי וילדי. אני מעדיף למות מאשר לנטוש את כולכם'. נכנסתי להיסטריה. 'אלה רק מלים', אמרתי לו, 'אנשים אומרים שהם ימותו זה למען זה, אבל הם לא יודעים מה פירוש הדבר'. מאוחר יותר, כאשר ישב בכלא, הזכיר לי אסיף – 'כאשר אמרתי לך את המלים האלה לא ידעתי מה פירושן. אבל בכל זאת קיבלתי אז את ההחלטה הנכונה'. הקשר בינינו התהדק מאוד בגלל מאסרו, כי הוא התנסה אז במה שאני התנסיתי, והתקרבנו מבחינה רגשית.

"זו היתה תקופה נוראה. שני פקידים באו ואמרו לי: 'עזבי את המדינה. אם תעזבי לא יקרה דבר. אבל אם תישארי, יתלו את בעלך ואת תהיי פסולה (מלכהן במשרה ציבורית)'. ואני אמרתי – 'לא אלך'. מאוחר יותר אמרו לי כמה מהם – 'את לא צריכה לנסוע עכשיו לחו"ל, אבל אל תמלאי (טופסי השתתפות בבחירות אוקטובר 1990). בעלך לא ממלא טפסים ואמך לא ממלאת. אם תגישי טופס, בעלך ייתלה ואת תיפסלי ותשבי במאסר'.

"48 שעות אחרי שהגשתי טפסים בעלי נעצר. זו היתה תקופה מחרידה. קצין משטרה שאסר אותי אמר לי שהממשלה תהרוג את בעלי ותעצור אותי באשמת הריגתו. כינסתי מסיבת עיתונאים ואמרתי: 'יש לי מידע שהממשלה מתכננת לחסל את בעלי ולהטיל עלי את האשמה'. ובמקום להכחיש זאת ראש הממשלה רק אמר – 'כן, היא רוצה לחסל אותו, אבל אנחנו נוקטים אמצעים כדי לשמור על ביטחונו'".

האם נכון שמרגרט תאצ'ר יעצה לך כיצד לאלף אותם לערוך בחירות?

"אכלנו ארוחת ערב במלון דורצ'סטר. 'ליידי תאצ'ר', אמרתי לה, 'אני כל כך מבולבלת. הנשיא רוצה לעשות אתי עסקה, אבל הוא רק רוצה להשתמש בי נגד ראש הממשלה. ראש הממשלה רוצה לעשות אתי עסקה, אבל הוא רק רוצה להשתמש בי נגד הנשיא. לא אכפת לי שהם עושים בי שימוש, אבל אני מעוניינת בכמה ויתורים מעל השולחן. עם מי עלי ללכת?' היא אמרה לי: 'עם אף אחד. כשהיריבים שלי עושים זאת, אני פשוט מניחה להם להתנפל זה על זה'. חשבתי שזו עצה טובה מאוד. נשארתי דיסקרטית, והם הרסו זה את זה".

אמך ואחיך התנגדו לך בתקופת הבחירות – האם בגלל עובדה זו ניטלה שמחת השיבה לזירה הפוליטית?

"באותה תקופה פחדתי ללכת לישון בגלל כותרות העיתונים שהיו צפויות למחרת בבוקר. אבל גם מצאתי בתוכי משאבים רגשיים שבזכותם יכולתי להתמודד. בכל זאת, אילו מישהו היה אומר לי שישה חודשים קודם לכן – 'כאשר יגיעו הבחירות הבאות, אמך תצא למערכה נגד כמה מן המועמדים שלך ואחיך יאבק נגדך ב־24 אזורי בחירה', אולי הייתי מתמוטטת".

האם קרע זה אינו מאיים על מפלגתך?

"אין שום פילוג במפלגת העם של פקיסטן. יריבי, שרצו בתוצאה זו, השתמשו לשם כך באמי בתקופת הבחירות. הם חשבו 'כאשר הבן חוזר הביתה, נאמני המפלגה יעזבו את הבת למען הבן'. אך זה לא קרה".

מדוע אמך תומכת באחיך?

"אני אוהבת מאוד את אמי. תמיד הייתי בת צייתנית וכמהתי לאהבתה. אבל במשפחתנו התלוצצו שלאמי יש חולשה לאחי. כולנו יודעים שהוא היה בן טיפוחיה".

היא אומרת עלייך דברים איומים, אפילו משווה אותך לגנרל זיה. מדוע?

"כיוון שכל חיי הייתי בת צייתנית כל כך. ואולי משום שאמי התקשתה לקבל את העובדה שכאשר נדרשה הכרעה בין אחריות פוליטית לצייתנות כבת, בחרתי באחריות פוליטית. ביסודו של דבר היא כועסת עלי משום שהודחה מתפקיד יו"ר המפלגה. היא מאשימה אותי בכך. אבל זו היתה החלטה מפלגתית, שאושרה בוועידה מפלגתית שהשתתפו בה כמה מאות בני אדם. כרגע אני מנסה לבנות מחדש את יחסי אתה".

אסיה הצמיחה מנהיגות פוליטיות יותר מאשר חלקים אחרים של העולם. האם יש לך תיאוריות כלשהן המסבירות זאת?

"חלק זה של העולם חי תחת קולוניאליזם. כאשר היו הפגנות נגד השלטון הבריטי, גם הנשים השתתפו. התפיסה של נשים בפוליטיקה לא היתה כה זרה כמו בדמוקרטיות מסורתיות שנשים לא מילאו בהן תפקיד כה מרכזי. יתרה מזו, כיוון שאיננו חברה יודעת קרוא וכתוב כמו במערב, אנשים מבקשים להם סמלים. כך איפוא אשה־בת יכולה ליהפך סמל למסר של הזכר. אינדירה הצטיירה כסמל לתפיסתו של נהרו את הודו, וגב' זיה (ראש ממשלת בנגלדש) נראתה כממשיכה את מדיניות בעלה. אבל בטורקיה טנסו צ'ילר נבחרה בזכות עצמה והכוחה".

ב־1990 הפסיק הנשיא בוש מתן סיוע אמריקאי לארצך כיוון שלא היה יכול להראות שלפקיסטן אין מתקן פיצוץ גרעיני. הוא היה חייב לעשות זאת בתוקף תיקון פרסלר. עכשיו דורש ממשל קלינטון פטור חד־פעמי מן התיקון, כדי לאפשר אספקת מטוסי קרב מדגם אף־16 לארצך. האם תפנית זו היא פרי עמלך?

"לא, אבל אני מתפללת לאלוהים שהדבר אכן ייעשה. פקיסטן היא בעלת ברית ותיקה של ארה"ב, חשוב מאוד לכל ידידי ארה"ב לדעת שמדינה זו מתייצבת לצד ידידיה".

מדוע פצצת האטום פופולרית כל כך בפקיסטן?

"בגלל ההיסטוריה שלנו – היסטוריה של שלוש מלחמות עם שכנה גדולה מאתנו. הודו גדולה מאתנו פי חמישה. כוחה הצבאי גדול פי חמישה. ב־1971 התפוררה ארצנו (כאשר בנגלדש התנתקה והכריזה על עצמאות, שאותה השיגה לאחר מלחמה קשה עם פקיסטן). כך שבעיית הביטחון של פקיסטן היא בעיית הישרדות. אפילו עכשיו, ב־1994, אמר נשיא הודו כי 'בנאזיר בוטו מאמינה במיתוס של תיאוריית שתי האומות'. אם נשיא הודו יכול לומר שפקיסטן היא מיתוס, ומשתמע מכאן שהחלוקה מעולם לא צריכה היתה להתרחש – זה גורם לפקיסטנים לחוש חוסר ביטחון".

מומחים לענייני האזור אומרים כי אם תפרוץ מלחמה בין הודו לפקיסטן, הסיבה תהיה בעיית קשמיר. כיוון שקשמיר היא קלחת רותחת כזאת – האם תסכימי לכינון קשמיר עצמאית?

"כאשר מעלים את שאלת עצמאותה של קשמיר הדבר נתפס כמזימה לפלג את ההצבעה הקשמירית. ההינדים יצביעו בעד סיפוח להודו, בהיותם המיעוט. ואם יצטרך הרוב המוסלמי להחליט בין הצטרפות לפקיסטן לבין קשמיר עצמאית, עלול הקול המוסלמי להתפלג, וייתכן שנמצא את עצמנו עם הסטטוס קוו שבמסגרתו המיעוט ההינדי מקבל את השלטון ההודי והרוב המוסלמי אינו מקבל אותו.

"תושבי קשמיר תמיד הרגישו כי הם משתייכים לפקיסטן. הנהרות בנו את התשתית כך שכל הכבישים, כל מסילות הברזל, עוברים מקשמיר דרך פקיסטן. קשמירים מזוהים עם פקיסטן – לא כיחידה פדרלית אלא כיחידה אוטונומית בתוך פקיסטן. אם נאמר כעת שלאנשים יש זכות להחליט בעד עצמאות, נטען בכך נגד הצדקת קיומן של הודו ופקיסטן כאחד. וכך אולי נפתח תהליך שתגובות השרשרת שלו עלולות להביא לבלקניזציה של היבשת ההודית־הפקיסטנית".

אם כך עמדתך אינה בה שונה מעמדת הודו.

"הודו השתלטה בכוח על קשמיר והסכימה לעריכת משאל עם בחסות האו"ם כדי לקבוע אם קשמיר תעבור לפקיסטן או אליה. על פי האו"ם, ברור שמדובר בשטח שנוי במחלוקת. קשמיר אינה חלק מהודו".

היא גם אינה חלק מפקיסטן?

"זהו שטח שנוי במחלוקת שתושביו צריכים להחליט אם ברצונם להסתפח להודו או לפקיסטן".

במישור האישי, נישואייך לאסיף עלי זרדארי היו נישואי שידוך. מדוע מישהי עצמאית כמוך היתה צריכה להסכים לנישואין עם אדם שביקשו הוריה?

"לא יכולתי להינשא בנישואי אהבה. עיניים כה רבות בלשו אחרי. אילו היו קשרים את שמי בשמו של גבר, הקריירה הפוליטית שלי היתה נהרסת. למעשה, השלמתי עם חיים ללא נישואין וללא ילדים – למען הקריירה שלי. ואז נישאו אחי. הבנתי שאין לי אפילו בית ובעתיד לא אוכל לעסוק בפוליטיקה אם אצטרך לבקש את רשות נשותיהם כדי להשתמש בחדר האוכל או בטלפון. כאשה לבדה, לא יכולתי לשכור בית. לכן החלטתי להסכים לנישואי נוחות. אך אנו קרובים מאוד זה לזה, וזהו זיווג טוב מאוד".

כאשר התארסת חשו רבים מתומכי זכויות הנשים נבגדים, כיוון שנישואין מסודרים נתפסים כחלק ממעמדן של נשים כאזרחיות מסוג ב'.

"אינני סבורה כך. האם מציאת בן זוג בשידוכי מחשב היא בגידה כאשר מסיבה כלשהי קשה למצוא גבר? צריך לחפש תיווך. אני מרגישה שיש מישהו היכול לפנק אותי, לדאוג לי, לנחם אותי. נעים לדעת שיש אדם שאת חשובה לו. הייתי בודדה מאוד לאחר מות אבי. כאשר מצאתי אדם שאתו אני יכולה להניח את הראש על הכר ולהרגיש בטוחה".

האם מעצרו של אסיף ב־1990 עורר בך זיכרונות ממעצר אביך והוצאתו להורג?

"זה היה שידור חוזר, בהבדל אחד. כאשר נעצר אבי חשבתי 'הם לא יכולים לעשות זאת'. אבי אמר תמיד: 'הם לא יאסרו אותי אלא אם כן הם מתכוונים להוציא אותי להורג'. במקרה של בעלי כבר ידעתי שהם יכולים לעשות זאת. כאשר שוחרר אסיף (כעבור שנתיים) בכיתי לא רק בשל תחושת ההקלה על שובו הביתה; בכיתי כיוון שחשבתי על אבי, שמעולם לא שב".

האם אינך חושבת שיש במהלך חייך מרכיבים של דרמה יוונית קלאסית?

(צוחקת) "ובכן, אני מקווה שלא כל כך טרגית. האם הדרמות היווניות לא מסתיימות כולן בטרגדיה?"

באמריקה / עקיבא אלדר

טול קורה א'

ימים אחדים אחרי שהגעתי לוואשינג-טון, תחבתי בגאווה את כרטיס הבנק-מט החדש שלי אל הכותל המערבי של מלון מייפלאוור. הקשתי את המספר הסודי המתנתני למזומנים. אחרי הסירוב השני, משלתי על כבודי וביקשתי מאחד האפסים, שהמתינו מאחורי בסבלנות אופיינית, דברי פרשנות ליחסו העוין של המכשיר. אין לך כסף, אמר האיש ביובש. כיסי היו ריקים וגם בטני (כרטיס אשראי אמריקאי נראה או כולם ריק. אם אתה חדש בארץ זו אינך זכאי ל"פלסטיק", כיוון שאין לך "היסטו-ריה אמריקאית". אין לך היסטוריה אמריק-אית, כיוון שאתה חדש). הפקידה בבנק זכתה שהפקדתי אצלה כמה אלפי דולרים. היא עילעלה בניירות, הלכה לחדרו של המנהל וחזרה בסבר פנים חמור.

החשבון שלך הוקפא, הסבירה, נמצא אצלך כסף חשוד.

חשוד?!

כן, שטר אחד של מאה דולר הועבר לאף-בי-איי לבדיקה.

רק רגע, נניח שהשטר הזה אינו כשר, הרי הכנסתי לחשבון המחאה בנקאית של 8,000 דולר ועוד כמה אלפי דולרים בהמח-את נוספים.

מצטערת, זו השיטה, צריך להמתין עד שהבדיקה תסתיים.

כמה זמן תימשך הבדיקה?

אין לי שמץ של מושג. שבועיים, שלו-שה, אולי יותר.

אחרי תחנונים ואיומים הסכים המנהל להסיר את המחסום מעל החשבון ולכבד את ההמחאות שהספקתי לפזר. כעבור שלושה שבועות קיבלתי בדואר דיווח שגרתי של הבנק על הפקדה של 100 דולר בחשבוני. השטר נמצא כשר. שום הסבר, אף לא מלת התנצלות בשל ההקפאה.

בשבוע שעבר הסביר מזכיר המדינה וורן כריסטופר לוועדת החוץ של בית הנבחרים, שכספי התרומות לפלסטינאים מוקפאים בחשבון, מחמת כישלונם להציג תכניות וקבלות. עד שהפקידות הפלסטינית לא תלמד למלא טפסים, אמר, לא נוכל לשחרר להם את שני המיליארדים ויותר המוב-טחים בנדבות. המזכיר התלונן שיאסר ערפאת מעדיף להיאבק בשיטה במקום לציית לה.

השיטה – מלת הקסם האמריקאית הזאת מתרצת את הקפאתו של חשבון ואת שלו-שת השבועות שנדרשו לבדיקתו של שטר כסף אחד. חבילת הטפסים שקיבלתי לצורך רישום עוזרת הבית בביטוח הלאומי מסבי-רה מדוע אנשי ממשל איבדו את משרותי-הם עקב התרשלות בדיווח על עוזרות ומטפלות. אילו ייעד כריסטופר את אחד ממסעותיו לביקור באחד ממשרדי הרישוי הרווסים של מדינת מרילנד, אפשר שלא היה ממהר להציע לפלסטינאים לאמץ את שיטת המינהל האמריקאית.

אפשר לשאול את רמי דותן ושותפיו האמריקאים לתרמית המיליונים, אם קב-לות וטפסים הם ערובה למינהל תקין וטו-הר מידות. נוהלי מעקב ודיווח לא הפריעו להפרפרת אלדריק איימס לכרסם במשך שנים בקודש הקודשים של סוכנות הביון. מנהל הדואר בוואשינגטון, שנקרא להעיד על מינויים שלא היו מביישים את דואר ישראל בימיו הגרועים ביותר, הסביר שעובדיו משאירים את שכלם על סף הדלת לתחנת המיון.

הבנק העולמי, המוסד האחראי להקצאת כספים לפרויקטים בשטחים, אינו יכול לש-מש מופת לפלסטינאים. ידידי, מעובדי המוסד החשוב, סיפר לי על חשבונות וקב-לות מטעם הבנק, שאבדו עקבותיהם, ועל התזה שלו הנודד במשך חודשים מלשכה ללשכה. הבנק חרג באחרונה בעשרות מיל-יוני דולרים מן התקציב להקמת מבנה חדש – מנהג בזבזני שהיה לאחד ממאפייניה המובהקים של השיטה.

שני מיליארד דולר, שהוקצו לפרויקטים במצרים, ממתינים בצנרת של משרד הסיוע האמריקאי. זה חמש שנים אין שלטונות מצרים מצליחים להתמודד עם הטפסים וה-נהלים, שבעזרתם יפלסו את דרכם אל הכ-סף. מסקנה צודק כריסטופר – מוטב לפ-לשתינאים ללמוד את השיטה. לנצח אותה אי אפשר.

בת כמה ירושלים?

אמי עליה השלום היתה במשך שנים רבות בת 39. מתברר שגם ירושלים מסתי-רה את גילה. האם בעוד שנתיים נחגוג לה 3,000 שנה, על פי מבינו של טדי קולק, או שמא היא מעט קשישה יותר, למשל בת 3041? תשאלו את יצחק בן אהרן.

ב–28 באוקטובר 53' כיבדו בנוכחותם חבר הכנסת בן אהרן ואורחים ישראלים אחרים קונצרט חגיגי לציון 3,000 שנה לירושלים, שהתקיים במרכזו הקהילתי של העיר פטרסון שבמדינת ניו ג'רסי. הקונצ-רט, בניצוחו של הפסנתרן הישראלי הצעיר והמוכשר, מנחם פרסלר, נערך בחסות מפ-על הבונדס. יהודי פטרסון נקראו לרכוש איגרות חוב בשווי חמישה מיליון דולר. יושב ראש ועדת הטקס, ג'ק שטרן, אמר לעיתון "חדשות הערב" של פטרסון (גיליון 10 באוקטובר 53') כי במשך 3,000 שנה לא נס ליחה של עיר דוד בעם היהודי. כרטי-סים להשיג במשרד הבונדס, רחוב הכנסי-יה.

קטע עיתון זה, מעוטר בתמונתו של חבר הכנסת הצעיר, שהגיע לידי בימים אלה, נשלח עכשיו גם לקונסוליה הישראלית בניו יורק. הקונסוליה, שהופקדה על תיאום אירועי השנור לרגל 3,000 שנה לירושלים, המתוכננים לשנת 1996, דיווחה לירושלים על מחזורה של עיר הנצח. נמסר כי בארכי-יוני הממשלה לא נמצאו עדויות לקונצרט. נודע כי קו הטלפון בחדרו של יצחק בן אהרן בקיבוץ גבעת חיים פעל כתקנו.

טול קורה ב'

אחרי שמסע ההסתה שלה נגד מבצעי הפלות גבה עוד קורבן, גינקולוג שנרצח, יוצאת הכנסייה האמריקאית למלחמה נגד הסקס. על המדשאה הגדולה, בין גבעת הקפיטול למצבת וואשינגטון, תקעו אלפי נערות ונערים 211,163 כרטיסי בתולין המצהירים: "בהאמיני כי אהבת אמת ממתי-נה, אני מתחייב(ת) לפני אלוהים, לפני עצ-מי, משפחתי, מחזרי, בן זוגי וילדי לעתיד, לשמור על טוהר המין עד ליום נישואי". ההורים ענדו על אצבעותיהם של הילדים טבעות נישואין. הטבעות יימסרו לחתן/כלה ביום כלולותיהם, וישמשו עד אז תמ-רור אזהרה למחזרים(ות) עתירי הורמונים.

מחקר ממשלתי מקיף משנת 1990 מצא, כי שלושה מבין ארבעה צעירים וצעירות אמריקאים קיימו יחסי מין לפני שסיימו את לימודי התיכון. שניים מחמישה עשו זאת לפני שסיימו כיתה ט'. השבוע עסק כאן בהרחבה בהחלטתו של שופט להעביר פעו-טה לרשות אביה וסבתה, משום שאמה הפ-קידה אותה במעון-יום, כדי שתוכל להתפנות ללימודיה במכללה. דומה כי איש לא התרגש מכך שלאם הבוכייה מלאו זה עתה 19 שנה, האב בן 21, הילדה בת שלוש.

משלחת מטעם הבתולים והבתולות הת-קבלה לפגישה קצרה אצל הנשיא ביל קלינטון. תוכנית הרווחה שלו מתמקדת, למגינת לבה של הכנסייה, דווקא בהעמקת השימוש באמצעי מניעה. הנשיא מעודד הפצת קונדומים למען צמצום הילודה בק-רב בני תשחורת. הכומר ריצ'רד רוס דיווח שהנשיא בירך את הנוער על החלטתו לנ-צור את בתוליו עד ליום הנישואין. כידוע, על מין מחוץ לנישואין אין מרבים בבית הלבן.

בלעדי בשופר-סל ובהיפרכל

סל כביסה במתנה על כל קניית מוצר כביסה של Easy

קנית מוצר אחד תקבל סל אחד... קנית 2 מוצרים תקבל שני סלים וכו'...

● אבקת כביסה ביו קומפקט
● מרכך כביסה 4 ליטר
● מרכך כביסה 2 ליטר

אשראי חדש עד ה – 2.10.94 או בתשלומים עד 2.11.94 פרטים בסניפים

שופר-סל היפרכל

צרות בלחמנייה

לפני כשלושה שבועות נפתחה בליון חקירה פלילית נגד עשרה עובדים בכירים ברשת מקדונלד'ס. פעילי האיגודים בצרפת מספרים כי בשבועות האחרונים פנו אליהם עשרות עובדים ברשת, ובפיהם תלונות על יחס משפיל מצד הממונים אליהם. מה מסתתר מאחורי המדפים הממורקים של המזללות

מאת ניצן הורוביץ

מפאריס

חנות המזון ושלטי החוצות בכבישים המ-הירים סביב פאריס מלאים בימים אלה במודעות פרסומת ענקיות של רשת מקדונלד'ס. "ככה זה במקדונלד'ס" – מכריזות המודעות המציגות את "תפריט הקיץ" המוזל של הרשת, עם תמונות מעוררות תיאבון של טוגנים, משקאות קלים וכמובן המבורגרים עסיסיים. אולם מאחורי התדמית הצעירה והחופשית של רשת מקדונלד'ס מסתתרת מציאות עגומה של יחסי עבו-דה קלוקלים ומאבק מתמשך עם האיגודים המקצ-ועיים בצרפת.

איגודי העובדים בצרפת, הנהנים ממעמד חוק למדי ומהגנה מקיפה של מערכת החוקים, טוענים כי מה שמתרחש מאחורי הדלפקים הממורקים במ-זללות מקדונלד'ס מגיע עד כדי "ניצול עובדים ופגיעה בחופש ההתאגדות המקצועית".

הטענות הללו ניזונות מההתנגדות הקיימת בצר-פת לנורמות-האמריקאיות בתחום יחסי העבודה, והויכוחים בעניין זה אופייניים גם לחב-רות אמריקאיות אחרות הפועלות במדינה, שהבולטת בהן היא "יורו דיס-ני".

בצרפת קיימת מערכת מקיפה של חוקי עבודה. למע-סיקים קשה לפטר עובדים, קשה למ-נוע שביתות, קשה להגביל את האיגו-דים וקשה לדרוש מן העובדים להש-קיע יותר מן המקו-בל. אולם שיעורי האבטלה הגבוהים – כ–13 אחוזים – גר-מו בשנים האחרו-נות לשינוי מהותי בנורמות העבודה המסורתיות. מובט-לים רבים מוכנים לעבוד על פי תנאי אישי יותר, המקנה למעביד זכות לקבוע את כל מסגרת התעסוקה. הביקוש לעבודות במשרה חלקית שמציעה רשת מקדונלד'ס, למשל, כה גבוה, עד שהאיגודים טוע-נים כי למנהלי הרשת אין בעיה לפטר באופן מיידי כל "עושה צרות" משום שעשרה אחרים מוכנים לתפוס את מקומו. מצב זה, שהאיגודים מגדירים אותו "בלתי נסבל", גרם להם לצאת למאבק כלל ארצי.

לפני כשלושה שבועות נפתחה בליון חקירה פלי-לית נגד עשרה עובדים בכירים במקדונלד'ס, החשו-דים בביצוע עבירות על חוק האיגוד המקצועי. נראה כי עקרון השליטה המלאה על העובדים כה חשוב לרשת, עד שהיא אינה נרתעת גם ממאבק חזיתי עם האיגודים.

רשת מקדונלד'ס אינה מעביד זוטר בצרפת. היא מעסיקה 21 אלף עובדים שכירים, והמחזור השנתי שלה הוא כמעט מיליארד דולר. משהחלו להתפרסם בכלי התקשורת הצרפתיים פרשיות שונות של איו-מים נגד עובדים שהעזו לפנות לאיגוד, נפתחה תיבת פנדורה.

פעילי האיגודים המקצועיים מספרים, כי בשבו-עות האחרונים באים אליהם עשרות עובדים, ובפי-הם תלונות על יחס משפיל והגבלה על חופש ההתאגדות המקצועית.

הנה, למשל, סיפורו של ניקולא, סטודנט בן 22 מנאנט. באחד הימים אסר עליו מנהל הסניף לשתות קוקה-קולה כדי להרוות את צימאונו. בתגובה הח-ליט ניקולא ליישם את תקנון הרשת, המחייב כל עובד להשליך לפח "ביג מק" שאינו נמכר בתוך עשר דקות. לדבריו, כבר באותו ערב זומן אל המנה-הל, והלה הורה לו כי הוא צפוי לקבל מכתב ממנהל המסעדה, ופירוש הדבר – פיטורים קרובים.

בשל תנאי העבודה הקשים והשעות הבלתי קבו-עות, שאליהם נוסף עתה האיום בפיטורין, יצר ניקו-לא קשר עם האיגוד המקצועי CGT, הנחשב מיליטנטי. ששה ימים לאחר מכן זומן לראיון פיטו-רים. הסיבה: "תפקוד לקוי בקופה, טעויות מרובות שגרמו נזק לחברה, איטיות בביצוע המשימות וביצוע לקוי של העבודה, המחייב את החלפתו בעובד אחר". במכתב הפיטורים הופיעה סיבה נוספת: "שתקנות בלתי מובנת כלפי החברה". עד שפנה לאיגוד המק-צועי, ניקולא דווקא זכה לשבחים מהממונים עליו ונחשב עובד מצטיין.

פרדריק, עובד אחר בנאנט, פנה גם הוא לאיגוד המקצועי בשל מעשים לא כשרים בסניף שבו עבד. מיד לאחר מכן האשימה אותו ההנהלה ב"זיופים בקופה", ולאחר מכן הושעה למשך עשרה ימים בשל "התנהגות בלתי נאותה וחוסר צייתנות". לדבריו, קודם לכן ניסתה ההנהלה לאלץ אותו להתפטר, והבוס שלו אף טילפן למנהל בית הספר שבו הוא לומד ודיבר בגנותו של העובד הצעיר.

האיגודים המקצועיים בליון פנו לפני כחודשיים לבית המשפט, וזה אילץ את הרשת לאפשר קיום בחירות לוועד עובדים.

"ברגע שנודע להנהלה שאני ברשימת המועמ-דים", סיפרה סלין, בת 26, בראיון ל"נובל אובזרווא-טר", "הממונה עלי זימן אותי לשתי פגישות ארוכות. הוא אמר לי שאם אתמודד, לא ירשו לי אפילו דקה של איחור ויקפידו על כל כתם שיימצא על מדי העבודה. כל עניין כזה, ולו הקטן ביותר, יגרום לפיטורים מיידיים".

"זה יהיה מאוד קשה, את תגרמי למקדונלד'ס להתייצב מולך", אמר הממונה. סלין, שחששה לאבד את משרתה, הסירה את מועמדותה לוו-עד. בסופו של דבר מנתה הרשימה שני מועמדים בלבד, ובבחירות השתתפו 22 עובדים מתוך 458.

בחקירה שניהל באחרונה הממונה על יחסי העבודה בליון נחשפה מער-כת הלחצים שהפ-עילה ההנהלה על העובדים, ונפתחה חקירה פלילית נגד עשרה מנהלים.

לדברי סלין, המשמשת בתפקיד "סווינג מנג'ר" (ממונה על אחד משלושת האגפים של המסעדה – המטבח, האולם וה-קופות), היא עדיין נמצאת "על הכוו-נת".

סניף של מקדונלד'ס. האליטה התרבותית בצרפת רואה ברשת את חוד החנית של הפלישה האמריקאית

חסן לאמסי, בן 22, שעמד בלחצים ונבחר לראש-ות ועד העובדים בליון לאחר התערבות של גופים ממשלתיים, נמצא במעקב מתמיד. הוא מספר כי עברו של מועמד המבקש להיבחר צריך להיות נקי לחלוטין: "הם עשו הכל כדי להדביק לי עבירות. האשמתי בהתרעת שווא על פצצה, ובכך שעבדתי בעת שהייתי בחופשת מחלה. זומנתי למשטרה כמה פעמים, ובכל פעם הצלחתי להוכיח שכל ההאשמות הללו כוזבות".

כעת הוא נתון בלחץ רב: "העובדים באים אלי בחשאי. איש אינו מעז לדבר אתי בגלוי, כאשר נציג של ההנהלה נמצא במקום".

הנהלת הרשת בפאריס מכחישה את הטענות הר-בות שמעלים האיגודים נגדה, ואף אומרת כי אין לה דבר נגד פעילות העובדים.

גם החקירות נגד בכירים ברשת אינן גורמות לדאגה במקדונלד'ס. "טחנות הצדק יפעלו את פעולתן, ובסופו של דבר יוכח כי כל ההאשמות האלה חסרות כל בסיס" – אומר ג'ורג' בראון, סגן נשיא מקדונלד'ס-צרפת, בראיון ל"נובל אובזרווא-טור".

כדי להשלים את התמונה יש לציין כי רשת מקדונלד'ס היתה מאז ומתמיד שנואה על הממסד הצרפתי ועל האליטות התרבותיות במדינה, הרואים בה את חוד החנית של הפלישה האמריקאית. מקדונלד'ס נתפסת כמייצגת נאמנה של תרבות הג'אנק, האוכל הקלוקל, הרס השפה הצרפתית – וכל שאר הסכנות אשר מקורן בצד השני של האוק-יינוס האטלנטי.

התדמית הזאת, שאפשר למצוא לה הד גם בכלי התקשורת המקומיים, מקלה על האיגודים להציג את רשת ההמבורגרים – המושכת 28 מיליון לקו-חות ביום ל–14 אלף המסעדות שלה ברחבי תבל – כ"חברה מנצלת ומרושעת".

בפועל התמונה מאוזנת יותר. לא רק חברות אמריקאיות מסתכסכות עם האיגודים המקצועיים בצרפת, ורשת מקדונלד'ס נחשבת למקום עבודה מבוקש בקרב הצעירים. בשלב זה אף אחד מהצדדים אינו מתכוון להרים ידיים, והדיכוכים האחרונים עלולים להיות רק יריית הפתיחה במאבק ממושך ומתיש.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הכתובת על הקיר

מאת אסתר הרצוג

העובדה שהמציאות המנוונת ביישובים הערביים בישראל אינה משתנה גם היום, בעידן הסכמי השלום עם ארצות ערב ותחת השלטון ה"סוציאליסטי", מעוררת תחושה של כרוניקה ידועה מראש. הכתובת מזמן על הקיר, ובאינתיפאדה אנחנו כבר היינו.

כאשר ראשי היישובים הערביים מפגינים בימים אלה, מחוים ומשביתים, במידה רבה מרי של ניכור והזרות, נגד הקיפוח החברתי-כלכלי ביישוביהם, הכישלון שלהם כבר כמעט מובטח. בסיפור הזה כבר היינו פעמים רבות. אף אחד לא מתרגש, אף אחד לא חושב שמשהו יקרה אם האי שוויון והפערים בין המגזר היהודי לערבי יימשכו.

בכלל, מפתי נדרשים פוליטיקאים להבין לעומקם תהליכים חברתיים והשלכותיהם? מפתי נתנו פוליטיקאים (ועיתונאים) את הדין על טיפול שטחי ומדומה בבעיות חברתיות כבדות משקל, ולעתים הרות אסון? הם הרי נבחרים בזכות גזירת סרטים ולחיצות ידיים.

תוצאות הדיכוי של תושבי השטחים תורגמו על ידי הפוליטיקאים מימין ומשמאל כמאבק לאומי בלבד ללא קשר לדיכוי האנושי-חברתי-כלכלי. האינתיפאדה הרי בקעה רק מתוך "מאבק לאומי". כך הורגלו לחשוב וכך חינכו אותנו הפוליטיקה, התקשורת, וגם המחקר. הניצול הכלכלי של הפרט והכלל במשך שנים ארוכות נכבה על חסימת התפתחות הכלכלית בשטחים הכבושים. בקשר בין מדיניות זו, שהבטיחה כוח אדם זול למשק ויתרונות כלכליים נוספים, למרידה הגדולה של ערביי השטחים, לא דובר. רק עכשיו, לאחר שיצאנו מעזה, ההסבר ה"לאומי" אינו מתאפשר עוד, שמענו במפורש שהמהומות שם קשורות לרעב ולחוסר תעסוקה.

אם מצוקתם של הערבים בישראל לא תזכה לאוזן קשובה, האינתיפאדה הבאה תבוא כנראה מטייבה ואחותיה

ראש עיריית טייבה ביטא באחרונה בתקשורת את זעקת עירו מוכת הסמים. בטייבה מוכרים סמים בכל פינה ולאור היום, וידה של המשטרה קצרה מלהושיע. בטייבה פועלים בסולידריות סוחרי סמים יהודים וערבים, למגינת לבם של הורים חרדים, הרואים את ילדיהם גדלים באווירת סמים ליברלית. מי שמכיר אף מעט את טייבה, אינו יכול להתפלא על שגשוג הסמים כענף כלכלי רווחי ותופשי מאיים. בטייבה גם הכבישים מלאי בורות ומהמורות, ואין מושיע. ברחובותיה גם הביוב זורם חופשי לאורך ימים. בטייבה יש בתי ספר רעועים, עובדי מועצה העובדים ללא שכר, כמעט כסדר קבע, ושירותי רווחה מצומצמים, המתקיימים מהיד אל הפה.

מי שמכיר אף מעט את היישובים הערביים בישראל יודע שטייבה אינה תופעה יוצאת דופן. כעיר ערבית טיפוסית בישראל, מעוררת טייבה, בעליבותה, בימי שלטון השמאל, הרהורים נוגים. האם סיכויי הערבים להיות טוב יותר בישראל קיימים רק בדרך האשליה והבריחה אל הסמים או אל הדת? האם לאומנות קיצונית ממתינה לנו מעבר לפינה כאמצעי שהוכיח את עצמו בשטחים הכבושים?

מפלגת העבודה בנתה את כוחה, במידה בלתי מבוטלת, על תמיכת האוכלוסייה הערבית. היום היא ממשיכה את ההתנכרות הלאומית המסורתית לצורכי אזרחיה הערבים של המדינה ואין לה בכך קושי. הקונסנסוס הלאומי מתיר להשאיר את הערבים בשולי העשייה החברתית-כלכלית ומצדיק את אי שילובם בממשלה. לכל היותר מותר להשתמש בהם כדוב חוסם ולסתום להם את הפה עם סגן שר.

הקונסנסוס הזה הוא גם מאוד מפתה לצורכי חיסכון בתקציבי המדינה, למפלגות השלטון, ולמפלגת העבודה בראשם. יש אפילו תירוץ נפלא — זו הבעיה שלהם. "הם" מתפצלים לחמולות ונלחמים זה בזה עד חורמה, ולכן אינם יכולים לדאוג לרווחת האוכלוסייה שלהם. זה לא רק תירוץ, זוהי גם תוצאה מפעילותה של המפלגה לאורך שנים, חלק מ"הפרד ומשול" שטיפח השלטון בישראל כדי להבטיח את השליטה הנוחה בערבים. ראשי החמולות היו ב"כיס" השלטון תמורת העברת האחריות והחסות על האזרחים הערבים לידי הראיסים הפוליטיים הנרתיים.

היום שותפה למדיניות הזאת גם מרצ, היושבת בממשלה ומעדיפה להעלים עין ולהחליק שלל. אשמתן של רצ ומפם גדולה במיוחד, כי הן התיימרו לפעול למען זכויות האזרח ולמען מעמדם השווה של האזרחים הערבים בישראל.

היום כולם נוסעים אל כל קצות תבל בשליחות השלום בין יהודים לערבים. הפוליטיקאים, אוהבי השלום, אינם רואים קשר בין הערבים "שלנו" לבין הערבים ב"חוץ". חברי מפלגת העבודה וחברי מרצ מרבים גבוהה גבוהה על חשיבות השלום ועל תרומתו לשגשוג העמים. הערבים "שלנו" יכולים להמשיך להידקק בנחשלות שהשלטון מנציח. סמים ודת כבר יש פה. גם הדבר שבאה. האינתיפאדה הבאה תבוא, כנראה, מטייבה ואחותיה.

ד"ר הרצוג היא אנתרופולוגית חברתית

מדע / צפריר רינת

הארנבת וקרובי משפחתה

חוקרי התפתחות המינים משלבים שיטות מחקר ותיקות ומחקר גנטי חדיש כדי לגלות קשרים בין מינים שונים של בעלי חיים וצמחים

ארנבת בפעולה. על סמך מאובן קדום שהתגלה במונגוליה סבורים החוקרים שמבחינת ההתפתחות האבולוציונית היא קרובה למכרסמים יותר מאשר לקופים

אחת המטרות המרכזיות של מדענים החוקרים את ההתפתחות האבולוציונית של אורגניזמים שונים היא לעקוב אחר התפתחותם מהשלב הראשוני, שבו היה לכולם, על פי הסברה, מקור משותף, ועד צורת התפתחותם המאוחרת. לשם מחקר זה אין די בחקר מאובנים וגם לא בטכניקות השוואות בין צורת האורגניזמים, מבני התאים שלהם, וההרכב הכימי של אורגניזמים אלה.

כיום מאפשרת קריאת החומר הגנטי המשמש לבניית חלבונים (טכניקה הנקראת Gene Sequencing) מעקב אחר ההתפתחות האבולוציונית באמצעות השוואת הגנים של אורגניזמים שונים. כדי לשחזר עץ התפתחות אבולוציוני, הביולוגים בוחרים תחילה בחלבון הנמצא בכל האורגניזמים שאותם הם בודקים, ולאחר מכן מאתרים את הגן התואם לחלבון זה. אם נערכת השוואה בין יותר משני גנים, מופעלות תוכנות מחשב המאתרות את קו התפתחות האבולוציוני שיתאים לדמיון הגנטי.

שיטה זו מסתמכת על ההנחה שאף שגנים עוברים מדור לדור ללא שינוי, יהיו במהלך ההתפתחות האבולוציונית מוטציות גנטיות. באופן כללי ניתן לומר, שהדמיון בין גנים של שני אורגניזמים יהיה גדול יותר ככל שהם קרובים יותר להתפצלות של שני האורגניזמים מאב משותף.

שירות המחקר הגרמני המדווח על ההתפתחויות המדעיות בגרמניה דיווח בפרסום האחרון שלו שצוות חוקרים, בראשות פרופסור סוונטה פאבו מאוניברסיטת מינכן, הצליח לאתר בעזרת שיטות המעקב הגנטי שלבים קצרים ומטושטים של ההתפתחות האבולוציונית. בהסתמכם של מחקרים שנעשו ביונקים ביבשת אמריקה, פירסמו החוקרים הגרמנים עץ התפתחות אבולוציוני ובו גילויים מפתיעים. כמו, למשל, זה המציב את הלוויתן בקרבה אבולוציונית גדולה יותר לפרה מאשר לכלב הים. המסקנה החשובה ביותר של החוקרים היא שיונקים התפתחו במהלך התקופה שבה חיו הדינוזאורים ולא לאחר השמדתם.

גופי המחקר בגרמניה שמימנו את המחקר של פאבו מתכוונים להקצות כספים גם לחקר היסודות המולקולריים בהתפתחותם של צמחים. במסגרת זו מומן בין היתר המחקר של פרופסור רודיגר סרף מאוניברסיטת בראונשוויג, המתמקד הפעילות של צמחים יבשתיים ואצות.

כיום ברור, על סמך מחקרים גנטיים כמו אלה של סרף, שפטריות קרובות יותר מבחינה גנטית לבעלי חיים מאשר לצמחים של ממש. החוקרים גם הראו שגנים רבים של אצות קשורים באופן חלקי לא רק לצמחים ירוקים אלא גם לגנים אחרים של אצות. למרות ההבדלים בין צמחים ירוקים לאצות, יש להם גם משהו משותף: התאים שלהם מכילים גופים מיקרוסקופיים ירוקים או חומים הנקראים פלסטידים. גופים אלה מנצלים את אנרגיית השמש כדי לבצע פוטוסינתיזה. כיום ידוע שפלסטידים התפתחו בשלב אבולוציוני מוקדם מבקטריות.

באמצעות הגנים של בקטריות אלה, מקווים המדענים מאוניברסיטת בראונשוויג לקבוע אם היו בוגים השונים של אצות פיסות גנטיות שונות של הבקטריות. המחקרים האחרונים הראו שפלסטידים של אצות ירוקות ואדומות נוצרו על ידי בקטריה שמקורה באבות המשותפים של אצות אלה.

רוב המדענים סבורים שהמחקר הגנטי הוא האובייקטיווי ביותר בחקר האבולוציה, אבל לדעת פרופסור מרטין שלייגל מאוניברסיטת טובינגן, החוקר אורגניזמים חד תאיים, יש לשלב את השיטות המסורתיות יותר עם השיטות הגנטיות ולא להפוך אותן לשיטות מתחרות. דוגמה לחשיבות השיטה המסורתית הגיעה באחרונה ממונגוליה, שם התגלה מאובן בן 50 מיליון שנים השופך אור על המקורות האבולוציוניים של המכרסמים שלא היו ידועים עד עתה. אחת התיאוריות טענה שהמכרסמים קרובים יותר לקופי הפיל, ואילו תיאוריה אחרת טענה שהם קרובים יותר לארנבות.

צוות פליאונתולוגים גילה במהלך חפירות באזור מבודד במונגוליה מערכת שיניים מאובנת של מכרסם השייך לסוג שלא היה מוכר עד היום – Tribosphenomys minutus. להערכת המדענים, הוא חי לפני 52–60 מיליון שנה, והוא נחשב לאחד המכרסמים הקדומים. הדמיון בין מערכת השיניים של המאובן לבין זו של הארנבות שיכנע את המדענים, שהמכרסמים קרובים יותר לארנבות מבחינה אבולוציונית. הוא גם יסייע למדענים להבין טוב יותר את התפתחות המכרסמים במהלך האבולוציה.

שער האבן הקדום בארץ

ארכיאולוגיה

מאיר בן דב

מותו של אחד המתנדבים במפולת שהיתה בתל העתיק של אשקלון העיב על תגלית נדירה – סוללה מהתקופה הכנענית התיכונה

זה שנים אחדות חופרת בתל העתיק של אשקלון משלחת ארכיאולוגית מטעם אוניברסיטת הרווארד בבוסטון. המשלחת פעלה באזורים שונים של התל העתיק, הוא אתר פארק ידין שבאשקלון, אולם רוחקה מחלקו הצפוני, שם נמצאה סוללה אדירה שהיוותה את הביצור הצפוני של העיר. הסוללה דומתה במראה החיצוני לביצורים של קיסריה מימי הביניים.

מאחר שהמשלחת האמריקאית לא היתה מעוניינת בחקר התקופות המוסלמיות והצלבניות, היא לא חפרה באזור הזה, אבל חפירת בדיקה קצרה לימדה שהסוללה הזאת אינה אלא סוללה מהתקופה הכנענית התיכונה, כלומר, כ–2,000 שנים לפנה"ס, וכ–3,000 שנים לפני שהמוסלמים והצלבנים שבו למקום וביצרוהו. הסוללה העתיקה, שהיתה בנויה לבנים מיובשות בשמש, לא היתה איתנה דיה לצורכי האדריכלות הצבאית בימי הביניים, ולכן הם ציפוה באבן. ציפוי זה הוא שהטעה את החוקרים לחשוב שמדובר בביצור מאוחר בהרבה.

אבל משהוכחה הטעות, נרתמה המשלחת לחפירה בקנה מידה גדול בסוללה הצפונית, וכבר בשנה שעברה נחשף שער מקומר הדוס בראש הסוללה. היתה זו תגלית מדהימה שהזכירה את שער הלבנים מהתקופה הכנענית התיכונה, ראשית האלף ה–2 לפנה"ס שנחשף בשעתו בידי אברהם בירן בתל דן.

השנה הרחיבה המשלחת האמריקאית את היקף החפירות באזור זה, ולפני כמה שבועות ראו החופרים שכר בעמלם. מתחת לשער הלבנים המקומר, שנבנה בראש הסוללה, נחשף שער נוסף מתוכנן ובנוי להפליא. במפלס החפירה, הנמוך מראש הסוללה בכמעט 20 מטר, נמצא שער כניסה שהיה בנוי מתחת לסוללה.

אלא שהשער "החדש" קודם לזה שמעליו בכמה עשרות שנים, והוא מהשלב הקדום ביותר של ביצורי אשקלון, כלומר, בערך משנת 2000 לפנה"ס. שער זה נבנה מאבן ולא מלבנים מיובשות בשמש, כמו זה שמעליו וכמו השער בדן, ובכך ייחודו בתולדות האדריכלות בא"י. אורך קמרון השער הוא 23 מטר, הוא עשוי בתבנית מנהרה ההולכת מתחת לסוללה, ומביא את הנכנס בעדו אל תוך העיר. קמרון האבן נהרס כבר בתקופות העתיקות, ומעל להריסותיו נבנה השער שנחשף לפני שנה.

בעוד שסטייגר ועובדיו מתלהבים מגודל התגלית הם נתנו פחות את דעתם לאמצעי בטיחות. לפני שבועיים, בשל חוסר מיגון מפני מפולות, קרסה דופן הסוללה וקברה שלושה מתנדבים צעירים שעבדו במקום. שניים מהצעירים חולצו בפציעות קלות, אך השלישי נהרג. האתר נסגר וגודר, המשטרה ושאר גורמי הבטיחות חוקרים את נסיבות התאונה.

האירוע הטרגי הזה מעורר למחשבה שבחשיפת הסוללה נעשו כמה טעויות יסוד. חפירות ארכיאולוגיות, נמשכות כמה שבועות בחודשי הקיץ. עם תום העונה מתנות החפירה עד לשנה הבאה. גשמי החורף פוגעים בשרידים, ובמיוחד כשמדובר בקירות לבנים מיובשות בשמש, והמפולות הן תופעה שכיחה. חשיפת הממצאים לפגעי הטבע אינה רצויה, שכן היא גורמת להתפוררותם, ומה שנשמר 4,000 שנה במעבה האדמה הולך ומתבלה נגד עינינו.

עד כה טרם נמצאה השיטה כיצד לשמר לבנים מיובשות בשמש. באחרונה מימנה החברה הממשלתית לתיירות בניית גג על שער הלבנים בדן. בשל הזמן הקצר שחלף מאז עוד מוקדם לקבוע אם הגג, שהושקעו בבנייתו ממון ועמל רבים, יצדיק את התקוות שתלו בו. באשקלון נבנו כמה גגות לקירוי חלק משרידי קירות הלבנים, אך רוב הסוללה היתה חשופה לגשם ולרוחות, והבלייה במשך שנתיים היתה עצומה, ובסופו של דבר תרמה גם למפולת שגרמה לקורבן בנפש.

לדעת כותב שורות אלו, היה על רשות העתיקות לדרוש שהחפירה בסוללת אשקלון תתבצע בלא הפסקה. אפשר לעבוד במשך כל השנה, ולפחות במשך שמונה חודשים בשנה, תקופה השקולה לחמש עונות חפירה שגרתיות, לסיים את הפרויקט, לתעדו, ואח"כ לכסותו שוב בעפר עד שיימצאו פתרונות לחשיפתם של ממצאים, כמו לבנים מיובשות בשמש, לציבור. כל עוד פתרון כזה אינו בנמצא, חובתם של אנשי המדע המופקדים על נכסי העבר לדאוג לקבורתם מחדש של השרידים למען הצלתם וכדי למנוע סיכון חיי אדם.

ענק אדום, ערפילית, ננס לבן

אסטרופיסיקאים מנסים בשנים האחרונות להבין מדוע ערפיליות, שהן השלב האחרון בחייו של כוכב, מקבלות צורה אסימטרית

היום ייפתח בסמינר אורנים כנס אסטרופיסיקה בינלאומי בנושא "ערפיליות פלנטריות אסימטריות". בכנס המאורגן בידי פרופסור עמוס הרפז וד"ר נועם סוקר מסמינר אורנים ישתתפו מעל 40 חוקרים מחו"ל, ועוד כעשרה מישראל. סמינר אורנים, שהוא בית ספר לחינוך של התנועה הקיבוצית, עוסק בהכשרת מורים בכל הרמות, כאשר החוג למתמטיקה-פיסיקה מעניק תואר ראשון להוראת המדעים מטעם אוניברסיטת חיפה.

חשיבות נושא הכנס היא בכך שערפיליות הן השלב האחרון בחייהם הפעילים של כל הכוכבים הדומים לשמש. "כמו בני אדם, כוכבים מזדקנים ומתים", מציין פרופ' הרפז. "מותו של כוכב מתרחש כאשר אוזל הדלק הגרעיני שלו. הכוכבים הכבדים ביותר (פי שמונה או יותר מהשמש) מתפוצצים ויוצרים סופרנובות.

הכוכבים הנפוצים יותר, כמו השמש, מסיימים את חייהם הפעילים באופן מתון יותר. ממש לפני מותם, הם זוכים לרגע חסד אחרון ולובשים את הצורה המרשימה של "ערפילית פלנטרית".

הערפילית נוצרת כאשר לפני שאוזל הדלק הגרעיני שלו, הכוכב מתנפח עד לממדים הגדולים פי 300 מגודלו המקורי ורוח חזקה נושבת מפניו. כמחצית מהמסה של הכוכב עוזבת אותו עם הרוח, ויוצרת ענן גז הגדול פי 5,000 ממערכת השמש שלנו. מה שנשאר מהכוכב המקורי הוא כוכב קטן מאוד וחם, המכונה "ננס לבן". כוכב זה מחמם את ענן הגז וגורם לו לזהור בצבע ירקרק. הענן הזוהר נראה בטלסקופ כעצם מאיר, מרהיב ביופיו, שהוא הערפילית הפלנטרית.

אף שכבר ב–1785 טבע האסטרונום ויליאם הרשל את המונח "ערפילית פלנטרית", רק ב–40 השנים האחרונות הבינו החוקרים את תהליך היווצרותן. המודל התיאורטי הובן לעומק במשך 25 השנים האחרונות בעזרת הדמיות מחשב של תהליכי התפתחות כוכבים. כמה חוקרים בארצות שונות פיתחו תוכניות מחשב מורכבות לשם כך, ואתם נמנו פרופ' עיתי קובץ' מאוניברסיטת תל אביב, פרופ' גיורא שביב מהמכון לחקר החלל בטכניון, ופרופ' הרפז. כיום מוכרות למדענים כ–1,600 ערפיליות בגלקסיה שלנו, אך מעריכים שקיימות כ–20 אלף.

גם השמש תתקיים ב–30 אלף השנים האחרונות של חייה הפעילים כערפילית פלנטרית, ולאחר מכן היא תהפוך לננס לבן. השמש נוצרה לפני כחמישה מיליארד שנים מענן גז עצום ודליל. במשך זמן זה הפיקה השמש את חומה מבעירה גרעינית של מימן ליצירת הליום במרכזה. בעוד כחמישה מיליארד שנים נוספות ייאזל המימן במרכז השמש, ומקור האנרגיה יהיה בעירה גרעינית של הליום ליצירת פחמן וחמצן.

בשלב זה תתנפח השמש לממדים הגדולים פי 300 מגודלה כיום, ותהיה "ענק אדום". סביר להניח, שהדבר יביא לבליעת כדור הארץ על ידי השמש. הוא יתאדה בתוך השמש (עשרות אלפי מעלות), וייעלם, והחומר המרכיב אותו יהפוך להיות חלק ממעטפת השמש. השמש תאבד את המעטפת ברוח ותיצור ערפילית פלנטרית. שלב זה יהיה שלב מעבר של הכוכב מענק אדום לננס לבן.

החוקרים מצאו בתצפיות שרוב הערפיליות הפלנטריות הן בעלות צורה אליפטית, או צורות לא עגולות אחרות. בחלקן ניתן להבחין בחלק מרכזי כהה יותר שאינו מעגל מושלם ובסילונים היוצאים בכיוונים מנוגדים ממנו. הכנס באורנים יעסוק בשאלה מהו התהליך הפיסיקלי הגורם לענני הגז, המהווים את הערפיליות, לקבל צורות אליפטיות. בין החוקרים קיימות שתי גישות עיקריות בנושא זה. האחת טוענת שכוכב בודד כמו השמש יכול ליצור ערפילית לא כדורית, ואילו השנייה גורסת שהשפעת כוכב זוגי גורמת לכך.

האסטרופיסיקאים הישראלים, נועם סוקר ומריו ליביו, העובד כיום במכון טלסקופ החלל בארצות הברית, פירסמו כמה מחקרים העוסקים בהבנת התהליכים הקשורים בהשפעת כוכב זוגי. בעבודה שפורסמה לפני כשנה, העלה נועם סוקר את האפשרות שאפילו לצדק יש סיכוי לגרום לערפילית הפלנטרית, שתיצור בעתיד מערכת השמש, להיות אליפטית במקום כדורית.

נשים מעבדות אדמה באפריקה. הגידולים מושפעים מתופעות אקלימיות באוקיינוס השקט

תירס ו"אל ניניו"

צוות מדענים מאוניברסיטת קולומביה ומרכז מזימבאבווה גילו קשר מפתיע בין שינויי הטמפרטורה באוקיינוס השקט ובין גידולי התירס באפריקה. התירס הוא יבול המזון העיקרי בעשר מדינות באפריקה הדרומית, שם גורמות תקופות בצורת למחסור במזון ולרעב. המדענים, שדיווחו על התגליות שלהם בכתב העת "נייצ'ר", ציינו כי ייתכן שבעתיד יתגלה קשר בין הטמפרטורות של האוקיינוס ובין גידולי מזון באזורים אחרים בעולם. עם צוות המדענים נמנה גם הישראלי גדעון אשל.

המדענים הצליחו להוכיח כי בשנים 1973–1990 היתה התאמה בין כמויות גשם נמוכות וירידה ביבולי מזון בדרום אפריקה ובין מאורעות של "אל ניניו" – השם שניתן להתחממות התקופתית של פני המים במזרח האוקיינוס השקט. לעומת זאת, כאשר פקדו את מזרח האוקיינוס השקט התופעות ההפוכות ל"אל ניניו", התקררות פני המים המכונה "אל ניניה", היו באפריקה כמויות גדולות יותר של גשמים ויבולי תירס.

ה"אל ניניו" מתרחש בכל קיץ (בחצי הכדור הדרומי מדובר בחודשים דצמבר-ינואר), כשהרצועה הטרופית של מי האוקיינוס מדרימה ושוטפת את רצפי החופות הדרומיות ואת אספקת המים הקרים המזינים שהן יוצרות. הוא נמשך כחודש. אחת לכמה שנים מתארכת התופעה יותר, וגורמת בין השאר לתמותה המונית של דגה. "אל ניניו" משפיע על טמפרטורות פני המים, לחץ אטמוספרי ומשקעים באזורים טרופיים נרחבים.

ב–1982–1983 אירע ה"אל ניניו" החמור ביותר, שהשפיע על דרום אפריקה, אינדונזיה, מזרח אוסטרליה ומערב ארצות הברית. בצורת, שריפות, הצפות ויבולי מזון דלים היו רק חלק מתוצאות הלוואי של "אל ניניו" באותה תקופה. לפי ההערכות גרם "אל ניניו" באותה שנה נזקים בשווי של 13 מיליארד דולארים והביא למותם של אלפי בני אדם.

מודלים ממוחשבים, המספקים תחזיות מדויקות על התפרצויות של "אל ניניו", קיימים באוניברסיטת קולומביה קרוב לעשר שנים. לדברי המדענים, הם עשויים לתת למקבלי ההחלטות מרווח זמן שבו הם יכולים לאגור מים ולייבא מזון. ב–1991–1992 פקדה את מדינות דרום אפריקה הבצורת הקשה ביותר במאה האחרונה. יבול הדגנים ירד במתכונת, וכ–100 מיליון בני אדם היו בסכנת רעב. רק משלוחי סיוע נרחבים מנעו רעב בקנה מידה גדול. לדברי המדענים, היה אפשר להיערך לבצורת זו באמצעות הבנת הקשר בין כמויות הגשם ו"אל ניניו", שעל התרחשותו ידעו מראש באמצעות מודלים ממוחשבים.

מאגרי החיטה האזוריים בדרום אפריקה לא היו מלאים לפני עונת הגידול של 1992, אבל גשמים באוקטובר-נובמבר 91' גרמו, לדברי המדענים, לאופטימיות ומנעו צעדים להגדלת כמויות החיטה. כתוצאה מכך נאלצו מדינות דרום אפריקה לייבא 11.6 מיליון טונות של מוצרי מזון בתקופה של 13 חודשים.

המחקר שערכו המדענים הראה בבירור, כי אפשר לצפות תנודות חדות בכמות היבולים החקלאיים בדרום אפריקה, שם נע ממוצע יבול התירס מ–2.4 טונות להקטאר ב–1986 ל–0.4 טונות ב–1992.

המדענים מסוגלים לספק תחזית של היבול שנה אחת מראש לאחר הזריעה ותחזית קצרה יותר, הניתנת עוד לפני הזריעה. הם סבורים שהידע המדעי הנרחב על התופעות האקלימיות המשפיעות על הגידולים יאפשר להם להיערך היטב למשבר הבא.

זרקור

פני הפלנטה

כתב העת המדעי לנוער, "כמעט 200", הקדיש את גיליונו האחרון לפנים. אחד המאמרים המעניינים במיוחד בגליון החדש הוא "הפנים המשונים של כוכבי הלכת" (פלנטות). כותבת המאמר, איילת ויצמן, מציינת שלכוכבי הלכת פנים שונים, רבגוניים כמעט כמו פנים אנושיים. כך, יש לצדק "עין" משלו, ולמאדים "צלקת" אופיינית. פני הפלנטות מעוצבים על ידי גורמים שונים כמו הרכב כוכב הלכת, יצירה של הרים, והתפרצויות הר געש.

נוגה (ונוס) נקראת גם כוכב הלכת המצועף, שכן היא מסתירה את פניה באטמוספירה צפופה ובשכבה עבה של עננים. החללית מגלן, שהחלה להקיף את נוגה ב–1990 ועדיין מקיפה אותה, גילתה נופים מעניינים. נוגה מסתירה מתחת לעננים הרי

תצלום: נאס"א

פני צלקת של הירח

געש ענקיים, שחלקם אולי עדיין פעילים, וצורת נוף מוזרה שעדיין לא פוענחו.

פניו של מאדים נראים אדומים גם למי שלא צופה בו בעין, או בטלסקופ חובבים קטן. הצבע האדום הוא למעשה כיסוי של תחמוצת ברזל (חלודה) על פני הקרקע. ה"תעלות" שנצפו על פני מאדים היו מקור לסיפורים רבים, אך גם לאחר שחלליות לא מאוישות הקיפו את מאדים ונחתו עליו, נותרו פנים אלה מסתוריים.

הפנים המרתקות ביותר, לדברי ויצמן, הם פניהם של ירחי כוכבים, כמו הירחים של צדק ושבתאי. איו, ירחו של צדק, הוא בעל פנים מרתקות שעוצבו על ידי הרי געש פעילים הפולטים חומר גופריתי לגבהים של מאות קילומטרים. פני השטח של איו עולים ויורדים כמו מי הים בזמן גאות ושפל. הם עשויים משכבת גופרית קפואה, ובתוכה אגמים של גופרית מותכת, משטחי לבה שחורה, ופתיתי שלג של גופרית דו חמצנית. פנים אלה הם בין היתר תוצר של כוחות הגאות החזקים הפועלים על איו ומתיכים את חלקו הפנימי.

75 שנות הארץ / 6–7 באוגוסט

1942
יוקמו גדודים יהודים

לונדון, 6 (ר'). — הממשלה החליטה להקים מיד רגימאנט ארצישראלי, מורכב מבאטאליונים יהודיים וערביים נפרדים. מקווים שיתגייסו לפחות עוד 10,000 איש. החלטת הממשלה להקים את הגדוד הארצישראלי לשם שירות כללי במזרח התיכון נמסרה היום אחר הצהריים בבית הנבחרים על ידי מיניסטר המלחמה, סיר ג'יימס גריג. ...ההודעה באה לאחר הויכוח על ה"ארמיה היהודית", שבו דרשו צירים אחדים להקים כוח לוחם יהודי, בעוד שאחרים הטעימו, כי הקמת צבא יהודי טהור בארץ ישראל תשפיע השפעה מסובכת על דעת הקהל הערבית.

1962
מרילין מונרו התאבדה

לוס אנג'לס, 5 (ע"צ). שחקנית הקולנוע המפורסמת מרילין מונרו נמצאה הלילה מתה בדירתה בהוליבוד, לאחר שבלעה כמות גדולה של סמי שינה. ...לא מכבר פירסמה מרילין מונרו בשבועון אמריקאי מאמר, השופע מרירות ועצב. במאמר זה הרחיבה השחקנית את הדיבור על חוסר ערכה של התהילה וחזרה והדגישה מספר פעמים שלא זכתה לאושר בחייה. בין היתר ציינה, כי שחקנית הינה "מכשיר עדין" שמן הדין היה לטפל בו ביתר התחשבות. את מאמרה סיימה בקטע, שנודעה לו עתה משמעות רבה: "יהיה בזה, אולי, משום הקלה לגמור על כל אלה... התהילה יכולה לבוא, ואחר כך, בבוקר יפה אחד היא תלך לה..."

1945
פצצות אטום הוטלו על יאפאן

וואשינגטון, 6 (ר'). מטוסים אמריקאיים הטילו על בסיס הצבא היאפאני בהירושימה את הפצצה האדירה שבעולם – היא פצצה אטומית שכוחה גדול יותר מפצצת נפץ טעונה 20,000 טונות של טרי-ניטרו-טולואול – כך הודיע היום הנשיא טרומן. כוח הפצצה הזאת עולה יותר מפי אלפיים על כוח הפצצה הבריטית בת 10 טונות שהיתה עד כה הגדולה שבעולם. הנשיא גילה ששני בתי חרושת גדולים והרבה מפעלים קטנים יותר בארצות הברית עובדים בהתקנת הפצצות האטומיות, שהכנתן נעשית זה יותר משנתיים וחצי. ...למעלה מ–125,000 אנשים עבדו בבנין בתי החרושת לפצצות האטומיות, ויותר מ–65,000 אנשים עובדים עכשיו במפעלים. רק מיעוטם ידעו, במה הם עוסקים עד עכשיו. ...הוצאנו שני מיליארדים דולאר על משחק ההימור הגדול שבהיסטוריה המדעית", אמר הנשיא טרומן. "עכשיו אנו מוכנים להשמיד במהירות כל מפעל פרודוקטיבי שיש ליאפאנים על פני האדמה. נשמיד בהחלט את כוחה לערוך מלחמה. כדי להציל את העם היאפאני מהרס גמור, נשלח האולטימאטום מפוטסדאם ב–26 ביולי. המנהיגים היאפאנים דחו את האולטימאטום. אם לא יסכימו עכשיו לתנאינו, הרי הם צפויים למטר של הרס מן האויר שעדיין לא היה כמוהו בעולם".

כל הציטוטים נלקחו מגיליונות "הארץ" בתאריך המצוין ומובאים כלשונם בעת הפרסום

עריכה: יעל ארנבר

הבימה התיאטרון הלאומי | הקאמרי | תיאטרון חיפה | תיאטרון באר שבע | בית ליסין | תיאטרון החאן

לוהט את ריטה

ימים א'-ה' 10:00-12:00

חייג 02-254245-8 03-5121333/44 04-623168/7 ואתה מנוי על הארץ

ג ל ר י ה

התעמלות בוקר

1. כמה זמן היה נשוי בלוק לאוזלין הנסקה?
2. מי המציא את המזון הקפוא?

(התשובות בעמ' 6ב)

בנות הכפר

בתוכנית הבישול של מאיטה ומישלן בטלוויזיה הצרפתית החומרים מטיילים על השולחן (אם הם שבלולים) או מצליחים להימלט ברגע האחרון (כפי שעשה הסילון אחד). אחד השיאים הדרמטיים היה חזיר בר שמאיטה ערפה את ראשו באבחת חרב מול המצלמות

מאיטה (מימין), מישלין והחזיר שעורו נפשט מול המצלמה

מאת עפרה רינגפלד

כרגיל, לא היה קשר בין מה שהופיע בטלוויזיה לבין מה שנכתב בלוח השידורים. הלוח ריווח של TV5 תוקרן סדרה קנדית, בזמן שעל המרקע הופיע טבח מבוגר, שהראה לאשה באולפן איך עושים פשטידת כרישה ותפוחי אדמה. הוא חתך לאט־לאט, בקצב דיבור בלגי, רצועה אחר רצועה של כרישה, יצא מפוקס, נכנס לפוקוס, כמו בשידור חי של חובבים.

התגעגעתי לחברות שלי, מאיטה ומישלין, שיצאו לחופשת קיץ. אבל פתאום, בשבת בצהריים, שוב ללא התראה מוקדמת בלוח השידורים, בעת דפדוף בין התחנות, נשמע קולה הבשרני של מאיטה, "Mais Biensur" (כמובן), ואת המסך מילאו ידיה השמנמנות. היא אוחזת בכלי המיוחד שלה, שמכונו ניבר שומן חזיר על עוף ממולא בכבד אווז. זהו כלי מסורתי, המורכב ממוט ארוך שבקצהו חרוט ברזל קטום, שאותו היא מחממת באש ואחר כך מכניסה לתוכו שומן ומעבירה על פני התבשיל.

ככה זה באזור גסקון שבדרום מערב צרפת. יש שם המון חזירים ואווזים נפוחי שומן והמון תמאה הארמניאק, שהוא הברנדי המקומי. מאיטה משתמשת בכל מתכון באלה ובדרולה של משהו שנראה כמו בייקון. התוכנית נפתחת תמיד בתמונה של מאיטה ומישלין, העור בנגרה, הניצבות מאחורי שולחן שעליו מונחים החומרים שישמשו לתבשיל. לפעמים החומרים מטיילים על השולחן ואוכלים חמה (אם הם שבלולים), ולפעמים הם מצליחים להימלט ברגע האחרון. כך עשה הסילון דיו אחד, שנראה קופץ מן הערימה ובורח. מאיטה לא איבדה את העשתונות והעירה בקור רוח: "הוא הלך".

היו זמנים שאף אחד מבעלי החיים לא היה יוצא חי מהאולפן. כנראה בעקבות תלונות של צופים נפסקה השחיטה המצולמת. אבל עדיין אחד השיאים הדרמטיים הוא מראה חזיר בר שלם, לדוגמה, השרוע על השולחן, ומאיטה פושטת את עורו, עורפת את ראשו באבחת חרב ומבתרת את גופו, תוך כדי כך מקניטה את יפי הנפש שמתחלחלים מהמראה אבל שמחים מאוד כשהם מוצאים את התוצאה על צלחתם.

אכן, ריילמה. מאיטה ומישלין מבטות זאת צביעות ומייחסות אותה לפריסאים ולעירוניים בכלל. להן, בנות הכפר הגאות, אין בעיה לארוז בחיקן שפן חי ביום שבו המתכון הוא שפן, ללטף אותו ולהודיע בדרך אגב שאת זה המוכר ישלחו לחופשי (כלומר, יחידו להגרה של האחות של מאיטה, עד שיגיע תורו להתבשל), או לרכל על חזיר שגדל בטבע ("היו לו חיים חופשיים ומאושרים") עד שהגיע אל שולחנן, ועל פסיון שניצוד באותו בוקר. "את חושבת שהוא חי טוב? שהוא נהנה מהחיה שהפיק מהם את המיטב?" שואלת מישלין, ומהתבוננות בזויה היא מסיקה, "נראה שכן. הוא התרוצץ בכל האזור". וברקע נשמעים הקבאקים של עצמותיו המתפרקות.

•

מאיטה: "לכבוד פתיחת עונת הציד נבשל היום צלעות חזיר בר בנוסח טגס הגבר. הוכר הקדוש הוא פטרון הציידים".

מישלין: "ולגמרי במקרה יש לנו אורח". המצלמה עוברת אל פינת החדר, שם חזיר חי נדבק באימה לקיר.

מאיטה: "יש לנו חזיר בר צעיר מקסים, שנקרא לו בשם הגבר. הוא מוליק, החזיר, הוא לא מרגיש כל כך בנוח".

מישלין: "כן, הוא מגיע מהיער ויחזור לשם".

זו נעשתה אחת המגיירות, להודיע באמצעות סמול טוק שלבעלי החיים שבאולפן אין קשר לפגרים שעל השולחן. ובמקרה החזיר נוסף מסר סמוי: "אצלכם בכפר", שואלת מישלין, "חזיר כזה עשוי להיות מאוד גדול?"

מאיטה: "כמובן, כמובן, ויש כאלה שגורמים לנזקים גדולים".

מישלין: "הוא קצת מסוכן?"

מאיטה: "כן, אם הוא מותקף. הוא כבר הרג ציידים..."

מישלין: "צריך להיזהר ממנו".

מאיטה: "...כן, וגם פצע קשה".

מישלין: "תגידי לי, כשצייד חוזר לכפר עם חזיר בר, הוא גאה?"

מאיטה: "מאוד גאה, הוא שומר על ראשו של החזיר וממולא אותו".

מאיטה יודעת. פיירו, בעלה, הוא חובב ציד. הצופים הקבועים של "המטבח המוסקטרי" (או "מטבח המוסקטרים") למדו להכיר אותו במהלך התוכנית, כי מישלין יודעת להציג שאלות מנוסות ומקפידה לנהל דיאלוג ללא הרף. לפעמים זה ניסיון להבין מה עושה מאיטה בקלחת, לעתים היא מתקנת טעויות ויש שהיא פשוט מובילה את השיחה למקומה הטבעי. "אני מתארת לעצמי שעכשיו תוסיפי את השמנת".

מאיטה: "נכון".

ידיה של מאיטה וצדפות מוריות

•

מעל למחבת, בלי גינונים וקישוטים ובלי דמעות, מאיטה חותכת בצל.

מישלין: "הסכין שלך חותך טוב, האי־"

מאיטה: "פיירו יודע לעבוד".

מישלין: "זה הוא שמשחיז את הסכינים?"

מאיטה מהנהנת. מישהו אחר כבר היה נפצע בינתיים. לה יש תנועות מהירות ובטוחות.

מישלין: "צריך לספר, לא כולם יודעים, שפיירו זה בעלך". טון הדיבור שלה דידקטי, כמו בשיעור צרפתית. וטוב שכך, כי הדיקציה של מאיטה לא תמיד ברורה. "נכון, פיירו הוא בעלי".

מישלין: "והוא משחיז את הסכינים בכי..."

מאיטה קוטעת אותה: "הוא מלך הבית".

המלך יודע בעיקר לצוד ולהשחיז סכינים. העובדות האלה חוזרות בתוכניות רבות. אבל הידע שלו, מתברר, לא תורם לרומנטיקה. בתוכנית לחג האוהבים הביאה מאיטה מתכונים מתוקים לזוגות חוגגים, ובתשובה לשאלה מנוזה שהציגה מישלין, נאנחה על כך שהיא ופיירו כבר עברו את העידן הזה.

אבל יש לה זכרונות נעימים. "גוזלים בעריסה" הוא שמו של מתכון מימי ילדותה, תוך שהיא נוברת בתפוח אדמה גדול ומכינה בו שקע, היא מספרת איך היו מעבירים את הערב במשפחתה בעידן שלפני הטלוויזיה.

מישלין: "הייתם שבעה ילדים במשפחה".

מאיטה: "כן. והיינו מאוד מאושרים. במשך היום האחים היו לוכדים את הגוזלים, זה היה מותר באותם ימים, ובערב אמא הכינה לנו אותם. היא פינקה אותנו. היינו עניים אבל מאושרים, כי אכלנו את האוכל הכי טוב. היינו כולנו יחד, מאושרים".

בגיל 14 כבר ידעה לפרק אווזים. "ובישול, מאיטה, למדת במשפחה?" שואלת מישלין וזוהי הצורה כאילו היא הולכת לחטוף מכה. לפעמים זה קורה. לא מכה, אבל מאיטה יודעת לבטא בוז. הגסקונים ידועים כיהירים, מסופר ב"שלושת המוסקטרים" של דומא.

מאיטה משתהה רגע ועונה: "נו, כן. לא לומדים את זה".

מישלין: "היית רואה בכפר מה עושות אמך, אחיותייך, כל המשפחה הגדולה".

מאיטה: "נכון. מעולם לא למדתי. לא הייתי בבית ספר גבוה לבישול". עד כאן היא רטנה, וכעת היא עוברת לטון של הצהרה: "לא למדתי לבשל, אני אוהבת לבשל, אני אוהבת לאכול ורואים את זה, וזה הכל".

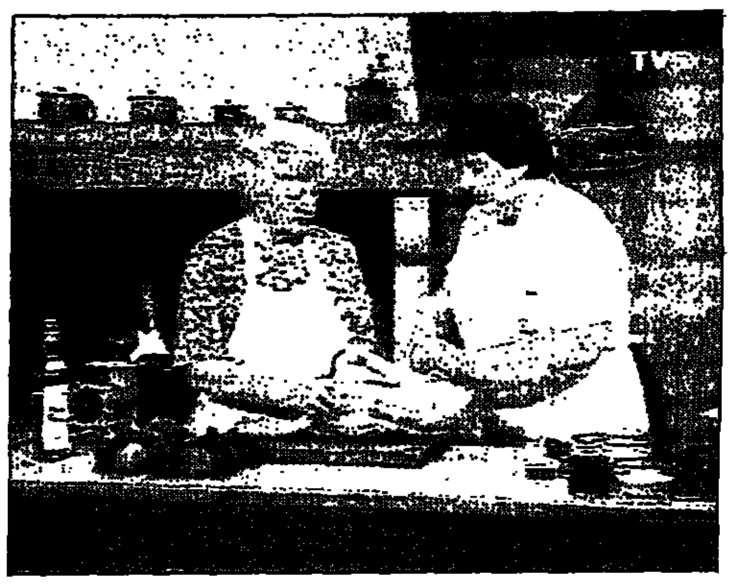

מריטות נרצות בשידור חי

•

אם להתעלם מבעיית המקאבריות, התבשילים שלה נפלאים. את רובם קשה ליישם במזרח התיכון, בגלל מצרכים כמו צדפות טריות, כבד אווז מפוטם, פטריות ז'ירול כתומות מעודנות וארמניאק, אבל אפשר להיתרם מהצבעים הקולות (שאנחנו נהדר יש בתוכנית הזאת) ומן הריחות שמישלין מרחרחת עליהם, והיא תמיד מרוצות כבבאה.

הבדיחות של מאיטה די גברות, אבל כשהיא פונה אל המצרכים שלה ומשדלת אותם לשתף פעולה, יש נחת. הכי נחמד זה איך היא מתארת את מעשיה: "...ועכשיו אני הולכת לחתוך את הכבד שלי לתוך התערובת (...) עכשיו אני הולכת למלא את הצוואר שלי (...) אני תופרת את שתי הכליות שלי ביחד, כדי שלא יתפוררו". עד כאן זה לא הומור. זה ההומור שלה: כשהיא מסיימת לתפור את הפתח התחתון של הארנב לאחר שמילאה אותו, היא אומרת: "זהו, החור נסתם, עכשיו יש לו עצירות לתמיד".

מאיטה מסרבת בעקשנות לתת מידות מדויקות, היא משתמשת בכלים ישנים ופשוטים, אין אצלה מכשירים חשמליים (מלבד תנור) ולפני שהיא פורסת מן הלחם הכפרי הענק, הטרי, היא נוהגת לסמן צלב. ואז היא מצמידה את הלחם אל גופה ופורסת, קראק קראק, לכיוון החזה, וקולותיו של קרום הלחם הטרי המתפצפץ מעבירים את ריח הלחם, את הטעם שלו ואת כל הפנטזיה. לעולם לא רואים אותה או את מישלין טועמות מן התבשילים, אבל ברור שאחרי כל תוכנית יש להן המון חברים.

פיירו האגדי מעולם לא הופיע לפני המצלמות, אבל גדולי השפים הצרפתיים כבר התארחו בתוכנית הפופולרית ותרמו מתבשיליהם. בדרך כלל הם מנצלים את המעמד כדי להתנשא על נשים מבשלות. המחמאה שהכם ידעו לתת לשתי הנשים היא שהן מזכירות את אמא ו/או סבתא שלהם, שבישלו כל כך טוב.

מאיטה עצמה היא פמיניסטית קטנה מאוד, מה שלא מפריע לה להפוך למוסד רציני בצרפת. מלבד קלטות וספרי בישול שהיא מפיצה, יש לה מסעדות ויש לה סיבות טובות לביטחון עצמי. בסוף התארחה בתוכנית טלוויזיה הנערכת בין מחוזות צרפת, והרשתה להקרין קטעי פספוסים מצילומי התוכנית. וכך אפשר היה לראות את הבריונית רודפת אחרי צלופחים חלקלקים המתפתלים בין זרועותיה כשהיא קוראת לאחד מהם: "בוא הנה, יקירי", ואז הולמת על ראשו במערוך והמערוך נשבר. או איך היא ובת זוגה עומדות מאחורי שולחן עמוס כל טוב ומנהלות את השיחה הבאה:

מישלין: "בונז'ור"

מאיטה: "בונז'ור" (כל אחת מהן נותנת מנגינה שונה לברכה).

מישלין: "מאיטה, מהו תפריט היום?"

מאיטה: "אני לא זוכרת".

וכל האולפן מתפוצץ מצחוק.

היום בטלוויזיה / דן דאור

מי שוטף את מוחם של האמריקאים

"לשבריק קונסנזוס", ערוץ 6, 22:00

אברהם נועם חומסקי הוא הבי אינטלקטואל באמריקה, ואולי בעולם – אומרים את זה כמה פעמים בסרט הזה. הוא גם אבי המהפכה הגדולה בבלשנות, שהתחילה בערך בזמן שקסטרו השתלט על קובה, ושלטונו בתחומו נראה לא פחות יציב מזה של ממשלת הוואנה, ואולי גם לא יותר מועיל.

הסרט, מכל מקום, לא נכנס לשאלות של בלשנות, ומסתפק בטענה שחומסקי גילה את אור הדקדוק הטרנספורמטיבי שמצוי בגנים של כל אחד מאיתנו. הכוונה היא לניצוץ של שפת בראשית הטבועה בכל אדם מלידתו והמאפשרת לו גם ללמוד את השפה של סביבתו וגם להיות "יצירתי" בה. זה נכון לגבי כל אדם, אפילו רבין, אבל לא לגבי בעלי חיים, שהניסיונות ללמדם את לשונו של נזר הבריאה עלו בתוהו.

זו טענה קרטזיאנית בעייתית של חומסקי, שעוברת כאן בלי חיבוטים ובלי ביקורת. יש אמנם רגע מבטיח בסרט שבו מישל פוקו מנסה להגיד מה יש לו נגד המטאפיסיקה של חומסקי, אבל גם הוא נבלע עד מהרה בשפי היצירתיות המעורבבה של עורכי הסרט.

חומסקי עצמו מזכיר את הפילוסוף הצרפתי דקארט. הוא מאמין ב"שכל ישר קרטזיאני". השכל הישר הזה מציין, למשל, גם כל אחד ואחד מבני העם האמריקאי, אלא ששוטפים לו את המוח. מין ה"ניו יורק טיימס", ה"וואשינגטון פוסט", רשתות הטלוויזיה הגדולות, ובעקבותיהם כמעט כל התקשורת ה"חופשית". למה? כי הם חלק מהעילית השלטונית ומשרתים את האינטרסים שלה. הממשלה, התאגידים, הצבא והעשירים חברו יחד כדי להלעיט את שמנים האווז הבוחרים בדיאטה של ספורט וחדשות מכוונות, ובכך לטמטם את מוחם ואת לבם. יותר מתוחכם ממה שקורה במדינות טוטליטריות, אבל עם אותה תוצאה: העם ישר השכל אינו יודע מה קורה, ולפיכך אינו מסוגל לפעול כפי שלבו הטוב היה מורה לו, אילו רק ידע.

רוצים דוגמה מובהקת? הסרט מספק אותה באריכות ובפירוט. בשנות השבעים, כשהעיתונות והטלוויזיה האמריקאית היו מוצפות בסיפורי זוועה על מה שעושים הקמר רוז' לבני עמם בקמבודיה, התרחש רצח־עם קצת מזרחה משם, בטימור המזרחית, מושבה פורטוגלית לשעבר, שהאינדונזים סיפחו ללא הפרעה מצד מדינות המערב. לממשלה האמריקאית, שמכרה נשק לאינדונזיה, היה אינטרס לא לעורר רעש בעניין הזה, ולכן התקשורת, אותם "כלבים רצים" של סוכנות הביון המרכזית, סתמה את הפה. בעוד שלזוועות הקמר רוז' ("האדומים") הקדיש ה"ניו יורק טיימס" 1,250 אינץ', לרצח העם בטימור המזרחית הוקישו רק 70. וכך המשיכו האמריקאים הטובים לצפות בסופרבול ולשנוא את הקומוניסטים, ולא יצאו להפגנות מחאה נגד תמיכת ארצות הברית בממשלת אינדונזיה.

זה מזכיר את התקפות הימין המסודר על התקשורת, אומר בסרט קרל מאיירס, בעל טור ב"ניו יורק טיימס", ובוודאי, לדעתו, שחומסקי מעולם לא טרח להבין את הבחירות, המקריות, ולחץ הזמן שקובעים במידה רבה את סדר היום של התקשורת. ואילו טום וולף, בהופעה קצרה עוד מזו של מישל פוקו, פוטר את ספריו המתעדים הרכב של חומסקי כעוד תיאוריה של קשר, מה שמקובל בקרב רוב ההיסטוריונים כרעיון עיוועים.

חומסקי. עוד תיאוריה של קשר

האם לא מתקבל על הדעת שהיחסים בתוך העילית והיחסים של התקשורת עם העם התמים, והנבון בפוטנציאל, הם קצת יותר מורכבים ממה שנדמה לחומסקי וחושביו? האם העילית האמריקאית היא באמת כל כך מגובשת ודבקה בעוצמה ומכירה את העולם ומרחיקה ראות, עד שאפשר להטיל עליה את האחריות לכל מעשה נבלה, גם, למשל, לכיבוש טיבט על ידי הסינים? האם כל הצהובים והחומים השחורים גם הם, כמו שמנים אווז מהאמריקאים, רק פיונים בידי תמנון הכסף והכוח של הפנטגון, וול סטריט ומערכת ה"ניו יורק טיימס"?

אבל תשדיר השירות הארוך הזה לחומסקי – בלשן, היסטוריון, הוגה מדיני, אקטיביסט פוליטי ואינטלקטואל – הקצה לביקורת המקשעת על הגותו עוד פחות מקום ממה שהקדישה התקשורת האמריקאית לטימור המזרחית.

"דמעות לבנות" בבת שבע

הכוריאוגרף הצרפתי אנג'לן פרלז'וקאז', שעבודתו האחרונה, "הפארק", מועלית בהצלחה באופרה של פאריס, יעלה את "דמעות לבנות" עם אנסמבל בת שבע.

פרלז'וקאז' יהיה אורח הלהקה במשך כשבוע, מה־20 עד 26 בנובמבר, ובסיום יתקיים לכבודו ערב שבו יעלה האנסמבל את "דמעות לבנות", שזכה במקום הראשון בתחרות הבאניולה, תחרות המחול החשובה ביותר באירופה. להקת בת שבע תעלה את עבודתו "כלולות" למוסיקה של סטרווינסקי.

פרלז'וקאז' והכוריאוגרף ליונל הוש ישתתפו בפרויקט הווידיאודאנס של אנסמבל בת שבע בשנה הבאה. הנהלת הלהקה מקיימת עתה מגעים גם עם ג'ון ג'וסט וקולנוענים אמריקאים נוספים במטרה לבחור מביניהם יועץ מקצועי לפרויקט. עוד נודע שחברת "קשת" רכשה תמורת 2,700 דולר את זכויות השידור ל"בכורות וידיאודאנס 94", שהוקרנו במוזיאון ישראל ובמרכז סוזן דלל הסתיימה בשבוע שעבר. הסרט ישודר בערוץ 2 ב־13 באוגוסט.

יעל אפרתי

מחווה למשה מזרחי בפסטיבל חיפה

בפסטיבל הסרטים הבינלאומי בחיפה תיערך מחווה לבמאי הישראלי משה מזרחי. יוקרנו שישה מסרטיו של מזרחי, הבמאי הישראלי היחיד שזכה באוסקר, על סרטו "כל החיים לפניו" (1977), ופעל בצרפת ובישראל. בפסטיבל יוקרנו הסרטים "אבו אל בנאת", "אני אוהב אותך, רוזה", "אורח בעונה המתה", "הבית ברחוב שלוש", "שלחתי מכתב לאהובתי" ו"החיים ממשיכים".

למען ילדי רואנדה. דיוויד ברוזה, קורין אלאל, ברי סחרוף, רמי קליינשטיין, בועז שרעבי, סי היימן, דני ליטני, שלמה גרוניך, ירמי קפלן, שרון חזיז ואחרים יופיעו ב"שרים למען ילדי רואנדה", ערב התרמה שייערך ביום שלישי בצוותא תל אביב. מחיר הכרטיס 50 שקל.

עתיד הבית התל אביבי. הפרסים הוענקו בתחרות "עתיד הבית התל אביבי" שעל קיומה הוחלט בעת הכנס לסגנון הבינלאומי שנערך בתל אביב במאי. במקום הראשון במסלול לאדריכלים זכה דימיטרי מזו מתל אביב; במסלול הסטודנטים זכו יוסי פו רגן ושירלי גילת מהטכניון. בתחרות התמודדו 15 מועמדים. בחבר השופטים היו האדריכלים דן דרין (יו"ר), ישראל ברנה, צבי הראל, ברוך יוסקוביץ, צופיה סנטו, אלדד שרון ומנכ"ל חברת רלק, אמנון שדה.

דוכנים בפסטיבל עכו. עיריית עכו תאפשר הקמת מאה דוכנים שיפעלו במסגרת יריד פסטיבל עכו לתיאטרון ישראלי אחר, שיתקיים בחול המועד סוכות ויימשך ארבעה ימים. כמו כן, הוחלט להכשיר מקומות נוספים לרוכלי מזון. צוותים של עיריית עכו יקימו את הדוכנים ויפקחו על הסדר במקום.

"וודאו 94", כנס בינלאומי למחול נערך לראשונה בסין העממית

לראשונה בסין העממית נערך ביולי פסטיבל וכנס בינלאומי למחול, "וודאו 94" ("וודאו" פירושו מחול בסינית). בכל יום משמונת ימי הפסטיבל התקיימו 3–2 מופעים והרצאות של אנשי מחול מאסיה. מאירופה וארצות הברית באו לפסטיבל, שהתארח באקדמיה למחול של בייג'ינג, מבקר המחול הגרמני יואכין שמידט, ג'נבייב אוסואלד, שהיתה ממקימי ספריית המחול בלינקולן סנטר בניו יורק, וחוקר המחול האמריקאי רוג'ר קופלנד.

מצפייה בהופעות הרבות בפסטיבל עולה כי המחול בסין העממית מצוי בתקופת מעבר. באחרונה ריקודי העם הסיניים אינם מצליחים למשוך קהל, ולכן נוספו לחלק מהמופעים גימיקים ואפקטים תיאטרליים, שהופכים את המחולות למופעי ראווה ופוגעים באיכותם האמנותית. המופע של הבלט הסיני "בת הים הקטנה", היה בעצם מה שנקרא היום מחול סיני אמנותי. כאשר הוציאו בעבר את הריקודים מהאופרה כדי ליצור ערבי מחול אמנותיים עצמאיים התברר שמחול זה איננו עשיר דיו ולכן שילבו בו תנועות הלקוחות מריקודי עם ובלט קלאסי. בשילוב המוזר הזה הרקדנים מבצעים בלט קלאסי בתלבושות קלאסיות, אלא שלרגליהם אין נעלי אצבע. מופע זה היה יוצא דופן בפסטיבל, מלבדו כמעט ולא היה ייצוג לבלט.

אופנתי היום בסין מחול מודרני המיובא מארצות הברית. הנטייה למחול המודרני (במיוחד לפי הטכניקה של מרתה גראהאם) קשורה גם למגמת ההתפתחות של השלטון. אבל בינתיים אין ריקודים בסגנון מרס קנינגהאם וגם לא מחול פוסט מודרני (חוץ ממופע אחד מהונג קונג).

מרשימה במיוחד להקת המחול מגואנדונג שבקנטון. הרקדנים מרהיבים ביכולתם הווירטואוזית, והרפרטואר של הלהקה מטפל בנושאים מסורתיים בסגנון עכשווי. להקה מודרנית מצוינת נוספת היא "שער ענן". עוד הופיעו בפסטיבל "וודאו 94" להקות מדרום קוריאה, מלזיה, הפיליפינים, אוסטרליה, יפאן וגם אנגליה, צרפת וארצות הברית.

רות אשל

הארמון המקולל

וודי אלן מתעתד לקנות ארמון "מקולל" בוונציה

עיתונים איטלקיים מדווחים על כוונתו של וודי אלן לרכוש ארמון בן שלוש קומות בוונציה (במחיר ראשוני של 10 מיליון דולר). מספרים שהוא התאהב בבית לפני כחצי שנה בטיול שערך בוונציה יחד עם חברתו לחיים סון־יי פרווין.

הבעיה היא שהבית מקולל. מאז שנבנה הארמון, "צה דאריו" ב־1487, פקדה אותו שורה של אסונות. בתו של בעל הבית המקורי מתה בגיל צעיר מכאב לב, והיורש האחרון של המשפחה נהרג בשוד בסוף המאה ה־17. במאה ה־19 סוחר יהלומים ארמני התרושש שבועיים לאחר שעבר לגור בארמון, אריסטוקרט אנגלי התאבד בו ומשורר צרפתי מת שם ממחלה. זה המשיך גם במאה ה־20: פיליפו דלה לאגבה נרצח באחד מחדרי השינה של הארמון ב־1970, המועמד האחרון לקניית הבית, פבריציו פראני, דרס את אחותו בשוגג ימים אחדים לאחר שעבר לגור במקום, והבעלים האחרונים, ראול גארדיני, התאבד בקיץ שעבר.

שירות ניוזדיי

הצעת היום / נירה רוסו

מרקחת אפרסקים ושזיפים מבושמת בג'ין

לא שוכחים להכניס כמה גלעינים לתוספת מרירות מכוונת.

חומרים:

1 ק"ג מעורב – אפרסקים לבנים ושזיפי סנטה רוזה

1 ק"ג סוכר

3 כפות ג'ין

הכנה:

1. מגלעים שזיפים ואפרסקים, חותכים כל פרי לשניים באופן גס ושמים בסיר גדול יחד עם 3–4 גלעיני אפרסק.
2. מכסים במים, מביאים לרתיחה ומבשלים במשך 20 דקות.
3. מועכים את הפירות בבישול במגזחה ידני, בתוך המים, כך שיוותרו פיסות פרי, ומוסיפים את הסוכר. מבשלים תוך עירבוב לפרקים 30–20 דקות על להבה בינונית.
4. בתום הבישול, יוצקים על המרקחת את הג'ין. לא מערבבים. מניחים להצטנן כך.
5. מעבירים לצנצנות. אפשר לצקת על המרקחת עוד כפית של ג'ין.

مكز: من الأصل

هكذا من الأصل

משבר בבורסה. גם לא למכור זאת החלטה

כבר התחלנו, חבל להפסיק עכשיו

אנשים שלא מוכרים מניות למרות המפולת בבורסה הם גם אלה שנשארים בקולנוע מול סרט גרוע. מחקרים חדשים מסבירים למה לאנשים חבל לוותר על ההשקעה הראשונית

מאת הילה קומם

מי שלא מכר את המניות שלו אחרי הירידות של ינואר וגם לא במפולת של מאי, כי לא רצה למכור בהפסד, יצא בהפסד גדול עוד יותר. התנהגות של המשך השקעה באפיק כושל היא תופעה מוכרת, שאינה ייחודית רק למשקיעים בבורסה. אנשים נשארים לשבת בקולנוע מול סרט משעמם שלא מראה סימנים של שיפור, ממשיכים קשר אינטימי כושל או חברות משממה מימי גן הילדים, רק משום שחבל להם לוותר על ההשקעה הראשונית.

"כשמגיעים לצומת מסוים שבו צריך להחליט איך לנהוג בהמשך, השיקול העיקרי צריך להיות מה יניב המשך ההשקעה בעתיד. גודל ההשקעה הראשונית הוא לא שיקול רלוונטי", אומר פרופ' שאול פוקס, מהמגמה לפסיכולוגיה חברתית-תעשייתית באוניברסיטת בר אילן. פוקס חוקר מה שנקרא בשפה המקצועית אסקלציה (הסלמה), התנהגות של המשך השקעה באפיק השקעה כושל.

אסקלציה היא תופעה יומיומית. למשל, כשמחכים לאוטובוס והוא לא מגיע – אחרי זמן מה צריך להחליט אם לקחת מונית או להמשיך להמתין. רוב האנשים מתחשבים לא רק בזמן הרחוק (שיקול רציונלי), אלא גם בזמן שכבר השקיעו בציפייה לאוטובוס, שיקול שהוא לא תמיד ענייני משום שהם עשויים להמשיך להמתין עוד זמן רב. התלבטות אחרת היא השאלה אם לנתק שיחת טלפון או להמשיך להמתין על הקו, כשברקע מתנגנת שוב ושוב אותה מנגינה מעצבנת.

הצורך בהסבר פסיכולוגי לתופעת האסקלציה התעורר בעקבות מאמר של ב"מ סטאו, שהתפרסם ב-1976 בכתב העת "התנהגות ארגונית וביצוע אנושי". כדי לבדוק התנהגות של אסקלציה בחר סטאו בהליך שהדף לתבנית מחקר קלאסית. הוא העמיד בפני הנבדקים דילמות כמו: "נניח שהשקעת 10 מיליון דולר בפרויקט ואחרי כמה שנים התברר שהוא כושל, האם תשקיע חמישה מיליון נוספים לצורך שיקומו של הפרויקט או שתנטוש אותו ותנסה משהו חדש?"

בעקבות מחקריו פיתח סטאו את תיאוריית ההצדקה העצמית, המסבירה את האסקלציה כתהליך של מוטיבציה רגשית. כשאדם השקיע כסף ונכשל, הוא מרגיש אחריות אישית, וכדי להצדיק את ההשקעה הראשונית ולהימנע ממצב שבו יודה בפני עצמו ובפני אחרים בכישלון, הוא עשוי להגיע להחלטה להמשיך להשקיע, החלטה שעלולה להוביל להפסד גדול עוד יותר. גם הפסד במלחמה יכול לגרום לאסקלציה. במלחמת וייטנאם, למשל, המשיכו לשלוח עוד ועוד גייסות של חיילים כשהנימוק (הלא רציונלי) היה שחבל להפסיק את המלחמה עכשיו, אחרי שכל כך הרבה חיילים נהרגו.

בשנות השמונים מצאו חוקרים הסבר חלופי לאסקלציה בתיאוריית הפרוספקט (תחזית), שפיתחו ב-1979 הפסיכולוגים הקוגניטיביים פרופ' דני כהנמן ופרופ' עמוס טברסקי (שניהם ישראלים שחיים בארצות הברית). התיאוריה הקוגניטיבית הכלכלית הזאת מחלקת את המרחב הכלכלי לאזורי רווח והפסד וטוענת שאדם מוכן להסתכן יותר כשנדמה לו שהוא נמצא באזור ההפסד מאשר כשהוא חושב שהוא באזור הרווח. מי שנמצא בתחום ההפסד יעדיף רווח אפשרי על פני הפסד ודאי.

התיאוריה הזאת יכולה להסביר את נכונותם של נפגעי הבורסה להמשיך במירוץ. "אנשים לא מודעים לכך שגם כשהם נשארים בבורסה, הם מבצעים החלטה", אומר פוקס. "יש הבדל פסיכולוגי בין ההחלטה להמשיך בהשקעה (שלא כרוכה בעשייה) לבין ההחלטה לשבור את התהליך".

פוקס, שעובד גם כיועץ לארגונים ומוסדות, מנסה לעורר מודעות של מקבלי ההחלטות למלכודת האסקלציה ולשיקולים הלא רציונליים שפועלים בה. במקרה של הפסד הוא ממליץ להעביר את ההחלטה לידי אדם שלא קשור להשקעה הראשונית – מישהו שלא נמצא באזור ההפסד ולא מרגיש אחריות אישית לכישלון, ולכן יכול לשקול את ההשקעה הנוכחית בלי להתייחס להשקעות קודמות.

פוקס פיתח, יחד עם ד"ר מיכאל הופמן, גם הוא מבר אילן, גם הסבר שלישי לאסקלציה. הם דנים בה כסוג של התנהגות המכוונת למטרה. לפי התיאוריה הזאת, הנכונות להמשיך להשקיע בפרויקט כושל תלויה במרחק מהמטרה הסופית. "כשאדם מתחיל בפעולה להשגת מטרה כלשהי (לימודים לקראת תואר, קריאת ספר וכדומה), נוצרת אצלו מטרה משנית, חשובה לא פחות – השלמת המשימה עד סופה", אומר פוקס. "התופעה מתחזקת ככל שקרבים לסיום המטרה. קל יותר לנטוש ספר לא מעניין לאחר כמה עמודים מאשר לקראת סופו".

ההסבר הזה מתאים פחות למשקיעים בבורסה, שבמקרה של הפסד רחוקים מתמיד מהשגת מטרתם הסופית, אבל הוא הולם מאוד תהליכים אחרים: קושי גדל והולך לוותר על קשר רומנטי כושל ככל שמועד החתונה מתקרב, או קושי לוותר על מקצוע נרכש, גם אם הוא מתברר כמושך פחות מכפי שנראה בתחילה.

שתי גדות לסיין / יורם ברונובסקי

המופת המוחלט בעיני פרוסט

"השכה לאל, אנו מתגוררים סוף סוף בבית הזה, קרנאוואלה. וזה נפלא באמת: יש כאן מקום לכולנו, האוויר צח", כך כותבת ב-7 באוקטובר 1677 מדאם דה סוויניה לבתה פרנסואז-מרגרט, היא הרוזנת דה גריניאן, החיה באחוזת בעלה בפרובאנס ואינה מתגעגעת דיה לאמה, הדואגת, על כן, צורך מתמיד לעודד את אהבתה במכתביה.

אבל מיהי מדאם דה סוויניה (1696–1626)? ודאי יש צורך להגדיר את מעמדה בכמה מלים, בשביל הקורא העברי שמותר לו לא לדעת מאומה על זו שרבים ראו בה את גדולת הסופרות של צרפת, מחברת הפרוזה השנונה והצחה ביותר שלה. מותר לו לא לדעת משום שכתבי מדאם דה סוויניה לא תורגמו לעברית מעולם, וספק אם יתורגמו.

הסיבה נעוצה בסוג הכתיבה של דה סוויניה, שלפני נישואיה למרקיז דה סוויניה היתה קרויה מארי דה רבוטן, והיתה מפורסמת ביופיה ובשכלה הטוב. היא סופרת לארדשמית כביכול, מחברת של מכתבים – מכתבים אישיים, לא לפרסום, שכוונו בעיקר אל בתה האהובה.

רק בדיעבד, אחרי מותה, הוכר ערכם של המכתבים הללו כיצירות אמנות גדולות, והם פורסמו לראשונה, בחלקם, כשלושים שנה לאחר מותה. מאז הם תפארת הפרוזה הצרפתית הקלאסית, מקור לביטויים שונים בשפת הכתיבה ואפילו הדיבור הצרפתי. מרסל פרוסט ראה בפרוזה שלה את המופת המוחלט. מסבתו ומאמו ירש את המנהג להגות יומם ולילה במכתבים האישיים הללו, שנכתבו לפני שלוש מאות שנה.

הנה כיום מתמן התייר לשהות שעות אחדות בביתה של מדאם דה סוויניה שברובע העתיק, המשופץ לתפארת, לה מארה, באותו בית קרנאוואלה שהיא שכרה ב-1677, התגוררה בו במשך שני העשורים האחרונים של חייה הארוכים, וממנו כתבה אל בתה את מרב מכתביה.

הבית ניצב ברחוב הקרוי היום על שמה, רחוב דה סוויניה, מספר 23, והוא מוגדר במדריכים כ"מוזיאון קרנאוואלה" – אחד היפים שבבתי פאריס הישנה, ומן השמורים והמטופחים שבהם.

יתר על כן, הבית מוגדר כ"מוזיאון לתולדות פאריס". אמנם כן, אוספיו מספרים את סיפורה הארוך של העיר מראשיתה הפרה-היסטורית – עקבות של יישוב פרה-היסטורי התגלו באיים שעל הסיין הקרויים היום אי סן-לואי ואי לה סיטה – עבור את תקופתה הרומית, כשנקראה לוטטיה, ועד שנת פריצתה של המהפכה הצרפתית. בתולדותיה החדשות יותר של העיר – מ-1789 ועד ימינו – עוסקים האוספים המוצגים בארמון הסמוך לבית קרנאוואלה, הקרוי על שם בעליו הראשונים, מרינאי בשם פלטייה דה סן פרגו.

אבל אותנו מעניין, כאמור, ביתה של הגברת דה סוויניה. בצדק הוא בית משכן של תולדותיה הקדומות יותר של העיר, וביחוד תולדותיה בימי גדולתה המלכותיים. סוף סוף מדאם דה סוויניה חיה את חיי הזוהר הפאריסאיים של תקופת לואי ה-14, מלך-שמש במלוא מובן הדימוי.

בקומתו השנייה של הבית מוצגים הדיוקנאות של גדולי התקופה, כגון דיוקנו של מולייר בתפקיד יוליוס קיסר, בטרגדיה בת-הזמן, ואף דיוקנה של מדאם דה סוויניה עצמה משנת 1665, פרי מכחולו המלומד של צייר-החצר בשם קלוד לפבר. הציורים, הפסלים, הרהיטים, הכל אומר הדר מלכות.

הוא הדין בבית עצמו, שראשית בנייתו ב-1548, והוא נושא את כל סגולותיה של אחוזה רנסנסית, הממוקמת בתוך תוכה של העיר – במה שהיה קרוי אז מגנון "הכפר בעיר". הגינה המקסימה מביאה את הטבע – שגם הוא מאולף, סימטרי, סדור לתפארת – לתוך המבנה שכולו תרבות. הנה ספסל האבן שעלתה בו הירוקת, ואף היא, ראה זה פלא, המעוצבת בדגם סימטרי.

בתפאורה הטבעית הזאת לא יתקשה הדמיון להעלות באוב את דה סוויניה היושבת כאן, על ספסל האבן, הוגה בבתה הרחוקה, הצוננת, חושבת מה תכתוב לה בעוד רגע, בעט-הנוצה הגדול שעל שולחן הכתיבה בקומה השנייה, כדי לעורר את געגועיה אל אמה.

למעלה: מוזיאון קרנאוואלה. למטה: פורטרט של מדאם דה סוויניה, מאת קלוד לפבר, 1665. הכל אומר הדר מלכות

לנוסעים לחו"ל

סרט וארוחת ערב

בטבלה מובא הסכום הממוצע לאדם לבילוי בערב – ארוחה במסעדה וסרט – בערים שונות בעולם. לרוב מדובר בארוחה במרכז העיר, ללא מנה אחרונה ויין. רוב הנתונים נאספו על ידי "דנוהיימר אינטרנשיונל" במחצית הראשונה של 94'.

	סרט	ארוחת ערב
	(המחירים בדולרים)	
טוקיו	16.68	69.80
רומא	5.70	37.25
הונג קונג	5.83	35.75
מנהטן	7.50	34.85
פאריס	7.86	32.80
לונדון	8.49	30.95
קופנהגן	8.81	28.60
פרנקפורט	6.88	26.70
לוס אנג'לס	5.82	25.80
סידני	8.37	21.50
מקסיקו סיטי	3.68	21.35
טורונטו	5.34	17.90
ברצלונה	4.41	17.50
סאו פאולו	3.16	15.05

רק באמריקה

מבשלת בירה פרטית

היש מראה ישראלי יותר מכרס גברית שובבה ושערה הפורצת מן הרווח שבין אבזם החגורה לבין שולי חולצת הטי המנופחת של לאקוסט? הבעיה היא שכרס לא צומחת סתם ככה. כרס צריך לתחזק, עדיף בהזרמה קבועה של חומוס ובירה.

כיוון שיש גבול לכמות המכבי שאפשר לשתות בלי למות משעמום, הנה רעיון נשגב לשימור הכרס: מבשלת בירה פרטית, להכנת 28 כוסות בירה בבית. המכשיר הזה מגיע עם תערובת דגנים ושמרים, ואחרי שהוספת להם את כמות המים הנכונה יש לאשפז אותו במקרר לשבוע עד עשרה ימים. נכון, הוא יתפוס בערך שליש מקרר, אבל ממתי לגברים יש משהו במקרר חוץ מסרטי צילום וקוטג' מתשכ"ם. המחיר: 99.95 דולר.

גיל הובב

סגנון אוסטרלי בטקסס

בשבועות האחרונים לא יצא לשוק אף יין ישראלי, וכך היה לי פנאי לטעום כמה יינות משלושה אזורים לא צפויים: טקסס, וירג'יניה ובריטניה.

יין

דניאל רוגוב

עד לעת האחרונה, אם אמרת שתייה וטקסס בנשימה אחת, מיד הצטיירו בדימיון בוקרים העושים את דרכם אל הבר, אקדח על כל ירך, ומזמינים כוסית של ויסקי. הגיעה השעה לשנות את הדימוי, שכן יינות טקסס, מאז התחילו להופיע בשלהי שנות השבעים, מפתיעים באיכותם אפילו את אוהבי היין הרציניים ביותר.

בשטחים נרחבים של טקסס חם ולח מכדי לגדל ענבים משובחים, ומשום כך לא יצרו שם יינות במשך שנים רבות. אבל לפני כ-25 שנים התברר שבשני אזורים, אוסטין הילס וסטייקד פליינס שבמערב טקסס, האקלים ותנאי הקרקע דומים לאלה שבעמק המרכזי בקליפורניה.

סטייקד פליינס נמצא ליד העיר לבוק, על רמה שגובהה כמעט 1,200 מטר, והאקלים הקריר והיבש מתאים לגידול ענבי קברנה סוביניון, שארדונה וסוביניון בלאן. טעמתי כמה יינות מהיקבים שם, ורבים מהם מרשימים. כמו כל היינות הטקסניים, יינות הקברנה סוביניון שבדקתי לא נועדו ליישון ויש לשתותם כשהם עדיין צעירים. הם חסרים אמנם עומק, אבל בניחוחם ובטעמם יש רעננות, עושר ופרי, והם מרעננים במיוחד. השארדונה והסוביניון בלאן שניסיתי יושנו בחביות עץ אלון בין שלושה לשישה חודשים והיו טובים לא פחות. היינות אינם מימיים, הם מאוזנים, ואם כי לכולם אופי בולט של פירות בשלים ולימונים, לכל אחד מהם גם אישיות משלו.

אף על פי שכמעט כל היינות הטקסניים משתמשים בטכניקות של קליפורניה, הוכיח רוב היינות שטעמתי את הסגנון האוסטרלי דווקא. את יינות טקסס אפשר לשתות במסעדות הטובות של דאלאס, אוסטין ויוסטון, וכמה מהם נוספו לתפריטי היינות במסעדות סן פרנסיסקו ולוס אנג'לס. במסעדות נעים מחיריהם בין 8 ל-15 דולר. יינות טקסס המומלצים ביותר הם של היקבים Fall ,Staked Plains Creek ,Pheasant Ridge ו-MessinaHoff.

טעמתי גם כמה יינות ממדינת וירג'יניה. העובדה שהצליחו לגדל ענבי יין משובחים באקלימה החם והלח של וירג'יניה מוכת ההוריקנים היא נס של ממש. אבל באמצעות טכנולוגיה חקלאית מודרנית מצליחים כמה יקבים מקומיים לייצר יינות ריזלינג בנוסח אלזאס, יבשים וטובים להפתיע, ויינות שארדונה קלים, פריים ועשויים היטב.

את היינות האלה אפשר להשיג בחנויות בווירג'יניה, ורובם עולים 6–10 דולרים הבקבוק. הם גם פופולריים במסעדות רבות בוואשינגטון הבירה. מהיינות האדומים של וירג'יניה יש להתרחק, אבל את היינות הלבנים של היקבים Chateau Moriset, Ingleside Plantation ו-Prince Michael כדאי לנסות.

דבקות במטרה

בריטניה נמצאת בגבול הצפוני של אזורי גידול הענבים ונראה שתמיד יורד בה גשם בעונת הבציר, ולמרות זאת 1,200 חקלאים אנגלים ממשיכים לנסות ולגדל ענבים ליין. האנגלים נודעים בדבקותם במטרה, והאיכות מחייבת לשוב ולטעום מדי כמה שנים את היינות שהם מייצרים.

בין היינות הלבנים שבדקתי באחרונה המעניינים ביותר יוצרו מענבי סייוואל בלאן, הכלאה צרפתית ועינב אידיאלי, יש הטוענים, לאקלים ולתנאי הקרקע בבריטניה. הטובים שבהם הזכירו לי סוביניון בלאן צעיר ויבש. יינות השארדונה שניסיתי היו רעננים ונעימים, אבל קצת חמצים מכדי שיהיו מתוחכמים ממש. יינות מילר-תורגאו הלבנים היו קהים ומתוקים מדי והפינו בלאן שטעמתי היה מימי וחמוץ מדי כאחת.

תעשיית היין האנגלית היא תעשייה קטנה מאוד המייצרת פחות מארבעה מיליוני בקבוקים בשנה, אבל מאז 1987 יכול איגוד הכורמים האנגלי להעניק תוויות מיוחדות ליינות איכות. מעטים מאוד היינות שנמצאו ראויים לתווית הזאת, ויהיה קשה לשכנע אותי שהיינות האנגלים יצליחו אי פעם להיות יותר ממשקאות קיץ קלים, פרחוניים וחמצמצים מעט, טובים בעיקר עם שפריץ של סודה.

עיצוב / אריה ברקוביץ

חזרה לטבע

בחלון ראווה של חנות למוצרי חשמל ברחוב שינקין בתל אביב מוצגות מנורות בצורת פרחים שכמו נלקחו מתוך אגדה. עמודים גבוהים ומתפתלים של פרחים טורפים עשויים יציקות פוליאסטר ואפוקסי, ועלי כותרת יצוקים באלומיניום או זכוכית. צבעוניות חזקה, רימונית ומופשטת ואבקנים מנוריות קטנות מצליחים להעביר את האופי הביזארי הדרוש.

המעצב הוא יהודה אורן, חשמלאי עם נפש פיוטית שהחליט להכניס רוח חיה בחלון הראווה שלו. המנורות עשויות ביד ומטופלות בקפידה, החל מהבסיס היצוק פוליאסטר ועד הדימר היצוק באלומיניום. זהו מוצר פיסולי שאינו מבוסס על פס ייצור, ולכן המחירים אינם זולים: בין 1,800 שקל ל-2,000 שקל למנורה גדולה, ובין 130 שקל ל-350 שקל למנורת שולחן קטנה. "יודה", שינקין 53, תל אביב.

תצלומים: אייל גרייף

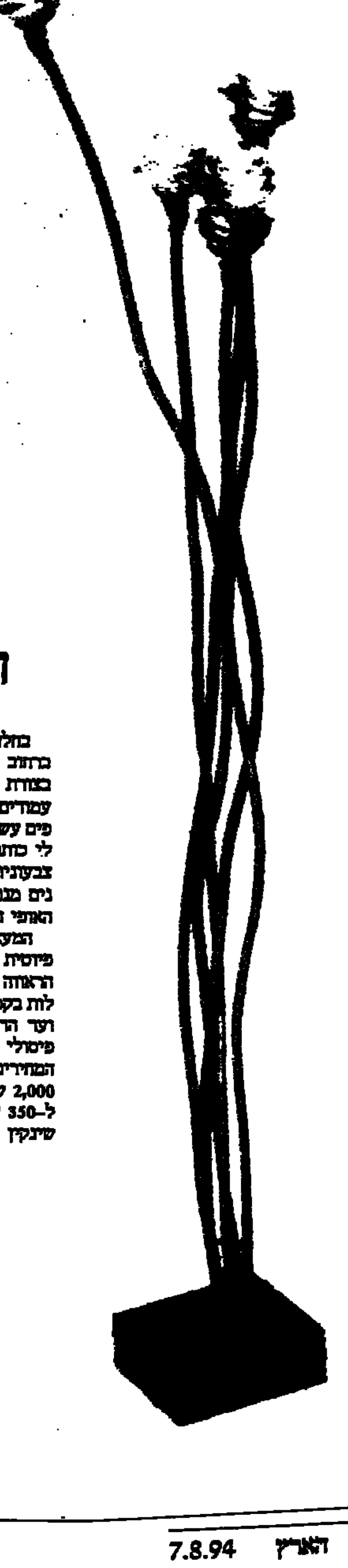

תשובות:
1. שלושה חודשים, ואז נפטר.
2. קלרנס בירדסיי, ב-1924.

רדיו

קול המוסיקה

06.06 שחרית מוסיקלית. שעה ראשונה
07.07 שחרית מוסיקלית. שעה שנייה. סמטנה: קטעים תזמורתיים, מתוך האופרות "ליבושה", "הברנבורגים", "שתי אלמנות" ו"הכלה המכורה"
08.05 לקום עם מוסיקה. שעה שלישית. קונצ'רטות לתזמורת מאת ריכטר, לאוקלר, טורלי והיידן
09.00 תוכניות הבוקר של קול המוסיקה. אלבינוני: סונטה בסול-מינור לכלי קשת ולקונטינואו. באך: אריה, מתוך קנטטה מס' 170. בטהובן: קונצ'רטו מס' 4 בסול-מז'ור לפסנתר ולתז. אופ. 58. מנדלסון: סימפוניה בסי-במול, אופ. 20. ברהמס: חמישיית הקלרנית בסי-מינור, אופ. 115
11.00 אלגר: קונצ'רטו לצ'לו ולתז. אופ. 85. דיליוס: "יריד בריג", רפסודיה אנגלית. בריטן: המנון לצ'ציליה הקדושה. סאליבן: סימפוניה במי-מינור, "האירית"
12.30 צ'ייקובסקי: שלישיה בלה-מינור לפסנתר, לכינור ולצ'לו, אופ. 50. יוסף טל: סיפור אהבה, אופ. 16
13.57 ביטוח שיר. אשר רייך
14.06 מוסיקה לשעת צהריים. בתוכנה: שלישיית כלי קשת ברה-מז'ור, אופ. 70/1, "הרוחות" (שלישיית בטהובן). שומאן: סימפוניה מס' 4 ברה-מינור, אופ. 120. קמלה: קונצ'רטו לקלרנית ולתז. מאהלר: "שירי שוליה נודד". דביסי: "נוקטורנים"
16.00 מוסיקה ליום ראשון. קאריסימי: אורטוריה לבתולה הקדושה. בוקסטהודה: "ציפורן בן האל". שוברט: מיסה במי-במול מז'ור, ד. 950
18.00 מאולם ההקלטות. ראובן סרוסי – גיטרה. בריטן: נוקטורנאל, אופ. 70. ה.ו. הנצה: סונטה מס' 1 על דמויות שקספיריות, מתוך "מוסיקת תיאטרון מלכותית". ה. וילה-לובוס: שישה אטיודים. גרנדוס: ולסים פואטיים
19.05 צלילים בין ערביים. אלבינוני: אדג'ו בסול-מינור. ובר: אנדנטה ורונדו הונגרי לוויולה ולתז. אופ. 35. מוצרט: אריה מתוך "המלך הרועה" והאריה הקונצרטית – "קבלו את תודתי". רספיגי: אדג'ו וריאציות לצ'לו ולתז. צ'ייקובסקי: ארבעה קטעים מתוך הבלט "אגם הברבורים"
20.03 מאולמי הקונצרטים שלנו. פסטיבל ישראל '94 – הקלטה ממרכזית, 6/7. ברברה שליק – סופרן/ אילן אשר – תזמורה. אישמטן אלה – עוגב. מיצירות הנדל, פורסל, גרסי, באך, קלרק, לאו, קאריסימי, סטוקוב'ין. תזמורת הנוער הבינלאומית/ שמחה הג. הקלטה: אולם הנרי קראון, ירושלים, 18.1.94. תוכנית מיצירות מוצרט. הפתיחה לאופרה "כך עושות כולן". סימפוניה קונצרטנית במי-במול מז'ור, ק. 364. סימפוניה מס' 38 ברה-מז'ור, "פראג"
23.00 צלילים לסיומו של יום

רשת א'

07.30 שירים עבריים
08.05 שורשים
09.05 פתוח וסגור. השקעות. רם תרמוד
10.05 סלדריה. משה טימור
11.05 חיים
12.05 שירים עבריים
13.00 חדשות והתוכניות באנגלית בצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.05 פנים אל פנים
16.05 מה קרה לי. סיפורים
17.05 קול האמנויות
19.05 בין הזמנים
20.00 מבט לחדשות
20.50 פרקי היום בתנ"ך
21.00 כלים שלובים
22.05 אזור בשבתון
23.05 שירים עבריים

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר. דליה יאירי
10.05 הכל דיבורים
12.05 בועי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רפל
16.05 צבע הכסף. עינת רדיזב
17.05 שירים עבריים
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
21.05 כותרות מבט והיום הזה
21.15 שירים עבריים
23.05 אהבה עברית
24.05 יומן חצות
24.30 אהבה עברית (המשך)
01.05 לתוך הלילה. מנחם ברנית

רשת ג'

06.06 ברחובות שלנו
07.05 ארקמן ג'
09.05 עקוץ את התקליטיה
10.05 קול סיאם ושל כלה
11.05 עושים גלים
13.05 לוהט. שוש עטרי
14.05 אהבה עצמית. גיל קומר
15.05 קפסולת הלהיטים
17.05 בדרך מן הים
18.05 מקום בצמרת
21.05 כותל המזרח
22.05 שיר לאמהות
23.05 חולם בהקיץ

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת. דימוס ותפיסות ביהדות בעת העתיקה. הביטוי המעשי של היחוד הכיתתי. מרצה: ד"ר ישראל קנול
06.30 בוקר טוב ישראל
07.15 בוקר חדש. רוזנן נשר
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 עברית על הבוקר
10.05 נבון לקיץ
12.50 בילדי היום. ישי חודיים
13.00 בצהרי היום
13.15 החום בוטל. טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר
16.00 שעה לשני. רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.30 סוף היום
20.00 מבט לחדשות
20.30 פסק זמן מוסיקלי
21.05 קיץ על הנגף. שידור ישיר מ הטיילת בתל-אביב
23.05 24 – היום שהיה
24.00 יומן חצות
24.10 ציפורי לילה משותות
02.00 לא רוצים לישון

גלגל"צ

07.05 מרינה בדרך. אמיר אשר
09.05 גלגל הצלה
11.05 שבוע. אלי ישראלי
13.05 מיזוג אוויר. אבי שמאי
14.05 צרעי קיץ. סיוון הדרון
15.05 שבוע הזה. רוני לבן
16.05 חבם בבבים. רון לוינטל
18.05 גלגלאצה. לאה עין
20.05 דרייב אין. ביבי רביד
22.05 לילה טוב

קולנוע

תל אביב

גורדון המחודש – האשה שלא תיאמן. 18.30, 22.00
אמנן הדרי. 20.00
בן העיר קיקה. 19.30, 21.45. [illegible]. 17.00
גת – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. (עברית) 17.00
דיזנגוף 1 – הבריחה. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 2 – ברגה – עולם מושלם. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50. יהיה טוב סלומוניקו. 10.00
דיזנגוף 3 – [illegible] בסין. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 21.50. שלושת הצבעים – לבן. 19.40
דקל – סיפור מרובע ברונקס. 19.30, 21.50
הוד 1 – הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
הוד 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
הוד 3 – אצבעונית. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. מווריק. 19.30, 22.00
הוד 4 – בשם האב. 19.30, 22.00. קוראים לי בטהובן 2. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
הקולנוע – בודהה קטן. 19.15. פרש מסנגן. 21.45. אש צולבת. 17.00
חן 1 – ספיד. 19.25, 21.55. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 2 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. ספיד. 17.00. אייס ונטורה – בלש בבמוק. 11.00, 13.00, 15.00
חן 3 – צ'ק פתוח. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
חן 4 – עזרה באשלה. 19.30, 21.55. נינג'ה מכים שנית. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15
חן 5 – אייס ונטורה – בלש בבמוק. 19.30, 21.50. בגובה על הקרח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
סיילת 1 – האקדח מת מצחוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 22.00
סיילת 2 – ללא מוצא. 17.00, 19.30, 22.00
סיילת 3 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
לב 1 – הורים בהוממה. 11.15, 13.15, 15.15, 17.20, 19.45, 22.00
לב 2 – הקטיצה הגדולה. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.50
לב 3 – קליפורניה. 11.05, 15.20, 17.30, 19.40, 22.00. עירום. 13.00
לב 4 – בר מיש. 11.10, 13.10, 15.00, 17.30, 19.50, 22.00
מוזיאון – האשה שייצרה שמן שומשום. 17.00, 19.45, 22.00
הזמן של צבי מרוסי. 17.00, 19.45, 22.00
מקסים – שמיכה חשמלית ושמה משה. 17.00, 19.30, 21.40
סינמטק – אורלנדו. 17.30, 19.45, 21.45. סיפור שמתחיל בלוויה של נחש. 11.00, 17.00, 19.30, 21.30
צפון – שלושת הצבעים – אדום. 17.00, 19.30, 21.50. [illegible]. 14.00
רב-אור 1 – סיפור מרובע ברונקס. 14.30, 17.00, 19.55, 21.55
רב-אור 2 – אבא מדהים. 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
רב-אור 3 – עידן התמימות. 16.40, 19.15, 21.50
רב-אור 4 – ארץ הצללים. 16.45, 19.20, 21.50
רב-אור 5 – תמונות קצרות. 14.00, 17.30, 21.00. בלוז לחופש הגדול. 17.00
שחף 1 – השוטר מבוורלי הילס 3. 17.00, 19.30, 22.00
שחף 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45
תל-אביב 1 – השוטר מבוורלי הילס 3. 11.00, 13.00, 17.00, 19.45, 22.00
תל-אביב 2 – הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
תל-אביב 3 – מווריק. 17.00, 19.30, 22.00

ירושלים

אור – האשה שייצרה שמן שומשום. 19.30, 21.30
ג'יל 1 – השוטר מבוורלי הילס 3. 11.00, 13.30, 17.00, 20.00, 22.15
ג'יל 2 – מווריק. 11.00, 13.30, 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 3 – הורים בהוממה. 11.00, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
ג'יל 4 – קוראים לי בטהובן 2. 11.30, 13.30, 17.00, 19.00. רשימת שינדלר. 21.00
ג'יל 5 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 16.30, 19.30, 21.45
ג'יל 6 – בשם האב. 19.10, 22.00. אצבעונית. 11.00, 13.30, 17.00
ג'יל 7 – הפלינסטונס. 11.00, 13.30, 16.00, 18.00. הבריחה. 19.45, 22.15
ג'יל 8 – הפלינסטונס. 11.00, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
חן 1 – צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – ספיד. 19.25, 21.55. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 17.00
חן 3 – סיפור מרובע ברונקס. 19.25, 21.55. בגובה על הקרח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 4 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. נינג'ה מכים שנית. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 5 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. ספיד. 11.00, 17.00
חן 6 – אייס ונטורה – בלש בבמוק. 19.30, 21.50. צמד בלתי מנוצח. 11.00, 13.00, 17.00
חן 7 – אבא מדהים. 19.30, 21.50. אייס ונטורה – בלש בבמוק. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
רון 1 – ספיד. 10.45, 17.00, 19.30, 21.45
רון 2 – שמיכה חשמלית ושמה משה. 19.30, 21.45. בעיר בסמבר. 09.30. נינג'ה מכים שנית. 10.45, 17.00
תיאטרון ים – יומנו של צבי מרוסי. 19.00, 21.30
שלושת הצבעים – אדום. 19.00, 21.50

חיפה

אורל' – הקטיצה הגדולה. 19.00, 21.15
סינמה קפה מוריה – הורים בהוממה. 17.30, 19.30, 21.30

(המשך תל אביב)

סינמה קפה עמקי – רשימת שינדלר. 18.15, 21.00. הורים בהוממה. 11.00. קיקה. 19.00, 21.30
נצמון 1 – השוטר מבוורלי הילס 3. 16.30, 19.00, 21.20
נצמון 2 – מווריק. 16.30, 19.00, 21.20
נצמון 3 – האקדח מת מצחוק 33 ושליש. 16.30, 19.00, 21.20
נצמון 4 – שמיכה חשמלית ושמה משה. 16.30, 19.00, 21.20
נצמון 5 – הבריחה. 16.30, 19.00, 21.20
פנורמה 1 – הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.00, 16.30, 19.00. בשם האב. 21.30
פנורמה 3 – אצבעונית. 11.00, 16.30. קוראים לי בטהובן 2. 13.00, 19.00. שלושת הצבעים – אדום. 21.30
רב אור 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.00, 21.20. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
רב אור 2 – צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.20
רב אור 3 – אבא מדהים. 19.00, 21.20. בגובה על הקרח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
רב גת 1 – ספיד. 19.00, 21.20. צמד בלתי מנוצח. 11.00, 17.00
רב גת 2 – סיפור מרובע ברונקס. 19.00, 21.30. נינג'ה מכים שנית. 11.00, 17.00
רב מור 1 – סיפור מרובע ברונקס. 19.00, 21.30. נינג'ה מכים שנית. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
רב מור 2 – צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.30
רב מור 3 – מאהב אחד יותר מדי. 11.00, 16.40, 19.00, 21.30
רב מור 4 – ספיד. 19.00, 21.30. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
רב מור 5 – מלך האריות. (אנגלית) 19.10, 21.30. בגובה על הקרח. 11.00, 15.00, 17.00
רב מור 6 – עזרה באשלה. 21.30. צמד בלתי מנוצח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.10
רב מור 7 – אייס ונטורה – בלש בבמוק. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 21.30

אשקלון

חן 1 – סיפור מרובע ברונקס. 19.30, 21.50. מלך האריות. (עברית) 11.00, 17.00
חן 2 – אייס ונטורה – בלש בבמוק. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – ספיד. 19.25, 21.55. נינג'ה מכים שנית. 11.00, 17.00
חן 4 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50
חן 5 – צ'ק פתוח. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50

באר-שבע

רב נגב 1 – ספיד. 19.25, 21.50. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 17.00
רב נגב 2 – אייס ונטורה – בלש בבמוק. 11.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 3 – 19.30, 21.50. בגובה על הקרח. 11.00, 15.00, 17.00
רב נגב 4 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.30. צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 17.00

בת-ים

חן 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. קוראים לי בטהובן 2. 11.00, 17.00
חן 2 – ספיד. 19.25, 21.50. מלך האריות. (עברית) 11.00, 17.00
חן 3 – צ'ק פתוח. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – השוטר מבוורלי הילס 3. 19.30, 21.50. לשחרר את ווילי. 11.00, 17.00
חן 5 – סיפור מרובע ברונקס. 19.25, 21.55. נינג'ה מכים שנית. 11.00, 17.00
חן 6 – אייס ונטורה – בלש בבמוק. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 7 – הפלינסטונס. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50

הרצליה

אודיטוריום דניאל – אדום. 19.15, 21.40
מנדרין 1 – קיקה. 19.30, 22.00
מנדרין 2 – בשם האב. 19.30, 22.00
סמאר 1 – ספיד. 20.00, 22.10. הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 15.00, 16.45, 18.30
סמאר 2 – הפלינסטונס. 20.00, 21.45. אצבעונית. 11.00, 13.00, 15.00, 16.45. מלך האריות. (עברית) 18.15
סמאר 3 – מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 16.30. (אנגלית) 18.45. השוטר מבוורלי הילס 3. 20.15, 22.15

חדרה

לב 1 – הפלינסטונס. 10.30, 12.30, 14.30, 16.45, 18.20, 20.00, 22.20
לב 2 – הורים בהוממה. 10.30, 12.30, 16.40, 18.15, 20.00, 22.10. ספיד. 20.00, 22.00. נינג'ה קיד מכים שנית. 10.30, 14.30, 16.20
לב 3 – מלך האריות. (אנגלית) 18.10, 21.00. (עברית) 10.30, 12.30, 14.30, 16.20
לב 4 – השוטר מבוורלי הילס 3. 14.30, 19.00, 22.00

חולון

גל 1 – מלך האריות. (אנגלית) 20.00, 22.00. (עברית) 11.30, 14.00, 16.00, 18.00
גל 2 – צ'ק פתוח. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גל 3 – השוטר מבוורלי הילס 3. 11.30, 13.45, 17.00, 19.45, 22.00
גל 4 – צמד בלתי מנוצח. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גל 5 – הורים בהוממה. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00

כפר-סבא

ג'יל 1 – קוראים לי בטהובן 2. 11.30, 14.00. השוטר מבוורלי הילס. 17.00, 19.45, 22.00
ג'יל 2 – הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
ג'יל 3 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30. מווריק. 22.00
ג'יל 4 – ספיד. 19.45, 22.10. אצבעונית. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00
ג'יל 5 – הורים בהוממה. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
ג'יל 6 – מלך האריות. (אנגלית) 20.00, 22.00. (עברית) 11.30, 14.00, 16.00, 18.00
ג'יל 7 – צ'ק פתוח. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00

פתח-תקוה

היכל 1 – הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
היכל 2 – השוטר מבוורלי הילס 3. 19.45, 22.10. אצבעונית. 11.50, 14.00, 16.00, 18.00
היכל 3 – מלך האריות. (עברית) 11.30, 14.00, 16.00, 18.00. ספיד. 19.45, 22.00
רון 1 – קוראים לי בטהובן 2. 17.00. מלך האריות. 20.00, 22.00
17.00, 19.30, 22.00
רון 2 – מווריק. 17.00, 19.30, 22.00
רון 3 – לשחרר את ווילי. 17.00, 19.30. אדום. 22.00

קרית-מלאכי

הקריה – תעצרו את העיר שלם שנייה. 19.30, 21.30. אדון ליאון. 17.00

קריות

קריון 1 – לשחרר את ווילי. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 2 – השוטר מבוורלי הילס 3. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 3 – בשם האב. 19.00, 21.30. קוראים לי בטהובן 2. 11.00, 16.45
קריון 4 – החברה שלי 2. 11.00, 16.45. אדום. 19.00, 21.30
קריון 5 – הבריחה. 19.00, 21.30. תעלולים בצמרת. 11.00, 16.45
קריון 6 – הורים בהוממה. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 7 – מווריק. 19.00, 21.30
קריון 8 – אצבעונית. 11.00, 16.45
קריון 9 – הפלינסטונס. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30

ראשון-לציון

הזהב 1 – לשחרר את ווילי. 11.30, 17.00, 19.30. מווריק. 22.00
הזהב 2 – אצבעונית. 11.30, 13.30, 15.30, 17.30. אדום. 19.30, 22.00
הזהב 3 – פלינסטונס. 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
חן 1 – ספיד. 19.25, 21.50. מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 17.00
חן 2 – אייס ונטורה – בלש בבמוק. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 17.00
חן 4 – צ'ק פתוח. 19.30, 21.50. נינג'ה מכים שנית. 11.00, 13.00, 17.00
תמן – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45. בלוז לחופש הגדול. 11.00
סמאר 1 – ספיד. 11.30, 17.00, 19.30, 22.00
סמאר 2 – קיקה. 19.30, 22.00. החברה שלי 2. 11.30, 17.00
סמאר 3 – נינג'ה מכים שנית. 11.30, 17.00, 19.45. אייס ונטורה – בלש בבמוק. 22.00
סמאר 4 – הקטיצה הגדולה. 19.30, 22.00. אייס ונטורה – בלש בבמוק. 11.30, 17.00
ראשון – הקטיצה הגדולה. 19.30, 21.45. סיפורי תל-אביב. 17.00
רון 1 – קוראים לי בטהובן 2. 19.30, 21.45
רון 2 – הבריחה. 19.30, 21.45

רחובות

חן 1 – הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 16.00, 17.45, 20.00, 22.00
חן 2 – מלך האריות. 11.00, 12.40, 17.30, 19.30, 21.45
חן 3 – לשחרר את ווילי. 11.10, 16.00. הורים בהוממה. 12.00, 18.00, 20.00, 21.50
חן 4 – ספיד. 19.30, 22.00. נינג'ה מכים שנית. 11.00, 17.30

ר"ג-גבעתיים

אואזיס 1 – קוראים לי בטהובן 2. 11.00, 17.00. ספיד. 19.30, 21.55
אואזיס 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 17.00, 19.20. מווריק. 21.55
אואזיס 3 – נינג'ה מכים שנית. 11.00, 17.00. השוטר מבוורלי הילס 3. 19.30, 21.50
רב-חן 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. (עברית) 11.00, 13.05, 15.10, 17.15
רב-חן 2 – הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. סיפור מרובע ברונקס. 19.25, 21.55
רב-חן 3 – הפלינסטונס. 19.30, 21.50. בגובה על הקרח. 11.00, 13.00, 17.00. אייס ונטורה – בלש בבמוק. 15.00
רב-חן 4 – צ'ק פתוח. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 21.50

רעננה

פארק 1 – השוטר מבוורלי הילס 3. 10.45, 12.50, 15.00, 17.10, 19.30, 22.00
פארק 2 – ספיד. 19.30, 22.00. הפלינסטונס. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
פארק 3 – לשחרר את ווילי. 10.45, 13.00, 15.15, 17.15. הקטיצה הגדולה. 19.40, 22.00
פארק 4 – מלך האריות. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 17.00. (אנגלית) 19.30, 21.45
פארק 5 – הפלינסטונס. 19.40, 21.45. נינג'ה מכים שנית. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00

מתוך "חזיונות לילה". אופי סוריאליסטי אפל

מתוך "חליל הקסם". הצגת הדגל

בובות למבוגרים

בפסטיבל הבינלאומי לתיאטרוני בובות, שייפתח מחר בירושלים, יועלו גם הצגות שעוסקות בחיפוש אחר שורשים יהודיים ובהתמודדות עם ההומוסקסואליות

מאת יהודה ביטון

בשנה שעברה התארח האיצ'י אוקמוטו היפאני בפסטיבל הבינלאומי לתיאטרוני בובות בירושלים, עם ההצגה "קיוהימה מגדלה". הצגתו, שהתרחשה רחשם עץ, היתה דוגמה מאלפת ליכולתו של תיאטרון בובות לפנות לקהל של מבוגרים, וליכולתו של רב-אמן כאוקמוטו לנצל את יתרונה של הבובה כמדיום ליצירת חוויה ייחודית לקהל הזה.

השנה מארח הפסטיבל, שייפתח מחר, שלוש הצגות המיועדות למבוגרים. אחת מהן מסקרנת במיוחד – "חזיונות לילה" מגרמניה, שנוצרה בהשראת שיריו של המשורר הצרפתי-יהודי מקס ז'קוב. זוהי פנטסיה גרוטסקית נטולת טקסט המשלבת שחקן ובובות, ונושאת אופי סוריאליסטי ואפל. ההצגה מתמודדת עם מורכבותו של ז'קוב האדם, עם חיפושו אחר היהדות, עם התנצרותו ועם ההומוסקסואליות שלו. פרנק זוכלה יצר המופע לז'קוב, שמת בכלא הנאצי, ומתמודד דרך סיפורו של המשורר עם גילויי הפאשיזם בגרמניה של היום.

המבנה הסוריאליסטי שלט גם ביצירתו של אריק באס מארצות הברית, "ילד הכפר". באס, שנחשב מפעיל בובות מהטובים בעולם, מכוון את הצגותיו למבוגרים בלבד, ומשתמש במגוון של טכניקות הפעלה. בהצגה זו, שהיא החלק השלישי בטרילוגיה שיצר, מעורבב באס זיכרונות, סיפורים מיסטיים מן העולם היהודי ותיאטרון הוודוויל במטרה לבחון את יחסו למוטיבים יהודיים.

בין ההצגות המיועדות לכל המשפחה אפשר למצוא את "הקרקס של סטגלי" מאנגליה, שבו יופיעו ליצנים, אקרובטים, אריות ושאר אלמנטים מן הקרקס, כולן מריונטות קלאסיות, במופע שיעלה במשך כל תקופת הפסטיבל באמפיתיאטרון שבגן הפעמון. תיאטרון אורבבוב הרוסי יופיע עם גרסתו לסיפורו של אלאדין, בהפקה רבת משתתפים באולם הגדול של תיאטרון ירושלים, ויתורגם מרוסית. מצרפת מגיעה הפקה מעניינת של תיאטרון צלליות, בשם "אות זהר", שמציגה טכניקה מורכבת ביותר של משחקי אור וצל ויצירת אשליה של סרט, ומביאה סיפור מתוח וקצבי, ללא מלים, על גיבור מסתורי הנלחם בדרקון רשע.

הפקת הדגל של מארגני הפסטיבל היא האופרה "חליל הקסם" מגרמניה, בגרסה מקוצרת מעט של שעתיים. את הבובות מלווים זמרים בשירה חיה ובליווי פסנתר, ומנחה מיוחד מתרגם לקהל את תמציתו של כל קטע.

מסין מגיעים שני מופעים, השואבים את תכניהם מהתרבות והמיתולוגיה הסינית. הראשון הוא מופע יחיד המבוסס על בובות כפפה, והשני משלב שבעה שחקנים ומפעילים של בובות מקל, במופע העורך מקטעים שונים. "סיפורי כיס" של תיאטרון "פיק פורטה" מאיטליה היא הצגה ששמה דגש על הפעלה וירטואוזית ועדינה של בובות כפפה בסיפורים קטנים על ידידות האהבה, המתאים גם לגיל הרך.

ההצגות הישראליות מייעדות את עצמן רק לילדים, וביניהן אפשר למצוא ארבע בכורות. "נקודת אור" מספרת את סיפור חייו של בריל, ממציא כתב העיוורים, ומשתמשת בהצללות, צלליות, גפרורים ופנסים. יוצרת ההצגה, פטריסיה אדוזובן, יצרה לפני שנים אחדות את ההצגה המצוינת "אבא טרף נמר". כדאי לציין גם את "החייט של המלכה" ואת "פיית הצרציפים", ששמות דגש על עושר ויזואלי של תפאורה ובובות.

משום מה לא צוין בתוכנייה הגיל המתאים לכל הצגה. באופן כללי, ההצגות המסומנות "לכל המשפחה" הן מגיל שש או שבע. ההצגות לילדים הן מגיל ארבע, למעט "החייט של המלכה" (7–10) ו"גמד התום" (3–5). מחירי הכרטיסים נעים בין 13 ל-45 שקל, עם הנחה של 25% ממחיר הקנייה הכולל, למי שקונה ארבעה כרטיסים שונים.

אלבומים חדשים / מיכל פלטי

"ססייט אוף דה וורלד אורדס" – "ביוהאזארד" (הד ארצי). להקות הארדקור תמיד מתברות בין רוק כבד לסוגיו לבין סגנונות מעט יותר קומוניקטיביים. "ביוהאזארד", שתופיע במועדון רוקסן בתל אביב ב-23 וב-25 באוגוסט, היא להקה כזאת. סולן הלהקה, אוואן שיינפלד, ברוקלינאי שאביו מלמד עברית, ביקש להופיע בישראל. הדבר לא הפך אותו בהכרח לממשיך דרכו ארוך השיער והמקועקע של הרבי מלובביץ', אף על פי שחברת התקליטים היתה מאוד רוצה שנחשוב ככה. "ססייט אוף דה וורלד אורדס" הוא האלבום השלישי של הלהקה, והוא מטפס למקומות גבוהים במצעדי הרוק הכבד בעולם.

"ירקרקות רגאיית" – "איגנר סירקל" (הד ארצי). האלבום ה-13 של להקת הרגאיי מג'מייקה, ששדרי הרדיו הישראלים גילו רק לפני שנתיים, בשיר "זיר עה" ("א לה לה לונג"). "איגנר סירקל" פועלים כבר 16 שנה, אבל הם מצליחים במצעדים הבריטיים במחזוריות של אחת לחמש שנים בערך. העובדה המתסכלת הזאת לא מונעת מהם לקרוא לשירים שלהם בשמות כמו "הכל נהדר", "ללכת על הקשת", "דבר כל כך טוב" וכדומה. השיר "סאמר ג'אמין", מתוך האלבום, מופיע בפסקול הסרט החדש של אדי מרפי, "השוטר מבוורלי הילס 3", שמאיים להיות הפלופ של הקיץ. יש גם ביצוע ל"משחקים שאנשים משחקים" של ג'ו סאות.

"פותחים שולחן" – "שפתיים" (פונוקול). אלבום רביעי ללהקת "שפתיים" משדרות, שהתגלתה על ידי מתי כספי ותיגנה איתו בשיר "נהליאלי", ומאז היא הלהקה האתנית החביבה על הזמר העברי המחשיב את עצמו. "שפתיים" ממשיכה לנגן מוסיקה מרוקאית נאמנה למקור, הביצוע ל"ילדים זה שמחה" של "הבירה הטבעית" נשמע רבות ברדיו, אפילו בתוכניות המוסיקה השמרניות ביותר של גלי צה"ל.

"בצריף של תמרי" – "מוטור" (פונוקול). הרוק הישראלי המתוקצב של אמצע הדרך כולל, בנוסף לשמות המוכרים, גם עשרים איש בערך, שמנגנים בהפקות מוסיקליות שונות. ארבעה מהם הם האנשים שמרכיבים את להקת "מוטור". רן ורד הוא המתופף, עמי אופיר הבאסיסט, חיים גולי שר ומנגן בגיטרות, וגיל פלדמן מנגן בקלידים. על השירים של "מוטור" הם עובדים בשנים האחרונות. כשהם החלו להקליט את האלבום, ביצועי רוק לשירי ילדים מתוכניות טלוויזיה נחשבו למהדהקטע, וכך נבחר כשיר הנושא הביצוע ל"בצריף של תמרי". לבד מהחזרה הזו לילדות, האלבום מצדיק את הקלישאה שהנשמה של הרוק בלתי מקצועית.

"ביוהאזארד". בסוף החודש בתל אביב

עודפים

אוברול של גאפ

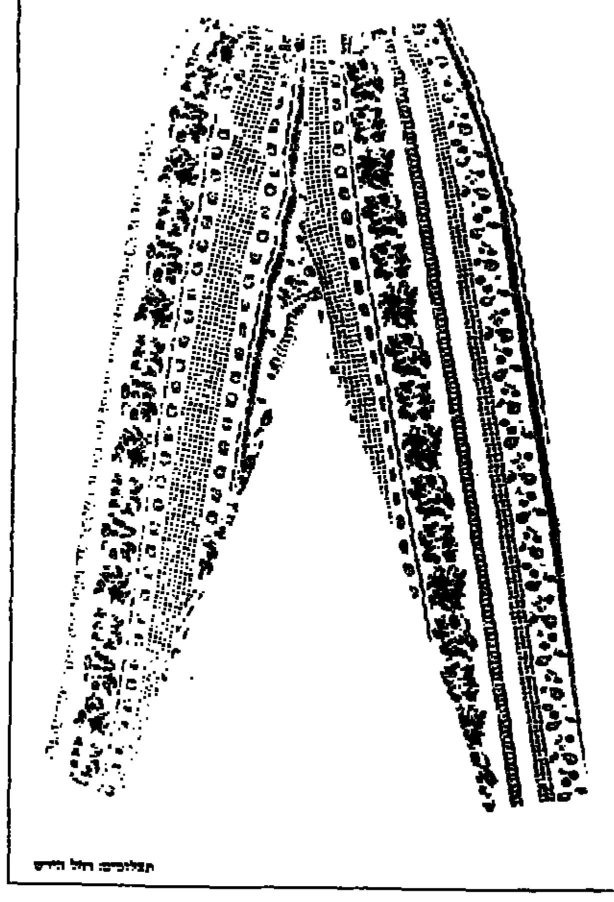

כמה מהמוצרים של גאפ, המשווקת ביגוד ספורטיווי אופנתי לילדים ולמבוגרים, אפשר להשיג גם בארץ. החברה האמריקאית האהודה חתמה על חוזים עם מפעלים ישראלים המייצרים בעבודה בגדים, עם תווית החברה כמובן. את עודפי היצוא של גאפ אפשר להשיג בחנויות המפעל של לורד'יהודוסקס, במחירים נמוכים בהרבה ממחירים בחו"ל.

אוברול קצר מטריקו לילדות עולה כאן 19.90 שקל, ובסניפי גאפ בחו"ל – כ-25 דולר. אפשר להשיג אותו בסגול, ורוד ואדום, במידות מתאימות לבנות 4–10. בסניף שבאזור התעשייה בחולון (רחוב האורגים 28) יש מכנסי טייץ בלבן עם דוגמה פרחונית (19.90 שקל לעומת 25 דולר בחו"ל) וחולצות איכותיות לבנים של "Next" (29.90 שקל; כ-60 דולר בסניפי החברה בחו"ל).

שאר חנויות המפעל של לורד'יהודוסקס: רחוב אלנבי 88 תל אביב; לישנסקי 10 ראשון לציון; היצירה 19 רמת גן; ז'בוטינסקי 7 בני ברק; קניון לב אשקלון, שלמה בן יוסף 17 חיפה; העצמאות 26 יהוד; אזור התעשייה בחצור הגלילית.

יעל אפרתי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

מי יחיה ומי ימות

בתגובה על "הרפתקה בהאיטי" מאת תום שגב ("הארץ", 5.8)

אף כי תום שגב מעיד על עצמו במאמרו שקשה לו להתנסח במלים, הוא הצליח לנסח את השורות הבאות: "לא תמיד מיטיבים עם השלדים המהלכים (...) במקרים רבים טוב מותם מחייהם, כי לרובם אין סיכוי לחיות חיים שראוי לחיות אותם".

הנו ניסוח מחריד של מחשבה שמן הסתם נהגתה וחלפה בראשם של אנשים שהיו עדי שמיעה וראייה לזוועות אחרות בהיסטוריה האנושית. אך אסור שתקבל ולו שמץ של לגיטימציה.

כמו כל ילד ששמע בראשונה על זוועות השואה שהביאו הנאצים על העם היהודי ועל עמים אחרים, שאלתי את עצמי איך שתק העולם. אפשר שגם אז עשה כותב מאמרים כלשהו חשבון תועלת – אם ראוי לשלדים המהלכים במחנות ההשמדה לחיות, או אולי מוטב שימותו ויקום גזע חזק ובריא יותר.

גם נימוקיו האחרים של תום שגב אינם מעידים על יותר מאשר הנהלת חשבונות המביטה בעולם מבעד לחור שבגרוש – איפה עדיף להשקיע מיליוני שקלים והיכן התשואה הטובה יותר: רואנדה, עזה, או הקסבה של פורט־או־פראנס?

בפתיח למאמר נכתב ש"מחויבותה של ישראל לשלום ולערכי החיים והחירות לא תיבחן בהחשת 'שוטרי דמוקרטיה' אל מטעי הקפה בהאיטי". על משפט זה איני חולק. אבל אם נימוקיו של שגב במאמרו הם נחלתם של רבים אחרים, אזי צבא שלם של שוטרי דמוקרטיה לא יפטור אותנו מציון "נכשל" במבחנה של ההיסטוריה.

ירון בסקינר
ירושלים

מגבית לרימום רוחו של ערפאת

בתגובה ל"ערפאת ל'הארץ': אני מיואש" מאת גיא בכור ("הארץ", 3.8)

מצב רוחו המיואש של ערפאת יגרום בוודאי לכך שהשמאל יהיה נרעש. הם יסבירו כי ייאוש זה מסכן את הסכמי אוסלו, את תהליך השלום, את ביטחון ישראל ואת עתיד המדינה. לא ירחק היום ונתבשר על תביעות הדרישות מישראל כדי להציל את ערפאת מהייאוש.

המגבית היהודית המאוחדת תקצה דרך קבע 10 אחוזים מהכנסותיה לטובת "המגבית המאוחדת הפלשתינית"; הביטוח הלאומי יקצה תקציב מיוחד למלחמה בעוני בשטחים; האוצר יטיל מס חדש לטובת "שלום האוטונומיה", באותו שיעור כפי שהוטל בעבר באיגרות חוב של "שלום הגליל". ישראל תוותר לטובת הפלשתינאים על חמישה מיליארדי הדולר מסכום הערבויות שקיבלה מארצות הברית – לשם גיוס הלוואות למימון קליטת הפליטים הפלשתינאים, שיחזרו לאוטונומיה במסגרת מימוש זכות השיבה.

נותרה רק שאלה אחת: מדוע "ערפאת המיואש" אינו תובע את עזרתם וכספם של אחיו הערבים העשירים במדינות המפרץ הפרסי.

מתי דוד
רמת אפעל

והרי חוסיין אינו תובע

בתגובה על המכתב "מסכים לדגל ירדן על מסגד עומר" ("הארץ", מכתבים למערכת, 3.8)

הכותב יחיאל לוי נחרד מ"האטימות" של יהודים טובים שאינם רוצים, אפילו בהסכם שלום, שהריבונות על הר הבית תצא מידי ישראל.

אם אמנם היתה בידי חוסיין זכות השמירה על המקומות הקדושים לאיסלאם בירושלים מימים ימימה, מילא. ואם היינו יודעים שתורשה כניסת יהודים הרוצים בכך לשטח הר הבית, אחרי שהוא יעבור ל"ריבונות הדתית" ההאשמית, מילא. ואנו יודעים דווקא את ההיפך.

אבל מדוע "יהודי הרדידיתי" (הגדרתו שלו) כמו לוי גם חייב להסכים שדגל ירדני, או אפילו פלשתיני, יתנוסס מעל כיפת הסלע כאשר חוסיין עצמו אינו דורש זאת? מה דוחף אותו לכך?

ישראל מידד
שילה

איום נגדי על ראשי הטרור

בתגובה לדברי התוצפים של השייח סופיילי, שאומר בגלוי: "נרצח כל יהודי שייכנס ללבנון אם זו תחתום על הסכם שלום עם ישראל", ברצוני להציע שבמסגרת המלחמה הבינלאומית בטרור יוקצב פרס בגובה של 10–20 מיליוני דולר, בתוספת ביטוח חיים והגנה לבני המשפחה, לכל מי שיגרום לחיסולו של ראש ארגון טרור.

עצם הפרסום של הדברים יעורר דאגה מתמדת אצל כל המושכים בחוטי הטרור, שיביטו בשבע עיניים על כל הסובבים אותם. הסכום המוצע הוא מזערי ביחס לתוצאות העצומות המושקעות במניעת הטרור ובטיפול בתוצאותיו. גם מדינת ישראל תשתתף, בחלק יחסי כמובן.

גרשון אקשטיין
תל אביב

הליגה הלאומית מנופחת

עסקות הענק שעשו קבוצות הכדורגל של חיפה, והודעתה של הפועל בית שאן שהיא מוותרת על השתתפותה בליגה הלאומית בשל העדר תקציב, הם שני צדדיו של אותו המטבע.

אני רחוק מלהתלהב מבניית אימפריות של כדורגל באמצעות קנייה נרחבת של המיטב. עם זאת, נראה לי שאין ברירה אלא להכיר בעובדה המצערת, שבעתיד הלא רחוק יוכלו קבוצות כדורגל להתקיים רק בעזרת גב כלכלי חזק של יחיד (כמו אצל החיפאיות) או של קבוצה (כמו מכבי תל אביב).

מתוך הפנמת הכרה זו צריך להיות ברור לכל מי שעוסק בכדורגל, שבתנאים ובדפוסי הניהול הנוצרים כאן, ליגה לאומית של 16 קבוצות היא בבחינת התאבדות.

אין די ספונסרים, אין די קהל, אין די עניין בליגה, גם אין די שחקנים טובים. ישראל היא מדינה קטנה מדי לליגה של 16 קבוצות.

הפתרון ברור: צריך לקבוע ליגה של ארבעה מפגשים בין הקבוצות (36 מחזורים), שבסיומה יורדו שלוש האחרונות. את המחיר הכואב של השינוי ישלמו בעיקר הקבוצות ה"קטנות".

יש לי סימפטיה רבה לקבוצות כמו בני יהודה, שמשון ומכבי יפו; אבל אם מתבוננים במציאות הנדרשה בעיניים פקוחות, ברור שהעתיד אינו שייך להן.

אודי רפאל
ירושלים

לאן הם דוארים

רשות הדואר משלמת לטלוויזיה עשרות אלפי שקלים בעבור פרסום הסיסמה "דוארים קדימה".

באזור מגורי בפתח תקווה מחלקים דואר שלוש פעמים בשבוע. פניות רבות, בעל פה ובכתב, למנהל דואר פתח תקווה לא הביאו לשינוי המצב. ראוי להזכיר שוב, כי בזמן המנדט הבריטי חולק דואר פעמיים ביום.

האם בדואר באמת לא חשים כי הם "דוארים אחורה"?

עמנואל גדעון
פתח תקווה

חקיקת מיעוט

באחרונה צפיתי בטלוויזיה בישיבות הכנסת, והכנסת היתה כמעט ריקה. בכל זאת חוקקו חוקים – גם כאשר בהצבעה היו שלושה בעד, אפס נגד, ואפס נמנעים.

מן הראוי לקבוע בחוק סף של מעל שלושה נוכחים כדי לחוקק חוקים.

עדה זקריה
רמת גן

עשרת הדברים, עשרת הדִּבְּרוֹת

"הַדִּבְּרָה הזאת, בן גוריון היה אומר הַדָּבָר הזה", אמר שמעון פרס ברדיו ("חמש אחרי החדשות", 13.7).

אכן, שוררת אי בהירות: עשרת הדברות – לשון זכר, אך האם היחיד הוא דָּבָר או דִּבְּרָה (בנקבה)? בכל המקורות במקרא אין זכר ל"עשרת הדברות", אלא ל"עשרת הדברים", שהם לשון זכר: "ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה, לחם לא אכל ומים לא שתה ויכתוב על הלוחות את דברי הברית עשרת הדברים" (שמות לד, 28; ועוד: דברים ד, 13; שם י, 4), וכן במשנה: "וקראו שם את עשרת הדברים" (תמיד ה, א).

הצירוף "עשרת הדברות" השגור בפינו מקורו במשנה: "בששי בחדש ניתנו עשרת הדברות לישראל" (מסכת שבת, פו). כן יש לציין: לאחר דיונים בנושא קבעה האקדמיה ללשון העברית: דִּבְּרוֹת לשון זכר, יחיד: דִּבֵּר.

ברוך ששון
תל אביב

בתי חולים

תל אביב – רמה־איכילוב, טל' 6974504 (ילדים: איכילוב, טל' 6974444 (פנימית, כירורגית)
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111 (פנימית, נשים, א.א.ג): ביקור חולים, טל' 701111 (כירורגית); הדסה עין כרם, טל' 427427 (אורטופדית, ילדים, עיניים)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5225535 (עד 03:00); כופרשטוק, איינשטיין 40, רמת־אביב, 6413730; אמה, דיזנגוף 165, 5224717; אפרסמון, יהודה הלוי 110, 5613010
ירושלים – מרכז פארם, יד חרוצים 20, 731475
חיפה – תניהה, תניהה 23, 231905
באר שבע – סופר פארם הקניון, קניון הנגב, 281373
רמת גן – פארמה פלוס השרון, שד' ירושלים 23, 6742046
חולון – אהרון, הפיין 52, 889153
בת ים – גני בת ים, הנביאים 3, 5515671
ראשון לציון – קופ"ח אגוזי, הרב מימון 4, 9670248; פרמה שוק, חלמונית 20, קרית ראשון, 9617085
נתניה – קופ"ח כללית, (עד 24:00) רזיאל 8, 603549; (ב־24:00) ברודצקי 31, 628121
פתח־תקוה – קופ"ח הכללית, ההסתדרות 21, 9343395
רחובות – ורדה, טשרניחובסקי 67, 451449
כפר סבא – השרון, דרך רמתיים 55, הוד השרון, 981081

חירום

שירות רפואי בבית לקשישים חולים כרוניים ע"י המחלקה לטיפולי בית
בית"ח איכילוב ת"א, טל' 6974627/8
מוקד לב במד"א שירות לחולי לב 177-0226699

עזרה ראשונה

מד"א – עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה). ירושלים 610303 תל אביב 5461111. ילדים ונוער 6961113 חיפה 672222/3 נתניה 625110 באר שבע 281128 כרמיאל 988410 כפר סבא 974555 חדרה 333453
אחן קשבת לילדים ולבני נוער מטעם ארגון ההורים הארצי. טל' 03-621515
אנוש – העמותה הישראלית לבריאות הנפש מרכז ייעוץ למשפחות נפגעי הנפש, לנפגעי מקצוע ולקהל הרחב. טל' 03-5400672, 03-5494899, 04-326727 בימים א'־ה' מ־09.00־13.00 וביום ב' מ־15.00־18.00
יד שרה השאלת ציוד רפואי תל אביב 813501 ירושלים 244242 חיפה 381704 בימים א'־ה' מ־09.00־14.00 וביום ו' מ־09.00־11.00
אומבודסמן ארצי לילדים ולנוער תלונות על פגיעות בזכויות ילדים ובני נוער. המועצה לשלום הילד. טל' 02-256099
הקו הלבן ייעוץ, עזרה ותמיכה ללסביות והומוסקסואלים. א'־ה' 19.30־23.30, טל. 03-292797
מרכז סיוע לנפגעות אונס (24 שעות ביממה). תל אביב טל' 5234819. קו טלפון מיוחד לסיוע לגברים ולנפגעים נפגעי תקיפה מינית טל' 5449191 בימים א', ב' ו־ה' בשעות 18.00־22.00; ירושלים טל' 514455; חיפה טל' 382611, מגדי 1991
קו פתוח לנפגעות אלימות מינית, גופנית ונפשית, במרכז לסיוע לנשים (נגב). טל' 07-74907. בימים א'־ד' מ־08.30־12.00 בימים א'־ה' מ־16.00־19.00
ויצו 24 שעות קו ארצי לנשים מוכות, טל' 03-5461133, 08-550506, 02-514111, 07-376310
קו חירום לנשים במצוקה 09-505720
ויצו סיוע משפטי וייעוץ בענייני משפחה, ימים א'־ה', 09.00־14.00, 03-5421791
קו אל"י – האגודה להגנת הילד עזרה בנפגעי אלימות, טל' 03-6961070, 03-6956763 א'־ה' 08.00־22.00. פניות בודדות ביום ו' 18.00־22.00
מרכז סיוע לנפגעי לחץ מטעם "מעגלים" א' ו־ה' 11.00־13.00, ב' ו־ד' 16.00־18.00 טל' 03-5228031
מרס – משפחות נפגעי סמים. מתן סיוע ומידע. בימים א'־ה' מ־9.00־14.00 שד' ירושלים 11, יפו, טל' 03-5170789/0
האגודה לנפגעת אלכוהוליזם 24 שעות 724128
הוועד למלחמה באיידס הסברה וסיוע לחולים ובני משפחותיהם. בימים ב' ו־ה' מ־19.30־22.30 טל' 5660380, 5604576 ת.ד. 33602, ת"א
האגודה לזכויות האזרח בישראל תל אביב: ביאליק 12, טל' 5254162/3; ירושלים טל' 243984/5; חיפה טל' 348217; באר־שבע טל' 259094. בימים א'־ה' מ־09.00־14.00

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב: איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, רח' ויצמן 6. בימים א'־ה' מ־19.00־24.00. בימי שישי מ־15.00 עד 24.00. בשבת מ־08.00־24.00; ירושלים: הדסה עין כרם 22.00־16.00

24 שעות

חיץ חשמל ירושלים: 513188; תל אביב: 5633777; חיפה: 647647
מודיעין אגד 03-5375555, 02-3045555, 04-5495565
מודיעין דן 03-6394444
ממוסים בחיזות עבריות: 03-9731111, אנגלית: 03-9731122
רכבות: מודיעים ורמי נסיעה. טלמסר: 03-5652200, 04-303133
תחזית מזג האוויר 03-9668855

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 האוטובוסים מתעוררים
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 המומינים. שומר המגדלור
08.25 גברת פלפלת. החתול ארמון
08.35 נבנבונים. לחיות בחלל
09.00 מעשיות חיות. סדרה בהמשכים
09.10 אבא אוהב. סדרה בהמשכים. אורן ירח
09.30 דימוי בעקבות התגליות הגדולות. סדרה בהמשכים. הכל על מחשבים ד'
09.55 טלטקסט
10.00 קשר משפחתי. סוד במשפחה
10.30 עשרת בני לאבנק. שני ספורטאים צעירים
11.00 ימבה קיץ. יום ההוסר
12.30 הרוכבים הצעירים. פרק 20. צמד
13.30 בית המטתודרין. פרק 3
14.00 רחוב סומסום. הכלוב
14.30 במצולות הים עם דלפי. פרק 23. ידידי הים
15.00 אבא, בלש פרטי. המלכודת
15.30 . אסטריקס. סיפורי עלילה
המתרחשים בשנת המישים לספה"ס. הגיבור הוא "אסטריקס", לוחם קטן ומתוחכם. 12 המשימות של אסטריקס
16.00 חדשות
16.05 אסטריקס. המשך
16.45 עכ"ם בגג. סיירת זלמן
17.00 ערב חדש. אבנון לוי
17.30 תוסט. מוסיקה ואמנות תפלות
18.15 חדשות באנגלית
18.30 כמו שבאמר. סדרת משלים מתמונים
18.45 הירודשים והמצאות
19.00 חדשות
19.30 אליפות אירופה באתלטיקה קלה, הלסינקי '94
20.00 מבט שכשבת
21.00 מועדים בשמחה. לקט מתיחות ששודרו במשך העונה
21.30 כמאמרי דלתיים סגורות – פרשת הטריגיים. סדרה על פרשת הטריגיים.
פרק 1. הפריצה. מגיש: מיכאל קרפין
22.30 שירות קיץ. סדרת מפגשים של הכמאי חיים גיל עם רעיות שונות בתרבה הישראלית. שיחה עם רפי סיטון שהיה איש שירות המודיעין
23.00 שעה להגות. חדשות הלילה
23.10 נפרדים אך שורים. עם סירני פאטריה. במאי: ג'ורג' סטיוונס. פרק 3
23.55 פסוקו של מקום. מבט אל המבע

ערוץ 2 (22)

11.00 בבוץ בארץ החלומות. טיפוס על הרים
11.30 מסביב לעולם ב־80 חלומות. סבתא בעלמת
12.00 "דוקון הים". בריטניה '91. בשר וולשי בן 16 נשבה במאה העשירית בידי שודדיים סקנדינביים, בפלישה שערכו לחוף ויילס. הוא ניצל מעבדות בספינת הויקינגים על ידי נער בן גילו השפר ללחום עשרי ללא חת
13.35 קליפים לצהריים. מיטב הקליפים העכשוויים
14.00 פלטפוס. עירן אלתרמן ואבי גרייניק
14.05 מסע בין כוכבים – הדור הבא. שרשרת פיקוד – א'
15.00 אבות או חבות. הנשיקה
15.30 שריף וג'ורג'. סדרה מצויירת
16.00 היפים והאמיצים
17.00 קו לחדשות. עדכוני חדשות והראיין מרכזי באולפן המשיב לשאלות הצופים
17.30 מקס – אל"מים על האש
18.00 חלום עליכם עם עדי חיסמן
18.30 חוף פרדייס
19.00 מסוק. עשעושון עם אקי אבני
19.30 מיסטר בין
20.00 החדשות
20.30 בשידור חוזר. רפי גינת
21.30 בשידור חי. דן שילון מארח
23.00 בשידור חוזר. המשך
23.30 החדשות
23.35 מקום קטן. דרך העיניים שלנו
24.00 התנועה

כבלים

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקומי, הגבורה הנצירה
09.00 לחיות את החיים. פרק 40 (ש.ח)
09.45 צעירים וחסרי מנוח. פרק 1116 (ש.ח)
10.30 ארוחים בסלון
11.00 לוסי אוהבת
11.30 אגמוגלה. פרק 117 (ש.ח)
12.15 מרפי בראון
12.40 פלקון קרסט. פרק 71 (ש.ח)
13.30 המאמן
14.15 נשים מסובכות
15.00 סוסה. פרק 43
15.50 נוסס לבריבג
16.40 שלושה בדירה אחת
17.05 ספינת האהבה
18.05 לחיות את החיים. פרק 41
18.30 צעירים וחסרי מנוח. פרק 1117
19.30 שידור מקומי/ בן אפטים
20.00 שעון קיץ. שידור חי
20.05 אגמוגלה. פרק 118
21.00 פלקון קרסט. פרק 72
22.00 ספיר. פרק אחרון
22.10 אחיות
22.50 שעון קיץ
23.00 סיכונים
23.45 רדיו סינמטגי החדש
01.00 קראוק

סרטים (04)

10.30 "התוכנית באות". אנגליה '74
11.50 "לה דולצ'ה ויטה". איטליה '60
14.40 "ביגבה קיד". ארה"ב '92
16.05 "גישואין ללא שורשים". ארה"ב
17.40 מרס עריב. "העוץ". 106 ד'
19.30 "כישרון מלידה". ארה"ב '91. מגלה כשרונות העובד עבור קבוצת בייסבול מלוס אנג'לס עורך מסע ברחבי ארה"ב. עם אדוארד ג'יימס אולמוס ולוריין ברקו. במאי: רוברט מ. יאנג. 87 ד'
21.00 "תעצרו את העיר, אני רוצה לרדת". ארה"ב '91. שלושה חברים מניו־יורק יוצאים למסע של העברת בקר, בנוסח המערב הפרוע, כדי להתמודד עם משבר אמצע החיים. עם בילי קריסטל, דניאל סטרן, ברונו קירבי וג'ק פאלאנס. במאי: רון אנדרווד. 106 ד'
22.50 "אוכפים לוהטים". ארה"ב '73. פרודיה על מערבונים המציגה את המערב הפרוע כאתר של כאוס בלתי פוסק. עם ג'ין ויילדר, קליבון ליטל, הרווי קורמן ומדלין קאהן. במאי: מל ברוקס
24.20 "נקודת פריצה". ארה"ב '91. סוכן אפ.בי.איי סירחן מנסה לעלות על עקבותיהם של שודדי בנקים מתוחכמים. עם קיאנו ריבס ופטריק סוויזי. במאית: קתרין ביגלו. 117 ד'
02.20 "סיפורה של מארי". ארה"ב '86. 106 ד'

הצגה שניה (06)

22.00 "למבריק קונגבנוגו: גושם ומוסקי". קומדיה. מרט תיעודי המציג את המוזיקה הפוליטית ביקורתית של אבי הבלשנות המודרנית, נועם חומסקי. במאים: מרק אכבר ופיטר וינטוניק
24.50 "ביטוח חיים כפול". ארה"ב '44. איש ואישה משתפים פעולה בניסיון לרצוח את בעלה העשיר של האישה ולזכות בכספי הביטוח. עם ברברה סטנוויק, פרד מקמורי ואדוארד ג'י. רובינסון. במאי: בילי ויילדר. 102 ד'

ספורט (05)

08.30 גוף בתנועה. התעמלות אירובית
15.30 מקס אאוט. מקבץ קליפים
16.00 גוף בתנועה. התעמלות אירובית
16.30 הדרך. גמר גביע אנגליה '94
18.30 מבבה בריה. משדר מיוחד שצולם בריו דה ז'נרו ביום משחק גמר הגביע העולמי
19.00 כדורגל מהליגה העולמית
20.30 היומן הבינלאומי
21.20 ישרוסס
22.00 משחקים אמריקאים. תחרות עירוד
22.50 אתגבעים. כדורגל האמריקאי
23.30 כדורגל מהליגה העולמית. חצי גמר הראשון במליאוף
24.00 מקס אאוט

ילדים (06)

06.30 ארוחת בוקר. מצוירים על הבוקר
08.30 הבחון של באילו
09.05 סנדוקאן. פרק 21
09.30 טבע פראי
10.05 כאמבניה. פרק 34
10.30 שושה. פרק 27
11.00 שעת הורר – לובי טונגס
11.30 פרקר לאוים. פרק 52
12.00 קשרי משפחה. פרק 52
12.30 שבת הקסם. פרק 96
13.00 תיכון דגרסי. פרק 20
13.30 אחי הגדול ג'ע. פרק 37
14.00 שידור חוזר של תוכניות הבוקר
19.30 שכנים, שכנים
19.55 נשואים פלוס
20.20 משפחת סימפסון
20.45 הכל נשאר במשפחה
21.10 האבנר

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 אוניברסיטה פתוחה. תרבות האמנות
11.00 סיפורו של צמוד־מערב ארה"ב
12.00 העולם הזה יומי. הים הארום (ש.ח)
13.00 רפואה אלטרנטיבית. רדיוניקה
13.30 ראשונה על קו הגמר
14.00 אוניברסיטה פתוחה (ש.ח)
16.00 סיפורו של צמוד־מערב ארה"ב
17.00 העולם הזה יומי. הים הארום (ש.ח)
18.00 רזי ליבכנשטיין
19.00 מראות ספרותיים. עלומות מוהרים: מרכיבי הסיפור הקצר
19.30 ציירים במבתכלו של קיטינג. מאנה
20.00 להגשים חלום. אין גבולות לילדינו
20.30 על גג העולם. קנדה. חלק 1
21.00 דיסקברי. ראפי למאבלו פרק 1
22.00 דיסקברי. מעבר ל־2000. פרק 322
23.00 רפואה אלטרנטיבית. רדיוניקה
23.30 ראשונה על קו הגמר (ש.ח)
24.00 אוניברסיטה פתוחה (ש.ח)

הום סינמה (42)

למען חיי בני. 09.00, 21.00
הדיקה. 11.00, 13.00, 17.00, 19.00
עשיר באהבה. 15.00
אישה לשניים. 23.00
לחיות. 01.00
ניחוח אישה. 03.15

הום סינמה (43)

אש בקיקע. 09.00
אמונה בגורם. 11.00, 19.30, 21.30
אני אמריקה. 13.00, 15.15
תנובת אמריקה. 17.30, 01.30
הצעה מגונה. 23.30
זהב מעבר לגבול. 03.30

הום סינמה (44)

דני שובבני. 08.30, 14.30, 20.30
שומר הצי. 10.30, 12.30, 22.30
עין ציבורית. 16.30, 24.30
אהבה ברדנים. 18.30
רוצח במשרה חלקית. 02.30

הארץ ממליץ

קולנוע
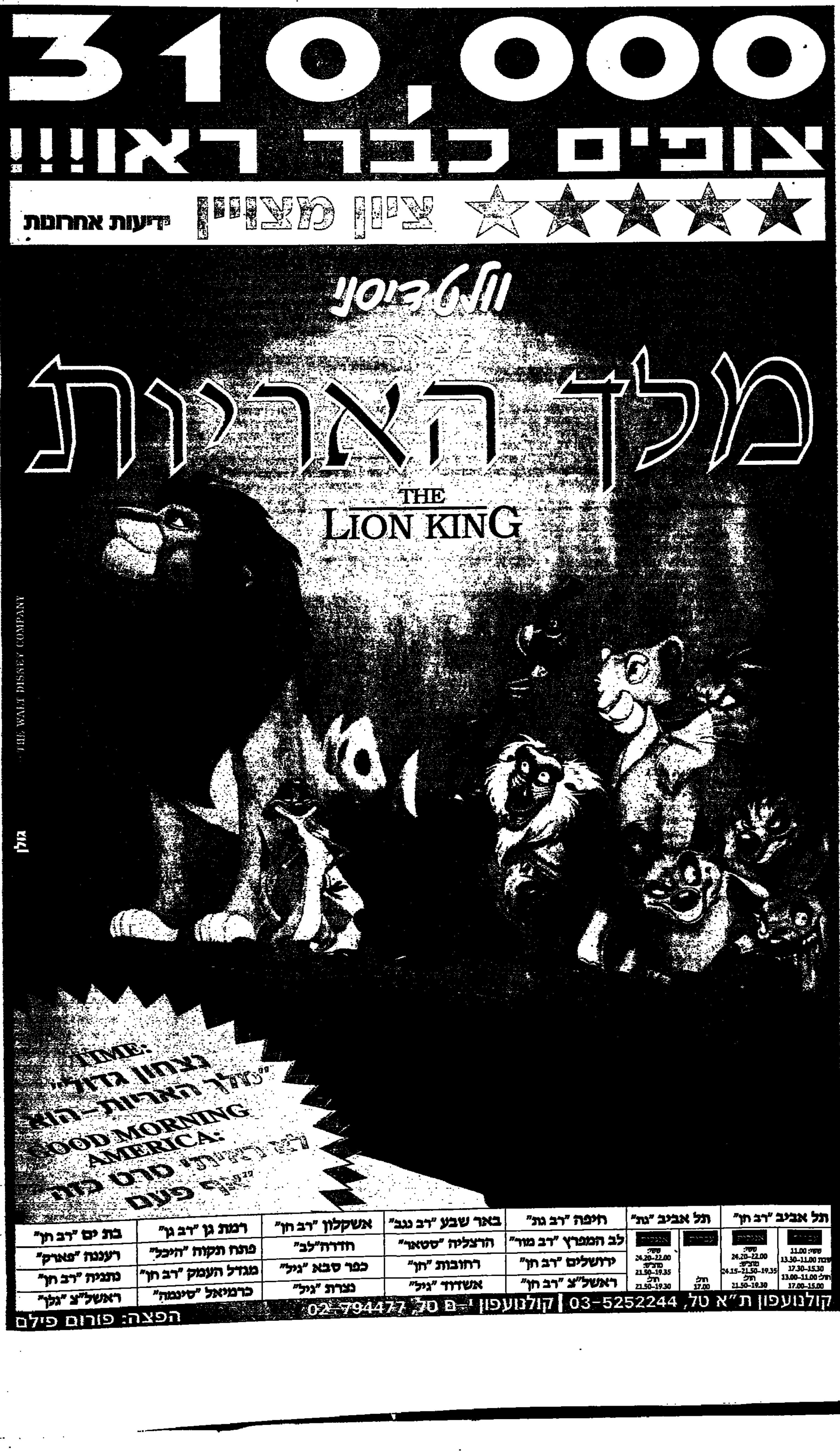
◆ קיקה. סרטו של פדרו אלמודובר הוא הנאה מוחלטת. העלילה המתרחשת במבוך מאכלסת באוסף נפלא של טיפוסים קיצוניים, שכל אחד מהם בא ממסורת לאנרית אחרת, ויחד הם מצטרפים לסובב את אנושית שנונה ומורכבת. ויקטוריה אבריל מדהימה באחד התפקידים הראשיים. סינמה קפה עממי, חיפה